

Uwana wa Mungu
kupitia Hadithi Za Biblia

Mkusanyiko wa Hadithi za Biblia na
Masomo ya Kuhimiza Kuishi
Sambamba na Ukweli wa Injili

SERGE GLOBAL INC.
Nairobi, Kenya
26 August, 2026

Jedwali la Yaliyomo

Picha ya Kitambaa cha Hadithi	5
Malengo	6
Dhana za Msingi za Injili.....	7
Muundo Unaopendekezwa kwa Kufundisha Hadithi na Masomo	12

HADITHI na MASOMO

1. Mfano wa Wana Wawili Waliopotea, Sehemu ya Kwanza.....	13
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Utambulisho - Kuasili dhidi ya Dhambi na Kujitawala	
2. Mfano wa Wana Wawili Waliopotea, Sehemu ya Pili.....	19
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Utambulisho - Kuasili / Urafiki wa karibu na Baba / Haki ya Kujitegemea / Matumizi ya Sheria	
3. Daudi na Mefiboshethi.....	26
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Utambulisho - Kuasili/Urafiki wa karibu na Baba	
4. Mariamu na Martha.....	32
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Ukaribu na Baba/Kujihesabia Haki	
5. Mwanamke na Nyoka.....	37
<u>Kujaribu Kuishi Bila Baba -</u> Shida ambayo Injili inashughulikia - Dhambi - Kutokuamini / Kujificha - Haki ya Kubinafsisha	
6. Tajiri Mpumbavu / Kanisa la Tajiri Mpumbavu.....	43
<u>Kujaribu Kuishi Bila Baba -</u> Shida ambayo Injili inashughulikia - Asili ya Dhambi - Kutokuamini / Kujificha - Haki ya Kubinafsisha	
7. Wito na Imani ya Abramamu.....	49
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Kuhesabiwa Haki kwa Imani/Asili ya Imani	
8. Nikodemo / Nyoka ya Shaba.....	58
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Kuhesabiwa Haki kwa Imani, Kupokea Haki / Asili ya Imani	

9. Mfano wa Mfarisayo na Mtoza Ushuru	65
<u>Kuwa Mtoto wa Baba -</u> Kuhesabiwa Haki, Kujihesabia Haki / Unyenyekevu, Matumizi ya Sheria, Toba	
10. Mtawala Kijana Tajiri.....	73
<u>Kuishi katika Nyumba ya Baba -</u> Matumizi ya Sheria / Kujihesabia Haki, Kuhesabiwa Haki	
11. Yesu na Mafarisayo: Mabishano ya Sabato.....	78
<u>Kuishi katika Nyumba ya Baba -</u> Matumizi ya Sheria/Kujihesabia Haki	
12. Mwito wa Nabii Isaya.....	89
<u>Kuwa kama Baba -</u> Utakatifu wa Mungu - Dhambi ya Mwanadamu / Matumizi ya Sheria	
13. Daudi na Bathsheba	95
<u>Kurudi kwa Baba -</u> Toba - Mtindo wa Maisha / Dhambi	
a. Zaburi 51 - Somo la Ziada kuhusu Toba	99
14. Sauli na Waamaleki.....	103
<u>Kurudi kwa Baba -</u> Toba - Uongo / Dhambi / Utii - Asili	
15. Kukanusha kwa Peter	109
<u>Kurudi kwa Baba -</u> Toba - Mtindo wa Maisha / Dhambi ya Moyo	
16. Shadraka, Meshaki, na Abednego na ile Tanuu ya Moto.....	120
<u>Kuwageukia Mababa wa Uongo -</u> Ibada ya sanamu	
17. Yakobo na Lea	127
<u>Kuwageukia Mababa wa Uongo -</u> Ibada ya sanamu	
18. Naamani na Bartimayo.....	133
<u>Kuwa kama Baba -</u> Utakaso kwa Toba na Imani	
19. Petro Alikemewa na Paulo - Wagalatia 2:11-14, 20	140
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Sambamba na Ukweli wa Injili	

20. Mfano wa Mtumishi Asiyesamehe	147
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Msamaha	
21. Yusufu.....	155
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Msamaha	
22. Hasira ya Yona - Huruma ya Mungu / Yesu na Mwanamke mwenye Dhambi ...	161
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Imani Ikijieleza Yenyewe Katika Upendo / Utakaso kwa Imani	
23. Yesu Anaosha Miguu ya Wanafunzi Wake.....	168
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Imani Kujiieleza Yenyewe kwa Upendo / Unyenyekevu / Uongozi wa Mtumishi	
24. Rehoboamu na Ufalme Uliogawanyika.....	174
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Utatuzi wa Migogoro	
25. Paulo, Filemoni, na Onesimo	180
<u>Kuishi Nje ya Injili ya Baba -</u> Utatuzi wa Migogoro	
26. Yesu Anawafundisha Wanafunzi Wake Jinsi ya Kuomba.....	185
<u>Kupata Nguvu ya Kuishi kama Mtoto wa Baba -</u> Roho Mtakatifu	
27. Ezeieli na Bonde la Mifupa Kavuu	192
<u>Kufuata Malengo ya Baba -</u> Ufalme - Kumtumikia Mfalme kwa Imani, Uwaki	
28. Yesu Anafundisha katika Sinagogi kutoka kwa Isaya	204
<u>Kwenda Ambapo Baba Anaenda -</u> Ufalme - Kusudi la Mfalme - Kusudi Letu	
29. Mfano wa Mina Kumi	211
<u>Kufuata Malengo ya Baba -</u> Ufalme - Kumtumikia Mfalme kwa Imani, Uwakili	
30. Mfano wa Mbegu ya Haradali.....	218
<u>Kufuata Malengo ya Baba -</u> Ufalme - jinsi inakua	

Hadithi ya Ziada:

31. Mfano wa Wafanya kazi katika Shamba la Mizabibu	227
<u>Kufuata Malengo ya Baba -</u> Ufalme - Sio Kile Ulimwengu Unatarajia - Kukubali na Kupanua Neema ya Baba	

Malengo

- **Lengo la Uwana**

- Kwa wanafunzi kupata uzoefu wa upya wa kiroho kupitia kujihusisha na mada kuu za Uwana ambazo hutoa ufahamu wa kina wa maana ya injili, umuhimu wa toba, na maana ya kubadilishwa na neema ya Mungu.

- **Malengo ya Mtaala huu**

- Kuwasilisha ukweli unaopatikana katika Uwana katika umbizo linaloweza kufikiwa zaidi na wanafunzi wa msingi wa mdomo ili kuwasaidia kuelewa, kuishi, na kwa shauku kuzaliana katika jumuiya zao mada kuu za neema ya kibiblia.
- Mtaala huu utatoa idadi ya hadithi za Biblia ambazo zinaweza kutumika kusesitiza mada moja au zaidi muhimu za Uwana. Kila hadithi inaambatana na seti ya maswali na majibu yanayowezezekana ili kuwezesha majadiliano na wanafunzi wa mdomo baada ya kufundishwa hadithi ya Biblia. Katika kila somo, hadithi ya Biblia ni kitovu cha somo, fulcrum ya kukumbukwa ambayo kila somo litazunguka.

Dhana Muhimu za Injili Msingi kwa Uwana

I. Ameumbwa kwa Mfano wa Mungu

Wanadamu wote wameumbwa kwa mfano wa Mungu na wanaendelea kubeba sura hiyo licha ya kuharibiwa kwake na dhambi. Hiyo ina maana kwamba wanaume na wanawake wote kutoka kila taifa, kutoka katika kila tabaka la kiuchumi, na kutoka kila kituo cha maisha wana utu na thamani.

II. Dhambi

Wewe ni mhitaji zaidi kuliko unavyofikiri. Dhambi ni zaidi ya tabia ya usoni. Dhambi imekita mizizi ndani ya moyo na inajumuisha mitazamo yetu, tamaa, na motisha pamoja na matendo yetu.

Tunapoishi kama mayatima wa kiroho, tunaweza kugeukia njia mbili: uadilifu na/au kuabudu sanamu. Katika uadilifu, tunaishi ili kujihesabia haki kupitia tabia "nzuri" au utendaji, ambao hautoshi kila wakati. Mwenye maadili hutafuta kuwa mwokozi wake mwenyewe.

Ibada ya sanamu ni kutafuta kujiridhisha sisi wenyewe kwa kupata uzima na thamani katika kitu kingine isipokuwa Yesu. Sanamu hizo zinaweza kuwa vitu "nzuri" juu juu, lakini ni mbaya wakati zinachukua nafasi ya Yesu kama uradhi wetu wa mwisho. Uadilifu na ibada ya sanamu zote mbili hupata mizizi katika nafsi. Mwelekeo wa ubinafsi wa asili yetu ulioanguka ndio tunarejelea kama "mwili." Zaidi ya hayo, mzizi huu wa ubinafsi wa dhambi daima una madhara ya jamii, kama inavyoonekana katika mahusiano yaliyovunjika, migawanyiko, unyanyasaji, umaskini, nk.

Mwili utakuwa nasi daima. Haiwezi kufugwa wala kuboreshwa. Ni lazima kufa. Katika maisha haya yote, mwili utafanya vita na roho zetu. Ingawa mwili una nguvu kupita uwezo wetu wa kudhibiti, hatulazimiki kutii matakwa ya mwili. Kuamini injili hutupatia uwezo wa Roho wa kukataa mwili na kutembea katika upendo.

Kwa hiyo, ili injili iwe ya mabadiliko katika ngazi ya mtu binafsi na ya jumuiya, asili ya ndani ya dhambi lazima ifichuliwe.

III. Kuhesabiwa haki

Kazi ambayo Yesu anatufanyia msalabani ni msamaha wa dhambi na kuhesabiwa haki yake. Dhambi zetu zote zimeondolewa, na wonyesho kamili wa hasira ya haki ya Baba inatoshelezwa inapomiminwa juu ya Yesu katika kifo chake. Yesu analipa deni letu kikamilifu.

Zaidi ya msamaha, tunapewa haki, si ambayo tunaichuma sisi wenyewe, bali ile ambayo Yesu alipata kupitia maisha yake makamilifu na kisha kutupa. Msamaha na haki zote mbili hupokelewa kwa imani pekee na si kwa kazi yoyote tunayoweza kufanya. Kwa kuwa sasa tuna uadilifu wa kweli, tunaweza kufurahia wonyesho kamili wa furaha ya Baba yetu, kama vile angeonyesha kupendezwa kwake na Yesu.

IV. Utambulisho wetu katika Kristo

Utambulisho wetu kama wana na binti unategemea tu kazi ya Yesu na muungano wetu naye, si kwa jambo lolote tunalofanya au kutimiza, au kushindwa kufanya au kutimiza. Uhakikisho wetu unaimarishwa kupitia sisi kuunganishwa na Yesu katika kifo na ufufuo wake, na baadaye kupitishwa kuwa wana na binti za Mungu. Kwa hiyo, tunaweza kuwa huru kutokana na hatia na hukumu, na tunaweza kuwa na tumaini hakika la upendo wake, utunzaji wake, na utimizo wa ahadi zake zote alizowapa watoto wake wapendwa.

Ingawa sisi ni viumbe vipya, sisi bado ni wenye dhambi, tunaishi katika uharibifu wa Anguko. Sisi ni, kama Martin Luther alivyoona, “Wenye haki, na bado wenye dhambi.” Maendeleo katika maisha ya Kikristo yanaonyesha kuongezeka kwa utambulisho wa "mimi mpya" - mwenye haki, aliyewezeshwa na Roho, na kukua zaidi katika kufanana na Yesu - na kidogo na "mimi mzee" - mwenye dhambi asiye na uwezo asiyeweza kufanya mema yoyote.

V. Asili ya Imani

Imani ni kukubali, kupokea, na kupumzika katika utajiri wa injili. Imani haina maana kwa kuwa “inapokea na kutulia” juu ya kazi ya Yesu pekee kwa ajili ya wokovu na kwa ajili ya kutimiza ahadi zote ambazo injili inatupa. Ingawa ni ya kupita kiasi kwa maana ya kwamba ni imani inayopokea, haifanyi kazi. Imani hufuata vipawa na baraka hizi kwa bidii, ikiendelea kumkimbilia na kumshika Yesu kwa ajili ya baraka zake.

Ingawa imani ina kazi kwa sehemu, imani si kazi. Kwa kweli, ni zawadi ya neema ya Roho. Pia si ubora wa imani yetu unaotupa tumaini. Imani yetu ni dhaifu na haitoshi ndani yenyewe. Badala yake, tumaini letu liko katika lengo la imani yetu, Yesu, ambaye hashindwi kamwe na anatushikilia milele.

VI. Toba

Toba ni mtindo wa maisha wa kawaida wa mwamini, sio tu mwanzo wa maisha ya Kikristo. Sio tu badiliko la tabia ya nje, wala si huzuni tu juu ya dhambi. Kwanza, huanza na kuvunjika kwa dhambi ambayo hutolewa na Roho Mtakatifu, ambapo tunakabiliana kwa uwazi zaidi na kina cha dhambi ndani ya mioyo yetu na kutokuwa na uwezo wetu wa kuishinda. Katika kuvunjika kwetu, tunageuka kutoka kwa dhambi hadi kwa Yesu. Ni kugeuka kwa uhusiano kutoka kwa sanamu zetu na maadili, kutoka kwa utoshelevu wetu na kujishughulisha, hadi kuwa tegemezi kwa Yesu pekee. Msalabani, kwa sababu ya kazi ambayo Kristo ametufanyia kupitia maisha na kifo chake, tuna uhuru wa kukabiliana na tatizo letu la kweli la dhambi na kumrudia Yesu. Kwa vile toba ni kugeuka kutoka kwa ubinafsi na kumgeukia Yesu, furaha ni tunda kuu tunapopata urafiki uliorudishwa naye.

Toba lazima pia iwe na athari ya usawa, ya kijamii. Tunapoamini katika kazi ya Yesu kwa ajili yetu na katika nguvu za Roho, tunasonga kwa uaminifu zaidi na kwa uwazi kuelekea wengine. Tunakiri kwa hiari na kuchukua jukumu la dhambi zetu, na kupumzika na kupata uzoefu wa upendo na neema ya Baba.

VII. Utakaso

Utakaso ni kukua au maendeleo katika kuishi si kufuatana na mwili bali kwa kubadilishwa zaidi na nguvu za Roho Mtakatifu hadi kufanana na Kristo. Katika maisha haya hatutakamilika kamwe, lakini tutafanya maendeleo katika kufanana zaidi na Yesu.

Tunashiriki katika utakaso wetu kwa njia ya imani (yaani, kuendelea kuamini injili) na toba, ambayo hutuongoza kubadilishwa na Roho. Kwa kutumainia zaidi Roho na kidogo ndani yetu, tunawezeshwa zaidi na zaidi kuupinga mwili, na hivyo kuufanya usiwe na nguvu zaidi. Ushahidi wa msingi wa kukua utakatifu katika maisha ya mtu ni upendo.

VIII. Utiifu

Maendeleo katika maisha ya Kikristo yanahitajika, kuamriwa, kuahidiwa, kuhakikishiwa, na matokeo ya lazima na yasiyoepukika ya imani iokoayo, ya neema itendayo kazi ndani yetu. Maendeleo haya yanaweza kuwa madogo na yasiyolingana, lakini ikiwa hakuna maendeleo yanayoonekana, basi uwepo wa imani lazima utiliwe shaka. Maendeleo haya si mageuzi ya kimaadili tu, bali ni mabadiliko ya kina ya kiroho kutoka kujilenga binafsi hadi kuwa watu wengine, wenye umakini wa nje.

Wito wetu wa utii haupingani na uhuru tulionao kupitia injili. Uhuru wetu haupaswi kutumika kwa ajili ya kuuridhisha mwili wetu, bali ni uhuru wa kuonyesha imani yetu kwa kuwapenda wengine. Tuko huru kupenda, sio huru kutokana na utii.

Asili ya utiifu wa kweli sio tu kutimiza wajibu, ingawa wajibu una nafasi yake. Utii wa kweli ni wonyesho wa shangwe wa upendo kwa Baba na kwa wengine kwa kuitikia upendo mkuu ambao tumeonyeshwa. Tumeitwa kutii hata wakati hisia hazipo, lakini utimilifu tu wa wajibu huo wa nje hauwezi kufasiriwa kama utii kamili.

IX. Upendo

Utiifu wote wa kweli ni wa kimahusiano. Kwa maneno mengine, utakatifu una matokeo ya nje. Kama Yesu alivyosema katika Mathayo 22:37-40, sheria yote inatimizwa katika amri mbili, mpende Mungu kwa moyo wako wote na mpende jirani yako kama nafsi yako. Hakuna utimilifu wa kweli wa sheria nje ya muktadha wa mahusiano. Kwa hiyo, utakatifu wa kweli hauwezi tu kufafanuliwa kwa utendaji wetu wa nje au kufuata seti ya kanuni. Badala yake, ni imani inayoonyeshwa kupitia upendo.

Kwa hiyo, imani daima itatuongoza kwenye upendo na kujihusisha zaidi katika jumuiya na wengine. Imani inapofanya kazi, kila mara tunafukuzwa nje yetu na katika maisha ya wengine. Haki yetu katika Yesu hutuweka huru kushindwa, na kwa hiyo kuchukua hatari katika kuelekea na kuwapenda wengine. Imani haituachi kama tulivyokuwa hapo awali. Daima hutupeleka nje. Ikiwa upendo hauonekani, basi imani haipo.

Injili lazima iingie ndani ya moyo wa mtu kabla ya kutiririka kutoka kwao. Upendo kwa wengine hutiririka kutoka kwa moyo wa imani kadiri tunavyopitia upendo wa Mungu kwetu na kutulia katika utambulisho wetu katika Kristo. Hatuwezi kupenda mpaka tujue tunapendwa. Upendo ni kitu ambacho Roho huzalisha ndani na kupitia kwetu.

X. Wajibu wa Roho Mtakatifu

Nguvu katika maisha ya Kikristo hutolewa na Roho Mtakatifu. Tunaishi kwa kumtegemea Roho, naye hutupatia rasilimali zote tutakazohitaji ili kuishi maisha ambayo Mungu anatumia. Tunapata nguvu za Roho tunapojigeuza, kwa imani, kutoka kwetu na kutosheka kwetu kuelekea kwa Yesu na Roho wake kwa utegemezi. Kupitia imani yetu tunawezeshwa kuamini na kupenda kama tunavyopendwa, tukizaa tunda la Roho katika maisha yetu.

XI. Ukaribu na Baba

Kwa sababu sisi ni wenye haki kamili kupitia kazi ya Yesu, sasa tunamiliki na tunaweza kufurahia furaha kamili ya Baba. Kwa sababu tunapendeza naye, tunaweza kufurahia urafiki wa karibu pamoja na Baba tukiwa mwana au binti mpendwa. Tunaweza kumkaribia bila woga au aibu kwa sababu ametukaribia kupitia msalaba wa Kristo. Ukaribu huu unafuatiliwa kwa upande wetu kupitia maombi, kusoma na kusikia mahubiri ya Maandiko, sakramenti, ibada, na jumuiya ya waumini wengine. Nidhamu hizi, au njia za neema, huwa zaidi ya wajibu tu. Ni njia za kujua kwa undani zaidi upendo mkuu wa Baba.

XII. Msamaha

Msamaha kutoka kwa dhambi zetu zote, uliopatikana kupitia kifo cha Yesu msalabani, sasa unakuwa msingi wa uwezo wetu wa kusamehe wengine. Kwa sababu tumesamehewa deni kubwa la dhambi, tumeitwa sasa kuwasamehe wengine ambao wana deni kwetu. Kukosa kusamehe kunaonyesha kutokuamini kwetu wenyewe kwa kuwa hatukubali msamaha wa Mungu kwa sisi wenyewe na tunasisitiza kuishi kwa msingi wa haki badala ya rehema. Msamaha si sawa na upatanisho. Msamaha ndio msingi ambao upatanisho unaweza kutokea.

XIII. Matumizi ya Sheria

Sheria bado ina jukumu muhimu kwa Mkristo, ingawa ni lazima itumike ipasavyo. Sheria inajumuisha amri zote za Mungu na matakwa yetu kama yalivyotolewa katika Maandiko. Inaweza pia kuwa mfumo wa kupata kibali cha Mungu kupitia kushika "kanuni" zinazotawala maisha yetu, ambazo nyingi tunaziunda wenyewe.

Sheria haina uwezo wa kutubadilisha, wala haikutolewa ili kutufanya watu wema. Inatuwezesha kujua tabia ya Mungu Baba. Pia inatufafanulia upendo ni nini na upendo hufanya nini. Hatimaye, kwa kutuonyesha kutotosheleza kwa jitihada zetu, inatupeleka kwa Yesu kwa ajili ya rehema na msaada.

Hatuwajibiki tena "kisheria" kushika sheria kwa sababu Yesu aliiweka kwa ajili yetu kupitia maisha na kifo chake. Sasa tunawajibika kwa upendo, kufanya yale yanayompendeza Baba kupitia kuitikia upendo wake kwetu, na kuonyesha upendo huo kwa shangwe kupitia jinsi tunavyowapenda na kuwatumikia wengine sasa. Yesu sasa anaishi upendo wake kupitia sisi.

Uhalali ni zaidi ya kufanya kazi kwa ajili ya wokovu wetu kupitia matendo mema. Pia ni jaribio letu la kupata hisia ya thamani na utambulisho kwa sababu ya utendaji wetu. Haya ni matumizi mabaya ya sheria.

XIV. Ufalme wa Mungu

Wakati injili inapoeleweka ipasavyo na kukumbatiwa, matokeo ya asili yatakuwa mkazo katika Ufalme mkubwa wa Mungu. Injili inatuunganisha na Yesu na utume wake mpana zaidi, ambao ni kuleta ukombozi kwa viumbe vyote. Kwa hiyo, injili inatusukuma kuyatoa maisha yetu kwa ajili ya wale wasiojua neema ya Yesu, na kuingia katika kuvunjika kwa ulimwengu ili kurudisha nyuma madhara ya Anguko (rehema, upatanisho, elimu, n.k.)

MUUNDO ULIOPEENDEKEZWA kwa ajili ya KUFUNDISHA HADITHI na MASOMO

- Fuata muhtasari wa kila somo. Hii inajumuisha yafuatayo:
 - **Swali la utangulizi:**
 - Swali linalopendekezwa kwa majadiliano mafupi sana katika jozi ili tu kuwaanzisha wanafunzi kufikiria kuhusu moja ya masuala makuu yatakayoshughulikiwa katika somo.
 - **Kauli ya mpito ya mwalimu :**
 - Hili ni jambo la hiari lakini kulitaja kunaweza kusaidia kuunganisha utangulizi na hadithi unayosimulia.
 - **Jifunze hadithi pamoja.**
 - Hii inahusisha kusimulia hadithi kwa kumbukumbu mara nane au zaidi kulingana na urefu au ugumu wa hadithi. Inajumuisha mkufunzi kwanza kuisimulia mwenyewe mara mbili au tatu, kisha kuongoza kikundi kupitia hadithi kwa kutumia maswali au kujaza nafasi zilizo wazi, kisha kumpa kila mtu katika kikundi fursa ya kusimulia hadithi iwe wawili wawili au kuzunguka katika vikundi vidogo. Hatimaye watu wawili au watatu watajitolea kujaribu kusimulia hadithi nzima.
 - **Kazi za kusikiliza :**
 - Kati ya baadhi ya marudio tofauti ya hadithi, ni muhimu kuwapa kikundi kazi ya kusikiliza. Hili ni jambo maalum kwao kuzingatia wanaposikiliza. Linawasaidia kuendelea kushiriki katika marudio mengi. Kazi ya kusikiliza inapaswa kuzingatia hasa wahusika tofauti katika hadithi na maneno na matendo yao. Kila somo lina baadhi ya kazi za kusikiliza zilizopendekezwa.
 - **Muhtasari wa Msingi :**
 - Hii ni kuwasaidia wawezeshaji kuongoza majadiliano bila kusoma tu kila swali. Mwezeshaji anaweza kuandika muhtasari huu mfupi kwenye karatasi moja ili awe nayo karibu ili aweze kuzungumzia mambo makuu.
 - **Maswali ya Majadiliano :**
 - Tumia baadhi ya haya kuongoza mazungumzo kuhusu hadithi.

HADITHI na MASOMO

1. Wana Wawili Wapotevu, Sehemu ya Kwanza

Luka 15:1-2,11-2

Mada Muhimu: Kufanywa na Kuishi kama Mwana wa Mungu, Upendo wa Baba, Toba
[Dhana Muhimu za Injili: Dhambi, Iliyombwa kwa Mfano wa Mungu, Urafiki wa karibu na Baba]

HADITHI:

Siku moja watoza ushuru na wenye dhambi walikuwa wamekusanyika ili wapate kumsikiliza Yesu. Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung'unika wakisema, "Huyu mtu anawakaribisha wenye dhambi na kula nao." Ndipo Yesu akawaambia mifano kadhaa ikiwemo huu.

"Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. Yule mdogo akamwambia baba yake, 'Baba, nipe urithi wangu.' Hivyo akawagawia wanawe mali yake.

"Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vitu vyote alivyokuwa navyo, akaenda nchi ya mbali, na huko akaitapanya mali yake kwa maisha ya anasa. Baada ya kutumia kila kitu alichokuwa nacho, kukawa na njaa kali katika nchi ile yote, naye akawa hana chochote. Kwa hiyo akaenda kuajiriwa na mwenyeji mmoja wa nchi ile ambaye alimpeleka shambani kwake kulisha nguruwe. Naye akatamani kujishibisha kwa maganda waliyokula wale nguruwe, wala hakuna mtu aliyempa chochote.

"Lakini alipozingatia moyoni mwake, akasema, 'Ni watumishi wangapi walioajiriwa na baba yangu ambao wana chakula cha kuwatosha na kusaza, bali mimi hapa nakufa kwa njaa! Nitaondoka na kurudi kwa babangu na kumwambia, 'Baba, nimetenda dhambi mbele za Mungu na mbele yako. Sistahili tena kuitwa mwanao. Tafadhali nifanye tena kama mmoja wa watumishi wako.' Basi akaondoka akaenda kwa babake.

"Lakini alipokuwa bado yupo mbali, baba yake akamwona, moyo wake ukajawa na huruma. Akamkimbilia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu. Mwana wake akamwambia babake, 'Baba, nimefanya dhambi mbele yako na mbele ya Mungu. Sistahili kuitwa mwanao tena.'

"Lakini babake akawaambia watumishi, 'Leteni upesi joho lililo bora sana na kumvika, mkamvike pete kidoleni mwake na viatu miguuni mwake. Leteni ndama aliyenona, mkamchinje ili tuwe na karamu, tule na kufurahi. Kwa maana huyu mwanangu alikuwa amekufa na sasa yu hai tena. Alikuwa amepotea na sasa amepatikana!' Nao wakaanza kufanya tafrija.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Wagalatia 4:4,5** - *“Hata ulipowadia utimilifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboa hao waliokuwa chini ya sheria, ili sisi tupate kupokea hali ya kuwa wana.”*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- **Je, maisha ya watoto yatima walioachwa yakoje? Kwa nini ni mbaya sana kutokuwa na baba?** (Jadili na jirani yako kwa dakika chache kabla ya kusikiliza majibu kutoka kwa kundi zima. Andika majibu kwenye karatasi za chati mgeuzo ukutani ikiwezekana.)
 - *Yuko peke yake; hana usaidizi au mtu yeyote wa kumtegemea au kumjali; hana hisia ya kuhusika; hana chanzo cha riziki; anahisi kuachwa, ana mustakabali usio na uhakika; anahitaji kujitunza au kujiruzuku; ana mwelekeo wa kuomba, kukopa, kuiba badala ya kumwamini baba atampatia riziki; hana nyumbani, hana ulinzi; anaingia kwenye matatizo kwa urahisi; anajitegemea; haisikii mamlaka; hana wazazi kumwambia afanye nini; hana nguo nzuri; anadharauliwa; wengine hawataki kumgusa wala kushirikiana naye*

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Katika hadithi hii tunataka kuzungumzia wana wawili wa baba mmoja waliojifanya mayatima. Tunataka kufikiria jinsi sisi wenyewe, hata sisi Wakristo, tunavyotenda kama yatima, tukisahau kwamba sisi ni watoto wa Mungu.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi:**
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya mwana mdogo
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya Baba.

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezesaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **HADHIRA:** Yesu alikuwa akiwaambia nani mfano huo? Kwa nini?
- **MWANA MDOGO:** Alikuwa mtu wa namna gani? Je, alikuwa akiishije kama yatima? Tunajifunza nini kutuhusu kutoka kwa mwana mdogo?
- **BABA:** Alikuwa mtu wa namna gani? Tunajifunza nini kuhusu Mungu kutoka kwa baba?
- **TOBA:** Hadithi hii inatufundisha nini kuhusu kutubu maisha ya yatima?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi sisi kama waumini tunaweza kutenda kama mwana mdogo?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni matendo au mawazo gani yako ya hivi karibuni ambayo yamekuwa kama ya mwana mdogo aliyepotea au kama yatima wa kiroho?
-
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO (pamoja na baadhi ya majibu yanayoweza)

- **Kwa nini Yesu alitumia mifano hii? Nani alikuwa na Yesu? Ni nini alichokitazama kuhusu watu hawa?**
 - *Watozoa ushuru walimkaribia Yesu, alikula nao. Jambo hili liliwaghadhabisha wafarisayo na walimu wa sharia. Walimshutumu Yesu kwa kutangamana na wenye dhambi. Yesu alikuwa akipinga njia yao ya kufikiri.*
- **Wahusika wakuu katika mfano huu ni akina nani?**
 - *Baba, wana wawili, mdogo na mkubwa.*

MWANA MDOGO

- **Je, mwana mdogo alikuwaje katika sehemu tofauti za hadithi? Matendo au maneno yake gani yalituonyesha hivyo?**
 - **Alikuwaje hadithi inapoanza?**
 - *Mwenye kiburi, kujigamba, asiyetii, bila shukrani, wa ubinafsi, mpumbavu, mvunja amri.*
 - *Hakutaka uhusiano na baba yake, alitaka tu vitu vya baba yake, alitamani afe maishani mwake, na alitaka uhuru kamili.*
 - **Katikati ya hadithi, alipopoteza pesa zake zote, ni nini kilichotokea kama athari ya maasi yake dhidi ya babake?**
 - *Kukosa chakula, bila matumaini, bila marafiki.*
 - **Hadithi inasema, “Lakini alipozingatia moyoni mwake.” Je, hii inamaanisha nini? Huyu alikuwaje wakati ya kuzingatia moyo? Aliona hali yake iliyokuwa bila tumaini, akaona kosa lake, akaona hawezi kujisaidia na tumaini lake liko kwa babake tu.**
- **Je, Yule mwana mdogo walihusiana vipi na babake? Alikuwa na mtazamo upi au fikra ipi dhidi ya babake?**
 - **Hadithi inapoanza?** *Alikuwa bila heshima, hakuwa na uhusiano naye, mtoto alitaka mali yake yoye, alimtakia kifo, na alitaka uhuru.*
 - **Alipozingatia moyoni mwake?** *Aliona makosa aliyokuwa ameyatenda. Aliona tumaini lake ni babake.*
- **Je, ni vipi watu siku hizi wanaishi kama mwana mdogo- hasa kabla yake kuzingatia moyoni? Yaani, je, ni kwa njia ipi Wakristo wanaishi kama yeye wakati mwingine?**
 - *Wakristo pia humsahau Mungu na wanaishi kwa ajili yao pekee—juu ya Mungu na watu wengine, wakati meingine vile wanavyofuata dini zao. Wanatamani kuwa watu wa maana, kuwa na jina zuri, kuwa na masomo bora, mali nyingi, kujitegemea badala ya kumtegemea Mungu.*
 - *Wenye wasiwasi, wasiowaaminifu, miungu ya uongo, njia za mikato- ufisadi, talikiana- kutorokea shida.*
- **Je, ni mambo yapi yule mwana mdogo aliyatenda kwa usawa?**
 - *Alikuwa kwa fahamu wake.*
 - *Aliona kule dhambi zake zilimpeleka, na matokea yake.*
 - *Aliona hastahili usaidizi kutoka kwa babake au kwa mtu yeyote Yule.*

- *Alikubali na kukiri kuwa makosa yote yalikuwa yake.*
- *Alirudi kwa babake.*
- *Aliomba msamaha na rehema, alielewa babake ni mwenye rehema.*
- **Yule mwana alitubu, lakini je, ni kwa njia ipi kutubu kwake hakukuwa kamili?**
 - *Alifikiri kwamba angerudi kama mtumwa, sio kama mwana. Hakuthubutu kuuliza urejesho kamili!*
 - *Bado HAKUMJUA babake kabisa.*
 - *Hakujua wingi wa mapenzi na rehema wa babake.*
- **Fikiria tena swali letu la awali kuhusu mayatima walioachwa. Je, mwana mdogo aliishije kama YATIMA katika sehemu mbalimbali za hadithi? (Unaweza kuchagua kuwafanya wajadili kwanza wawili wawili kabla ya kusikiliza majibu katika kundi zima.)**
 - *Mwanzoni mwa hadithi:*
 - *Alifanya kama kwamba babake hakumjali. Alitaka kujitegemea na kutawala maisha yake mwenyewe.*
 - *Alijijali yeye mwenyewe tu. Alipata shida kwa urahisi*
 - *Alipokuwa maskini:*
 - *Alidhani hakuna mtu ambaye angemjali au kumsaidia, kwamba hakuwa na mtu wa kumtegemea. Alikuwa akiishi na nguruwe, mbali na watu, na aliyeachwa na watu wote. Hakuwa na uhakika wa maisha yake ya baadaye na alikuwa akijitunza mwenyewe na kuombaomba*
 - *Hakuwa na mahali pa kuita nyumbani, hakuna makazi, hakuna ulinzi.*
 - *Alidharauliwa. Watu wasingependa kumgusa wala kushirikiana naye*

BABA

- **Je, katika utamaduni wako akina baba hufanya nini wakati wana wao wanaasi dhidi yao? Unaweza kutoa mifano? Mungu anatofautianaje na akina baba wa ulimwengu huu?**
- **Tueleze matendo na maneno yote ya baba katika hadithi hii na vile yanahusiana na yule mwana mdogo.**
 - *Hakumlazimisha Yule mwana kuishi naye. Alimpa sehemu ya urithi wake.*
 - *Alimtazamia na kumsubiiri mwana wake, akimkimbilia, akamkumbatia na kumbusu, akamvisha joho/ nguo, pete, viatu, na akamchinja ndama aliyenona.*
 - *Alifurahi kwa kuwa mwanawe aliyekuwa amekufa, sasa yu hai, alikuwa amepotea, sasa amepatikana.*
- **Je, unafikiri joho, pete, na viatu vinaashiria nini? (ni ishara ya vitu gani?)**
 - *Joho— “vazi zuri”- utofautishaji, umaalumu- unafunika uchafu wake. Picha ya damu na uhaki wa Yesu Kristo ukifunika dhambi zetu.*
 - *Pete—mamlaka, kama mwana.*
 - *Viatu—mtu huru, sio mtumwa tena.*
- **Je, tunajifunza nini kuhusu baba kwa haya yote?**

- *Rehema, upendo, hana wasiwasi kupoteza sifa yake, anasamehe makosa na hasara zote. Alisisimshwa na kurudi kwake.*
- **Je, ni nini baba alikuwa tayari kupoteza kwa ajili ya mwana wake?**
 - *Sifa yake, Heshima, hadhi yake, kitu cha kujivunia.*
 - *Mali yake, alimjali zaidi kuliko mali.*
- **Je, ni nini cha muhimu sana alichokihitaji baba kutoka kwa mwana wake?**
 - *Ushirika wa karibu, urafiki wa karibu sana.*
 - *Kumjua, na kujulikana naye.*
- **Je, unafikiri baba ni mfano wa nani?**
 - *Mungu, baba yetu*
- **Je, sehemu hii ya hadithi yatufunza nini kuhusu Mungu?**
 - *Upendo*
 - *Msamaha. Rehema kwa wale wanaotubu*
 - *Hagadhabishwi na wanaotubu*
 - *Anatamania ushirika wa ndani, kumjua na kujulikana.*
 - *Yuataka tuwe wana wake, na sio watumwa.*
- **Je, sisi kama wakristo tunamtazama Mungu kwa njia ipi, hasa tunapotenda dhambi?**
 - *Mwenye hasira na ghadhabu, aliye tayari kuadhibu kwa ukali, kama aliye mbali na udhishwa, asiyetaka ushirika wetu. Hata asiyesamehe.*
- **Je, Mungu ataka tumtazamaje?**
 - *Kama BABA, anayependa.*
 - *Aliyetayari kusamehe tunapotubu na kumrudia*
 - *Yuko tayari kujitoa mhanga, sifa na heshima yake kutupokea tena.*
 - *Yu ataka tumjue na tumfahama vyema.*
 - *Yuatamani urejesho na ushirika.*
- **Je, baba asipomdai mwanawe aombe msamaha au ajielezee, anawasiliana naye nini hasa?**
 - *Anasema, “sitaruhusu uwe matumwa, uweze kunirudia kupitia kazi ya mikono yako. Nakufanya mwana wangu—kupitia neema pekee. Nataka mwana, sio mtumwa.”*
 - *Nataka kuwa karibu nawe, ushirika wa undani.*
 - *Anatutaka katika sherehe! Anataka kutufunika na joho la haki ya Yesu kristo.*

TOBA:

- **Je, twajifunza nini kuhusu kutubu kwa hii hadithi?**
 - *Tunapaswa kuzingatia mioyoni mwetu na kumrejelea Mungu.*
 - *Tuone dhambi zetu, tuyatubu ya kwamba ni yetu na sio ya mtu yeyote mwingine. Tufahamu kuwa tunahitaji adhabu.*
 - *Tuamini rehema ya Mungu ndani ya Yesu Kristo.*
 - *Tumrudie Mungu, tumwamini mwokozi aliyekufa kwa ajili yetu. Tumtumainie kutasamehe na kutasafisha na kutupa haki yake.*
 - *Tumuulize atusaidie kubadili fikira na tabia zetu*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima)

- **Je, ni baadhi ya njia gani tunaweza kutenda kama mwana mdogo aliyepotea (yaani kama yatima wa kiroho)?**
 - *Tunaweza jisikie kuwa Mungu anazuia kitu kizuri kwa hivyo tunahitaji kuiba sisi wenyewe.*
 - *Tunaweza kukataa utawala wa Mungu juu ya maisha yetu. Kupuuza sheria yake kwa sababu hatuamini kwamba anatuongoza vyema.*
 - *Tunaweza kujitoa kwa tamaa. Kuwa na wivu kwa mtu mwingine. Kulalamika juu ya maisha yetu.*
- **Soma: Wagalatia 4:4-7 - “Hata ulipowadia utimilifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboa hao waliokuwa chini ya sheria, ili sisi tupate kupokea hali ya kuwa wana. Na kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, aliaye, Aba, yaani, Baba. Kama ni hivyo, wewe si mtumwa tena bali u mwana; na kama u mwana, basi, u mrithi kwa Mungu.” ”**
 - **Tunapomtumaini Yesu, sisi si watumwa tena au mayatima bali wana na binti za Mungu, baba mwenye fadhili na upendo. Ukweli huu unapaswa kuathiri vipi maisha yetu ya kila siku?**
 - **Je, kuamini ukweli huu kunapaswa kukusaidiaje kutubu dhambi yako na kumfuata Yeye?**
 - **Upendo wa Baba unapaswa kuathirije jinsi unavyowatazama watu wengine? Je, hii itakusaidiaje kutowahukumu watu kwa ukali?**
- **Soma Yohana 14:18 - “Sitawaacha ninyi kama yatima, nitakuja kwenu.”**
 - **Yesu aliahidi kutuma Roho Mtakatifu kwa kila mwamini. Je, ahadi hii inakutia moyo vipi? Je, inakusaidiaje kuishi kama Mkristo leo?**

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni matendo au mawazo gani ya hivi majuzi yako ambayo yamekuwa kama mwana mdogo aliyepotea au yatima wa kiroho?**
 - **Je, umemdharau au kumkataa vipi Baba yako nyakati fulani?**
 - **Umekimbiaje sana na mambo ya dunia hata kwa njia ndogo?**
 - **Unahitaji kutubu nini leo?**

2. Wana Wawili Wapotevu, Sehemu ya Pili

Luka 15:1-2, 11-32

Mada Muhimu: Kuishi kama Yatima badala ya kama Mtoto wa Mungu;

Kujihesabia haki

[Dhana Muhimu za Injili: Utambulisho katika Kristo, Ukaribu na Baba,
Toba, Kuhesabiwa Haki, Matumizi ya Sheria]

HADITHI:

Siku moja watoza ushuru na wenye dhambi walikuwa wamekusanyika ili wapate kumsikiliza Yesu. Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung'unika wakisema, “Huyu mtu anawakaribisha wenye dhambi na kula nao.” Ndipo Yesu akawaambia mifano kadhaa ikiwemo hii.

“Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na wana wawili. Yule mdogo akamwambia baba yake, ‘Baba, nipe urithi wangu.’ Hivyo akawagawia wanawe mali yake.

“Baada ya muda mfupi, yule mdogo akakusanya vitu vyote alivyokuwa navyo, akaenda nchi ya mbali, na huko akaitapanya mali yake kwa maisha ya anasa. Baada ya kutumia kila kitu alichokuwa nacho, kukawa na njaa kali katika nchi ile yote, naye akawa hana chochote. Kwa hiyo akaenda kuajiriwa na mwenyeji mmoja wa nchi ile ambaye alimpeleka shambani kwake kulisha nguruwe. Naye akatamani kujishibisha kwa maganda waliyokula wale nguruwe, wala hakuna mtu aliyempa chochote.

“Lakini alipozingatia moyoni mwake, akasema, ‘Ni watumishi wangapi walioajiriwa na baba yangu ambao wana chakula cha kuwatosha na kusaza, bali mimi hapa nakufa kwa njaa! Nitaondoka na kurudi kwa babangu na kumwambia, ‘Baba, nimetenda dhambi mbele za Mungu na mbele yako. Sistahili tena kuitwa mwanao. Tafadhali nifanye tena kama mmoja wa watumishi wako.’ Basi akaondoka akaenda kwa babake.

“Lakini alipokuwa bado yupo mbali, baba yake akamwona, moyo wake ukajawa na huruma. Akamkimbilia mwanawe, akamkumbatia na kumbusu. Mwana wake akamwambia babake, ‘Baba, nimefanya dhambi mbele yako na mbele ya Mungu. Sistahili kuitwa mwanao tena.’

“Lakini babake akawaambia watumishi, ‘Leteni upesi joho lililo bora sana, mkamvike pete kidoleni mwake na viatu miguuni mwake. Leteni ndama aliyenona, mkamchinje ili tuwe na karamu, tule na kufurahi. Kwa maana huyu mwanangu alikuwa amekufa na sasa yu hai tena. Alikuwa amepotea na sasa amepatikana!’ Nao wakaanza kufanya tafrija.

“Wakati huo, yule mwana mkubwa alikuwa shambani. Alipokaribia nyumbani, akasikia sauti ya nyimbo na watu wakicheza. Akamwita mmoja wa watumishi na kumwuliza, “Je, kuna nini?” Akamwambia, ‘Ndugu yako

amekuja, naye baba yako amemchinja ndama aliyenona kwa sababu mwanawe amerudi nyumbani akiwa salama na mzima.'

Yule mwana mkubwa akakasirika, akakataa kuingia ndani. Basi baba yake akatoka nje na kumbembeleza, lakini yeye akamjibu baba yake, 'Tazama! Miaka yote hii nimekutumikia na hata siku moja sijaacha kutii amri zako, lakini hujanipa hata mwana mbuzi ili nifurahi na rafiki zangu. Lakini huyu mwanao ambaye ametapanya mali yako kwa makahaba aliporudi nyumbani, wewe umemchinja ndama aliyenona!'

Baba yake akamjibu, "Mwanangu! Wewe uko pamoja nami kila wakati. Na kila kitu nilicho nacho ni chako. Lakini huyo ndugu yako alikuwa amekufa na sasa yu hai tena. Alikuwa amepotea na sasa amepatikana! Ni lasima tusheherekee!'" Huu ndio mwisho wa sehemu ya kwanza ya hadithi.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Wagalatia 4:4,5** - *"Hata ulipowadia utimilifu wa wakati, Mungu alimtuma Mwanawe ambaye amezaliwa na mwanamke, amezaliwa chini ya sheria, kusudi awakomboa hao waliokuwa chini ya sheria, ili sisi tupate kupokea hali ya kuwa wana."*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- *Je, unaweza kufikiria wakati fulani katika maisha yako ambapo umekuwa mwaminifu na mzuri na bado unahisi kutendewa isivyo haki lakini uliona mtu mwingine ambaye hakuwa mwaminifu akitendewa vizuri zaidi kuliko wewe? Hilo lilikufanya uhisije? Kwa nini ulihisi hivi? (Jadili hili na jirani yako.)*

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Mara nyingi unaposikia hadithi hii umakini huwa kwa kaka mdogo na hitaji lake la kutubu na pengine juu ya upendo mkuu wa baba anapofanya. Lakini hatufikirii sana juu ya "mtu mzuri," kaka mkubwa. Lakini tutamfikiria ndugu huyo mkubwa sasa.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi**
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya mwana mkubwa.
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya Baba.

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **HADHIRA:** Yesu alikuwa akiwaambia nani mfano huo? Kwa nini?
- **MWANA MKUBWA:** Alikuwa mtu wa namna gani? Nini kilikuwa kizuri kwake? Nini haikuwa nzuri? Ni nini kilichompa motisha ya kumtii baba yake? Je, alikuwa akiishije kama yatima? Tunajifunza nini kutuhusu kutoka kwa mwana mkubwa?
- **SHEREHE ya BABA:** Alikuwa mtu wa namna gani? Alihusiana vipi na kila mwana katika hadithi? Tunajifunza nini kuhusu Mungu kutoka kwa baba? Anataka nini kwetu? Nani anaingia kwenye sherehe?

- **KAKA MKUBWA wa KWELI:** Nani angepaswa kumtafuta mdogo wake? Yesu ni kaka mkubwa wa kweli vipi?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni matendo gani mema tunayohitaji kutubu? (kwa sababu tunayafanya kwa sababu mbaya) Ni ishara gani katika maisha yetu zinazoonyesha kwamba tunaishi kama mwana mkubwa?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni njia gani moja unayofanya kama kaka mkubwa?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana)

HADHIRA

- **Je, Yesu aliongea na nani sana?**
 - *Wafarisayo na walimu wa sheria.*
- **Wao wangekuwa nani wakati huo?**
 - *Watu wanaodharau wengine. Watu wanaokubalika na wengine katika jamii.*

MWANA MKUBWA

- **Ni nini kilionekana kizuri kumhusu ndugu mkubwa?**
 - *Mtiifu, mzuri, hajawahi kosa kumtii babake, alitulia nyumbani, mwaminifu, hakuharibu urithi wake, mwenye nidhamu, hakupatana na makahaba, hakulewa na hakuzua vurugu yeyote.*
- **Ni nini kilikuwa sikizuri kumhusu?**
 - *Kujidai mnyoofu, kuhukumu wengine, alimchukia ndugu yake, mwenye wivu, alikasirika kwa ajili ya rehema alizo onyeshwa ndugu yake, alikasirishwa, hakuwa na upendo kwa ndugu yake na babake; kufanya kazi kwake kulikwa kama kwa mtumwa au mtumishi badala ya utumishi wa furaha wa mwana, alitaka karamu/ sherehe akiwa na marafiki wake- sherehe ya kipekee bila wengine wa jamii yake.*
 - *Alimweleza ndugu yake kama, “huyu mwanao” badala ya “ndugu yangu”*
- **Elezea kwa undani uhusiano wake na babake.**
 - *Mtiifu kwa inje, lakini anajaribu kuamuru heshima, nafasi ya hadhi, na mali.*
 - *Hakuwa na moyo kama wa babake, hakumuelewa babake hata kidogo.*
 - *Bado alitaka kuongoza maisha yake, lakini badala ya kutorokea mbali alibaki nyumbani na kutii, ilihali alijaribu kupata maisha kupitia uzuri wake.*
 - *Alikuwa ndani ya nyumba lakini alikuwa amepotea humo ndani.*
 - *Hakuwa na uhusiano na ndugu na babake, “huyu mwana wako!”*
- **Je, alitumia vipi utiifu wake? Kulikuwa utumishi wa furaha kwa babake?**
 - *Hapana, si huduma ya furaha bali alitumia utiifu kama chombo cha kujifanya ajisikie mwenye haki au "kustahili" kibali cha baba yake*
 - *Alitumia utii kama chombo cha kujitetea, kuhukumu wengine, kumshambulia kaka yake, kutomheshimu baba yake, kubishana, kuaibisha baba yake na kubaki nje.*

- *Hatimaye aliitumia kama silaha kupata kile alichofikiri anastahili.*
- **Kwa hivyo ni nani amepotea zaidi?**
 - *Mwana yule mkubwa—kwa sababu “uzuri” wake unaficha kupotea kwake, na kile haswa anachohitaji. Harudi “kwenye fahamu zake” kama mwana mdogo anavyorudi.*
 - *Hana njaa kama yule mdogo. Ameshiba, ametosheka. Ametosheka na ubinafsi wake. Kwa hivyo mwana mdogo, ingawa yuko mbali na baba yake (kuliko mwana mkubwa), ana uwezekano mkubwa wa kujiua na kuona hitaji lake kubwa.*

SHEREHE ya BABA

- **Ni kwa njia gani jinsi Baba anavyomtendea mwana mkubwa ni sawa na jinsi alivyomtendea mwana mdogo?**
 - *Katika visa vyote viwili, Baba anatoka nje, anamkaribia mwana, na kumwalika kwenye karamu.*
 - *Katika visa vyote viwili, Baba anasamehe dhambi ya mwana dhidi yake mwenyewe ili kumrudisha katika uhusiano wake kamili kama mwana.*
- **Mwana yule mdogo aliingia ndani, mwana mkubwa hakuingia ndani! Je, namaanisha nini nikisema hivi?**
 - *Amepotea, sio LICHA YA uzuri wake, lakini KWASABABU ya uzuri wake!*
 - *Kwasababu “alitii”—(yaani alitii ili apate mamlaka au madaraka, na astahili uzima), hawezi kuelewa moyo wa babake, hivyo ilikuwa vigumu kwake kuingia ndani.*
 - *“Wema” wetu unaweza kututenganisha na Mungu mbaya zaidi kuliko “ubaya” wetu IWAPO unaficha dhambi zetu, au kuficha jinsi tunavyojaribu kujiokoa na kujitawala wenyewe, ikiwa unatufanya tufikiri, “Ninastahili haya.”*

ISHARA ZA KUWA MWANA MKUBWA:

- **Mwana mkubwa alikuwa mfano wa nani?**
 - *Watu wa dini (wafarisayo, walimu wa sheria)*
 - *Waliokuwa “ndani ya nyumba, lakini wamepotelea mbali na nyumbani”*
 - *Wenye shughuli nyingi haswa katika kazi ya mungu, wanaomtii Mungu juu juu lakini hawamtambui kwa undani.*
 - *Wale wanaomshutumu Yesu kwa kuwakaribisha wenye dhambi, “kula” nao.*
- **Je, ni vibaya kujaribu kuwa mzuri?**
 - *Hapana! Hatusemi kuwa ni vibaya kuwa mwema, kutenda mema, au kumtii Mungu. Bila shaka siyoyote! Lakini hatupaswi tu kuwa wazuri kwa sababu mbaya.*
 - **Ni sababu gani inayofaa ya utii wa kweli?**

- *Msingi wa utii wetu unapaswa kuwa upendo na shukurani kwa rehemu ya Mungu kwetu. Utii haupaswi kuwa tu kujaribu kupata kibali cha Mungu au cha watu wengine.*
- *Msukumo na nguvu ya kutii inaweza tu kutoka kwa Habari Njema ya kile ambacho Kristo ametufanyia - kuishi bila dhambi, kufa kwa ajili yetu, na kufufuka tena kwa ushindi.*
- *Tunajitahidi kumtii Mungu na kuishi maisha yanayostahili injili kupitia nguvu za Roho Mtakatifu kwa sababu ya yale ambayo Kristo tayari ametufanyia.*
- **Je, ni lengo au motisha gani linalofaa kwa utii wa kweli?**
 - *Jiulize: unataka nini zaidi?*
 - *Je, mara nyingi unataka hasa MALI ya MUNGU? – kwa mfano: utajiri, heshima, sifa kuu, kufaulu maishani, mamlaka, raha, starehe, usalama?*
 - *Au . . . , Je, hasa unamtaka MUNGU MWENYEWE?—Mungu Baba-kumjua zaidi na kujulikana naye kwa undani?*
 - *Kati ya hizi ni ipi motisha yako?*
 - *Ikiwa uhusiano na Mungu Baba yako ndiye motisha yako, uzuri na utiifu pia utafuata hiyo motisha, yaani, kutokana na shukurani, upendo, na kutamani kufurahisha Babako aliye mbinguni.*

NDUGU MKUBWA WA KWELI:

- **Je, ni nani angepaswa kwenda kumtafuta yule mwana mdogo?**
 - *Ndugu yake mkubwa.*
- **Je, ni nani NDUGU YETU MKUBWA WA KWELI, yule ambaye anakuja kututafuta na kuturejesha nyumbani, kuturudisha kwa Baba?**
 - *Yesu! Ndiye ndugu yetu mkubwa ambaye anaturudisha nyumbani hata kutoa maisha yake mhangana, alienda msalabani ili aturudishe kwa karamu kuu ya Baba.*
- **Je, mbona hadithi hii inaisha kama haijakamilika? Kwa nini ndugu mkubwa bado yuko inje na sisi hatujui kama alikubali kuingia ndani?**
 - *Yesu yu ataka tumsikilize, hata kama sisi ni kama ndugu mkubwa ama mdogo. Anaituita! Anaitualika, “RUDINI NYUMBANI”! Kama yeyote ametoroka nyumbani kujaribu kufuata njia yako mwenyewe, ama mtu amejificha ndani ya nyumba- nyuma ya kutii kwetu, bado ametoka nyumbani ya Baba.*
 - *nyumbani ndipo mahali tulipoumbwa kuwa. Kuna Ndugu Mkubwa wa ukweli. Yeye anaituita turudi nyumbani.*
- **Kwa hivyo, ili kuhakiki, kila mmoja wa ndugu hao wawili alihitaji kutubu nini?**
 - *Mwana mdogo—ubaya wake, kutoroka mbali na babake.*
 - *Mwana mkubwa— kwa kutumia vibaya wema wake, kwa kutii kwa nia za ubinafsi - ili kupata sifa, kwa kudharau uhusiano wa kweli na baba yake na kutomtumaini.*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Je, ni baadhi ya motisha gani mbaya ambazo sisi waumini tunazo wakati mwingine za kujaribu kumtii Mungu?**
 - o *kuonekana mzuri mbele ya wengine, kuboresha au kudumisha sifa zetu*
 - o *kujisikia fahari, ujasiri, na haki mbele za Mungu*
 - o *kupata vyeo vya juu, fursa, mamlaka, au mali*
- **Ni mambo gani mazuri ambayo wakati mwingine tunahitaji kutubu kwa ajili yake? Kwa maneno mengine, ni baadhi ya mambo gani mema tunayofanya ambayo nyakati fulani tunafanya kwa sababu za dhambi?**
 - o *kuhudhuria kanisani, mikutano ya maombi - au zaka - au kutumikia kanisani (lakini kuwadharau wengine wanaofanya kidogo); kuwa mwenye fadhili kwa wengine (lakini kutarajia kutambuliwa au kuthaminiwa), usafi wa kingono (lakini kuwadharau wale ambao wameshindwa), kujidhabihu kwa ajili ya kazi ya Mungu (na kujisikia fahari)*
- **Ni zipi baadhi ya dalili zinazoweza kuonyesha kwamba tunaishi tukiwa ndugu wazee?**
 - o *Hasira - kwa Mungu, juu yako mwenyewe, kwa wengine.*
 - o *Wivu - "Ninastahili, hawanistahili." Kwa mfano: "Nimeomba sana kwa ajili ya _____ na watu hao wanapata kile ninachotaka ingawa si waaminifu kama mimi!"*
 - o *Hukumu ya wengine.*
 - o *Anachukia sheria, lakini anadai kuipenda. Kwa maneno mengine, anatii sheria, lakini anachukia wakati haimtumikii vizuri.*
 - *Anasema, "Nimetumikia," Kwake, sheria huhisi kama "maagizo" badala ya mwongozo wenye upendo wa Mungu. Utiifu huhisi kama "utumwa" badala ya huduma ya shukrani.*
 - o *Huwatenga wengine, huonyesha upendeleo*
 - *Ndugu mkubwa anataka kukutana na kikundi chake kidogo cha marafiki. Baba anakaribisha jamii nzima kusherehekea pamoja.*
 - *Ndugu mkubwa hataki "kula pamoja na wenye dhambi".*
 - o *Kutosamehe.*
 - o *Hachochewi kushiriki Habari Njema! (isipokuwa kama aina nyingine ya kustahili sifa).*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Je, ni "wema" gani unahitaji kutubu?**
 - o **Kwa maneno mengine, ni mambo gani mazuri unayofanya? Kwa nini unazifanya? Je, mambo haya angalau wakati mwingine hufanywaje kwa ajili ya kujipenda badala ya kumpenda Baba yako?**

- **Ukimkumbuka kaka mkubwa (Mafarisayo) na sifa zake, umetendaje kama ndugu mkubwa? Je, una wivu? Ni kwa njia gani unaelekea kufikiri unastahili kutendewa vyema na Mungu au wengine? Mawazo yako yana makosa vipi?**
 - **Ingekuwaje maishani mwako ukirudi nyumbani kwa Baba, kujiunga na karamu?**

3. Daudi na Mefiboshethi

2 Samweli 4:4; 9:1-13 (Usuli: 1 Samweli 20:12-17)

Mada Muhimu: Kuasili

[Dhana Muhimu za Injili: Utambulisho katika Kristo, Ukaribu na Baba]

HADITHI:

Wakati wa Mfalme Sauli, Waisraeli walienda kupigana na Wafilisti ambao walikuwa wamepigana nao kwa miaka mingi. Wakati wa vita vikali, Mfalme Sauli na mwanawe Yonathani waliuawa wote wawili, na wanajeshi wa Israeli wakakimbia na kushindwa. Habari za Mfalme Sauli na Yonathani zilipokuja kwa familia yao, mwana wa Yonathani mwenye umri wa miaka mitano alichukuliwa na mlezi wake, nao wakakimbia kwa woga. Alipokuwa akikimbia, yule mvulana akaanguka na kuwa kilema wa miguu yote miwili. Jina lake lilikuwa Mefiboshethi.

Miaka mingi baadaye, Daudi alipokuwa mfalme juu ya Israeli na Mwenyezi-Mungu aliweka agano lake pamoja naye, Daudi akasema, “Je! [Aliuliza hivyo kwa sababu Daudi na Yonathani walikuwa marafiki wa karibu sana, na walikuwa wameahidi kufanyiana fadhili familia ya mtu mwingine kwa muda wote wawili hao wakiwa hai.] Ziba, mtumishi wa nyumba ya Sauli, aliitwa kwa Daudi naye akaulizwa swali lilelile.

Siba akajibu, “Kungaliko mwana wa Yonathani, ambaye ni mlemavu wa miguu yote miwili.”

Daudi akauliza, Yuko wapi? Siba alipomwambia Daudi mahali alipokuwa, Daudi akatuma watu kumwita. Mefiboshethi, mwana wa Yonathani, alipokuja na kuanguka kifudifudi mbele ya Daudi ili kumtukuza, Daudi akasema, Mefiboshethi!

Naye akajibu, “Tazama, mimi ni mtumishi wako.”

Ndipo Daudi akasema, Usiogope, nitakufanyia wema kwa ajili ya Yonathani, baba yako, nami nitakurudishia nchi yote ya Sauli babu yako, nawe utakula mezani pangu sikuzote.

Mefiboshethi alishangaa na kusema, “Mimi ni nani hata upate kuona mbwa mfu kama mimi?”

Ndipo Daudi akamwambia Siba, Kila kitu kilichokuwa cha Sauli nimempa Mefiboshethi; nawe, na wana wako, na watumishi wako, mtamlimia shamba na kumpa mazao, ili mjukuu wa bwana wako apate chakula cha kula, lakini Mefiboshethi, mjukuu wa bwana wako, atakula mezani pangu sikuzote. Siba alikubali kila kitu ambacho Daudi alisema. Kwa hiyo yeye, wanawe kumi na watano, na watumishi ishirini wakawa watumishi wa Mefiboshethi.

Kwa hiyo Mefiboshethi aliishi Yerusalemu kwa sababu alikuwa akila kwenye meza ya Daudi sikuzote, kama mmoja wa wana wa mfalme. Naye alikuwa mlemavu wa miguu yake yote miwili.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **2 Samweli 9:7** “Ndipo Daudi akasema, Usiogope, mimi nitakufanyia wema kwa ajili ya Yonathani baba yako, nami nitakurudishia nchi yote ya Sauli, nawe utakula mezani pangu sikuzote.

SWALILA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- **Jambo gani la fadhili zaidi ambalo mtu amewahi kukufanyia ni nini? Je, ulistahili hilo**

wema? Kwa nini walichagua kukupenda hivyo?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi yetu ya leo ni kuhusu mtu ambaye hakustahili chochote, lakini alipewa zawadi kubwa zaidi yeye ningeweza kufikiria.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA (kazi ya kusikiliza):

- Unapohifadhi hadithi hii kwenye kumbukumbu, zingatia maswali haya:
 - Ni nani aliyekuwa mzao pekee wa Sauli aliye hai? Nini kilikuwa kimempata?
 - Mefiboshethi alijiitaje?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MEFIBOSHETHI:** Alikuwa mtu wa namna gani? Matatizo yake yalikuwa nini? Je, alikuwa akiishije kama yatima? Kwa nini hakustahili kula kwenye meza ya mfalme?
- **DAUDI:** Alikuwa mtu wa namna gani kuelekea Mefiboshethi? Kwa nini angeweza kukataa kumsaidia? Je, tunajifunza nini kutoka kwake katika hadithi hii kuhusu Mungu kutoka kwa baba? Mungu anataka nini kwetu?
- **WEWE na MIMI:** Je, tunafananaje na Mefiboshethi? Tunaishije kama yatima? Mungu anataka nini kwetu badala ya kuishi kama yatima wa kiroho?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Je, tunafananaje na Mefiboshethi? Yaani, tunaishije kama yatima wa kiroho? Mungu anataka nini kwetu badala ya kuishi kama yatima wa kiroho?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni matendo, mitazamo, au imani gani za sasa zinazoonyesha kwamba unaishi kama yatima wa kiroho? Unakataaje kula mezani pa Baba yako?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO
(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

MEFIBOSHETHI:

- **Tatizo la kimwili la Mefiboshethi lilikuwa nini? Hilo liliathirije maisha yake yote?**
 - *Mefiboshethi alikuwa kilema kutokana na ajali iliyotokea alipokuwa mtoto.*
 - *Ilimfanya kuwa mtu asiye na uwezo, anayetegemea wengine kila wakati, asiyeweza kufanya maamuzi peke yake, asiye na msaada, asiye na tumaini.*
- **Tatizo lingine la Mefiboshethi lilikuwa nini? Nini kilitokea kwa familia yake? Unafikiri hili lilimfanya ajisikieje? Hali ya Mefiboshethi ilikuwaje kama ile ya mayatima wengine?**
 - *Alikuwa mzao wa Sauli, ambaye alikuwa amekataliwa na Mungu kuwa mfalme.*
 - *Alikuwa yatima. Babu yake na baba yake waliuawa, naye akalazimika kuishi mafichoni iwapo mfalme mwingine angetaka kumuua.*
 - *Yaelekea aliishi kila siku maishani mwake kwa kuhofu yale ambayo yangempata mtu mwenye nguvu zaidi kuliko yeye. Hakuweza kabisa kujisaidia kutoka katika hali yake.*
 - *Mefiboshethi alinyang'anywa kila kitu maishani mwake kwa muda wa saa chache: cheo chake katika familia ya kifalme, afya yake, utoto, uhuru, mpendwa, marafiki, hata heshima yake. Alikuwa na umri wa miaka mitano tu wakati haya yote yalipotokea. Huu ulikuwa msiba wa kweli.*

MFALME DAUDI:

- **Kwa nini Daudi anachagua kuonyesha fadhili kwa mshiriki wa nyumba ya Sauli? Sauli alimtendeaje Daudi maishani mwake? Je, hii inatufundisha nini kuhusu moyo wa Daudi?**
 - *Kwa sababu ya agano ambalo alikuwa amefanya na rafiki yake wa karibu, Yonathani. Daudi na Yonathani walikuwa wameahidiana kwamba maadamu wangeishi, wangepanyiana fadhili familia zao. Baada ya miaka hiyo yote, Daudi hakumchukia Sauli, ingawa Sauli alimchukia Daudi na alijaribu kumuua mara nyingi.*
 - *Daudi alikuwa amemsamehe Sauli kikweli na alikuwa amempenda Yonathani kikweli na alikuwa tayari kutimiza ahadi yake ingawa hakukuwa na mtu wa kumwajibisha kwa hiyo.*
 - *Fadhili zake hazikutegemea sifa ya Mefiboshethi.*
- **Je, Mefiboshethi anaelezwaje katika hadithi hii?**
 - *Mara kadhaa katika hadithi tunakumbushwa kwamba alikuwa kilema au kilema katika miguu yake. Hii inaonekana kuwa sifa bainifu ya Mefiboshethi.*
 - *Lakini Daudi anamwona hasa kuwa mwana wa Mfalme Sauli na Yonathani. Utambulisho wake wa awali kama mwana wa rafiki yake mpendwa Yonathani na mshiriki wa familia ya kifalme ni muhimu zaidi kwa Daudi kuliko uhakika wa kwamba yeye ni kilema.*

- **Unafikiri Mefiboshethi alijisikiaje alipoletwa mbele ya mfalme?**
 - *Pengine aliogopa, pengine alifikiri kwamba hatimaye amepatikana na kwamba angeadhibiwa na Daudi kwa ajili ya maovu yote ambayo Sauli alimfanyia Daudi. Mefiboshethi anaanguka kifudufudi mbele ya Daudi kwa heshima.*
- **Daudi anachagua kumtendeaje Mefiboshethi? Daudi anampa Mefiboshethi vitu vya aina gani?**
 - *“Usiogope.” Mara moja humhakikishia kwamba huu ni mkutano wa amani, sio kisasi.*
 - *Anamtambulisha na kumtendea Mefiboshethi kama mwana wa mfalme.*
 - *Humrudishia nchi iliyokuwa ya Sauli.*
 - *Ampa Siba na nyumba yake wawe watumishi wa kutunza nchi na kumletea mazao.*
 - *Anampa kiti kwenye meza ya Daudi siku zote za maisha yake (hilo lingemaanisha kwamba Mefiboshethi angeishi Yerusalemu na mfalme katika nyumba yake).*
- **Ni nani kwa kawaida anayeishi katika nyumba ya mfalme na kula kwenye meza ya mfalme? Je, hii inatuambia nini kuhusu Daudi?**
 - *Familia! Mke wa mfalme pekee, watoto, washauri na marafiki wa karibu ndio wangekula kwenye meza yake. Mefiboshethi anaalikwa mahali penye meza ambapo ni familia ya mfalme pekee ndiyo inakaribishwa. Mefiboshethi anatendewa kana kwamba yeye ni mmoja wa wana wa Daudi mwenyewe.*
 - *Daudi, mfalme wa Israeli, anafurahia kuonyesha fadhili kwa mtu huyu ambaye hastahili. Hakuna kitu Mefiboshethi anaweza kuchangia kazi ya ufalme wa Daudi; Daudi hatarajii malipo yoyote kutoka kwa Mefiboshethi kwa ajili ya fadhili anazoonyesha kwake.*

WEWE na MIMI:

- **Je, hii inakukumbushaje jinsi Mungu anavyotutendea?**
 - *Hadithi hii ni kwa kila mtu anayetubu na kuweka imani yake kwa Yesu! Sisi ni kama Mefiboshethi: asiye na tumaini, asiye na msaada, mwenye hofu, anayejificha, asiyestahili. Lakini Mfalme, kwa wingi wa fadhili zake za milele, ametualika kula mezani pake siku zote za maisha yetu kama mmoja wa watoto wake mwenyewe.*
 - *Mefiboshethi alihama kutoka kuwa yatima hadi kuwa mwana wa mfalme, kwa sababu tu mfalme alitangaza kuwa ni kweli. Mungu hutufanyia vivyo hivyo tunapomtumaini Kristo.*
 - *Hakuhitaji tena kuishi kwa hofu ya kutengwa bali katika uhuru wa kujua yeye ni sehemu ya familia ya mfalme. Mefiboshethi hakujulikana tena hasa na ulemavu wake wa kimwili; badala yake alitambulika kuwa ni mtoto wa mfalme.*
 - *Huu ndio moyo wa injili! Hatuwezi kujiokoa kutoka kwa hali yetu ya kutisha. Suluhisho pekee ni kwa Mfalme kutuonyesha fadhili zisizostahiliwa na kutufanya washiriki wa familia yake. Sio kwa sababu ya chochote ambacho tumefanya.*

- **Je, nafasi ya Mefiboshethi kwenye meza ya Daudi inagharimu? Nani analipa gharama? Je, hii ni picha ya baadaye ya nini?**
 - *Daudi analipa utunzaji wa Ziba. Pia Siba na watumishi wake wanajitolea kumtumikia Mefiboshethi siku zao zote.*
 - *Inaelekeza mbele kwa Kristo: Mfalme mkuu zaidi, Mtunza Ahadi mkuu zaidi, Mtumishi mkuu zaidi, ambaye alilipa kwa maisha yake mwenyewe ili tupate kupatanishwa na Mungu na kuketi kwenye meza yake milele.*
- **Maisha ya Mefiboshethi yamebadilika kabisa. Alibadilika kutoka kuishi kama yatima na kuishi kama mtoto mpendwa. Je, maisha ya watoto yatima walioachwa yapoje? Kwa nini ni vigumu sana kutokuwa na baba?**
 - *Upweke; hakuna msaada; hakuna mtu wa kutegemea; hakuna anayejali; hakuna hisia ya mali; hakuna utoaji; hisia ya kina ya kuachwa; siku zijazo zisizo na uhakika; haja ya kujikimu; tabia ya kuomba omba, kukopa, kuiba badala ya kumwamini baba kutoa; hakuna mahali pa kuita nyumbani; hakuna makazi; hakuna ulinzi; kwa urahisi huingia kwenye shida; kujitegemea; haina haja ya kusikiliza mamlaka; hana mzazi au mamlaka ya kumwambia nini cha kufanya au jinsi ya kuishi; hakuna nguo nzuri; alitazama chini; watu hawataki kugusa au kushirikiana.*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Je, ni baadhi ya njia gani ambazo tunaweza kuwa tunaishi kila siku kana kwamba sisi ni yatima wa kiroho?**
 - *Huenda akajiona hana thamani kwa sababu ya kuwa maskini, mwenye elimu duni, mwenye talanta ndogo, mrembo mdogo, asiye na maana kuliko wengine.*
 - *Huenda tukawa na wasiwasi au woga kwa sababu tunahisi upweke, hatuna uwezo, au kana kwamba hatufai.*
 - *Acheni tuhangaikie wakati wetu ujao, bila kutumaini kwamba Baba yetu atatujali.*
 - *Huenda tukahisi kwamba hakuna mtu anayetuandalia mahitaji yetu kwa hivyo tunahitaji kuiba sisi wenyewe.*
 - *Tunaweza kukataa utawala wa Mungu juu ya maisha yetu au kupuuza sheria yake kwa sababu hatuamini kwamba anatuongoza vizuri.*
 - *Tunaweza kulalamika na kunung'unika juu ya maisha yetu au kuwaonea wengine wivu.*
- **Yesu anatualika kwa fadhili kula meza ya Baba! Kuwa pamoja Naye, kulishwa Naye. Je, ni baadhi ya njia zipi ambazo sisi (hata kama Wakristo) wakati mwingine tunashindwa kufurahia kweli karamu anayotuandalia kwenye meza yake?**
 - *Aibu, hatia, wasiwasi, hofu, kutoridhika.*
- **Waefeso 2:8,9: “Ni kwa neema mmeokolewa kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo mtu awaye yote asije akajisifu.”** Wema wa Mungu kwetu ni neema safi, isiyostahiliwa kabisa. Nyakati nyingine badala ya kuhisi kwamba hatustahili kupendwa na Mungu, **tunaamini kwamba tunastahili kupata kibali cha Mungu na kutendewa vizuri. Je! ni baadhi ya**

sababu zipi ambazo mioyo yetu inaweza kuhisi hivi? Je, hilo linatuibiaje utajiri kamili wa Injili?

- o Kwa sababu tunahisi tumekuwa waaminifu, wakarimu, watiifu. Au kwa sababu sisi ni wenye vipaji, tajiri, elimu, maalumu, muhimu - angalau zaidi ya watu wengine!*
- o Inatufanya tusiwe na shukrani kwa Mungu na kutegemea Injili ya Yesu, tusiwe na uwezo wa kufurahia upendo wake mkuu kwetu!*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- Ni kwa njia gani wakati mwingine unahisi sawa na yatima angehisi? Je, unajionaje zaidi kwa mambo ambayo ni ya kweli juu ya uso wako kuliko vile Mfalme ametangaza kuwa kweli juu yako?
- Ni njia gani moja ambayo wakati mwingine unashindwa kusherehekea kwenye meza ya Baba? Je, unaamini kikweli kwamba Mfalme anafurahi kukuona wewe binafsi ukija mbele zake? Je, unawezaje kupitia kwa ukamilifu zaidi uhuru na furaha ambayo Yesu anakupa kwenye meza yake?
- Ni njia gani moja ambayo unajaribiwa kufikiri kwamba Mungu anakupenda kwa sababu unastahili upendo Wake? Je, hiyo inawezaje kukuibia utajiri kamili wa injili ya kweli? Unawezaje kutubu leo kwa kiburi hiki?

4. Mariamu na Martha

Luka 10:38-42

Mwanzo 3

Mada Muhimu: Kupumzika katika Uwepo wa Baba

[Dhana Muhimu za Injili: Urafiki wa karibu na Baba, Dhambi, Utambulisho katika Kristo]

HADITHI:

Siku moja Yesu na wafuasi wake walikuwa wakisafiri, na wakafika katika kijiji kimoja ambapo mwanamke mmoja aliyeitwa Martha alimkaribisha nyumbani kwake. Martha alikuwa na dada yake aliyeitwa Mariamu. Mariamu aliketi chini miguuni mwa Yesu akisikiliza yale aliyokuwa akisema. Lakini Martha alikuwa akihangaika na maandalizi yote yaliyokuwa yafanyike. Martha kaja kwa Yesu akamuuliza, “Bwana, hujali kwamba dada yangu ameniachia kazi yote mwenyewe? Basi mwambie anisaidie!”

Lakini Bwana akamjibu, “Martha, Martha mbona unasumbuka na kuhangaika na mengi? Lakini kunahitajika kitu kimoja tu. Mariamu amechagua kile kilicho bora, wala hakuna atakaye mwondolea”

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Luka 10:42:** “Kunahitajika kitu kimoja tu. Mariamu amechagua kile kilicho bora, wala hakuna atakayemwondolea.”

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Mbona tunapaswa kuomba?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU

- Hadithi ya leo inatuambia kuhusu wanawake wawili waliomkaribisha Yesu nyumbani mwao, lakini walifanya hivyo kwa njia tofauti sana. Hebu tuangalie pamoja jinsi walivyokuja kwa Yesu.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi**
 - Mariamu alifanya maamuzi gani Yesu alipofika nyumbani kwake?
 - Martha alifanya maamuzi gani Yesu alipofika nyumbani kwake? Aliitikiaje uchaguzi wa Mariamu?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu):

- **MARTHA:** Alikuwa mtu wa namna gani? Nini kilikuwa kizuri? Nini haikuwa nzuri? Je, alimtendeaje Yesu na dada yake? Ni nini kilikuwa muhimu zaidi kwake?

- **MARIAMU:** Mtazamo wake kwa Yesu ulikuwaje? Ni nini kilikuwa muhimu zaidi kwake?
- **YESU:** Aliitikiaje malalamiko ya Martha? Ni nini kilikuwa muhimu zaidi kwake?
- **WEWE na MIMI:** Yesu anataka nini zaidi kutoka kwetu?
- **KAZI NZURI / NIDHAMU ZA KIROHO:** Tunaweza kujifunza nini kutokana na hadithi hii?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi tunazofanana na Martha wakati mwingine katika huduma yetu kwa Bwana? Au katika nidhamu zetu za kiroho?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni nini kinachohitaji kubadilika katika maisha yangu baada ya kusoma hadithi hii - baada ya kujifunza jinsi Yesu anavyotaka tu nifurahie uwepo wake na kujifunza kutoka kwake? Yaani, ni njia gani moja unayoruhusu mtazamo kama wa Martha kukuzuia kumpenda Yesu na wengine kikamilifu zaidi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO
(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana)

MARTHA:

- **Martha alifanya nini wakati Yesu alikuja kijijini mwake? Alifanya nini wakati alikuja nyumbani mwake?**
- **Mbona Martha alikasirika? Alifanya nini kuhusu jambo hili? Jambo hili lilionyesha au fichua moyo wake unamna gani? Je, Martha alihangaikia nini zaidi? Unafikiri ni nini kilichomfanya awe hivyo? Motisha wake ulikuwa upi? Unafikiri kwa nini kazi yake ilikuwa muhimu sana kwake?**
 - *Martha alimfungulia Yesu nyumba yake, lakini alishindwa kumfungulia moyo wake.*
 - *Kumtumikia Yesu ni jambo zuri, lakini Martha alikuwa na shughuli nyingi akijaribu kumfanya amfikirie vizuri kiasi kwamba alishindwa kupunguza mwendo na kumjua yeye binafsi na kumsikiliza.*
 - *Martha alikengeushwa sana na kazi yote aliyofikiri anahitaji kufanya. Labda alikuwa na wasiwasi sana kuhusu kuonekana mzuri mbele ya wageni wake.*
- **Martha alimtenda Mariamu aje? Kwa nini? Tunaporuhusu kazi zetu “nzuri” zitutenganishe na tukose kuwa na Baba, jambo hili hufanya tuwatendee watu wengine vipi?**
 - *Inatufanya kuwa na kiburi, hasira, na wivu na watu wengine ambao tunafikiri hawafanya kazi kama sisi.*

MARIAMU:

- **Mariamamu alifanya nini wakati Yesu alikuja ndani ya nyumba? Alikuwa wapi? Alikuwa na mtazamo upi kuhusu Yesu?**
 - *Mariamamu aliketi miguuni pa Yesu, akisikiliza mafundisho yake.*
 - *Mtazamo wake ulikuwa wa unyenyekevu na hamu ya kuwa na Yesu, kuwa karibu naye, kumsikiliza, na kukaa naye.*
 -
- **Mariamamu likuwa akijishughulisha na nini zaidi? Mbona wafikiri alikuwa hivyo?**
 - *Alitaka kumjua Yesu, yaani kuketi katika uwepo wake na kumsikiliza.*
 - *Alijali sana na uhusiano na Yesu.*

YESU:

- **Yesu alijibu vipi kuhusu malalamiko ya Martha?**
 - *"Martha, Martha mbona unasumbuka na kuhangaika na mengi? Lakini kunahitajika kitu kimoja tu. Mariamamu amechagua kile kilicho bora, wala hakuna atakaye mwondolea."*
- **Yesu alipoingia nyumbani (au maishani) ya mtu fulani alikusudia kufanya nini zaidi?**
 - *Kuwa na uhusiano naye.*
 - *Kugusa moyo wake na kumwonyesha upendo.*

WEWE na MIMI:

- **Tunaporuhusu kazi yetu "njema" kwa Mungu ituzuie kuwa na Baba yetu, inaathirije jinsi tunavyowatendea watu wengine?**
 - *Inatufanya tuwe na kiburi, hasira, wivu kwa watu wengine ambao hawafanyi kazi kwa bidii kama sisi.*
 - *Inatuzuia kuwaona na kuwapenda watu wengine jinsi Mungu anavyowaona na kuwapenda.*
- **Ni kwa njia gani Martha anafanana na Kaka Mkubwa katika hadithi ya Wana Wawili Waliopotea?**
 - *Martha alihisi kwamba alistahili kibali cha Yesu kwa sababu ya kazi yake kwa ajili yake.*
 - *Alitaka kibali cha Yesu zaidi kuliko alitaka kuwa naye.*
 - *Aliamini kwamba kufanya kazi kwa bidii kungemfanya awe sawa na Mungu.*
 - *Alijiona kuwa mwadilifu, mwenye kuhukumu ndugu yake, na mwenye ubinafsi.*
- **Nidhamu za kiroho kama vile maombi, kujifunza Biblia, na kuhudhuria kanisa ni nzuri. Lakini hata mambo haya yanawezaje kuwa kikwazo kwetu kukaa miguuni pa Yesu kama Mariamamu?**

- *Ikiwa tunazingatia zaidi mambo haya kama njia za kujihesabia haki au kuwa wastahili mbele za Mungu na wengine, basi tunatenda kama Martha. Tukifanya mambo mema lakini ndani kabisa tukijikita zaidi sisi wenyewe.*
- *Nidhamu hizo za kiroho zinapaswa kuwa zana za kutusaidia kukaa mbele za Yesu, kuwa naye, kujifunza kutoka kwake, kujinyenyekeza mbele zake, kujifunza kupenda.*
- **Ikiwa mtu anaelewa na kuamini kile ambacho Yesu amemfanyia - kwamba alikufa msalabani na kufufuka kwa ajili yake - hiyo inawezaje kumsaidia kutamani kuwa na ushirika na Baba yake?**
 - *Ikiwa tunafikiri kwamba ni lazima tuendeleo kupata kibali cha Mungu kupitia kazi zetu ngumu kwa ajili yake, tutaendelea kuwa na wasiwasi inapotokea kuwa vigumu au tunaposhindwa.*
 - *Ikiwa tunatumaini kikamilifu yale ambayo Yesu alitufanyia, tunaweza kustarehe nyakati fulani na kuchukua muda wa kuketi pamoja naye, bila kuhisi hatia kuhusu kazi yote tunayohitaji “kuzalisha” ili tujisikie vizuri.*
 - *Kuelewa msalaba kutatusaidia kuona kwamba Mungu anataka kuwa Baba yetu, anataka tuthamini uhusiano naye, anataka tuketi na kumsikiliza.*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima)

- **Tunafananaje na Martha nyakati fulani?**
 - *kutaka kuonekana mzuri mbele ya wengine, kuboresha au kudumisha sifa zetu*
 - *kutaka kujisikia fahari, ujasiri, na haki mbele za Mungu*
 - *tunajali sana kufanya wajibu wetu hivi kwamba hatuchukui muda wa kuketi na kumsikiliza Baba yetu anayetupenda.*
- **Je, ni baadhi ya mambo gani ya kawaida katika maisha yetu ambayo yanatukengeusha kutoka kwa kuketi kweli katika uwepo wa Baba?**
- **Ikiwa kumjua Yesu na kuwa pamoja naye mbele zake kukawa jambo la maana zaidi maishani mwetu, tunawezaje kuishi kwa njia tofauti? Je, mitazamo yetu ingekuwa tofauti vipi? Au matendo yetu? Je, tunawezaje kupunguza mwendo wa “kuketi” pamoja na kumsikiliza Yesu kutusaidia kuwapenda wengine?**
- **Ikiwa watu katika kanisa lako wangeanza kufikiria kumjua Yesu kuwa muhimu zaidi kuliko shughuli au mambo mengine yote, unafikiri kanisa lako lingekuwa tofauti na lilivyo sasa?**

MASWALI wa UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Je, unaweza kufikiria hali ya hivi karibuni ambapo ulihisi kama Martha katika hadithi hii? Labda hali katika maisha yako mwenyewe ambapo umeshindwa kuwapenda wengine kwa sababu ya kazi yako yenye shughuli nyingi kwa ajili ya Bwana?**

- **What works do you do “for the Lord”? How does this work, even though it is good, sometimes distract you from what is really needed - to be with your Father? What are you “worried and upset” about today? How can you repent of these distractions?**
- **Ni kazi gani unazofanya “kwa ajili ya Bwana”? Je, kazi hii, ingawa ni nzuri, inafanyaje wakati mwingine hukukengeusha kutoka kwa kile kinachohitajika sana, yaani, kuwa na Baba yako? Je, una “wasiwasi na kufadhaika” kuhusu nini leo? Unawezaje kutubu kwa ajili ya vikengeushi hivi?**

5. Mwanamke na Nyoka

Mwanzo 3

Mada Muhimu: Asili ya Dhambi, Kutokuamini

[Dhana Muhimu za Injili: Dhambi, Iliyoubwa kwa Mfano wa Mungu, Urafiki wa karibu na Baba]

Muktadha: Mungu aliwaumba wanadamu kwa mfano Wake, mwanamume na mwanamke, na kuwaweka katika bustani ya Edeni ili kumsaidia kutunza uumbaji wake. Waliishi huko katika ushirika mkamilifu na Mungu.

HADITHI:

Mjaribu

Nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote ambao Mungu aliumba. Siku moja, mwanamke alikuwa bustanini, na nyoka akamjia. Nyoka akasema, Je! ni kweli Mungu alikuambia usile matunda ya mti wowote wa bustani?

Mwanamke akasema, La, Mungu alisema tule matunda ya kila mti wa bustani, isipokuwa mmoja wa mti wa ujuzi wa Mema na Mabaya, tusile, tusije tukafa.

Nyoka akasema, "Hapana, si kweli! Mungu anajua kwamba ukila matunda ya mti huo, utakuwa na hekima kama yeye, ukijua mema na mabaya."

Kisha mwanamke akautazama ule mti. Aliona ni nzuri, na itakuwa nzuri kula, na kuhitajika kwa kupata hekima. Kwa hiyo akachukua tunda na kula. Pia akampa mume wake aliyekuwa pamoja naye, naye akala. Ghafla, macho yao yakafumbuliwa, na wakaona kwamba walikuwa uchi. Kwa hiyo walishona majani ili kufunika miili yao.

Kujificha

Wakati huo tu, walimsikia Mungu akitembea bustanini. Kwa hiyo wakakimbilia msituni kujificha. Mungu akamwita huyo mtu, "Uko wapi?" Adamu akasema, "Nilikusikia na nikaogopa, kwa hiyo nikajificha kwa kuwa niko uchi." Mungu akasema, Ni nani aliyekuambia ya kuwa u uchi, ulikula matunda ya mti niliokuambia usile? Adamu akasema, "Huyu mwanamke uliyenipa – ndiye aliyenipa tunda na nikala!" Kisha Mungu akamwambia mwanamke, "Umefanya nini?" Mwanamke akasema, Nyoka alinidanganya, nikala lile tunda.

Laana, Rehema, na Utengano

Mungu akamwambia nyoka, kwa sababu umefanya hivi, umelaaniwa; utatambaa kwa tumbo siku zako zote, ukila mavumbi ya nchi. Nami nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake; huyo (uzao wa mwanamke) atakuponda kichwa, na wewe utampiga kisigino.

Ndipo Mungu akamlaani mwanamke, akisema, Utakuwa na utungu wa kuzaa, na tamaa yako itakuwa juu ya mumeo, naye atakutawala.

Ndipo Mungu akamwambia huyo mtu, “Kwa kuwa umemsikiliza mkeo, ukala matunda ya mti ambao nilikuambia usile, basi nchi imelaaniwa kwa ajili yako! Kwa kazi ngumu ya jasho la uso wako utapata chakula chako, lakini nchi itazaa miiba na miiba.

Wakati huo, mwanamume huyo alimpa mwanamke jina jipya. Alimwita Hawa kwa sababu alikuwa mama wa watu wote walio hai. Na Mungu akawatengenezea nguo za ngozi za wanyama na kuwavika. Ndipo Mungu akasema, Mtu huyo sasa amekuwa kama mmoja wetu, akijua mema na mabaya, wala asiruhusiwe kunyosha mkono wake na kutwaa matunda ya mti wa uzima, akala, akaishi milele. Kwa hiyo BWANA akawafukuza nje ya bustani, na kwenye mwingilio wa bustani akawaweka malaika na upanga wa moto unaowaka huku na huko kuilinda njia ya mti wa uzima.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Warumi 3:10:** “Kama ilivyoandikwa, Hakuna mwenye haki, hata mmoja.”

SWALI LA UTANGULIZI (Jadili na Jirani):

- Je, unafikiri ni kichocheo gani kikuu cha kila dhambi?

TAARIFA YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi hii inafunzwa kwa undani zaidi katika mfululizo wa Hadithi za Biblia za Chronological (CBS). Hapa tutajikita katika kuona kile inachofundisha kuhusu DHAMBI.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA (Kazi za Usikiliza)

- Unapohifadhi hadithi hii kwenye kumbukumbu, zingatia maswali haya:
 - Taja kila dhambi iliyofanywa katika hadithi hii.
 - Tengeneza orodha ya kila neno au tukio ambalo lilisababisha dhambi.
 - Orodhesha kila matokeo ya dhambi katika hadithi hii.

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezesaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **NYOKA:** Mikakati yake ya kumshawishi mwanamke na mwanamume ilikuwa ipi?
- **DHAMBI:** Tunajifunza nini kuhusu dhambi? Inaonekanaje? Inatoka wapi, mzizi yake? Tunajifunza nini kuhusu jinsi dhambi inavyoendelea?
- **WARUMI 1:18, 21-31:** Asili ya dhambi? Inamaanisha nini kukabidhiwa dhambi?
- **TUMAINI:** Je, hadithi hii inatoa matumaini gani kwa wenye dhambi?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi tunazotumia “kushona majani ya mtini” maishani mwetu ili kuficha dhambi au aibu yetu? Yaani, ni njia zipi tunazotumia “kukandamiza ukweli” kumhusu Mungu au kujihusu sisi wenyewe? Hii inazuiaje ukaribu wetu na Mungu?

- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni matendo, mitazamo, au imani gani zinazohitaji kubadilika katika maisha yako baada ya kujifunza kuhusu dhambi na jinsi mioyo yetu ilivyo na udanganyifu? Ni njia gani moja unayotumia “kushona majani ya mtini” ili kuficha dhambi yako?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

NYOKA:

- **Je, nyoka aliathirije mawazo ya mwanamke (na mwanamume aliyekuwa pamoja naye)? Je, alimjaribu kwa njia gani?**
 - *Ilifanya sheria nzuri ya Mungu ionekane kuwa kali sana. “Je, KWELI Mungu alisema hivyo, . . . ?” Iliwashawishi kutilia shaka neno la Mungu au wema Wake na uaminifu Wake. Kufikiri kwamba labda Mungu alikuwa akiwanyima kitu kizuri?*
 - *Iliwashawishi kujiweka katika jukumu la kuamua ni nini bora.*

DHAMBIBI:

- **Dhambi ni nini? Jinsi gani jibu la mwanamume na mwanamke kwa majaribu lilikuwa la dhambi? Dhambi ya usoni ilikuwa nini? Je, ni dhambi gani kubwa zaidi chini yake?**
 - *Dhambi ni kuvunja au kushindwa kutii sheria ya Mungu. Mwanamke huyo alijibu kwa kuzingatia uwongo ambao nyoka alisema juu ya Mungu na kutilia shaka mashaka ambayo aliweka akilini mwake. Alishindwa kuamini kile ambacho Mungu alikuwa amesema. Kisha akajibu kwa kuchukua tunda lililokatazwa na kula.*
 - *Dhambi ya usoni ilikuwa ni kula matunda ya mti ambao Mungu aliwaambia wasile. Dhambi ya ndani zaidi au iliyofichika ilikuwa ni kutokuamini - kutilia shaka kwamba kile ambacho Mungu alisema ni kweli na kutilia shaka kwamba Mungu alikuwa na mawazo bora zaidi alipotoa amri hiyo. Hili liliisha kwa wao kuamua kutawala maisha yao wenyewe katika hali hii badala ya kujitiisha kwa utawala wa Mungu.*
- **Ni nini kilifanyika baada ya kula tunda hilo? Je, hii inatufundisha nini kuhusu asili ya dhambi?**
 - *Uhusiano wao na Mungu ulivunjika.*
 - *Waliona uchi wao na kuona aibu na kuanza kujaribu kuficha dhambi na aibu yao kwa kushona majani ya mtini na kujificha msituni.*
 - *Dhambi ina mizizi katika udanganyifu na inaongoza kwa kujificha na kuongeza dhambi juu ya dhambi ili kujifanya wenyewe kuonekana wenye haki na kukubalika.*

- Je, kulikuwa na ushahidi gani kwamba dhambi ya kwanza ilisababisha dhambi nyingi zaidi?
 - Aibu waliyohisi, majaribio ya kuficha dhambi zao na kujifanya waonekane kuwa wenye haki, tukio hili la kwanza la kutegemea wao wenyewe kwa mahitaji yao badala ya Mungu, woga wa kuonekana na kujulikana ndani na nje wakiwalaumu wengine kwa dhambi zao - kila mmoja na mwenzake na Mungu.

WARUMI 1:18,21-31

- SOMA Warumi 1:18, 21-31 -
 - Kwa maana ghadhabu ya Mungu imedhihirishwa kutoka mbinguni juu ya uasi wote na uovu wa wanadamu ambao kwa uovu wao wanaipinga kweli. . . 21 Kwa maana ingawa walimjua Mungu, hawakumheshimu kama Mungu au kumshukuru, bali waligeuka kuwa ubatili katika fikira zao, na mioyo yao yenye ujinga ikatiwa giza. 22 Wakijidai kuwa wenye hekima, wakawa wapumbavu, 23 wakaubadili utukufu wa Mungu asiyeweza kufa na kuwa mfano wa mfano wa mwanadamu anayeweza kufa na ndege na wanyama na wadudu. 24 Kwa hiyo Mungu aliwaacha katika tamaa za mioyo yao wafuate uchafu, hata wakavunjiana heshima miili yao, 25 kwa sababu waliabadili kweli ya Mungu kuwa uongo, wakakiabudu na kukitumikia kiumbe badala ya Muumba anayehimidiwa milele. Amina. 26 Kwa sababu hiyo Mungu aliwaacha wafuate tamaa zao zisizo na heshima. Maana wanawake wao walibadilisha mali zao za asili kwa wale wasio wa asili; 27 na wanaume vivyo hivyo waliacha mahusiano ya asili na wanawake na kuchochewa na tamaa wao kwa wao, wanaume wakifanya matendo ya aibu pamoja na wanaume na kupokea ndani yao wenyewe malipo yanayostahili kosa lao. 28 Na kwa kuwa hawakuona vema kumkiri Mungu, Mungu aliwaacha wafuate akili zao zisizofaa, wafanye yale ambayo hayapaswi kufanywa. 29 Walijawa na kila namna ya udhalimu, uovu, tamaa na uovu. Wamejaa wivu, uuaji, ugomvi, hila, uovu. Wao ni wasengenyaji, 30 wachongezi, wenye kumchukia Mungu, wenye jeuri, wenye kiburi, wenye majivuno, wazushi wa maovu, wasiotii wazazi wao, 31 wapumbavu, wasio na imani, wasio na huruma, wakatili.
- Kifungu hiki kinatufundisha nini kuhusu asili ya dhambi? Je, dhambi inahusiana vipi na ukweli katika kifungu hiki?
 - Sikuzote dhambi inahusisha kukandamiza ukweli kuhusu Mungu na kuhusu sisi wenyewe.
 - Dhambi inahusisha kubadilishana ukweli kuhusu Mungu kwa uwongo.
- Mara tatu katika kifungu hiki inasema kwamba "Mungu aliwaacha wafanye" dhambi zaidi. Je, hii inatufundisha nini kuhusu dhambi na jinsi inavyofanya kazi katika maisha yetu?
 - Kadiri tunavyosikiliza majaribu na kujitoa katika dhambi, ndivyo mioyo yetu inavyozidi kuwa migumu, na ndivyo tunavyofuata dhambi kwa urahisi zaidi wakati ujao. Bila kuzuiliwa na toba ya kweli inakua ndani na nguvu ndani yetu.

TUMAINI:

- **Kuna tumaini gani kwa wenye dhambi? Kila mtu ni mzao wa Adamu na Hawa, mama wa watu wote walio hai, na wamezaliwa nje ya bustani ya Edeni, nje ya ushirika na Mungu. Sisi sote tumezaliwa na asili ya dhambi, hatuwezi kujiokoa kutokana na madhara ya dhambi. Kuna tumaini wapi katika hadithi hii?**
 - *Mwanzo 3:15 ni ahadi ya kwanza ya Mwokozi ambaye angekuja. Inaelekeza kwa Yesu Kristo, Mbegu ya Mwanamke ambaye angepona kichwa cha nyoka. Kwa maneno mengine angemwangamiza Shetani na kazi zake zote na kutupa ushindi dhidi ya dhambi. Kuanzia wakati huu na kuendelea watu wangeweza kuja kwa Mungu kwa kuungama dhambi zao waziwazi na kuweka tumaini lao kwa Mwokozi aliyeahidiwa.*
 - *1 Wakorintho 15:22 - "Kwa maana kama katika Adamu wote wanakufa, vivyo hivyo na katika Kristo wote watahuishwa."*
 - *Warumi 10:9 - Tunapotenda dhambi, bado ni kweli kwamba "tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote."*
 - *Hata wakati Mungu "anapotuacha" kwa dhambi zetu, anaruhusu dhambi yetu kuvuna matokeo yake ya asili katika maisha yetu ili tuweze "kupata fahamu zetu" na kutubu, kumwamini Kristo, na kubadilishwa.*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Ni zipi baadhi ya njia ambazo ‘tunakandamiza kweli’ na kuacha uhusiano wetu wa karibu pamoja na baba yetu wa mbinguni uvunjwe?**
- **Ni baadhi ya mifano gani inayofaa ambapo unaweza kuona uharibifu katika maisha ya watu ‘wanapobadilisha ukweli juu ya Mungu kwa uwongo?**
- **Ni zipi baadhi ya njia ambazo sisi kama Wakristo nyakati fulani hukandamiza ukweli kumhusu Mungu na sisi wenyewe?**
- **Je, unaonaje kimatendo katika maisha ya watu leo kwamba Mungu "anatuacha tutende" dhambi tunapomwasi?**
- **Tunapogundua kuwa tumekandamiza ukweli au tumeruhusu dhambi itukimbie, somo hili linatutia moyo kufanya nini?**
 - *Tukiri dhambi zetu kwa Mungu, tumrudie, na kuweka tumaini letu kwa Mwokozi ambaye ameahidi kumtuma, Yesu Kristo.*

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni njia gani moja ambayo umejaribu hivi karibuni kukandamiza ukweli au KUJIFICHA kutoka kwa Mungu au "SHONA MAJANI YA Mtini"? Kwa maneno mengine, ni katika hali gani umejaribu kufunika dhambi na aibu yako kupitia juhudi zako mwenyewe? Je! hadithi hii inaweza kukusaidiaje kutoka mafichoni?**

- **Shetani amekudanganya vipi nyakati fulani? Je, ni uongo gani kuhusu Mungu au wewe mwenyewe hata sasa unajaribiwa kuamini?**
- **Je, unajaribiwaje kujaribu kuchukua nafasi ya Mungu katika eneo fulani la maisha yako? Unawezaje kutubu kwa hili?**

6. Tajiri Mpumbavu / Kanisa Tajiri Mpumbavu

Luka 12:15-21,31,34 / Ufunuo 3:15-20

Mada Muhimu: Kiburi, Kujitegemea

[Dhana Muhimu za Injili: Dhambi, Toba, Urafiki wa karibu na Baba]

HADITHI:

Siku moja Yesu alikuwa akifundisha umati wa watu, na mtu mmoja akamwambia, “Mwalimu, mwambie ndugu yangu anigawie urithi.” Lakini Yesu akamwambia, “Rafiki, ni nani aliyeniweka mimi kuwa mwamuzi au msuluhishi juu yenu?” Akawaambia, “Angalieni, jilindeni na choyo yote, maana uzima wa mtu haumo katika wingi wa mali yake.” Kisha akawaambia mfano, akisema,

“Shamba la mtu fulani tajiri lilizaa mazao mazuri. Akawaza moyoni mwake, ‘Nitafanya nini? Sina mahali pa kuhifadhi mazao yangu.’ Kisha akasema, ‘Hivi ndivyo nitakavyofanya: Nitabomoa ghala zangu na kujenga kubwa zaidi, na humo nitahifadhi nafaka zangu zote na mali zangu. Kisha nitajiambia, “Una vitu vingi vizuri vilivyowekwa akiba ili vidumu kwa miaka mingi. Chukua maisha rahisi; kula, kunywa na kufurahi.””

“Lakini Mungu akamwambia, ‘Wewe mpumbavu, usiku huu huu utadaiwa maisha yako. Basi, ni nani atakayepata kile ulichojiwekea tayari?’ Hivi ndivyo itakavyokuwa kwa mtu yeyote anayejiwekea akiba ya vitu lakini si tajiri kwa Mungu . . . Badala yake, utafute kwanza ufalme wa Mungu, na vitu hivyo vingine utapewa pia . . . Kwa maana hazina yako ilipo, ndipo utakapokuwa na moyo wako pia.””

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Ufunuo 3:20:** *Mimi hapa, nasimama mlangoni, nabisha; mtu akiisikia sauti yangu, na kuufungua mlango, nitaingia naye, na kula pamoja naye, na yeye pamoja nami.*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Je! ni baadhi ya zawadi ambazo Mungu amekupa? (vitu, uwezo, mahusiano, fursa n.k.)

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inahusu mfano wa Yesu wa mpumbavu tajiri. Baada ya kujifunza hadithi hii pia tutailinganisha na kusanyiko moja katika kanisa la kwanza na kuona kile tunachoweza kujifunza.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza):

- Unapohifadhi hadithi hii kwenye kumbukumbu, zingatia maswali haya:
 - Kwa nini Yesu alisema mfano huu? Mtu fulani alimwambia nini?
 - Tajiri huyo alifanya nini biashara yake ilipozidi kuwa kubwa?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezesha kuongoza bila kusoma kila kitu):

- **SABABU YA MFANO HUO:** Kwa nini Yesu alisimulia hadithi hii?
- **MTU TAJIRI:** Utajiri, majibu, lengo halisi, matokeo?
- **KANISA TAJIRI / JIJI TAJIRI: Soma Ufunuo 3:15-20:** Kwa kila moja, utajiri wake ni upi, mwitiko wake, lengo lake halisi, na matokeo yake ni yapi?
- **TATIZO HALISI:** Ni nini hasa tunachohitaji kuelewa kuhusu sisi wenyewe?
- **SULUHISHO HALISI:** Yesu anatoa nini ili tununue?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni baadhi ya utajiri gani tulionao maishani mwetu? Utajiri huu unawezaje kuzuia uhusiano wetu na Mungu?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni aina gani ya utajiri inayozuia uhusiano wako na Mungu siku hizi? Unawezaje kutumia utajiri huo kuwapenda wengine vyema?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

SABABU ya MFANO HUO:

- **Ni nini kilimsukuma Yesu kusema mfano huu? Unafikiri mtu aliyeomba msaada wa Yesu kuhusu urithi alihisije? Yesu alifikiri ni kosa gani na ombi lake? Alitoa onyo gani?**
 - *jihadhari, jilinde dhidi ya maisha kuwa juu ya kujilimbikizia mali*
 - *akampa mfano ambaye ALIKUWA na vitu hivyo vyote ambavyo mtu huyo alivitaka kutoka kwa kaka yake - na jinsi mambo yalivyokuwa mabaya.*
 - *Ingawa mtu aliyeuliza swali hilo hakuwa na utajiri alioutaka, bado alikuwa akitawaliwa na utajiri!*

MTU TAJIRI:

- **UTAJIRI wa mtu katika mfano wa Yesu ulikuwa nini? Alibarikiwa vipi?**
 - *Nafaka, hifadhi, pesa, iliyopangwa, usalama wa kifedha wa baadaye, sifa*
- **KUITIKIA KWAKE kwa utajiri wake kulikuwa nini? Iliathirije mtazamo wake? Je, hii ilionyesha nini kuhusu kile ambacho kilikuwa muhimu zaidi kwake? Je, alikuwa akimtegemea nani?**
 - *Alisema, “Nafsi, una vitu vingi vizuri ulivyojiwekea akiba . . . kula na kunywa, furahi.” Alijiambia jinsi alivyokuwa mzuri, kiasi alichokuwa nacho, jinsi ambavyo hakuwa na haja.*
 - *kiburi, tegemezi, choyo, kujilimbikizia, ubinafsi, kutojali*
 - *si mnyenyekevu wala si mwenye shukrani kwa Mungu*
- **Je, ni nini LENGO HALISI lililokuwa msingi wa majibu hayo?**
 - *yeye mwenyewe, si wengine au Mungu*

- **MATOKEO** yalikuwa nini, matunda halisi katika maisha yake ya mtazamo aliokuwa nao kuhusu baraka zake?
 - kifo - kimwili na kiroho, maisha yaliyopotea

Mpito: Mtu tajiri katika mfano huu anafanana na jiji na kanisa la Laodikia.

JIJI TAJIRI KANISA TAJIRI:

Jiji Tajiri (Kumbuka kwa mwalimu: fanya tu muhtasari wa habari hii kwa kikundi. Kumbuka kwamba sehemu hii haitoki katika Maandiko bali kutoka katika kamusi ya Biblia.)

Miaka mingi baadaye, baada ya Yesu kwenda mbinguni, Mungu alizungumza na kanisa la Laodikia, kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Ufunuo. Kulingana na hati zingine za kihistoria, Laodikia ulikuwa mji katika mkoa wa Kirumi wa Asia ambao ulianza miaka mia chache kabla ya Kristo kuzaliwa. Kufikia wakati wa kanisa la kwanza, lilikuwa kituo tajiri cha biashara. Ilikuwa ni katika eneo ambalo lilikuwa maarufu kwa kuzalisha pamba nzuri, nyeusi na kwa kuwa na madaktari wazuri sana waliotengeneza dawa maalum.

Lakini jiji lilikuwa na shida moja dhahiri. Hawakuwa na huduma nzuri ya maji karibu. Kwa hiyo, iliwabidi kupeleka maji kwa bomba hadi jiji lao kutoka kwenye chemchemi za mbali, kwa hiyo maji yalipofika Laodikia yalikuwa vuguvugu na magumu sana kuyanywa. Hili lilikuwa tofauti na miji ya jirani yake, mojawapo iliyokuwa na maji ya moto yenye nguvu za uponyaji, na nyingine ikiwa na maji baridi ya kuburudisha.

Lakini licha ya maji yake duni, watu wa Laodikia walifikiri hawakuhitaji chochote kutoka kwa mtu mwingine yeyote. Walijivunia uwezo wao wenyewe wa kujitunza. Kwa mfano, jiji hilo lilipoharibiwa na tetemeko kubwa la ardhi katika mwaka wa 60 BK, watu walikataa ombi la Waroma la kuwasaidia kujenga upya. Wangeweza kufanya hivyo wenyewe! Walijiona kuwa ni matajiri na hawakuhitaji msaada wowote! Kanisa la Laodikia lilikuwa na mtazamo huo huo. Sikiliza kile Mungu anasema kupitia malaika kwa kanisa hilo katika Ufunuo 3.

Kanisa Tajiri (Kumbuka: soma kwa sauti Ufunuo 3:15-20, rudia mara moja kabla ya mazungumzo)

Nayajua matendo yako, ya kuwa hu baridi wala hu moto. Natamani ungekuwa mmoja au mwingine! Kwa hiyo, kwa sababu wewe ni vuguvugu--huna moto wala si baridi-- nitakutapika utoke katika kinywa changu.

Unasema: Mimi ni tajiri, nimepata mali na sihitaji kitu. Lakini hujitambui kwamba wewe ni mnyonge, mwenye huruma, maskini, kipofu na uchi. Nakupa shauri ununue kwangu dhahabu iliyosafishwa kwa moto, upate kuwa tajiri; na nguo nyeupe za kuvaa, ili uweze kufunika uchi wako wa aibu; na dawa ya kupaka machoni pako, upate kuona. Wale ninaowapenda mimi huwakemea na kuwaadibu. Basi fanya bidii, na utubu. Mimi hapa! Ninasimama mlangoni na kubisha hodi. Mtu akiisikia sauti yangu na kuufungua mlango, nitaingia na kula pamoja naye, na yeye pamoja nami.

- **Kwa watu wa jiji na kanisa la Laodikia, utajiri wao, zawadi zao, faida zao zilikuwa nini?**
 - *Mji: biashara, mashamba, fedha, dhahabu, watu wa kitaalamu, pamba nyeusi, ujuzi wa matibabu*
 - *Kanisa: alikuwa na mali sawa kimwili pamoja na kujisikia tajiri kiroho*
- **Kwa kila mmoja wao, jibu lao lilikuwa nini kwa utajiri wao, zawadi, faida? Je, ilizaa matunda gani katika mitazamo yao?**
 - *kiburi, kujitosheleza, alifanya sanamu ya utajiri, mafanikio, alijisikia muhimu na anastahili*
- **Matokeo ya mwisho ya mitazamo hii yalikuwa nini?**
 - *Matunda yao katika maisha yao yalikuwa mabaya, yasiyo na ladha (kama maji ya uvuguvugu ya mjini)*
 - *Kumsahau Mungu kama chanzo cha baraka zote. Walijipatia sifa badala yake.*
 - *Wachangamfu kiroho, wenye kujifanya wa kiroho, walijidanganya wenyewe.*
 - *Wenye kiburi, vipofu kuona hitaji lao wenyewe, kwa hivyo kutomwomba Mungu kile walichohitaji zaidi.*
- **Ni mahitaji gani ya kweli katika maisha yao ambayo walishindwa kuyaona? Mungu aliwaambia kuwa wao ni nini? Walihitaji nini hasa?**
 - *mnyonge, mnyonge, maskini*
 - *kipofu*
 - *uchi*

TATIZO HALISI / SULUHISHO HALISI

- **Ukizingatia mfano wa tajiri na vilevile maneno ya Yesu kwa kanisa la Laodikia, unafikiri ni dhambi gani ya msingi sana katika mioyo ya watu?**
 - *kiburi, kutegemea nafsi, kumkataa Mungu*
- **Aliwashauri nini “wanunue” kutoka Kwake?**
 - *dhahabu - kweli, iliyosafishwa kwa moto (kumbuka, Laodikia ilikuwa maarufu kwa biashara yake tajiri)*
 - *ili awe tajiri, si mnyonge, mwenye huruma na maskini*

- *Mafuta ya kupaka macho (kumbuka, Laodikia ilikuwa maarufu kwa madaktari na madawa)*
 - *ili waweze kuona, wasiwe vipofu, bali waweze kuona kweli kweli kuhusu dhambi yao wenyewe na hitaji lao la msamaha, na kuhusu zawadi ya uhai ambayo Yesu hutoa.*
- *nguo nyeupe (kumbuka, Laodikia ilikuwa maarufu kwa pamba nyeusi)*
 - *ili waweze kufunika uchi na aibu yao*
- **Je, ni dhahabu gani iliyosafishwa kwa moto ambayo walihitaji sana?**
 - *kukua kwa uhusiano na/Kristo - utajiri wa kweli*
- **Je, ni dawa gani walihitaji na Kristo alitaka kuwapatia?**
 - *Neno lake na Roho wake ili kuwawezesha kuona dhambi zao wenyewe katika mwanga wa utakatifu wa Mungu na kuona uzuri wa Injili ya wokovu ambayo Yesu hutoa.*
- **Je! ni nguo gani nyeupe ambazo Yesu alitoa ili zinunuliwe?**
 - *Yesu alimwaga damu yake ili kufunika dhambi na aibu yao.*
- **Je, wao na wewe wangewezae kununua vitu hivi muhimu?**
 - *Msikie akibisha hodi kwenye mlango wa moyo wako. Fungua mlango ili aingie na kula nawe na wewe pamoja Naye.*
 - *Tambua kwamba tayari amenunua haya yote kwa ajili yako.*
- **Yesu anasema, “Basi, uwe na bidii, ukatubu. Mimi hapa, nasimama mlangoni, nabisha, mtu akiisikia sauti yangu, na kuufungua mlango, nitaingia naye, na kula pamoja naye, na yeye pamoja nami. Je, hasa anazungumza na waliopotea ambao hawamwamini? Anazungumza na nani?**
 - *Anazungumza na waumini, na kanisa, na sisi tunapojivuna na kujitosheleza, kutokuwa tayari kuona dhambi zetu na kumfuata kwa karibu kupitia toba inayoendelea na kuamini Injili.*
- **Kwa nini tunaogopa sana kukubali kwamba sisi ni “wanyonge, wenye huruma, maskini, vipofu, na uchi?” Yesu huwatendeaje watu kama hao? Je, anawangoja waje Kwake? Je, anatamani nini hasa kutoka kwa wale wanaojitambua kuwa ni “mnyonge, wenye huruma, maskini, vipofu na uchi?”**
 - *Yeye hatungojei tujisafishe, tupate mali zetu wenyewe, tujivike. Anagonga mlango!*
 - *Anataka kuwasaidia waamini kuwa moto kwa ajili ya Injili, kukua katika utakatifu, kukua katika shauku ya kumjua Mungu kikamilifu zaidi (kukaa naye, kula pamoja naye kulishwa naye) na kumjulisha kwa wengine.*
- **Fikiria tena yule tajiri katika mfano wa Yesu. Jinsi gani alipaswa kufikiria na kutumia baraka zake?**
 - *Alipaswa kutambua kwamba kila zawadi ilitoka kwa Mungu Mwenyewe na kwamba ni Mungu pekee aliyemtegemeza siku baada ya siku. Hili lilipaswa kumuhisi kwa shukrani na sifa.*

- Alipaswa kumtegemea Mungu kujua jinsi bora ya kutumia baraka zake kwa ajili ya ufalme wa Mungu - kuwapenda wengine na kuwaonyesha uzuri wa Mungu ili wao pia wapate karamu pamoja Naye.

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Tajiri huyo alikuwa tajiri mwenye mazao mazuri na mali zote ambazo angeweza kutaka. Wengi wetu si kwamba matajiri wa pesa, lakini sote tuna njia fulani ambazo sisi ni matajiri. Je, ni baadhi ya njia gani ambazo watu, hasa waumini, ni matajiri?**
 - au fikiria kwa njia nyingine:
- **Je, ni baadhi ya njia zipi ambazo tunapenda kuwa matajiri? Kwa maneno mengine, ni vitu gani au faida gani au nyadhifa gani tunazofikiria wakati mwingine, "Laiti ningekuwa na _____, basi maisha yangu yangukuwa sawa!"**
 - Tunapofikiri hivi hii inawezaje kuumiza uhusiano wetu na Mungu? Au na watu wengine?
- **Je, tunapaswa kuitikiaje baraka za Mungu maishani mwetu, kwa utajiri anaotupatia?**

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni baraka/mali/faida gani fulani (labda unayo, labda huna) ambayo wakati mwingine unahisi huwezi kuishi bila? Kitu ambacho kimekuwa chanzo cha matumaini kwako? Je, hii imeharibuje uhusiano wako na Mungu? Je, ingekuwaje kwako kutubu kwa mtazamo huu?**
- **Kwa kweli, wewe ni vuguvugu kwa njia gani? Au mnyonge, mwenye huruma, maskini, kipofu na uchi? Unapotambua ukweli huu, unawezaje kusababisha mabadiliko katika maisha yako?**
- **Yesu alisema, "Wale niwapendao mimi nawakemea na kuwarudi. Basi uwe na bidii na kutubu. Mimi hapa nasimama mlangoni nabisha. Mtu akiisikia sauti yangu, na kuufungua mlango, nitaingia na kula pamoja naye, na yeye pamoja nami." Je, unapitia kuadibu kwa Mungu kwa njia yoyote? Je, Mungu anaweza kuwa anakuuliza utubu kwa jambo gani? Je, utamfungulia mlango na kumruhusu aingie ndani ili akupende?**

7. Abram - Imani Kuhesabiwa Haki

Mwanzo 12:1-8; Mwanzo 15

MADA MUHIMU: Kuhesabiwa Haki kwa Imani, Kuishi kwa Imani,

[Dhana Muhimu za Injili: Kuhesabiwa Haki, Utambulisho katika Kristo, Tabia ya Imani]

HADITHI:

Baada ya siku za Nuhu na Mnara wa Babeli, kulikuwa na mtu mmoja aliteitwa Abram. Alikuwa na umri wa miaka 75, mke wake, sarai, alikuwa mkongwe pia, na hawakuwa na watoto. Siku moja, Mungu alimtokea abramu na akamwambia “Abram, ondoka katika nchi yako, waache watu wako na nyumba ya baba yako, uuende mpaka nchi nitakayokuonyeha. Mimi nitakufanya taifa kubwa na nitakubariki, nitalikuza jina lako, nawe utakuwa Baraka, nitabariki wale wanaokubariki, ye yote akulaaniye nitamlaani na kupitia kwako mataifa yote duniani yatabarikiwa”

Abrahamu akamchukua Sarai mkewe pamoja na Loti mwana wa ndugu yake, wakasafiri mpaka nchi ya Kanani. Huko Mungu akamtokea akamwambia “Nitawapa uzao wako nchi hii.” Wakati huo kulikuwa na njaa katika nchi. Kwa hiyo Abram akaichukua familia yake mpaka Misri. Huko, ingawa Abram alitenda dhambi kwa kutomwamini Bwana na kusema uongo kwa mfalme, Mungu, kwa huruma yake, alimlinda yeye na familia yake, kutoka kwa njaa na kutoka kwa Wamisri na hata akambariki Abram kwa mali nyingi wakati huo.

Abram na familia yake waliporudi kanani kutoka Misri, walikuwa na wanyama wengi. Wote wawili, Abram na Loti, walikuwa matajiri, lakini nchi haikuwatosha kukaa pamoja kwa ajili ya wingi wa mali zao. Ukazuka ugomvi kati ya wachunga mifugo wa Abram na wale wa Loti. Abram akamwambia Loti, “Tusigombane! Sisi ni jamaa moja. Ebu angalia nchi iliyo mbele yako. Kama ukielekea kushoto nitakwenda kulia; kama ukielekea kulia, mimi nitakwenda kushoto.” Loti aliitazama nchi yote na kuona kwamba bonde la Mto Yordani lilikuwa zuri sana na lilikuwa na maji tele na nyasi chakula cha wanyama. Kwa hiyo alimwacha Abram akahamisha mifugo yake kwenye bonde na kukaa karibu na mji wa Sodoma, mji uliokuwa na watu waovu. Naye Abram akabaki katika Kanaani na Mungu akaahidi kumpa yeye na uzao wake nchi hiyo yote.

Bwana alimtokea Abram na akamwambia, “Usiogope, mimi ni ngao yako na thawabu yako kubwa sana.” Lakini Abrahamu akasema, “Utanipa nini na mimi sina hata mtoto atakayekuwa mrithi wangu?” Naye Mungu akampeleka

nje na kusema, “Tazama juu kuelekea mbinguni na uhesabu nyota, kama hakika utaweza kuzihesabu, hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa.” Naye Abramam akamwamini BWANA, naye kwake hili likahesabiwa kuwa haki.

Kisha Mungu akamwambia Abramam kutoa dhabihu maalum ambayo Mungu alimtokea kama mwali wa moto kati ya nusu mbili za mizoga ya wanyama kadhaa na akazungumza naye juu ya wakati ujao.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Warumi 3:21- 22a** - *Lakini sasa, haki itokayo kwa Mungu, imedhihirishwa pasipo sheria, ambayo Torati na Manabii wanaishuhudia. Haki hii itokayo kwa Mungu hupatikana kwa Yesu Kristo kwa wote wamwaminio. . .*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Je, unaweza kueleza uhusiano kati ya imani na utiifu na jinsi tunavyookolewa?
- Mungu anapokutazama machoni, uso wake unaonekana? Je, ikiwa unafanya vizuri? Je, ikiwa utafanya vibaya? Unaweza kufanya nini ili kubadilisha sura ya uso wake unapomtazama?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inatusaidia kuelewa uhusiano kati ya imani, utiifu, na haki machoni pa Mungu.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi**
 - Mungu alimwahidi Abramam nini? Aliitikiaje ahadi za Mungu?
 - Abramam alipataje kuwa mwenye haki?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu):

- **ABRAMU:** Anatenda dhambi kwa njia gani? Ni kwa njia gani anaonyesha imani yake kwa Mungu?
 - **WAEBRANIA 11:1** - Je, imani ya Abramam inafananaje na kile kinachoelezwa katika mstari huu?
- **LOTI:** Ni kwa njia gani tunaona dhambi yake? Je, hamwamini Mungu vipi?
- **MUNGU:** Nafasi ya Mungu katika imani na uokovu ni nini?
 - **WAEFESO 2:8,9** - Wokovu unatoka wapi? Imani inatoka wapi?
- **DHABIHU:** Kwa nini ni muhimu kwa kuhesabiwa haki kwetu, yaani, kutangazwa kuwa waadilifu? Je, ina uhusiano gani na Yesu?
 - **2 WAKORINTHO 5:21** Mfano Mkuu wa Kubadilishana - dhambi yetu / haki ya Kristo.
- **KWA NINI NI MUHIMU:** Je, kuhesabiwa haki kunahakikishaje mustakabali wetu? Kunatusaidiaje sasa?
 - **KUHESABIWA HAKI kwa MATENDO: UTAKASO WETU**

- Je, kukumbuka kuhesabiwa haki kwetu kila siku kunawezaje kutusaidia kubadilika, kukua zaidi kama Yesu?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**
 - Taja baadhi ya dhambi tofauti. Shiriki jinsi kila moja inavyoweza kuhusishwa na kutomwamini Mungu kikamilifu.
 - Tunajaribu kujifanya wenye haki machoni pa Mungu au wengine? Yaani, ni njia zipi tunazotaribu kujihesabia haki kwa matendo yetu mema?
 - Kuamini katika kuhesabiwa haki kwetu kwa neema kupitia imani kunawezaje kuwa msingi ambao tunakua katika utii?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**
 - Ni tendo gani moja maishani mwako linaloonekana kuwa na mizizi katika KUTOAMINI kwamba umesamehewa kweli na kuhesabiwa haki mbele za Mungu? Umejifunza nini katika hadithi hii ambacho kinaweza kukusaidia kukua katika utii wa kweli kupitia imani katika Injili?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

WAHUSIKA TATU - ABRAM, LUTU, MUNGU

- **ABRAMU:**
 - **Mungu alimwita Abram kwanza afanye nini? Ni ahadi gani ambazo Mungu alimpa Abram?**
 - **Je, imani ni rahisi? Ni vipi viziwi vilivyomzuia kufanya hivi? Mapambano yake yalikuwa yapi?**
 - *Uzee wa nafsi na mke, kutokuwa na mtoto, kuacha familia na yote yanayojulikana, kwenda nchi isiyojulikana, kumkabili mfalme adui mwenye nguvu, kusubiri kwa miaka mingi, kumtazama Lutu akibarikiwa na nchi tajiri*
 - **Abram alitatuaje mgogoro kati yake na Lutu? Hii ilionyesha imani yake ?**
 - *Aliacha mambo mazuri (bonde zuri lenye nyasi), alijikita katika watu wengine, na alimwamini Mungu angambariki. Hakushikilia haki zake.*
 -
 - **Abram aliitikiaje Mungu alipomwonyesha nyota ili kumkumbusha ahadi yake? Mungu naye alimjibuje?**
 - *Abram alimwamini Mungu, Mungu akamhesabu kuwa mwenye haki machoni pake.*
 - - **Tunajifunza nini kutoka kwa Abram kuhusu jinsi imani inavyohusiana na utii?**
 - *Imani huja kabla ya utii.*
 - *Imani huzaa utii.*
 - **Wagalatia 5:6 - "Imani inayojidhihirisha kupitia upendo."**

- *Imani yetu inaonyeshwa au kutekelezwa katika upendo wetu (utii wetu).*

■ **Je, Abramu alikuwa na imani kamilifu? Je, Abramu alikuwa mwenye dhambi? Tunaonaje hili?**

- *HAPANA, alikuwa na mashaka, yalionyesha kupitia swali lake la “Haya yote yana faida gani ikiwa sina mtu wa kurithi?”*
- *Aliacha kumwamini Mungu kwa muda. Aliwaogopa Wamisri na kumdanganya mfalme wa Misri.*

● **LOTI:**

○ **Lutu ni tofauti gani na Abramu? Lutu aliutazamaje ulimwengu na kufanya maamuzi?**

- *Lutu alijikita tu juu yake mwenyewe na mambo yake ya kidunia.*
- *Ibrahimi alifikiria kwanza uhusiano wake na Mungu alipofanya maamuzi alipokuwa*

○ **Je, mbinu ya Lutu kuhusu hili inatuambia nini kuhusu mwanadamu kwa ujumla?**

- *Mwanadamu kwa kawaida hujilenga mwenyewe, akifanya maamuzi kulingana na yale yaliyo kwa maslahi yake mwenyewe, bila kumfikiria Mungu katika mchakato huo.*

● **MUNGU:**

●

■ **Mungu alikuwa mhusika mkuu katika hadithi hii na katika uhusiano huu. Tunamwonaje Mungu akitenda kwa upande wa Abramu?**

- *Anamtokea mara kwa mara; alimwita; alithibitisha ahadi zake mara kwa mara; alimtangaza Abramu kuwa mwadilifu; alikusudia kubariki mataifa yote kupitia yeye; alimwongoza, alimlinda, alimtunza; alimtia moyo mara kwa mara.*

■ **Mungu alimtendeaje Abramu wakati imani yake ilikuwa ikidhoofika huko Misri na wakati alipokuwa akipambana na mashaka baada ya Lutu kuondoka? Je, Mungu anahitaji imani kamilifu ili kutujibu au kuwa mkarimu na mwenye rehema kwetu?**

- *Mungu huonyesha uvumilivu na rehema, na huitikia hata imani dhaifu wakati imani yetu iko ndani yake.*
- *Suala kubwa zaidi si kipimo cha imani yetu, bali ni lengo la imani yetu, yaani, TUNAMWAMINI NANI?*

■ **Jukumu la Mungu katika imani ni lipi?**

- *Imani lazima iwe na mizizi katika tabia na ahadi za Mungu. Mungu ndiye aliyeanzisha. Alimchagua na kumwamuru Abramu. Alimbariki na kumwongoza. Alikuwa mwaminifu kutimiza ahadi zake.*

■ **Soma Waefeso 2:8-10: Hii inatuambia nini kuhusu mahali ambapo imani hutoka? Inahusianaje na matendo**

- *Ni zawadi ya Mungu.*
- *Hatuokolewi kwa matendo, bali tunaokolewa ili tumtumikie Mungu!*

■ **Abramu aliitikiaje mpango wote wa Mungu?**

- *Alipokea. Kwa imani. Haki tulivu. Kama ardhi inayopokea maji.*
- **ALIAMINI** – *aliamini ahadi na tabia ya Mungu na kutenda kwa msingi wa imani yake, akimwamini Yeye kwa ajili ya mustakabali wake. Hakupata haki yake, bali aliipokea .*

■ **Mungu aliitikiaje imani ya Abramu – hasa baada ya kumwonyesha nyota na kufanya upya ahadi zake?**

- **ALIMHESABIA KUWA MWEMA**
- **Hii ina maana gani, kwamba Mungu alimhesabu kuwa mwenye haki? Hadithi inatuonyesha nini kuhusu maana ya hii?**
 - *Alimkubali kama wake mwenyewe. Alimpokea katika uhusiano licha ya dhambi yake. Alimsamehe dhambi yake. Haki ambayo Mungu alimpa ilikuwa zawadi. Hakupata hadhi yake ya haki kupitia matendo yake mema.*

○ **SADAKA:**

■ **Mungu alimtaka Abramu atoe nini ili aendelee kukutana naye? Hili linatuonyesha nini?**

- *Ilibidi atoe dhabihu. Dhabihu ya damu inatuambia kwamba Abramu ni mwenye dhambi anayehitaji mwana-kondoo ambaye angekufa badala yake, mwana-kondoo ambaye damu yake inamwagwa badala yake ili kukutana na Mungu mtakatifu.*
- **Hii inamlengaje Kristo? Alikuwaje kama dhabihu?**
 - *Kristo ndiye dhabihu ya mwisho na kamilifu ambayo hutoa mbadala wa dhambi zetu milele. Tunapomwamini Yeye na kifo chake msalabani, dhambi zetu husamehewa na tunatangazwa kuwa wenye haki na Mungu.*
- **Hii inatufundisha nini kuhusu kuhesabiwa haki?**
 - *Kuhesabiwa haki ni kufanywa kuwa sawa mbele za Mungu, si kwa wema wetu wenyewe, bali kwa neema ya Mungu, kwa Yeye kututangaza kuwa wenye haki kulingana na dhabihu ya haki iliyotolewa kwa ajili yetu. Tunaipokea kwa imani.*
 - **Warumi 3:21-25a - dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya kuhesabiwa haki**

- *Lakini sasa haki itokayo kwa Mungu, bila sheria, imedhihirishwa, ambayo Sheria na Manabii huishuhudia. ²² Haki hii itokayo kwa Mungu huja kupitia imani katika Yesu Kristo kwa wote waaminio. Hakuna tofauti, ²³ kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, ²⁴ na wanahesabiwa haki bure kwa neema yake kupitia ukombozi uliokuja kwa Kristo Yesu. ²⁵ Mungu alimtoa yeye awe **dhabihu ya upatanisho**, kupitia imani katika damu yake.*

○ **UBADILISHAJI MKUBWA:**

- **SOMA 2 Wakorintho 5:21 – Hii inathibitishaje kile ambacho tumekuwa tukizungumzia?**
- **MFANO – Vifuniko 2 vya Vitabu – kitabu kimoja kilichoandikwa jina langu kina matendo, mawazo, maneno yote ya maisha yangu (ni wazi kuwa yamechafuliwa sana na dhambi), kingine kina mawazo, maneno, matendo yote ya Yesu (matakatifu na mema kabisa) – ninapomwamini Yesu, Mungu kimsingi huondoa kifuniko kutoka kwa kitabu cha Yesu kilichoandikwa jina lake na kukiweka kwenye kitabu changu, yaani Yesu anajichukulia sifa kwa ajili ya dhambi yangu na kulipa adhabu Msalabani. Pia anachukua kifuniko cha kitabu kilichoandikwa jina langu na kukiweka kwenye kitabu kinachomhusu Yesu, yaani ananipatia sifa kwa ajili ya haki yote ya Yesu. - Ubadilishanaji Mkuu wa Dhambi Yangu kwa ajili ya haki Yake!**

○ **KWA NINI NI MUHIMU:**

- **Ikiwa mtu 1) amesamehewa dhambi zake zote na 2) kupewa sifa kwa ajili ya haki yote kamilifu ya Yesu, hii ingemathiri vipi atakaposimama mbele za Mungu siku ya hukumu?**
 - *Anakubaliwa kikamilifu na Mungu, na anaweza kutarajia uzima wa milele wa furaha na amani pamoja naye.*
- **Ikiwa mtu 1) amesamehewa dhambi zake zote na 2) kupewa sifa kwa ajili ya haki yote kamilifu ya Yesu, inapaswa kuathirije maisha ya mwamini sasa - hasa anapopambana na dhambi? Ni mabadiliko gani maalum ambayo inaweza kusababisha katika maisha ya mtu? Inawezaje kumsaidia kukua katika matembezi yake na Bwana?**
 - *Atakuwa na amani zaidi. Hatakuwa na wasiwasi mwingi kuhusu kile ambacho watu wengine wanafikiria kumhusu au kuhusu matatizo au changamoto anazokabiliana nazo maishani mwake. Itamsaidia kusema uongo au kusengenya au kujisifu au kuwa mkosoaji sana kidogo na kidogo kadri muda unavyopita. Atazidi kuwa kama Kristo!*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- **Kila dhambi ina uhusiano kwa namna fulani na kutomwamini Mungu.** Yaani kutokana na kutokuamini kwamba kile ambacho Mungu amefanya katika kutuokoa kinatosha - kwamba sisi si wenye haki kabisa machoni pa Mungu kupitia damu ya Kristo. Kutokana na kutokuamini kweli Mungu anatupenda .
 - **Taja baadhi ya dhambi tofauti. Shiriki jinsi kila moja inavyoweza kuhusishwa na kutomwamini Mungu kikamilifu.**
- **Watu katika historia yote wamejaribu kujihesabia haki, ili kujifanya wenye haki mbele za Mungu. Kila dini hufanya hivi. Lakini hata waumini ambao wamehesabiwa haki milele mbele za Mungu wakati mwingine huteleza na kuishi kana kwamba wanahitaji kujihesabia haki. Ni njia zipi ambazo watu hufanya hivi?**
 - *Kufuata sheria zote za dini yao.*
 - *Kujaribu kufanya mambo yote sahihi, kutofanya makosa au kufanya jambo lolote baya.*
 - *Kufanya mambo makubwa na ya ukarimu ambayo watu wengine wanaweza kuyatambua.*
 - *Kujilinganisha na wengine kwa matumaini ya kuonekana bora zaidi.*
 - *Kujifanya kwamba dhambi yao si mbaya sana.*
 - *Kuamini katika elimu au utajiri au mamlaka.*
- **Kuamini kwamba tunahesabiwa haki kweli kwa neema kupitia imani kunawezaje kuwa msingi ambao tunakua katika utii kwa Kristo?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni kipi kati ya vikwazo hivi leo kinachofanya iwe vigumu kumwamini Mungu au kuamini kweli kwamba amekusamehe na kukufanya uwe mwadilifu kabisa machoni pake? Hadithi hii inawezaje kukuhimiza?**
- **Ni tendo gani moja maishani mwako linaloonekana kuwa na mizizi katika KUTOAMINI kwamba umesamehewa kweli na kuhesabiwa haki mbele za Mungu? Kwa mfano, ni tendo au maneno yako yapi yanayochochewa na hisia kwamba unaweza kumridhisha Mungu tu kupitia utii wako mwenyewe au tabia yako ya haki? Umejifunza nini katika hadithi hii ambacho kinaweza kukusaidia kukua katika utii wa kweli kupitia imani katika Injili?**

MARUDIO ya Mwalimu: Vipengee kuu kuhusu KUHESABIWA HAKI kutoka hadithi hii:

- **Imani: kuhesabiwa haki ni kwa imani pekee.**
 - **Imani imekita mizizi katika kuelewa vile Mungu alivyo.** Ni mtakatifu, wakuaminiwa, waukweli, mwenye nguvu, na mwenye neema.
 - Imani ni zaidi ya kuamini kwa fikira tu. **Ni kumtegemea Mungu, kuwa na uhusiano naye** , wakati mwingine mtu atahitajika kufanya mambo ya hatari kama

vile, kumwamini Mungu hata kama hatuoni mwisho wa jambo. (Waebrania 11:1 kuendelea)

- Nikuegemeza maisha yetu yote kwake Mungu
- **Imani iko na viziwi**—mwangalie viziwi vya imani ya Abramumu
 - Dhambi yake, kuwa na shaka
 - Umri wake mkongwe, umri wa mkewe
 - Kutokuwa na motto, kwa muda mrefu.
- **Imani hudhihirishwa kwa utiifu**
- Mungu huonyesha heshima watu wa imani, hata wakati wa unyonge
- **Ufunuo wa Mungu:** msingi wa kuhesabiwa haki kwa Abramumu kulitokana na ufunuo wa Mungu, mungu alitaka kujulikana.
 - Mungu ndiye aliyekuwa mtendaji mkuu katika kumhesabia Abramumu haki. Alimchagua, akmfikia alipokuwa, akamuita, akamuongoza, akamlinda, na akwa mwaminifu kwake, abrahamu alipokea chote Mungu alimfanyia kwa imani. Mungu alikuwa mtendaji, abramumu hakuwa mtendaji. Alipokea tu.
- **Uzuri wa Mungu na Neema. Kuhesabiwa haki kuna pata msingi wake kwa neema ya Mungu kwa wenye dhambi.**
 - Abramumu alikuwa mwenye dhambi, imani yake haikuwa thabiti, lakini Mungu aliikubali.
 - Hakupokea chochote kupitia matendo yake.
- **Kuhesabiwa mwenye haki:** Kuhesabiwa haki sio kuwa wenye haki kupitia njia zetu sisi wenyewe, lakini ni kuwa na haki ya Yesu Kristo tuliyovikwa kwasababu ya damu yake iliyo mwagika kwa ajili yetu sisi.
 - Mungu alipatana na abramumu, akamtokea kwa njia ya kipekee, akawa na uhusiano naye.
 - Mungu alitoa njia ya Abramumu kuja kwake katika uwepo wake takatifu.
 - **Dhabihu ilihitajika** ili Abramumu aweze kuwa na uhusiano na Mungu.
 - **Ilikuwa kwa neema. LAKINI haikuwa bure.** Dhabihu ilihitajika kuondoa dhambi ya Abramumu
 - Dhabihu **ililenga kwa Yesu Kristo** na dhabihu yake.
- **Kuhesabiwa haki kwetu ndio msingi wa utakaso wetu unaoendelea.**
 - **Wakolosai 2:6,7** - *Hivyo basi, kama vile mliyompokea Kristo Yesu kuwa Bwana, endeleeni kuishi ndani yake, mkiwa na mizizi na mmejengwa ndani yake, mkiimarishwa katika imani kama mliyofundishwa, na mkijaa shukrani.*
 - I.e. Ulimpokea Yesu kwa toba na imani. Endelea kuishi kila siku kwa njia hiyo hiyo, kwa toba na imani, iliyojaa shukrani inayoongoza kwenye utii.
- **Kwa MUHTASARI:**
 - Mwanadamu huja kwa Mungu, anahesabiwa haki, kwa njia ya kabadala cha damu ambacho Mungu hutoa.
 - Mungu huitikia imani katika kabadala huyo, Yesu Kristo, kwa kumhesabia haki mwenye dhambi.
 - Kuhesabiwa haki ni tendo la mara moja, la milele la Mungu. Haiwezi kutenduliwa!
 - Lakini imani yetu inayoongoza kwenye kuhesabiwa haki ni safari yenye kupanda na kushuka, si tendo la mara moja. Imani hii ya kudumu katika kuhesabiwa haki kwetu ni muhimu kwa ukuaji unaoendelea katika Bwana.
 - Imani hudumu hata kama mambo hayana maana. Mara nyingi ni hatari.
 - Imani ya kweli hujulikana kwa matendo au matendo inayozaa. yaani imani ya kweli huzaa utii. Yaani, Utiifu hutiririka kutoka kwa imani.
 - Utiifu wa kweli ni kuishi katika mwanga wa kuhesabiwa haki kwetu, yaani, kuishi kana kwamba tumehesabiwa haki au kuhesabiwa haki mbele za Mungu.

AYA NYINGINE YENYE MSAADA. Kila mmoja wao anasema nini kuhusu HAKI na jinsi inavyotusaidia kuishi maisha yetu kila siku?

- **Warumi 4:1- 3**—*Abramumu alihesabiwa haki kwa imani sio kwa kazi ya mikono yake.*
- **Waebrania 11:1- 12**—*kwa imani- kutii*

- **Warumi 5:8**—*Yesu alikufa kwa aili yetu na kutufanya wenye haki “tukiwa bado wenye dhambi”*
- **1 Yohana 4:19**—*Mungu anatupenda na alituma Mwana wake awe dhabihu ya upatanisho*
- **Warumi 1:16, 17**—*wokovu kwa wote watakao amini- haki inayopatikana kwa imani*
- **Warumi 3:21- 25**—*tungetimiza matakwa ya sheria- dhambi ingesamehewa wakati damu inamwagika- kufanywa haki kwa imani na neema.*
- **Warumi 4:3** - *Abramu alimwamini Mungu naye akamhesabia mwadilifu*
- **Warumi 5:1** - *kwa sababu tunahesabiwa haki kwa imani, tuna amani kwa njia ya Yesu.*
- **Wagalatia 2:14** - *kuishi katika hatua na ukweli wa Injili.*
- **Wagalatia 2:20b** - *"Uhai nilio nao katika mwili, ninaishi kwa imani ya (nani?) Mwana wa Mungu, ambaye (alifanya nini?) alinipenda na kujitoa kwa ajili yangu." yaani, kwa kuwa mimi ni mwamini, mtoto wa Mungu, ninaishi maisha yangu kila siku katika kumtii Mungu kwa kutumainia ukweli wa Injili, kwamba Mwana wa Mungu alinipenda na kujitoa kwa ajili yangu.*

8. Nikodemo na Nyoka wa Shaba

Yohana 3:1-21 (pia Hesabu 21:4-9)

MADA MUHIMU: Kuhesabiwa Haki kwa Imani, Haki Inayopokelewa
[Dhana Muhimu za Injili: Kuhesabiwa Haki, Dhambi - Kutokuamini, Asili ya Imani]

HADITHI:

Siku moja Yesu alikuwa Yerusalemu wakati wa Pasaka na alikuwa akifundisha mchana kutwa. Ilipofika jioni, akatoka kwenda mahali alipokuwa anakaa. Kulipokuwa giza, mtu mmoja alikuja kumwona. Jina lake lilikuwa Nikodemo, na alikuwa mmoja wa watawala wa Wayahudi. Nikodemo akamwambia, “Mwalimu, tunajua kwamba umetoka kwa Mungu kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya mambo unayofanya isipokuwa Mungu yu pamoja naye.

Yesu akamjibu, Amin, nakuambia, usipozaliwa mara ya pili, huwezi kuuona Ufalme wa Mungu.

Sasa Nikodemo alichanganyikiwa. Akasema, Awezaje mtu kuzaliwa mara ya pili akiwa mzee? Je, anaweza kuingia tumboni mwa mama yake mara ya pili na kutoka tena?

Yesu akajibu, Amin, amin, nawaambia, Aliyezaliwa kwa mwili ni mwili; bali aliyezaliwa kwa Roho ni roho; ni lazima kuzaliwa mara ya pili.

Nikodemo bado alikuwa amechanganyikiwa. Akasema, “Hili linawezaje kuwa?”

Kwa hiyo, Yesu alimkumbusha tukio fulani katika historia ya Israeli wakati Musa alipokuwa akiwaongoza watu jangwani. Wakati huo Waisraeli walikuwa wamekosa kumtii Mungu, na Mungu alikuwa ametuma nyoka wengi kambini waliokuwa wakiwauma watu wengi. Wengi walikuwa katika maumivu makali na walikuwa wagonjwa na hata kufa. Kisha Israeli wakamlilia Mungu, “Tusaidie! Kisha Mungu akamwambia Musa la kufanya. Akasema, Tengeneza nyoka kwa chuma, umtie juu ya mti mrefu, kisha uweke mti huo katikati ya kambi, mtu akiumwa na nyoka, ni lazima amtazame nyoka-juu ya mti, hatakufa. Na hiki ndicho kilichotokea.

Kisha Yesu akamwambia Nikodemo, "Kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa, ili kila mtu amwaminiye awe na uzima wa milele. Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Kila amwaminiye hahukumiwi; wa Mwana pekee wa Mungu.”

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Yohana 3:16,17** - *"Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Kila amwaminiye yeye hahukumiwi, bali asiyemwamini amekwisha hukumiwa kwa sababu hakuliamini jina la Mwana pekee wa Mungu."*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- **Unafikiri inamaanisha nini kuzaliwa mara ya pili?**

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inatusaidia kuona jinsi wokovu wetu na jinsi tunavyoishi ni kuhusu Yesu.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi
 - Je, Yesu analiletaje Agano la Kale katika siku zake mwenyewe?
 - Yesu analinganisha nini katika hadithi hii?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezesaji kuongoza bila kusoma kila kitu):

- **NIKODEMO:** Alikuwa nani? Imani yake ilikuwaje?
- **KUZALIWA MARA YA PILI:** Inamaanisha nini?
- **YOHANA 3:16:** Kuzaliwa mara ya pili kunaongoza wapi?
- **KUHESABIWA HAKI KWA IMANI:** Je, inahusianaje na Yohana 3:16?
- **NYOKA WA SHABA:** Tunajifunza nini kuhusu imani inayookoa? Kuhusu kitu cha imani yetu?
- **NIKODEMO ALIBADILIKA:** Nini kilikuwa tofauti?
- **2 WAKORINTHO 5:21** - Mfano Mkuu wa Kubadilishana - dhambi yetu / haki ya Kristo.
- **UTAKASO:** Ni kwa jinsi gani kukumbuka kuhesabiwa haki kwetu kwa imani kila siku kunaweza kutusaidia kubadilika, kukua zaidi kama Yesu?
- **KUPOKEA HAKI / KUPUMZIKA katika KRISTO:** Jinsi Kuhesabiwa Haki Kulivyo Msingi wa utakaso au mabadiliko ya kweli ya maisha?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi ambazo sisi leo, kama Mafarisayo, tunajaribu kujihesabia haki?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni katika suala gani maishani mwako unahitaji kuweka macho yako ya imani kwa Yesu - kama vile Waisraeli walivyomtazama nyoka wa shaba?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO
(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana)

NIKODEMO:

- **Nikodemo alikuwa nani? Kwa nini ilikuwa hatari kwake kuja kumwona Yesu?**

- *Alikuwa mtawala wa Wayahudi, mwalimu. Kuhatarishwa kuhukumiwa na Wayahudi wenzao waliompinga Yesu.*
- **Nikodemo akamwambia, “Mwalimu, tunajua kwamba umetoka kwa Mungu kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya mambo unayofanya isipokuwa Mungu yu pamoja naye. Nikodemo aliamini nini kuhusu Yesu wakati huu? Tunawezaje kuona kwamba imani yake bado ilikuwa dhaifu?**
 - *Nikodemo alikuwa na imani inayokua. Alikuwa kuuliza maswali. Alijua kwamba Yesu alitoka kwa Mungu.*
 - *Imani yake ilikuwa dhaifu na iliyochanganyikiwa. Alionyesha hofu kwa kuja usiku.*
 - **Je, hii inatufundisha nini kuhusu ubora wa imani ambao Yesu anahitaji ili kuitikia kwetu?**
 - *Yesu kamwe hawakatai wale wanaomjia kwa bidii, ingawa imani yao ni dhaifu au imechanganyikiwa.*

KUZALIWA TENA:

- **Je, Yesu anajibuje maoni/ swali la Nikodemo? Alihangaikia nini zaidi?**
 - *Yesu anajali kuhusu Nikodemo zaidi ya kujitetea au kubishana kuhusu theolojia. Anataka Nikodemo awe katika ufalme wake, azaliwe upya.*
- **Tuna mwelekeo wa kufikiri kwamba tutaokolewa au kuingia katika ufalme wa Mungu ikiwa tunaweza kubadilisha maisha yetu. Tunajifunza nini kutokana na maneno ya Yesu, “Lazima uzaliwe mara ya pili?” Je, "kuzaliwa" ni tofauti gani na "kugeuza maisha yako"?**
 - *Kugeuza maisha yako kumaanisha kuwa utajirekebisha. Kwa mtu kuzaliwa ni kitu kilicho nje ya uwezo wake mwenyewe. Hatuwezi kufanya hivyo kutokea. Mungu pekee ndiye anayeweza kutupa uzima. Tunapaswa kuacha maisha ya zamani. Tumekufa katika dhambi zetu. Ni lazima tuwe hai tena kiroho kupitia kuzaliwa upya.*

YOHANA 3:16:

- **Katika Yohana 3:16 Yesu anatumia njia tofauti kueleza anachomaanisha kwa kuzaliwa mara ya pili ili kuingia katika ufalme wa Mungu. Anasema nini hapo kuhusu kupata uzima wa milele au kuingia katika ufalme wa Mungu?**
 - *Tunapozaliwa mara ya pili, TUNAMWAMINI Mwana wa pekee ambaye Mungu, kwa upendo wake, amemtuma ulimwenguni, nasi tunapokea uzima wa milele.*
 - *Kuzaliwa mara ya pili kunaongoza kwenye imani inayookoa.*

KUHESABIWA HAKI kwa IMANI

- **Kuhesabiwa haki:** Kuhesabiwa haki mbele za Mungu kunamaanisha kuhesabiwa kuwa mwenye haki machoni pake. Kumbuka Abram. *"Alimwamini Mwenyezi Mungu na ikahesabiwa kwake kuwa ni haki."* (Mwanzo 15:6)
 - **Je, ni kwa jinsi gani kuzaliwa mara ya pili ni sawa na kuhesabiwa haki au kuhesabiwa kuwa mwenye haki?**
 - *Kama vile "kuzaliwa mara ya pili" ni kitu ambacho Mungu pekee anaweza kufanya kwa ajili yetu, "kuhesabiwa" kwa haki mbele za Mungu pia ni jambo ambalo Mungu pekee anaweza kufanya kwa ajili yetu.*
 - *Imani katika Kristo inayohesabia haki inamaanisha kupokea tu neema yake. Haki yake au wokovu wake unatolewa kwetu na kupokelewa kwa imani pekee, si kwa matendo yetu.*
 - *Imani inayookoa inaongoza kwa kuhesabiwa haki na kupokea uzima wa milele.*

NYOKA wa SHABA - Imani Inayookoa - Mfano:

- **Yesu anatumia mfano kueleza maana ya kuamini – Waisraeli jangwani. Kwa nini malalamiko yao hayakuwa ya haki mbele za Mungu? Je, Mungu alikuwa tayari amefanya nini hadi Israeli wakasahau upesi hivyo? Kulalamika kwao kunadhihirishaje kutokuamini kwao?**
 - *Tayari alikuwa amewaokoa kimuujiza kutoka Misri kupitia mapigo na kuwaongoza kupitia Bahari Nyekundu na kuwaandalia chakula na maji tena na tena.*
 - *Kwa kulalamika walikuwa wakionyesha kwamba hawakuamini katika ahadi zake za kuwapa na kuwatunza na ahadi zake za kuwaongoza kurudi kwenye Nchi ya Ahadi.*
- **Imani ya Waisraeli ilijaribiwa walipolazimika kungoja maji au chakula au kufika nchi ya ahadi. Imani yetu hujaribiwa kwa njia zipi? Ni wakati gani tunajaribiwa kumlalamikia Mungu?**
 - *Njia nyingi sana. Wakati maisha hayafanyiki jinsi tunavyotaka - wakati hatupati baraka tunazotaka, tunapopitia maumivu na magonjwa, tunapotendewa isivyo haki, tunapopaswa kusubiri jibu la Mungu kwa maombi yetu.*
- **Tunapokubali kutokuamini na kuanza kulalamika, tunasahau nini? Tunakataa kuamini nini?**
 - *Tunasahau yote ambayo Mungu tayari ametufanyia - hasa wokovu na tumaini na utambulisho mpya ambao ametupa kupitia Yesu, na ahadi zote zinazoambatana na wokovu huo.*
- **Je, hadithi hii ya Waisraeli jangwani inatusaidiaje Nikodemo na sisi kuelewa maana ya kuzaliwa mara ya pili? Imani ya kuokoa ilionekana kwa Waisraeli? Inapaswa kuonekana kwetu? Yesu angekuwaje kama nyoka wa shaba?**
 - *Waisraeli walitambua na kuungama dhambi zao mbele za Mungu na wakaomba rehema. Kisha wakatazama wokovu ambao Mungu alitoa, yule nyoka wa shaba.*
 - *Yesu pia angeinuliwa juu ya mti - msalabani - kulipia dhambi zetu.*

- *Kama Waisraeli tunaungama dhambi na uasi wetu na kumsihi Mungu kwa ajili ya msaada na rehema na kuangalia kwa macho ya imani juu ya Mwokozi ambaye Mungu ametoa - Yesu.*
- **Je, kazi au kusudi la nyoka wengi ambao Mungu aliwatuma juu ya Waisraeli lilikuwa ni nini? Je, kulikuwa na neema yoyote katika kuwatuma kwake nyoka?**
 - *Nyoka walikuwa adhabu waliyostahili kwa ajili ya dhambi yao, lakini pia . . .*
 - *Nyoka walikuwa neema kubwa ya kuwafanya watu watamani sana Mungu wa kuokoa na kuwaongoza kwenye toba na imani.*
- **Hebu tumrudie Nikodemo kwa dakika moja. Je, unaweza kuelezeaje jibu la Yesu kwa Nikodemo kwa ujumla? Mtazamo wa Yesu ulikuwa upi?**
 - *fadhili, subira, mtazamo wa kufundisha, sio kuning'inia juu ya kushinda mabishano au kushawishi moyo mgumu, lakini nia ya kuchimba mahitaji ya moyo wa Nikodemo - hitaji la kuzaliwa tena kwa imani.*

NIKODEMO ABADILISHWA:

- **Je, Nikodemo alibadilishwa baada ya kukutana na Yesu? Fikiria matukio haya mengine mawili ambayo Agano Jipya linarekodi maneno na matendo ya Nikodemo:**
 - **Soma Yohana 7:45-52** ambapo Nikodemo anasimama kwa ajili ya Yesu mbele ya Mafarisayo wengine.
 - **Soma Yohana 19:38-42** ambapo Nikodemo anamsaidia Yusufu wa Arimathaya kuandaa mwili wa Yesu kwa maziko.
- **Je, matukio haya mawili ya maneno na matendo ya Nikodemo yanaweza kutufundisha nini kuhusu imani yake na uthibitisho wa ukuaji wa polepole?**
 - *Nikodemo anapata ujasiri kidogo. Akiwa na ujasiri wa kuwauliza marika wake, Mafarisayo aliotumia muda pamoja nao.*
 - *Kujitolea kwa nguvu zaidi, ingawa bado tulivu, kwa Yesu - kumsaidia Yusufu wa Arimathaya kumzika Yesu baada ya kifo chake. Hakuogopa sana kushirikiana na wafuasi wa Yesu.*
 - *Aliitikia fadhili na subira ya Yesu pamoja naye. Hakika alikuwa amezaliwa mara ya pili na alikuwa anaanza kuonja maisha mapya ya wokovu!*
- **Je, tunaweza kujifunza nini kutokana na hili kuhusu mahali ambapo mabadiliko ya kweli katika maisha yetu yanatoka?**
 - *Mabadiliko huja tunapoelekeza macho ya imani kwa Yesu na yale aliyotufanyia katika kifo na ufufuko wake.*
 - *Imani katika Yesu inaongoza kwenye wokovu, uzima wa milele.*
 - *Na kisha pia husababisha mabadiliko ya polepole katika njia tunayoishi kwa ajili ya Mungu siku baada ya siku, kama ilivyokuwa kwa Nikodemo!*

2 WAKORINTHO 5:21:

- **Mstari huu unafananaje na Yohana 3:16,17?**
- **MFANO - Majalada 2 ya Vitabu – Kitabu kimoja kilichoandikwa kwa jina langu kina matendo yote, mawazo, maneno ya maisha yangu (kwa hakika yamechafuliwa sana na dhambi), kingine kina mawazo yote ya Yesu, maneno yake, matendo yake (takatifu na mema kabisa) - ninapomtumaini Yesu, kimsingi Mungu huondoa kifuniko cha kitabu cha Yesu kilichoandikwa kwa jina lake na kuiweka kwenye kitabu changu, yaani, Yesu anachukua mikopo kwa ajili ya dhambi yangu na kulipa msalabani. Pia anachukua jalada la kitabu chenye jina langu na kuliweka kwenye kitabu kuhusu Yesu, yaani, kunihesabia haki yote ya Yesu. - **Kubadilishana Kubwa kwa Dhambi yangu kwa haki yake!****

UTAKASO: Kukumbuka kuhesabiwa haki kwetu kwa imani kila siku kunawezaje kutusaidia kubadilika, kukua zaidi kama Yesu?

- **Ikiwa mtu amesamehewa dhambi zake zote na 2) amepewa sifa kwa ajili ya uadilifu mkamilifu wa Yesu, hilo lingewaathirije watakaposimama mbele za Mungu siku ya hukumu?**
 - *Anakubaliwa kabisa na Mungu, na anaweza kutazamia uzima wa milele wa furaha na amani pamoja Naye.*
- **Ikiwa mtu 1) amesamehewa dhambi zake zote na 2) amepewa sifa kwa ajili ya haki yote kamilifu ya Yesu, ni jinsi gani inapaswa kuathiri maisha ya mwamini sasa - hasa wakati anapambana na dhambi? Ni mabadiliko gani mahususi yanaweza kusababisha katika maisha ya mtu?**
 - *Atakuwa na amani zaidi. Hatakuwa na wasiwasi kidogo juu ya kile watu wengine wanafikiria juu yake au juu ya shida au changamoto alizonazo katika maisha yake. Itamsaidia kusema uwongo au kusengenya au kujisifu au kuwa mkosoaji sana baada ya muda. Atakuwa zaidi na zaidi kama Kristo!*

KUPOKEA / KUPUMZIKA - Jinsi Kuhesabiwa Haki Kulivyo Msingi wa Utakaso au mabadiliko ya kweli ya maisha:

- **Mara nyingi Mafarisayo walizingatia kupata haki kwa kutii sheria. Lakini hii haikuwa na matunda.**
- **"Haki inyopokelewa" - Yesu alisema, "Lazima UZALIWE mara ya pili." Haisemi, "Lazima ujirekebishe."**
 - **Yaani Haki ya pekee ya kweli mbele za Mungu ni "kupokea" haki. Imepokelewa kutoka kwake. Imefanywa sawa - yote kwa kazi ya Mungu.**
 - ***Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu.* (Waefeso 2:8,9)**
- **Kupokelewa kwa imani - Tunapokea haki hii kwa kuamini tu, kwa kuelekeza macho yetu ya kiroho kwa Mwokozi ambaye Mungu hutoa kama vile Waisraeli walivyoелеkeza macho yao ya kimwili kwa nyoka wa shaba.**

- o **Kujifunza KUPUMZIKA katika haki ambayo Yesu hutoa ndio msingi wa kuishi kwa utiifu zaidi kwa kufanya matendo ya haki yanayomheshimu Mungu.**
- **Mabadiliko ya moyo yanaongoza kwenye mabadiliko ya maisha, kwa utii kamili, ujasiri wa ndani zaidi wa kuishi kwa ajili yake!**

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Wengi wa Mafarisayo kama Nikodemo walijaribu sana kuwa wema na kutii sheria yote ili kujihesabia haki mbele za Mungu. Je, ni baadhi ya njia zipi ambazo watu hujaribu kujihesabia haki leo? Je, sisi kama waumini?**
- **Ni mambo gani yanayoendelea kutuhukumu katika maisha yetu? Je! hadithi hii inaweza kutusaidiaje tunapohisi kulaaniwa?**
- **Kama Waisraeli waasi wakimtazama nyoka wa shaba, tunahitaji kumwangalia kwa imani Yesu pekee pale msalabani ili kuzaliwa mara ya pili na kubaki kushikamana naye kwa nguvu. Yeye ndiye anayetufanya kuwa waadilifu mbele za Mungu na kutusaidia kuishi kwa ajili ya utukufu wake. Je, ni baadhi ya njia gani tunazoelekea kuondoa macho yetu kwa Yesu?**
- **Je, ni baadhi ya nyoka gani ambao Mungu hutumia maishani mwetu kunyoosha imani yetu? Je, maumivu anayopitia mtu yanawezaje kuelekeza kwenye imani ya kina na uelewa mzuri zaidi wa maisha mapya tuliyo nayo katika Kristo?**

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Mkristo, ni katika suala gani maishani mwako unaondoa macho yako ya imani kutoka kwa Yesu? Unahitaji kutubu nini ili uweze kutumaini tena neema ya ajabu ya Mungu inayokuhesabia haki na kukutegemeza? Je, Mungu anaahidi kukupokeaje unapotubu na kumwamini?**
- **Je, umezaliwa mara ya pili? Je, Mungu amebadilisha moyo wako ili uone dhambi yako na hitaji lako la Mwokozi? Ikiwa sivyo, unaweza kushiriki na mwamini na kuelewa maana ya kutoa maisha yako kwa Yesu?**
- **Ni dhambi gani au kushindwa gani kunaonekana kukuhukumu mara kwa mara? Je! hadithi hii inawezaje kukutia moyo?**

9. Mfarisayo na Mtoza Ushuru

Luka 18:9-14

MADA MUHIMU: Kuhesabiwa Haki kwa Imani, Unyenyekevu

[Dhana Muhimu za Injili: Dhambi, Toba, Matumizi ya Sheria, Kuhesabiwa Haki]

HADITHI:

Siku moja Yesu alitoa mfano huu kwa wale walijiona kuwa wao ni wenye haki na huwadhara wengine.

“Watu wawili walikwenda hekaluni kusali, mmoja wao alikuwa Farisayo na mwingine alikuwa mtoza ushuru. Yule farisayo, alikuwa amesimama pekee yake, akasali hivi: ‘Mungu, ninakushukuru kwa sababu mimi si kama watu wengine; wanyang’anyi, wadhalimu, wazinzi, wala kama huyu mtoza ushuru. Mimi nafunga mara mbili kwa juma, natoa sehemu ya kumi ya mapato yangu’

Lakini yule mtoza ushuru akasimama mbali, hakuthubutu hata kuinua uso wake kutazama mbinguni, bali alijipiga kifuani na kusema, ‘Mungu nihurumie, mimi mwenye dhambi’

“Nawaambia, huyu mtoza ushuru alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki mbele za Mungu zaidi ya yule Farisayo. Kwa maana yeyote ajikwezaye atashushwa na yeyote ajishushaye atakwezwa.”

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

- **Waebrania 10:19-22:** “Kwa hiyo, ndugu zangu, kwa kuwa tunao ujasiri wa kupaingia Patakatifu pa Patakatifu kwa damu ya Yesu, kwa njia mpya iliyo hai tuliyofunguliwa kwa ajili yetu kupitia kwenye lile pazia, yaani, mwili Wake, basi kwakuwa tunaye kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu, sisi na tumkaribie Mungu kwa moyo mnyofu kwa imani timilifu, mioyo yetu ikiwa imenyunyuziwa damu ya Kristo na kuwa safi kutokana na dhamiri mbaya...”

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Ni mtu wa aina gani unaelekea kumdharau au kumwona kama yuko chini?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Katika hadithi ya leo Yesu ana jambo la kusema nasi tunapojisikia kujisifu au kuwadhara wengine. Hebu tuangalie hadithi anayofundisha na tujadili kile tunachojifunza kuhusu wahusika katika hadithi hii.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza):

- Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya Farisayo.
 - Orodhesha maneno na matendo yote ya mtoza ushuru.

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu):

- **HADHIRA:** Yesu alikuwa akiwaambia nani mfano huo? Kwa nini?
- **WOTE WAWILI SAWA?:** Je, Mtoza Ushuru na Farisayo walikuwa wanafananaje?
- **WOTE WAWILI TOFAUTI?:** Walikuwa tofauti vipi katika tabia zao?
- **SHERIA YA MUNGU - KUITUMIA SAHIHI au VIBAYA:** Je, sheria ilimsaidia kila mtu vizuri kiasi gani?
- **NIDHAMU ZA KIROHO:** Ni sheria gani tunazojiwekea kuhusu nidhamu kama vile maombi, kujifunza Biblia, ushirika, kutoa zaka, n.k.? Lengo letu la kweli katika nidhamu kama hizo linapaswa kuwa nini?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Je, sisi leo wakati mwingine tunafananaje na Mafarisayo katika jinsi tunavyofikiri, kutenda, au kuzungumza? Je, tunajaribu kuonekana wazuri mbele ya wengine?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ninawezaje kufanana na Mafarisayo siku hizi katika kumkaribia Mungu? Ninawezaje kutubu?
- **UTEKELEZAJI:** Ni nini kinachohitaji kubadilika katika maisha yangu baada ya kusoma hadithi hii? Ni matendo gani, mitazamo, au imani gani? Nikoje kama Mafarisayo katika njia yangu ya kumkaribia Mungu? Ninawezaje kutubu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana)

WAHADHIRI:

- **Yesu alikuwa akisimulia mfano huu kwa nani?**
 - *Wale waliokuwa na uhakika wa haki yao wenyewe na kuwadharau wengine wote.*
- **Watu hao wanaweza kuwa akina nani siku hizi? Tunaweza kumwona Farisayo au mtoza ushuru katika nani leo, katika makanisa na ulimwengu wetu?**
 - *Watu waliojitolea sana kanisani - wachungaji, viongozi, wale wanaotoa zaka, wale wanaohudhuria kila tukio, wengine wanaoomba au kuimba kwa sauti kubwa na kwa shauku.*
 - *Watu wanaofanya mambo mema, lakini wanaanza kujisifu kwa mambo haya. Wanafanya mambo mema zaidi kwa ajili ya sifa zao wenyewe kuliko kwa shukrani za unyenyekevu kwa Mungu au kwa upendo kwa wengine.*

JINSI WALIVYOWA SAWA - Farisayo na Mtoza Ushuru

- **Watu hawa walikuwa na uhusiano gani? Kila mmoja wao alienda hekaluni kufanya nini?**

JINSI WALIVYOWATOFAUTIANA - Farisayo na Mtoza Ushuru

- **Hebu tuangalie baadhi ya tofauti zao. Kila mmoja alijiweka wapi na jinsi gani kuomba?**
 - *Farisayo alisimama kwa fahari, akazungumza kwa sauti kubwa, hakuwa na aibu, alihisi tu kujiamini.*

- *Mtoza ushuru alisimama mbali pembeni, karibu kujificha. Alikuwa amejaa aibu na huzuni. Alijipiga kifua chake chini.*
- **Kwa nini kila mmoja wa wanaume hawa alienda hekaluni kusali?**
 - *Mfarisayo: kujitukuza, kujionyesha mbele ya wengine, kujisifu mbele ya Bwana, kusimulia kila tendo la kujitolea.*
 - *Mtoza ushuru: kuomba rehema ya Mungu, alivunjika moyo na dhambi yake mwenyewe. Alijua alistahili adhabu na hukumu, alikuwa amelemewa nayo.*
- **Kila mtu alikuwa akitegemea nini?**
 - *Mfarisayo: yeye mwenyewe, matendo yake mema, kushika sheria zake, haki yake mwenyewe.*
 - *Mtoza ushuru: Mungu pekee, rehema ya Mungu kwa wenye dhambi.*
- **Iliwezekanaje kwa Mfarisayo kujisikia mwenye kujiamini kiasi hicho?**
 - *Aliangalia tu shughuli zake za juu juu, si mitazamo ya moyo wake.*
 - *Alijilinganisha na wengine katika shughuli hizi za juu juu. Alihisi kwamba Mungu alikuwa na deni lake kwani alifanya vizuri zaidi kuliko watu wengine.*
- **Kulikuwa na tofauti gani katika jinsi kila mtu alivyomkaribia Mungu?**
 - *Mfarisayo: hakuwa na uhitaji, alikuja tu kukiri haki yake mwenyewe. Alisema alikuwa na shukrani, lakini kwa kweli alikuwa na kiburi tu. Alihisi kama Mungu anadaiwa nafasi nzuri na kwamba alistahili Mungu na mwanadamu kumsikiliza. Hakuweza kuona dhambi ya moyo wake kwa sababu ya kiburi chake katika jinsi alivyofanya vizuri katika shughuli zake za kidini.*
 - *Mtoza ushuru: mwenye uhitaji mkubwa, aliyeharibiwa na dhambi yake, alijua na kukiri, akiwa hana tumaini ndani yake, akimshukuru Mungu ambaye angemsikiliza tu, ingawa hakustahili.*
- **Matokeo ya mwisho kwa kila mtu yalikuwa nini?**
 - *Mtoza ushuru alirudi nyumbani akiwa amehesabiwa haki mbele za Mungu.*
 - *Lakini Mfarisayo alibaki amepotea katika dhambi yake.*
- **Ilimaanisha nini kwa mtoza ushuru "kuhesabiwa haki" mbele za Mungu?**
 - *Alikubaliwa na au kupitishwa na Mungu. Alifanywa kuwa sahihi machoni pa Mungu.*

SHERIA YA MUNGU - Kutumia Sahihi au Kutumia Vibaya?

- **Kwa hivyo, je, mambo yote mema ambayo Mfarisayo hufanya yaliishia kuwa mazuri kwake au yenye madhara kwake? Kwa nini?**
 - *Hatimaye yalikuwa na madhara kwa sababu Shetani aliyatumia kumdanganya afikirie kuwa alikuwa mwadilifu na hakuhitaji msaada wowote. Hakuona hitaji lake la Mwokozi.*
 - *Mwishowe hakumtumaini Mungu na hakuhesabiwa haki. Kwa hivyo alikuwa katika hatari ya hukumu ya Mungu.*

- **Je, sheria ya Mungu ilimtumikia au kumsaidia kila mtu vizuri kiasi gani?**
 - **Ilimtumikiaje mtoza ushuru? Ilimsaidiaje?**
 - *Ilimwonyesha kwamba Mungu alikuwa mtakatifu, kwamba alikuwa mwenye dhambi mbaya, na ilimfanya alie kwa Mungu amwombee rehema.*
 - **Ilimtumikiaje Mfarisayo? Ilimsaidiaje?**
 - *Haikuntumikia Mfarisayo vizuri sana. Sheria ni nzuri, lakini Mafarisayo waliweka utiifu wa nje kwa sheria kama ufunguo wa kumpendeza Mungu na kusimama mbele zake. Waliongeza hata sheria na kanuni zaidi ambazo wangeweza kutii ili kuongeza udhihirisho wao wa kujitolea mbele za wengine. Hivyo, walijidanganya kuhusu ukweli wa dhambi zao za ndani za moyo.*
 - *Kwa Mafarisayo, matumizi yao mabaya ya sheria yaliwaongoza kujitegemea wao wenyewe na si Mungu. Mwishowe ilisababisha uharibifu kwa wale ambao hawakutubu.*

KUTUMIA NJIA ZA NEEMA:

- **Unafikiri mfano huu unaweza kutufundisha nini kuhusu kutumia nidhamu mbalimbali za imani yetu, kama vile kuwa na nyakati zetu za utulivu?**
 - *Utii wa nje, kwa mfano kutii sheria ya kuomba na kusoma kila siku, unaweza kusababisha kiburi badala ya kukutana na Baba yetu kikweli.*
 - *Mungu anataka tumjije tukiwa na uhitaji, tukikubali kutostahili kwetu na kutoweza kujiokoa au kurekebisha maisha yetu wenyewe au matatizo ya ulimwengu. Tunapaswa kuamini kwamba yeye ni Mungu anayetupenda na kutupokea kila wakati. Tunapaswa kuja kwa shukrani kwa yote aliyotutendea katika Kristo.*
- **Kuwa na nyakati za maombi na kusoma Biblia kila siku kunawezaje kugeuka kuwa jambo baya au hatari? Je, hii inawezekana? Je, hiyo ina maana kwamba tunapaswa kuacha kufanya hivyo?**
 - *Mazoea haya yanaweza kuwa hatari wakati kuyafanya yanatufanya tujivunie na kutufanya tuwadharau wengine, kana kwamba mazoea haya yalipata wokovu wetu mbele za Mungu.*
 - *Hatupaswi kuacha kufanya mambo haya. Badala yake tunapaswa kuendelea kuyafanya lakini tutubu mara kwa mara mitazamo mibaya ambayo tumekuwa nayo na kumwamini Yesu pekee kwa ajili ya haki yetu. Tunapaswa kumwomba Roho akuze ndani yetu moyo mnyenyekevu, wenye shukrani, na wenye toba.*
- **Ni nini hasa kinachofanya ushirika wa kweli na Mungu uwezekane?**
 - *Injili ya neema kupitia Kristo. Tunahitaji kuitikia injili kwa imani, kujua kwamba Mungu anakupenda na anataka uwe naye. Hili lazima liwe kiini cha wakati wetu wa ibada, shughuli za kanisa, na maeneo ya huduma.*
- **Lengo kuu la maombi na kujifunza Biblia linapaswa kuwa nini? Unapaswa kuepuka nini? Kwa nini?**

- *Lengo la mwisho ni kukutana na Baba yako mwenye rehema.*
- *Unapaswa kufahamu tabia yako ya kujenga hisia ya kujiona kuwa mwadilifu au kuzidiwa na hatia unaposhindwa. Afadhali kufurahi kuwa na Baba anayekupenda na Mwokozi aliyekufa kwa ajili yako.*
- **Soma Waebrania 10:19-23. Kujiamini katika neema ya Mungu na msamaha wa dhambi zako kunawezaje kukusaidia katika maisha yako ya ibada? Kujua kwamba umeasiliwa kama mtoto wa Mungu ambaye anakaribishwa kila wakati katika uwepo wake wa moja kwa moja kunawezaje kutia moyo maisha yako ya ibada?**

-
- **Ni jambo gani kila mmoja wa watu hawa alienda kufanya kwenye hekalu?**
 - **Walikuaje tofauti na kila mmoja?**
 - *Yule Farisayo alisimama kwa majivuno, aliongea kwa sauti kubwa, hakuwa na haya, alijiamini tu.*
 - *Mtoza ushuru alisimama mbali kando, karibu kujificha. Alijawa na aibu na huzuni. Piga kifua chake na kichwa chake chini*
 - **Ni wapi na vipi kila mmoja alijiweka ili kuomba?**
 - *Mmoja alisimama kwa kiburi, akazungumza kwa sauti, bila haya na kwa ujasiri.*
 - *Mwingine alisimama mbali, karibu kujificha. Alijawa na haya na huzuni, akajipiga kifua na kuangalia chini.*
 - **Kwa nini kila moja wa hawa watu alienda hekaluni kuomba?**
 - *Farisayo—kujiinua au kujikweza, kujionesha kwa wengine, kujisifu na kujigamba kwa kila kitu alichokuwa amefanya.*
 - *Mtoza Ushuru—alikuwa amepondeka kwa ajili ya dhambi yake, alijua anastahili ghadhabu ya Mungu, jambo hili lilikuwa mzigo kwake, alililia rehema zake Mungu.*
 - **Kila mmoja wao alikuwa akitegemea nini?**
 - *Farisayo- alijitegemea, kazi zake nzuri, utakatifu wake, kutifu kwake.*
 - *Mtoza ushuru- mungu pekee, rehema za Mungu kwa wenye dhambi*
 - **Kwa nini mfarisayo alikuwa na ujasiri?**
 - *Aliangalia kazi zake tu kwa juu juu, hakuchunguza moyo wake kwa undani*
 - *Alijilinganisha na wengine kwa kazi hizo za juu juu. Alijihisi kuwa Mungu yuko na deni yake kwasababu alijiona akiwa mzuri zaidi.*
 - **Je, kulikuwa na utofauti upi kwa njia waliyomsongelea Mungu?**
 - *Mfarisayo- hakuwa na hitaji, alikuja kutambulisha na kuonyesha unyoofu wake. Alisema kuwa alikuwa mwenye shukrani bali alikuwa amejawa na kiburi. Alihisi kama mungu alistahili kumsikiliza na kumpa na fasi nzuri. Hangeona dhambi ya moyo wake kwasababu ya kiburi chake kwa ajili ya matendo mema aliyokuwa nayo ya kidini.*

- *Mtoza ushuru—alikuwa na hitaji la kweli, dhambi ilikuwa imemharibu, alijua jambo hili na akalikubali, alimshukuru Mungu kuwa alimsikiliza hata ngawa hakustahili kuskilizwa.*
- **Je, kila mmoja wao alionyesha matokeo gani?**
 - *Mtoza ushuru alirudi nyumbani kwake akiwa amehesabiwa haki mbele zake Mungu, bali mfarisayo alibaki akiwa amepotea katika dhambi zake.*
- **Je, zile kazi zote nzuri ambazo mfarisayo alizifanya, matokeo yake yalikuwa mazuri kwake ama yakumdhuru?**
 - *Zilimdhuru kwasababu Shetani aliyatumia kumdanganya kuwa alikuwa mkamilifu na aliyeheesabiwa haki. Mwishoe hakumwamini Mungu na hivyo hakuheesabiwa haki. Kwa hivyo alikuwa katika hatari ya hukumu.*
- **Ni kwa njia ipi sheria ya Mungu ilimtumikia kila mmoja kwa maisha yake?**
 - **Sheria ya Mungu ilimtumikia vipi mtoza ushuru?**
 - *Ilimwonyesha kuwa alikuwa mtenda dhambi mkuu, na ikamwongoza kumlilia Mungu ilia pate rehema.*
 - **Sheria ya Mungu ilimtumikia aje mfarisayo?**
 - *Sio vizuri sana. Sheria ilikuwa nzuri, lakini Wafarisayo wakaweka kutii sheria kama njia ya kumfurahisha Mungu na kukubalika mbele zake. Waliongezea pia sheria zingine ambazo wangetii ili kuonyesha kujitoa kwao. Iliwafanya wajitegemee wala sio Mungu, mwishowe ili waangamiza.*
- **Yesu alikuwa akiwaambia akinanani mfano huu?**
 - *Wale walioamini unyoofu wao na kuwadunisha wengine wote.*
- **Watu kama hao ni akina nani siku hizi? Tunaweza tukawatambua aje Mfarisayo na Mtoza Ushuru siku hizi, kanisani na ulimwengu?**
 - *Watu waliojitolea sana kanisani - wachungaji, viongozi, wale wanaotoa zaka, wanaohudhuria kila tukio, wengine wanaomba au kuimba kwa sauti kubwa na kwa shauku.*
 - *Watu wanaofanya mambo mema, lakini wanaanza kujivunia wenyewe kwa mambo haya. Wanafanya mambo mema zaidi kwa ajili ya sifa zao wenyewe kuliko kwa shukrani ya unyenyekevu kwa Mungu au kwa sababu ya upendo kwa wengine.*
- **Je, mfano huu unaweza kutufunza nini kuhusu kutumia nidhamu ambazo sisi hufwata katika imani yetu? Kwa mfano nidhamu kama kuomba, kusoma neno la Bwana, kuenda kanisani, kufunga, kutoa fungu la kumi, n.k.?**
 - *Kutii sheria za inje tu, kama za kusoma biblia na kuomba tu, zaweza kutuongoza na kufanya tuwe na kiburi badala ya kupatana Baba yetu.*
 - *Mungu yuataka tuje kwake tukiwa na haja, tukikubali kuwa hatustahili na hatuwezi kujiokoa wala kurekebisha maisha yetu ama shida za ulimwengu huu. Twapaswa kuamini kuwa ni Mungu ambaye anatupenda na anaye tukubali kila*

wakati, twapaswa kuja kwake kwa shukrani kwa sababu ya mambo yote ambayo ametutendea ndani ya Yesu Kristo.

- **Je, kuwa na nyakati za kila siku za maombi na kusoma Biblia kunawezaje kugeuka kuwa jambo baya au hatari? Je, hili linawezekana? Je, hiyo inamaanisha tuache kuifanya?**
 - *Mazoea haya yanaweza kuwa hatari tunapoyafanya hutufanya tuwe na kiburi na kutufanya tuwadharau wengine, kana kwamba mazoea hayo yalipata wokovu wetu mbele za Mungu.*
 - *Hatupaswi kuacha kufanya mambo haya. Badala yake tunapaswa kuendelea ndani yao lakini tutubu mara kwa mara mitazamo mibaya ambayo tumekuwa nayo na kumwamini Yesu pekee kwa haki yetu. Tunapaswa kumwomba Roho akue ndani yetu moyo mnyenyekevu, wa shukrani, na wa toba.*
- **Ni nini haswa hufanya ushirika wetu na Mungu uwezekane?**
 - *Injili ya neema kupitia Yesu Kristo, twapaswa kukubali injili kwa IMANI, ujuwe kuwa Mungu anakupenda na anataka kuwa na wewe, hii lazima iwe katikati ya sala zetu.*
- **Ni nini inapaswa kuwa lengo muhimu sana kutumia nidhamu za imani yetu kama maombi au kusoma Biblia? Unapaswa kuepuka nini? Kwa nini?**
 - *Lengo bora ni kukutana na baba yako mwenye huruma.*
 - *Unapaswa kufahamu tabia yako mwenyewe ya kujenga hisia ya kujihesabia haki yako. Pia unapaswa kufahamu tabia yako mwenyewe ya kuzidiwa na hatia unapokosa kutimiza sheria.*
 - *Ni bora zaidi kufurahia kuwa na Baba anayekupenda na Mwokozi aliyekufa kwa ajili yako.*
- **Soma Waebrania 10:19-23. Je, ni kwa jinsi gani kujiamini katika neema ya Mungu na msamaha wa dhambi zako kunaweza kukusaidia katika maisha yako ya ibada? Je, kujua kwamba umefanywa kuwa mtoto wa Mungu ambaye anakaribishwa kila mara katika uwepo wake kunaweza kuhimiza maisha yako ya ibada?**

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa JUMLA (jadili na kikundi kizima):

- **Tunafananaje na Farisayo nyakati fulani katika njia tunayofikiri na kutenda? Je, tunajaribu kwa hila kuonekana wazuri mbele ya waumini wengine?**
- **Unapotambua kwamba unajali zaidi sifa yako kuliko kuwapenda wengine, unapaswa kufanya nini?**
 - *Ungama dhambi yako, tubu, mtumaini tena Yesu, ukijua kwamba anakuokoa na yuko tayari kupitia Roho Mtakatifu kuendelea kusaidia kubadilisha moyo wako na matendo yako.*

- Je, ni baadhi ya njia gani hususa ambazo mtazamo kama huo wa Mafarisayo unaweza kuumiza jinsi tunavyoshughulikia ibada zetu za kila siku au nidhamu nyinginezo za kiroho?

MASWALI ya UTEKELEZAJI wa KIBINAFSI (chagua moja kwa majadiliano ya kikundi kidogo):

- Je, nyakati nyingine unafikiri au kutenda kama Farisayo? Je, mtazamo wa Mfarisayo unaathiri vipi nidhamu zako za kiroho kama vile kushiriki kanisani, kufanya ibada za kila siku, au kuepuka dhambi fulani?
- Je, umewahi kushawishiwa kufanya au kusema jambo fulani miongoni mwa Wakristo wenzako ambalo, ndani kabisa, ni jitihada ya kuwavutia watu na kuonekana mzuri? Ni njia zipi hususa ambazo nyakati fulani hujivunia hali yako ya kiroho kwa njia “za unyenyekevu”? Toba ingekuwaje kwako sasa?

10. Yesu na Kijana Tajiri

Matayo 19:16-26 (& Luka 18:18-30, Marko 10:17-27)

MADA MUHIMU: Kujitegemea, Imani, matumizi ya Sheria

[Dhana Muhimu za Injili: Imani, Matumizi ya Sheria, Kuhesabiwa Haki]

HADITHI

Siku moja, kijana tajiri aliyekuwa pia kiongozi alimjia Yesu na kumwuliza, “Mwalimu mwema, nifanye jambo gani jema ili nipate uzima wa milele?”

Yesu akamjibu, “Mbona unaniita mimi mwema? Hakuna aliye mwema ila Mmoja tu, ndiye Mungu: Lakini ukitaka kuingia uzimani, zitii amri.”

Yule mtu akamwuliza, “Amri zipi?”

Yesu akamjibu, “Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo, waheshimu baba yako na mama yako na umpende jirani yako kama nafsi yako.”

Yule kijana akasema, “Hizi zote nimezishika. Je, bado nimepungukiwa na nini?”

Yesu alimtazama na kumpenda. Akamwambia, “Kama ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, kauze vitu vyote ulivyo navyo na hizo fedha uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuata.”

Yule kijana aliposikia hayo, akaenda zake kwa huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nyingi.

Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Amin, amin nawaambia, itakuwa vigumu kwa mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mbinguni. Tena nawaambia, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu.”

Wanafunzi wake waliposikia haya, walishangaa sana na kuuliza, “Ni nani basi awezaye kuokoka?”

Lakini Yesu akawatazama, akawaambia, “Kwa mwanadamu jambo hili haliwezekani, lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana.”

AYA wa KUKUMBUSHA:

Mathayo 19:26: *“Kwa wanadamu hilo [i.e., kuokoka] haliwezekani; bali kwa Mungu yote yawezekana.*

SWALI LA UTANGULIZI (Kujadili na jirani):

- Je, unaweza kufikiria mtu fulani katika kanisa au jumuiya yako ambaye ungefurahi kumtambulisha kwa mgeni kama kielelezo bora cha mtu anayeishi maisha mazuri?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Leo tunatambulishwa kwa mwanamume anayeonekana kuwa mfano mzuri sana wa mtu ambaye alikuwa akiishi maisha yanayofaa. Acheni tuone jinsi Yesu alivyozungumza naye na yale anayomfundisha.

MJIFUNZE HADITHI PAMOJA (mazoezi ya kusikiliza)

- **Maswali yanayoweza kukusaidia kusikiliza tunaporudia hadithi:**
 - Kijana huyo alifikiria nini kuhusu kutii kwake kwa sheria ya Mungu?
 - Yesu anamjibuje kijana huyo? Yesu anahisije kwake? Ni mambo gani yanayoonyesha mtazamo wa moyo wa Yesu kumwelekea kijana huyo?

MUHTASARI wa MSINGI wa Majadiliano (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **KIJANA TAJIRI:** Alikuwa mtu wa namna gani? Nini kilikuwa kizuri? Alitamani nini? Alifikiri angeweza kuipata?
- **YESU:** Alijibuje? Ni nini kilikuwa muhimu zaidi kwake? Alihisije kuhusu mtu huyo?
- **UTAJIRI / UUZE WOTE:** Je, mtazamo wa Yesu kuelekea utajiri wetu ni upi? Mwanamume huyo alitegemea au alitegemea nini ili kupata uzima?
- **USHANGAO WA WANAFUNZI:** Wanafunzi waliitikiaje? Kwa nini? Yesu aliwapa tumaini gani?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Katika maisha ya watu leo, hata Wakristo, ni mifano gani ya "utajiri" ambao wakati mwingine huwa hatari kiroho kwetu? Jinsi gani?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: UUA YOTE!** Ni kwa njia gani moja unakuwa tajiri lakini utajiri huu unakufanya ujivunie na kujitegemea? Unahitaji kuuza nini (yaani kuacha kutegemea zaidi ya Yesu?)
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI ya MAJADILIANO

(pamoja na baadhi ya majibu yanayoweza kama)

KIJANA TAJIRI

- **Huyu kijana alikuwaje? Tunajua nini kuhusu maisha yake? Ni nini kilikuwa kizuri kwake? Tabia zake? Sifa yake? Sifa yake ilitegemea nini?**
 - *Tajiri, kijani, kiongozi. Alifikiri kwamba alikuwa amefuata sheria zote. Hata wanafunzi wa Yesu walifikiri hivyo kwa sababu walishangaa waliposikia mawazo ya Yesu juu yake. Alikuwa na sifa nzuri.*
 - *Sifa yake ilitegemea kutii, kuwa na heshima, kuwa kiongozi, kubarikiwa na mali.*
- **Kijana huyo alikuwa akitafuta nini? Alifikiri angeweza kuipata? Kwa nini alijiamini?**
 - *Kutafuta uzima wa milele, mahali pa juu kabisa katika ufalme.*
 - *Alifikiri angeweza kuipata kutokana na kufanya matendo mengi mema.*
 - *Alikuwa akijidanganya. Hakuwa ameshika sheria hizi zote tangu alipokuwa mvulana. Sote tumevunja sheria za Mungu. Hakuna mtu aliye mwadilifu vya kutosha peke yake. (Mathayo 5:20-22, 27, 28, 43-44)*

- *Hakumpenda jirani yake kikweli kama alivyojipenda mwenyewe kwa sababu hakuwa tayari kuwapa maskini mali zake*
- **Ni nini kilikuwa kibaya kwa ufahamu wa kijana huyo wa uzima wa milele na jinsi ya kuingia?**
 - *yote yakitegemea utendakazi wake mwenyewe, utajiri wake mwenyewe au zawadi, kwamba kadiri alivyofanya zaidi, ndivyo nafasi yake inavyokuwa bora zaidi!*
 - *Hakuelewa dhambi yake mwenyewe, kutoweza kwake kuweka sheria moyoni mwake.*
 - *Alijitegemea yeye mwenyewe badala ya Mungu.*

YESU:

- **Yesu alimjibuje? Kwa nini alijibu hivi? Kwa nini alijibu hivi? Yesu alihisije kuhusu kijana huyo?**
 - *Shika amri!*
 - *Yesu alijua kwamba uzima wa milele haukupatikana kupitia utii mkamilifu kwa sheria, lakini alijua moyo na mawazo ya mwanadamu na alitaka kumwonyesha jinsi ufahamu wake ulivyokuwa mbaya, jinsi alivyokuwa akitegemea kitu kibaya kumwoko: kushika sheria.*
 - *Ni kana kwamba Yesu alisema, “Sawa, ikiwa hii ndiyo njia yako ya kumpendeza Mungu au kupata uzima wa milele, basi hivi ndivyo unapaswa kufanya hivyo – kutii tu!”*
 - *Alimpenda. Alitaka kumwonyesha njia ya kweli ya uzima!*

UTAJIRI / UUZA YOTE:

- **Kama Yesu alimpenda kijana huyo, kwa nini alimwambia auze mali zake zote? Utajiri ulikuwaje tatizo kwa kijana huyo?**
 - *Maneno ya Yesu ya kwenda kuuza yote yangeonekana kuwa magumu na yasiyo ya upendo. Lakini Yesu alimwambia auze yote ili kumsaidia kijana huyo, kupinga mawazo yake, na kumsaidia kupata njia ya kweli ya uzima.*
 - *Utajiri ulikuwa muhimu sana kwake. Ulikuwa muhimu zaidi kwake kuliko kupata uzima wa milele au kuwa na uhusiano na Mungu. Alitegemea utajiri ili kumpa faraja, riziki, na sifa nzuri.*
 - *Uhusiano na Mungu kupitia Yesu ndio hazina halisi! Bora zaidi kuliko utajiri au sifa ya kidunia.*
- **Je, Mungu anachukia utajiri wa kidunia? Je, Mungu anamtaka kila mtu auze utajiri wake wote na kuwa maskini kabla ya kumfuata Mungu? Kwa nini unafikiri Yesu alimwambia kijana huyo “auze vyote”? Unafikiri Yesu alijua nini kuhusu moyo wa mtu huyo kilichomfanya ajibu hivi?**
 - *Utajiri wake ulikuwa unamuamiza! Ulimficha hitaji lake kubwa la mwokozi.*
 - *Alijua mtu huyo alikuwa akiweka tumaini lake lote katika utajiri wake na matendo yake mema: jinsi yalivyokidhi mahitaji yake, jinsi yalivyompa sifa nzuri, jinsi yalivyomfanya ajisikie mwenye haki na anastahili.*

- o *Alikuwa akiamini utajiri zaidi ya kumtumaini Mungu.*
- **Yesu akisema, "Uza mali yako yote" ilikuwa njia nyingine ya kumwambia mtu huyo, "Ili kuokolewa, unahitaji kutubu, kuachana na mambo yote Unamtumainia zaidi yangu." Kama kijana alionekana mzuri sana katika kushika sheria, kijana huyo alihitaji kutubu nini?"**
 - o *Alihitaji kutubu kwa kutegemea matendo yake yote mema na baraka alizokuwa nazo ili kuwa katika msimamo sahihi na Mungu.*
 - o *Njia ya kuchekesha ya kusema itakuwa, "Unahitaji kutubu matendo yako yote mema na baraka."*
 - o *Pia alihitaji kutubu kwa kufikiria kwamba alishika sheria ilhali moyoni mwake hakuishika. (Kwa mfano, hakuwapenda maskini vya kutosha kutoa dhambi utajiri wake.)*
 - o *Yesu anataka uhusiano na wenye dhambi waliopotea wanaomjia. Havutiwi nasi kujaribu kujifanya tuonekane wakamilifu kupitia tabia njema. Utii wa kweli hujengwa juu ya uhusiano unaotegemea toba na imani katika Mwokozi.*

WANAFUNZI:

- **Kijana alipoondoka, Yesu aliwaambia kwamba ni vigumu sana kwa tajiri kuingia katika ufalme wa mbinguni. Kwa nini walikata tamaa?**
 - o *"Ni nani basi awezaye kuokolewa?" Waliamini sawa na yule tajiri (sawa na ulimwengu unavyoamini) - kwamba mtu mwenye heshima, mtiifu, na tajiri hakika anastahili wokovu. (Huu ndio mtazamo wa ulimwengu.) Kama hakuwa mwema vya kutosha, basi walikuwa na tumaini gani?*
- **Yesu aliwapa tumaini gani wanafunzi waliokata tamaa? Alitupa tumaini gani?**
 - o *"Kwa Mungu, yote yanawezekana." Rehema ya Mungu ni kubwa kupita mawazo yetu. Inaweza hata kumwokoza mtu "tajiri" anapoacha kuamini "utajiri" wake na kumwamini Mwokozi.*
 - o *Ni Yesu mwenyewe pekee ndiye angeweza kushika sheria kikamilifu. Ni Mungu pekee ndiye angeweza kuwezesha wokovu. Ni pale tu Mungu atakapokuwa mwanadamu na kushika sheria. kwamwanadamu, na mwanadamu anaweka tumaini lake lote kwa mshika sheria halisi, je, mwanadamu anaweza kuokolewa au kupata uzima wa milele!*
 - o *Mungu anatuambia kila mmoja wetu, "utajiri" wako unazuia uhusiano wako nami. Unahitaji "kuzuza yote," ukiamini kwamba utajiri utakaopata kutoka kwangu ni bora zaidi. Kisha, njoo unifuata. Uwe nami. Kaa ndani yangu. Uimarishwe nami. Pumzika ndani yangu.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Ni mifano gani ya "utajiri" unayoweza kufikiria katika maisha ya watu leo? Utajiri kama huo unawezaje kuwa hatari kwetu? Tunawezaje kuutumaini kupita kiasi?**

- o *Pesa, ng'ombe, mali, elimu, sifa, tabia njema, cheo kanisani au katika jamii, afya, uwezo au vipaji, alama nzuri, umaarufu, ujuzi wa kijamii, kukubalika na wengine, fursa, utii, nidhamu, uzoefu.*
- o *Tunaweza kutegemea mambo haya ili kubaki sawa na Mungu, kubaki tumebarikiwa, na kudumisha sifa yetu. Hii inazuia uhusiano wetu naye kwa sababu hatumwamini yeye pekee.*
- o *Yesu anataka tumtegemee yeye daima, tusitegemee kamwe baraka, vipawa, au talanta zetu badala yake. Lazima tushukuru kwa ajili yake, ndiyo - kuzitumia kwa utukufu wake na kwa ajili ya mema ya wengine. Lakini si kuzigeuza kuwa njia za kujiokoa.*
- **Kijana huyo (na hata wanafunzi) aliishi kwa "sheria fulani za maisha" ambazo alifikiri zilikuwa kweli. Kwa mfano:**
 - *"Nikitii sheria zote, nitabarikiwa na kupata uzima wa milele."*
 - *"Ikiwa mimi ni tajiri na nimebarikiwa na sifa nzuri, hii ina maana kwamba Mungu anafurahi nami. Mimi ni mwadilifu machoni pake. Atafurahi zaidi nikitii sheria zaidi!"*
- o **Ni sheria gani za maisha tunazojaribu kuzifuata leo ili tuwe "sahihi" au "tupate uzima"?**
 - *Nenda kanisani, pata kazi nzuri, uwe na familia yenye heshima, pata kipato kizuri, ishi katika eneo linalojulikana sana, utambulike hadharani, n.k.*
- **Yesu anamwambia kila mmoja wetu, "Uza vyote!" Anamaanisha nini? Inaweza kuonekanaje kwao "kuuza" kitu wanachotegemea sana?**
 - o *Tubu kwa kuamini kitu kingine chochote isipokuwa Yesu kwa ajili ya uzima wa milele au tele.*
 - o *Fanya chochote unachohitaji kufanya ili kufanya jambo hilo lisiwe muhimu kwako.*
- **Ni baadhi ya vitu gani Mungu anataka watu "wauze"? Unawezaje kujua kwamba unahitaji "kuuza" moja ya utajiri wako?**
 - o *mali, uwezo, familia nzuri, elimu, afya njema, sifa au cheo katika kanisa lako au jamii, fursa*
 - o *Jiulize maswali haya: Unashikilia nini? Unakataa kumpa Mungu nini? Unaogopa kupoteza nini?*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Una utajiri au baraka gani maishani mwako, hasa juujuu? Ni nini kati ya hizi ambacho umeruhusu kikutoshe au kukufanya usimtazame Yesu kila siku kwa msamaha na msaada? Inaweza kumaanisha nini "kuuza" kitu hiki maishani mwako?**
- **Yesu alimtazama kijana huyo na kumpenda kwa kumwambia atubu. Yesu anajisikiaje kweli kukuhusu anapokuona ukitegemea sana kitu kingine zaidi ya yeye mwenyewe? Hii inawezaje kukusaidia kutubu?**

11. Yesu na Mafarisayo: Mabishano ya Sabato

Marko 2:28-3:6

Mada Muhimu: Matumizi ya sheria; kujiona kuwa mwadilifu

[Dhana Kuu za Injili: Matumizi ya Sheria]

HADITHI:

Siku moja ya Sabato, Yesu na wanafunzi wake walikuwa wakipita katika mashamba ya nafaka, na wanafunzi wake walipokuwa wakitembea wakaanza kukwanyua masuke ya nafaka ili kula. Lakini Mafarisayo walipoona hayo, wakamwambia Yesu, “Tazama, kwa nini wanafunzi wako wanafanya jambo ambalo si halali siku ya Sabato?”

Yesu akawajibu, “Hamjasoma alichofanya Daudi, yeye na wenzake, wakati yeye na wenzake walipokuwa na njaa na uhitaji? Katika siku za Abiathari, kuhani mkuu, Daudi aliingia katika nyumba ya Mungu, akala mikate iliyowekwa wakfu, ambayo ni halali kwa makuhani pekee kula, akawapa na wenzake.”

Yesu akawaambia Mafarisayo, “Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Kwa hiyo Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa Sabato.”

Wakati mwingine Yesu aliingia katika sinagogi, na palikuwa na mtu mmoja mwenye mkono uliopooza. Kwa kuwa ilikuwa Sabato, Mafarisayo walikuwepo, wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, kwa hiyo walimtazama kwa makini sana ili waone kama angemponya mtu huyu, ndipo wangeweza kumshtaki kwa kufanya kazi siku ya Sabato.

Yesu akamwambia yule mtu mwenye mkono uliopooza, “Simama mbele ya watu wote.” Yule mtu akasimama. Kisha Yesu akawauliza Mafarisayo, “Ni lipi lililo halali siku ya Sabato: kutenda mema au kutenda mabaya, kuokoa maisha au kuua?” Lakini wakakaa kimya wala hawakujibu.

Yesu akawatazama kwa hasira, akiwa na huzuni kwa ugumu wa mioyo yao. Yesu akamwambia yule mtu mwenye mkono uliopooza, “Nyoosha mkono wako.” Yule mtu akanyoosha mkono wake, nao ukapona kabisa.

Kisha Mafarisayo wakatoka nje, wakaanza kushauriana na wafuasi wa Herode jinsi ya kumuua Yesu.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Marko 2:27,28** Kisha akawaambia, “Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Kwa hiyo Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa Sabato.”

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- *Sheria.Sheria.Amri.Maagizo.Kanuni*Maneno haya yanakuletea majibu ya kihisia gani?
Kwa hivyo sheria ni nzuri au mbaya?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Leo tunataka kuzungumzia kusudi (au makusudi) la sheria ya Mungu. Ili kufanya hivyo, tutamwona Yesu akizingatia sheria fulani - sheria kuhusu Sabato.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Orodhesha yote ambayo Mafarisayo walifanya na kusema. Huenda walikuwa wakifikiria nini?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **HALI MBILI - MASUALA MAKUU:**Jibu la Mafarisayo? Suala la juujuu ni lipi? Suala la ndani zaidi ni lipi?
- **SABATO - KUSUDI KUBWA - MAANDIKO**Kutoka 20:8-11; Kumbukumbu la Torati 5:15; Kutoka 31:13b,16; Waebrania 4:3a, 9-11a; Warumi 8:20-21
 - Maandiko haya yanafundisha nini kuhusu Sabato na pumziko la Sabato?
- **MKUTANO # 1 YESU NA MAFARISAYO:**Mafarisayo walikuwaje?**kutumia sheria vibaya**Hapa? Ni nini hawakuelewa kuhusu sheria ya Sabato? Lengo la Sabato lilikuwa nini?
- **MKUTANO #2 YESU NA MAFARISAYO**Mafarisayo walikuwaje?**kutumia sheria vibaya**Hapa? Tunaonaje hapa kwamba Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu? Pumziko la kweli la Sabato ni nini?
- **KUSUDI LA SABATO - HITIMISHO:**Pumziko la kweli la Sabato ni nini?
- **KUSUDI LA SHERIA:** Sheria ya Mungu inapaswa kufanya kazije katika maisha yetu? 1 Timotheo 1:8; Warumi 3:20b. Injili inatusaidiaje kushika amri mbili kuu kwa ufanisi zaidi?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni mifano gani ya sheria au kanuni ambazo wakati mwingine tunaziunda, kama Mafarisayo walivyofanya, ili kujijenga au kujihukumu sisi wenyewe na wengine?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Ni njia gani moja ninayotumia vibaya sheria ya Mungu? Ni ipi kati ya sheria za Mungu ambazo mimi huzivunja mara nyingi? Kukumbuka Injili kunaweza kunisaidiaje ninapojitazama kwenye kioo cha sheria hii? Inawezaje kusababisha utii kamili wa sheria?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

HALI MBILI - MASUALA MAKUU:

- Je, ni hali gani mbili zilizokuwa katika hadithi yetu? Mafarisayo walifanya nini na walisema nini?
 - *Yesu na wanafunzi wakitembea shambani, wakichuma punje za nafaka*
 - *Yesu akiponya mkono wa mtu aliyepooza.*

- *Mafarisayo: "Kwa nini wanafunzi wako wanafanya jambo ambalo si halali siku ya Sabato?" Akawa kimya na kukasirika, akapanga jinsi ya kumuua Yesu.*
- **Ni masuala gani makuu katika hadithi hii?**
 - *Suala la juu juu - Ni nini kinachoweza na kisichoweza kufanywa siku ya Sabato?*
 - *Suala la kina zaidi - Kushika sheria kwa kweli, kwa uchaji Mungu, kunaonekanaje?*
- **Unajua nini kuhusu Mafarisayo? Je, ni wazuri?**
 - *Wanaojulikana kama "Wanasheria"*
 - *Ni jambo la uzito sana kuhusu kushika sheria ya Mungu. (Hili linaonekana zuri mwanzoni, lakini ...)*
- **Je, unajua sheria yoyote ya Agano la Kale inayoonekana kuunga mkono masuala ya Mafarisayo?**
 - *Kutoka 20:8-10 - 4th amri – "Ikumbuke siku ya Sabato, uitakase." 9 Siku sita fanya kazi, utende kazi zako zote, 10 lakini siku ya saba ni Sabato kwa BWANA Mungu wako. Siku hiyo usifanye kazi yoyote, wewe, wala mwanao, wala binti yako, wala mtumwa wako, wala mjakazi wako, wala mnyama wako wa kufugwa, wala mgeni aliye ndani ya malango yako.*
 - *Kwa Mafarisayo - "Kazi" inajumuisha - kuchuma nafaka, kuponya mkono uliopooza.*

SABATO - KUSUDI KUBWA - VIFUNGU VYA MAANDIKO:

- **Unafikiri kusudi kubwa la Sabato lilikuwa nini Mungu alipowapa sheria hii?**
 - *Mungu alijua kwamba mwanadamu alihitaji RAHISI!*
 - *Mwanzo 2:3 - 3 Kwa hiyo Mungu akaibariki siku ya saba na kuitakasa, kwa sababu siku hiyo Mungu alipumzika kutoka kazi yake yote aliyoifanya katika uumbaji.*
- **Soma vifungu hivi kuhusu Sabato ili ujifunze kuhusu aina ya pumziko ambalo Mungu hutoa:**
 - **Kutoka 20:11** (Sababu ya sheria ya Sabato iliyotolewa baada ya amri ya 4) *"Kwa maana katika siku sita BWANA Aliumba mbingu na nchi, bahari na vyote vilivyomo, akastarehe siku ya saba. Kwa hiyo BWANA akaibariki siku ya Sabato, akaifanya takatifu."*
 - **Kwa nini Mungu alipumzika kulingana na mstari huu? Basi kwa nini tunahitaji pumziko kama hilo?**
 - *Alikuwa amekamilisha kazi yake yote ya uumbaji kwa siku sita.*
 - *Kwa kuwa yeye ndiye anayekamilisha makusudi yake, hatuhitaji kujitegemea sisi wenyewe ili kukamilisha kila kazi inayowezekana kabla ya kupumzika. Alituwezesha kupumzika.*
 - *Pumziko la kimwili, lakini si tu kwa ajili ya kuhuisha mwili wako, bali pia kujua kwamba umefanya vya kutosha kwa sasa, kwamba unaweza kumwamini Mungu kukutunza hata kama baadhi ya kazi zako zinaonekana hazijakamilika.*
 - **Kumbukumbu la Torati 5:15** – (Sababu ya sheria ya Sabato iliyotolewa baada ya amri ya 4) . . . *"Nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri,*

naBWANA Mungu wako alikutoa huko kwa mkono wenye nguvu na mkono ulionyoshwa. Kwa hiyo BWANA Mungu wako alikuamuru uishike siku ya Sabato.”

- **Kutoka 31:13b, 16-** (Sababu ya sheria ya Sabato.) "Zaidi ya yote mtazishika Sabato zangu, kwa kuwa hii ni ishara kati yangu na ninyi katika vizazi vyenu vyote, ili mpate kujua ya kuwa mimi, BWANA, BWANA, kukutakasa. . . .¹⁶Kwa hiyo wana wa Israeli wataishika Sabato, kuitunza Sabato katika vizazi vyao vyote, kama agano la milele.”
 - **Mungu alitoa pumziko la aina gani? Mungu alitoa sababu gani kwa ajili ya pumziko la Sabato?**
 - Pumziko la kimwili lakini hasa la kiroho
 - Kupumzika katika kazi ya Mungu ya kuokoa (kuokolewa kutoka utumwani Misri). Yeye ndiye mkombozi mkuu.
 - Kuamini kwamba Mungu ndiye anayefanya kazi ya kututakasa (kututakasa). Hatujisafishi!
 - Kuthibitisha uhusiano na Mungu (agano - "kushika" Sabato zangu kama ishara)
- **Waebrania 4:3a, 9-11a**—“Sasa sisi tulioamini tunaingia katika raha hiyo ... Basi, imesalia raha ya sabato kwa watu wa Mungu, Kwa maana yeyote anayeingia katika pumziko la Mungu hupumzika pia kutoka katika kazi yake mwenyewe kama vile Mungu alivyopumzika kutoka katika kazi yake. Kwa hiyo na tufanye bidii kuingia katika raha hiyo.”
 - **Mungu anataka kutupa pumziko la aina gani kupitia Sabato kulingana na mistari hii?**
 - Pumziko la kiroho - kupumzika kutokana na kazi - kupata utambulisho wetu
 - Mafarisayo walikuwa wakifanya kila juhudi kufanya kila jambo dogo, lakini hii inatuhimiza "tufanye kila juhudi kuingia kwenye raha hiyo." Jitihada yetu si kupata nafasi yetu na Mungu kwa kufanya kila kazi inayowezekana, bali ni kujitahidi kuamini kikamilifu zaidi yale aliyotutendea kupitia Yesu.
 - "IMEMALIZWA!" - kwenye MSALABA!
 - Msamaha wa dhambi
 - Haki ya kipawa cha Kristo!
- **Warumi 8:20-21**—“Kwa maana viumbe vilitiishwa chini ya kuchanganyikiwa, si kwa hiari yake, bali kwa mapenzi yake yeye aliyevitiisha, kwa matumaini²¹ kwamba viumbe vyenyewe vitawekwa huru kutoka katika utumwa wa uharibifu na kuwekwa katika uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu.”
 - **Mungu anataka kutupa pumziko la aina gani kupitia Sabato kulingana na mistari hii?**
 - Kiumbe kinachougua ambacho hatimaye kitapumzika kinapokombolewa na kurejeshwa (kikiwekwa huru kutoka utumwani mwake wa kuoza na kuwekwa huru)!
 - Ukombozi kutoka utumwani, kuoza, na dhambi NDIYO pumziko la Mungu!

MKUTANO # 1 YESU NA MAFARISAYO: (TAJA MARKO 2:23-28)

- **Kumbuka:** Katika sehemu ya kwanza ya hadithi, wanafunzi hawakuwa wakivunja sheria ya Mungu kulingana na maandiko ya Agano la Kale. *Sheria ya Agano la Kale iliwaruhusu maskini, yatima, wajane, na wageni kuchuma nafaka katika shamba lolote walilochagua ikiwa walikuwa na njaa. Pia ilitoa maelezo mahususi kuhusu aina ya kuvuna nafaka iliyochukuliwa kuwa "kazi." Watu katika Israeli hawakuruhusiwa kutoa mundu au zana nyingine za mavuno, kwa sababu basi ikawa kazi au biashara badala ya kuishi tu.*
- **Kama haikuwa sheria ya Mungu kweli, sheria kuhusu kung'oa ilitoka wapi?**
 - *Amri ya Mafarisayo ilikuwa desturi nje ya Biblia, yaani, sheria zilizotungwa na wanadamu.*
- **Unafikiri ni nini kilichowachochea Mafarisayo kutunga sheria ambazo zilikuwa kali zaidi?**
 - *Imefikia kiwango cha juu sana ili kuhakikisha hakuna sheria inayovunjwa.*
 - *Walijikita katika kufuata sheria za nje, hawakujali sana kuhusu matatizo ya moyo.*
 - *Fursa ya kuonyesha kujitolea kwa kipekee. Kuonyesha ni nani anayemfuata Mungu kwa dhati*
- **Mafarisayo walikuwa wakitumiaje sheria ya Mungu kwa dhambi katika kisa hiki?**
 - *Waliona utii kwa sheria kama njia ya kustahili au kukubaliwa mbele za Mungu na wanadamu. Walitumia sheria kupata haki yao wenyewe.*
- **Yesu aliwajibuje Mafarisayo?**
 - *"Hamjasoma alichofanya Daudi wakati yeye na wenzake walipokuwa na njaa na uhitaji? Katika siku za Abiathari, kuhani mkuu, Daudi aliingia katika nyumba ya Mungu na kula mikate mitakatifu, ambayo ni halali kwa makuhani pekee kula, na akawapa wenzake pia."*
- **Kwa hivyo jambo la kwanza alilosema lilikuwa, "Hamjasoma alichofanya Daudi?" Unafikiri kwa nini alianza jibu lake hivi? Kwa nini hili lingewavutia Mafarisayo?**
 - *Walikuwa watu wa "sheria", wale ambao inasemekana walijua na walikuwa makini kuhusu Maandiko yao ya Agano la Kale. Alitumia Maandiko hayo kuwapinga.*
- **Mtazamo wa Yesu unawezaje kuwa msaada kwako au kwangu tunapokabiliwa na maswali magumu kuhusu imani au matendo yake?**
 - *Tunahitaji kujifunza zaidi na zaidi Maandiko Matakatifu na maana yake katika muktadha wake. Tunahitaji kuwa wanyenyekevu katika tafsiri yetu na si kufikiri tu kwamba tuko sahihi kila wakati!*
- **Yesu alisema Daudi alifanya nini? Je, hili lilikuwa ni kuvunja sheria yoyote ya Mungu? Ni sababu gani iliyomfanya Daudi afanye hivi?**
 - *Alikuwa amekula mkate uliowekwa wakfu na kuwapa wenzake. Hili lilikuwa kinyume cha sheria ya Mungu. Alifanya hivyo kwa sababu walikuwa na njaa na walikuwa na uhitaji mkubwa.*
- **Unajua nini kuhusu hali aliyokuwa nayo David?(kwa njia, Mafarisayo wangejua hadithi hiyo kutoka 1 Samweli 21:1-6)**

- *Walikuwa wakimkimbia Sauli. Daudi alipakwa mafuta na Samweli kuwa mfalme, lakini Sauli alikuwa akijaribu kumuua, akipinga mapenzi ya Mungu. Badala ya kumshambulia Sauli, Daudi alichagua kukimbia na kujaribu kuwatunza wafuasi wake.*
- **Kwa hivyo unafikiri Yesu alikuwa akijaribu kuwafundisha nini Mafarisayo kuhusu sheria ya Sabato kwa kuwakumbusha hadithi hii?**
 - *Kwamba kuna tofauti wakati watu wanahitaji sana au wanafanya kazi muhimu kwa ajili ya Mungu ambapo inaweza kuwa sawa kukiuka sheria. Sheria zina kusudi kubwa zaidi.*
- **Yesu aliwaambia nini kingine Mafarisayo katika sehemu hii? Hii ilimaanisha nini?**
 - *"Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Kwa hiyo Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa Sabato."*
 - *Sheria ya Sabato iliundwa kwa ajili ya mema ya mwanadamu, ili kumsaidia kustawi maishani na katika uhusiano wake na Mungu. Haikuundwa tu ili iwe na sheria ya ziada ili tuitii ili tujisikie vizuri!*
 - *Mwana wa Adamu (Yesu) kwa kweli ana mamlaka ya juu kuliko sheria ya Sabato ya Agano la Kale.*

Muhtasari wa Hitimisho la Mkutano #1

- **Kauli tatu zilizo wazi kuhusu Sabato na, kwa ujumla zaidi, kuhusu sheria ya Mungu:**
 - *Sabato iliwekwa kwa ajili ya mwanadamu.*
 - *Mwanadamu hakuumbwa kwa ajili ya Sabato.*
 - *Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa Sabato.*

MKUTANO #2 YESU NA MAFARISAYO (SIMULIA MARKO 3:1-6)

- **Eleza mandhari ya mkutano wa pili wa Yesu na Mafarisayo katika hadithi hii.**
 - *Sabato nyingine, katika sinagogi. Yesu alikabiliwa na mtu mwenye mkono uliopooza na alikuwa akichunguzwa na Mafarisayo, ambao walikuwa wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, hasa kuona kama angefanya uponyaji.*
- **Hii inaonyesha nini kuhusu mtazamo wa Mafarisayo kwa Yesu? Na kuhusu sheria ya Sabato? Na kuhusu mtu mwenye mkono uliopooza?**
 - *Hawakupendezwa na mafundisho ya Yesu au nguvu zake za uponyaji. Walitaka tu kutafuta njia ya kumwangusha. Kama ilivyo katika sehemu ya 1 ya hadithi, walikuwa washika sheria, wakiona kushika sheria kama njia ya kupata kukubalika mbele za Mungu na watu wengine.*
 - *Hawakumjali mtu mwenye mkono uliopooza.*
- **Yesu alifanya nini, akijua kile ambacho Mafarisayo walikuwa wanafikiria? Aliwauliza Mafarisayo nini?**
 - *Alimsimamisha mtu huyo mbele ya kila mtu, kisha akawauliza swali Mafarisayo.*
 - *"Ni lipi lililo halali siku ya Sabato? Kutenda mema au kutenda mabaya, kuokoa maisha au kuua?"*
- **Kwa nini alisema "halali" badala ya kusema "bora zaidi"? Alikuwa akifundisha nini?**

- *Sio tu kwamba ingekuwa bora kutenda mema na kuokoa maisha, lakini kwa kweli ni halali, yaani, si kuvunja sheria ya Mungu bali ni kuitunza sheria yake kwa njia ya ndani zaidi na yenye maana zaidi.*
- **Kwa hivyo Yesu alikuwa akiwafundisha nini kuhusu Sabato? Vipi kuhusu sheria kwa ujumla?**
 - *Kufanya mema na kuokoa maisha ni wazi kwamba ni kutii nia ya sheria ya Sabato ili kuwasaidia watu kustawi na kupumzika katika Mungu na wokovu anaotoa.*
 - *Sheria ni njema. Kusudi lake ni kuongoza kwenye mema na kuokoa maisha.*
- **Mafarisayo walipokaa kimya, hili lilionyesha nini kuwahusu?**
 - *Walijua kwamba Yesu aliwapiga, lakini walimchukia na hawakutaka kukubali. Walionyesha kwamba mioyo yao ilikuwa migumu kwake na kwa nia yake njema na kwa moyo wake wa kuokoa. Hawakuwa na upendo kwa wengine. Walichojali ni kushika sheria zao wenyewe na kuwa wa kidini sana.*
- **Yesu alifanya nini kujibu ukimya wao? Hii inatuonyesha nini kuhusu Yesu?**
 - *Aliwatazama, akiwa na hasira kwa chuki yao, na akiwa na huzuni kwa ugumu wa mioyo yao.*
 - *Kwamba anachukia dhambi, lakini pia anahuzunika kwa ajili ya kupotea kwa watu. Aliwapenda Mafarisayo. Kukataa kwao kumlainishia mioyo yao kulimpa huzuni kubwa.*
- **Yesu anafanya nini kisha? Hii inatufundisha nini kuhusu malengo na makusudi ya Yesu?**
 - *Anamwambia mtu huyo anyooshe mkono wake na kumponya kabisa.*
 - *Alikuwa kutafuta na kuokoa waliopotea na waliovunjika na kukomboa ulimwengu huu uliovunjika, ikiwa ni pamoja na miili iliyovunjika.*
- **Basi Mafarisayo walifanya nini? Hii inatuonyesha nini kuwahusu?**
 - *Walianza kutafuta njia ya kumuua. Walimchukia Yesu. Walitaka kuharibu na kufanya uovu, kinyume kabisa na Sabato. Na walitaka kuua, kuvunja amri ya sita iliyo wazi kabisa. Walikuwa wamejaa unafiki.*
- **Ni nini kingetokea kama Yesu angefanya jambo tofauti, kama angeamua kufuata sheria na kanuni ndogo za Mafarisayo zilizotungwa na wanadamu ambazo walikuwa wameziongeza kwenye sheria ya Sabato?**
 - *Kuendelea kuteseka. Mwanamume huyo angebaki amevunjika moyo.*

KUSUDI LA SABATO - HITIMISHO:

- **Kusudi halisi la sheria ya Sabato lilikuwa nini? Yesu alikuwaje utimilifu wa Sabato?**
 - *Pumziko kwa watu wa Mungu. Pumziko kutoka kazini. Pumziko la kiroho.*
 - *Yesu ndiye pumziko letu. Tunaweza kupumzika kutokana na juhudi zetu zote zisizo na matumaini za kushika sheria na kupata uhusiano wetu na Mungu kwa utii na wema wetu wenyewe.*
 - *Kusudi kuu la Sabato ni UHUSIANO na Mungu. Iliumbwa kwa ajili ya FADHILI ya MWANADAMU. Utakaso wake. Uponyaji wake. Uhuru wake. Furaha na manufaa yake.*
 - *Katika sehemu mbili za hadithi hii,*
 - *Ilikuwa sawa kwa Daudi na wenzake kula mkate mtakatifu uliokatazwa kwa sababu ulikuwa unawapa faida - nguvu walipokuwa wakitimiza kusudi lao la Mungu.*

- *Ilikuwa sawa kabisa kwa wanafunzi kuchuma nafaka na kujiimarisha ili kutimiza makusudi yao. Na Mungu hakuwahi kukataza hili hata hivyo!*
 - *Mkono uliopooza ulikuwa picha ya kiumbe aliyevunjika na aliyekata tamaa.*
 - *Ilirejeshwa kabisa. Ikawa kamili!! Hivi ndivyo Mungu anavyofanya na atakavyomaliza Yesu atakaporudi tena!*
- **Je, Mafarisayo walikuwa wakiwaelekeza watu kwenye pumziko la kweli kama Mungu alivyokusudia? Je, wao wenyewe walikuwa wakipata aina ya pumziko ambalo Mungu alikusudia kwa ajili yao?**
 - *Kwa kushangaza, kuongeza matakwa ya Sabato kama Mafarisayo walivyofanya, kujaribu "kuinua kiwango" siku ya Sabato hatimaye ni kwenda kinyume na kusudi lake. Inaunda zaidi juhudi hii yenye sumu, na kupunguza pumziko ambalo Mungu alitupangia.*
- **Yesu alisema, “Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato.” Yesu alionyesha hii ukweli huu zaidi?**
 - *Alionyesha kwamba kusudi Lake halikuwa kufuata kanuni potofu, bali kuokoa na kukomboa. Yesu ni Bwana. Alikuwa Bwana juu ya uumbaji. Na yeye ni Bwana juu ya uumbaji uliovunjika unaohitaji kurekebisha, ikiwa ni pamoja na kumponya mtu mwenye mkono uliopooza.*

KUSUDI LA SHERIA:

- **Sheria ya Mungu ilikuwa chombo cha manufaa kwa mwanadamu ambacho Mafarisayo mara nyingi walikitumia vibaya. Walikitumiaje vibaya?**
 - *Walitumia ZOEZI NZURI. Lakini walilitumia kujaribu kufanya KAZI ISIYO SAHIHI!*
 - *Walikuwa wakitumia ili kupata haki yao wenyewe, utambulisho wao wenyewe, ustahili wao wenyewe, msimamo wao wenyewe mbele za Mungu na ndani ya dini. Na . . .*
 - *Tulikuwa tukitumia kuwapiga watu wengine chini. Kuwahukumu. Kujilinganisha na kujiinua.*
 - *Tulikuwa tukitumia vibaya kifaa, zawadi ya Mungu. Tulitumia vibaya Sabato, tukitumia vibaya sheria kwa ujumla.*
- **Je, unafikiri tunaweza kuchukua kauli tatu ambazo Yesu alisema na kubadilisha neno "Sabato" na "Sheria"? Kama hii:**
 - *Sheria iliwekwa kwa ajili ya mwanadamu.*
 - *Mwanadamu hakuumbwa kwa ajili ya Sheria.*
 - *Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa Sheria.*
- **Unafikiri kwa nini hilo linaeleweka? Hii inatuonyesha nini kuhusu kusudi kuu au la msingi la sheria ya Mungu? Ni ipi njia sahihi ya kutumia sheria ya Mungu?**
 - **1 Timotheo 1:8**–*"Sheria ni nzuri ikitumika ipasavyo."*
 - **Warumi 3:20 b** –*"Kwa hivyo hakuna mtu atakayehesabiwa haki mbele zake kwa kuifuata sheria. Badala yake, kupitia sheria tunapata ufahamu wa dhambi."*

- *Kama vile Sabato ilivyofanywa kwa ajili ya mema ya mwanadamu, sheria pia ilifanywa kwa ajili ya mema ya mwanadamu. Kusudi kuu la mwanadamu maishani si kuzingatia tu kushika sheria. Ni kumjua Mungu anayeokoa na mwenye rehema na hivyo kumletea utukufu. Tunapofanya hivyo, hamu yetu ya kushika sheria inakua!*
- *Sheria hufanya kazi kama KIOO mioyoni mwetu. Inatuonyesha dhambi zetu, na inatuthibitisha kwamba hatuwezi kushika sheria ya Mungu peke yetu. Kwa hivyo hatuwezi kamwe kujiokoa kwa utii. Tunapoona dhambi yetu dhidi ya kioo cha sheria, tunajua kwamba tunahitaji msaada. Tunahitaji Mwokozi anayeweza kurekebisha tatizo letu la dhambi. Hivyo sheria inatupeleka kwa Yesu!*
- *Baada ya kumjua Yesu, sheria hufanya kazi kama RAMANI au MWONGOZO unaotusaidia kumjua Yeye na tabia yake, na kumheshimu katika kile tunachofanya, tunachofikiria, tunachoamini, na tunachosema. Utii wa sheria husababisha baraka zaidi.*
- **Kwa hivyo ukiunganisha mambo haya mawili, (sheria kama kioo kinachotupeleka kwa Kristo na sheria kama mwongozo wetu wa kuishi katika ufalme), ungesema kusudi kuu la sheria ya Mungu ni nini?**
 - *Uhusiano. Kwa ajili yetu kuwa na uhusiano na Mungu na kumpenda katika uhusiano huo na kuwapenda wengine kama tunavyowahusiana nao kama watoto wenzetu wa Mungu. Sheria ni njema. Sheria iliwekwa kwa ajili ya mwanadamu!*
- **Vipi kama unataka kuendesha gari hadi Nakuru na unaona ishara kubwa ya barabarani ikielekeza njia. Ni jambo zuri, sivyo? Vipi kama badala ya kufuata maelekezo yake na kuelekea Nakuru tutafurahia tu ishara hiyo na kugesha chini yake ili kuzingatia ishara yenyewe pekee? Sheria ikoje kama ishara ya barabarani?**
 - *Ishara hiyo ingekuwa haina maana kwetu kwa sababu tungekuwa tunaitumia vibaya. Hatungewahi kufikia lengo letu la kweli. Ni kwa kuitumia ipasavyo tu ndipo tunaweza kufikia lengo letu.*
 - *SHERIA ni IBARA. Mahali tunapokwenda ni YESU! Uhusiano wa kina zaidi na Mungu. Uzoefu kamili wa ufalme wake katika uhusiano naye na watu wake.*
- **Kwa nini tunaweza kusema kweli kwamba Yesu ndiye Bwana wa sheria?**
 - **Mathayo 5:17:** "Msidhani ya kuwa nimekuja kuitangua torati au manabii; sikuja kuitangua, bali kuitimiliza."
 - *Yesu anatimiza sheria kwa kuitii kikamilifu na kisha kwa kufa msalabani ili kulipa adhabu yetu kwa kuvunja sheria, na kutupatia haki yake kamilifu ya kushika sheria. Aliitunza sheria kwa ajili yetu, kwa hivyo ni Bwana juu yake. Na yeye ndiye muumbaji aliyefanya kila kitu kamilifu na kamili na ambaye atarejesha Uumbaji wote katika ukamilifu!*
- **Ni amri gani mbili kuu kulingana na Yesu na sheria ya Agano la Kale?**
 - *Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, roho yako yote, akili yako yote, na nguvu zako zote.*
 - *Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe.*
- **Mafarisayo walijali sana kuhusu kushika maelezo yote ya sheria. Je, walikuwa wanazishikaje sheria hizi mbili? Eleza.**
 - *Mafarisayo waliitumia vibaya sheria ya Sabato na kuwafanya wavunje sheria mbili muhimu zaidi:*
 - *Kumpenda Mungu (walimchukia Yesu).*

- *Majirani wenye upendo (hawakujali chochote kuhusu mtu mwenye mkono uliopooza au wanafunzi wenye njaa).*
- **Kama katika hali hizi mbili Mafarisayo wangekuwa wakitumia sheria kwa usahihi, majibu yao yangekuwa tofauti vipi?**
 - *Kwanza wangepata kwamba wao wenyewe walivunja sheria kwa kujitahidi kupata haki yao wenyewe, kwa kukataa KUPUMZIKA katika neema ya Mungu kwao. Wangeona ugumu wa mioyo yao na kutubu kwa kujaribu kujiokoa kwa matendo ya utii.*
 - *Basi wangekuwa wanyenyekevu zaidi na wasiowahukumu wanafunzi au Yesu.*
 - *Wangempenda mtu mwenye mkono uliopooza na kufurahi katika uponyaji wake.*

Matumizi ya Sheria Yaliyofupishwa:

- Sabato iliwekwa kwa ajili ya manufaa ya wanadamu, ili kumsaidia kumjua Mungu kupitia Yesu, Bwana wa Sabato, ili kumsaidia mwanadamu kupata RAHA yake ndani Yake.
- Sheria ya Mungu kwa ujumla ilitolewa ili kumsaidia mwanadamu, kumwongoza kwenye uhusiano wa kina zaidi na Mungu.
- Jambo la kwanza ambalo sheria hutufanyia ni kutufunulia dhambi zetu, jinsi tusivyoweza kabisa kuitunza sheria peke yetu. Inatuonyesha kwamba tunahitaji mwokozi! Tunampata mwokozi huyo tunapomgeukia Yesu kupitia toba na imani.
- Tunapomtumaini Mwokozi, sheria sasa inatenda kazi kutuongoza katika jinsi bora ya kuishi katika ufalme wa Mungu kwa mawazo, maneno, na matendo.
- Tunahitaji kutubu kwa kutumia sheria vibaya wakati:
 - *Tunakataa kupumzika lakini badala yake tunajaribu kujiokoa kwa kujitahidi kushika sheria.*
 - *Tunawashinda watu wengine kwa sheria kupitia hukumu na kiburi chetu, hatimaye tukiwasukuma mbali na Mwokozi.*
- Tunahitaji kumwamini Roho Mtakatifu ili atusaidie kuitunza sheria kwa undani zaidi kutoka moyoni na kutusaidia kuitumia sheria kwa unyenyekevu na ufanisi zaidi ili kuwasaidia wengine kumjua.

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Mafarisayo walitunga sheria kuhusu Sabato ili kuziongeza kwenye amri ya Mungu. Ni mifano gani ya sheria au kanuni ambazo wakati mwingine tunaziunda ili kujijenga au kujihukumu sisi wenyewe na wengine?**
 - *Mtu lazima awe na wakati ili awe mwadilifu.*
 - *Lazima nipate alama za juu ili niwe mtu anayestahili?*
 - *Je, ni lazima mtu avae kwa njia fulani ili aonekane mzuri kanisani?*
 - *Ni lazima niombe au niimbe kwa njia fulani ili niwe muhimu kanisani?*
- **Ni njia gani nyingine maalum ambazo Wakristo leo hutumia vibaya sheria njema ya Mungu?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni kanuni gani uliyoitunga kwa ajili ya maisha yako au kwa ajili ya marafiki au familia yako ambayo unaitumia vibaya ili kujifanya ukubalike?**
- **Ni njia gani moja unayotumia vibaya sheria ya Mungu? Ni ipi kati ya sheria za Mungu ambazo mara nyingi huzivunja? Kukumbuka Injili kunawezaje kukusaidia kutazama sheria yake kama kioo moyoni mwako? Kunawezaje kusababisha utii kamili wa sheria?**
- **Ni njia gani moja unayoweza kukua katika kutumia sheria ya Sabato katika maisha yako leo ili ikuongoze kwenye uhusiano wa kina zaidi na Mungu?**

12. Mwito wa Nabii Isaya

Isaya 6:1-13

(Usuli: 2 Mambo ya Nyakati 26:1-23)

Mada Kuu: Utakatifu wa Mungu na Dhambi ya Mwanadamu;

Matumizi Sahihi ya Sheria

[Dhana Kuu za Injili: Matumizi ya Sheria, Dhambi, Kuhesabiwa Haki]

HADITHI:

Uzia alikuwa mmoja wa wafalme wa Yuda waliomcha Mungu wakati wa ufalme uliogawanyika. Mradi tu alitafuta kwa unyenyekevu Bwana na kuwasikiliza makuhani wa Bwana, Mungu alimpa Uzia ushindi dhidi ya maadui zake. Lakini baadaye, alipokuwa na nguvu, akawa na kiburi na akafukiza uvumba hekaluni, akipuuzza kilio cha makuhani cha kumwambia asimame na aondoke. Kwa hiyo Bwana akampiga kwa ukoma, akafa peke yake, asiweze kuingia hekaluni tena.

Isaya alikuwa mmoja wa manabii wakuu ambao Mungu aliwatuma Yuda kuwaonya kuhusu hukumu kwa ajili ya dhambi zao, na kuwapa tumaini la baraka za baadaye watakapotubu. Hii ni hadithi ya jinsi Mungu alivyomwita Isaya wakati wa huzuni baada ya Uzia kufa akiwa na ukoma. Isaya anaelezea kilichotokea:

"Nilimwona Bwana ameketi katika kiti cha enzi, kilicho juu na kilichoinuliwa. Vazi lake lilikuwa refu sana kiasi kwamba lilijaza hekalu lote. Juu yake walikuwepo malaika, kila mmoja akiwa na mabawa sita. Mabawa mawili yalifunika nyuso zao, mawili yalifunika miguu yao, na mengine mawili yalitumika kuruka. Walikuwa wakiitana kila mmoja: 'Mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu ni Bwana Mwenyezi; dunia yote imejaa utukufu wake.'

"Kwa sauti zao, mahali pote pakatetemeka, na hekalu likajaa moshi. Nikapiga kelele, 'Ole wangu! Nimeangamia! Kwa maana mimi ni mtu mwenye midomo michafu, nami naishi kati ya watu wenye midomo michafu, na macho yangu yamemwona Mfalme, yule BWANA Mwenyezi.'

"Kisha mmoja wa malaika akaruka akanijia akiwa na kaa la moto mkononi mwake, ambalo alikuwa amelichukua kwa koleo kutoka madhabahuni. Akaligusa kinywa changu kwa hilo, akasema, Tazama, hili limegusa midomo yako; hatia yako imeondolewa, na dhambi yako imefunikwa."

"Kisha nikasikia sauti ya Bwana ikisema, 'Nimtume nani? Na ni nani atakayekwenda kwa ajili yetu?'

"Nami nikasema, 'Mimi hapa. Nitume mimi!'"

Kisha Mungu alimpa Isaya kazi ngumu ya kuwahubiria watu wake wenye mioyo migumu ingawa wengi hawangesikiliza na wangeangamizwa, na ni

mabaki tu ya watu waaminifu wangebaki.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Zaburi 51:1-3:** *"Unirehemu, Ee Mungu, sawasawa na fadhili zako zisizoisha; sawasawa na rehema zako nyingi, uyafute makosa yangu. Unioshe uovu wangu wote, unitakase na dhambi yangu. Kwa maana nayajua makosa yangu, na dhambi yangu i mbele yangu daima."*

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Toa mifano ya sheria za Mungu. Fikiria moyoni mwako jinsi unavyozishika vizuri.**

Hapa kuna mifano ya kuzingatia:

- *Usiabudu miungu mingine.* (Kutoka 20) *Usifanye wala kuabudu sanamu.* (Kutoka 20))
 - *Usiue.* (Kutoka 20) *Yeyote atakayemkasirikia ndugu yake au kumtukana ndugu yake atastahili hukumu.* (Mathayo 5:22)
 - *Usizini.* (Kutoka 20) *Usimtazame mwanamke kwa nia ya kutamani.* (Mathayo 5:28))
 - *Mtu akikupiga kofi kwenye shavu la kulia, mgeuzie na la pili pia.* (Mathayo 5:39))
 - *Wapendeni adui zenu na waombeeni wale wanaowatesa.* (Mathayo 5:44))
 - *Unapowapa maskini, usiruhusu mkono wa kushoto ujue mkono wa kulia unafanya nini.* (Mathayo 6:3))
 - *Wasamehe wale wanaokutenda dhambi* (Mathayo 6:12-15))
 - *Msijiwekee hazina duniani.* (Mathayo 6:19)
 - *Usiwe na wasiwasi kuhusu maisha yako* (Mathayo 6:25; Wafilipi 4:6)
 - *Furahini siku zote* (Wafilipi 4:4)
 - *Hatimaye, ndugu zangu, chochote kilicho cha kweli, chochote kilicho cha heshima, chochote kilicho cha haki, chochote kilicho safi, chochote kilicho cha kupendeza, chochote kinachostahili sifa nzuri, ikiwa kuna ubora wowote, ikiwa kuna chochote kinachostahili sifa nzuri, tafakarini mambo haya.* (Wafilipi 4:8)
 - *Na chochote mfanyacho, kwa neno au kwa tendo, fanyeni yote katika jina la Bwana Yesu, mkimshukuru Mungu Baba kwa njia yake.* (Wakolosai 3:17)
 - *Mshukuruni katika hali zote.* (1 Wathesalonike 5:18)
- **Je, unakumbuka wakati ambapo ulihisi kulemewa na utakatifu wa Mungu au sheria yake kamilifu? Ni ipi kati ya sheria zake ambayo wakati mwingine huhisi haiwezekani kwako kutii kikamilifu?**

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi ya leoinasimulia kuhusu mtu ambaye ghafla alimwona Mungu katika utakatifu na utukufu wake wote. Alilinganisha viwango vitakatifu vya Mungu na dhambi na udhaifu wake mwenyewe, yaani, na njia zote alizovunja sheria za Mungu. Alihisi kutokuwa na msaada zaidi kuliko mimi na wewe tumewahi kuhisi. Hebu tuone kile Mungu alichomfanyia na matokeo yake yalikuwa nini.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Bwana anaelezewaje katika hadithi hii anapomtokea Isaya?
 - Isaya anaitikiaje anapoona utukufu na utakatifu wa Bwana?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MAONO YA MUNGU:**Utakatifu na ukuu wake ulionyeshwaje?
- **ISAYA WA KALE:**Alijifunza nini kumhusu alipokuwa akiinama mbele ya utakatifu wa Mungu? Kwa nini alizungumza kuhusu midomo?
- **MAKAA YANAYOCHOMA:** Tumaini lilitoka wapi katikati ya kukata tamaa kwa Isaya?
- **ISAYA MPYA:**Alibadilikaje? Ni nini kilimbadilisha?
- **SHERIA YA MUNGU INAYOFANYA KAZI:**Tunaonaje sheria ya Mungu (utakatifu wa Mungu) ikifanya kazi ipasavyo katika maisha ya Isaya katika hadithi hii?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Unafikiri ni aina gani za dhambi ambazo watu wangehisi wamehukumiwa nazo ikiwa wangemkabili Mungu katika utakatifu wake kama Isaya alivyofanya?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Ukijifikiria katika nafasi ya Isaya mbele za Mungu, unafikiri ungekumbuka dhambi au uvunjaji wa sheria gani maishani mwako? Hii inawezaje kukusaidia kuelewa zaidi hitaji lako kubwa la Mwokozi?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

MAONO YA MUNGU:

- **Tunajifunza nini kutokana na hadithi hii kuhusu Mungu? Ungetumia maneno au vifungu gani vya maneno kumuelezea?**
 - o *Yeye ni mwenye nguvu, wa kutisha, mtakatifu kupita maelezo, hawezi kukaribiwa na mwanadamu mwenye dhambi, mkuu juu ya yote, yeye ndiye Mfalme pekee.*
- **Ni zipi baadhi ya njia ambazo hadithi hii inatuonyesha utakatifu na ukuu wa Mungu?**
 - o *Yuko kwenye kiti cha enzi pekee hekaluni, juu, ameinuliwa, vazi lake lilijaza hekalu.*
 - o *Malaika wakiabudu - hata malaika wasio na dhambi walijifunika kutokana na ukuu wake.*
 - o *Maneno ya Malaika: “Mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu, Bwana Mungu Mwenyezi; dunia imejaa utukufu wake.”*
 - o *Sauti yake ilisikika kwa nguvu sana kiasi kwamba sauti yake ilitikisa hekalu na kulijaza moshi.*
 - o *Isaya mwenye dhambi alishindwa sana kumwona Mungu.*

ISAYA wa KALE:

- **Hadithi hii inatufundisha nini kuhusu Isaya, au kuhusu sisi wenyewe? Kwa nini Isaya anataja midomo yake na ya watu wa nchi yake? Isaya angeweza je kuvunja sheria ya Mungu kwa midomo yake?**
 - o *Dhambi kubwa.*
 - o *Alitoka katika jamii ya watu wenye dhambi, yaani wote ni wenye dhambi, hakuna aliye mwema wa kutosha.*
 - o *Dhambi ina uhusiano mkubwa na midomo yake, maneno yake. Maneno ni matunda ya moyo wa mtu.*
 - o *Anahisi hana msaada na hastahili kuwa katika uwepo mtakatifu wa Mungu.*
- **Isaya alijibuje alipokabiliwa moja kwa moja na utakatifu wa Mungu au sheria yake takatifu?**
 - o *Kukata tamaa, "ole wangu." Ninastahili adhabu ya Mungu, mimi na watu wangu hatustahili chochote. Tumechafuliwa sana na dhambi.*
 - o *Alizidiwa na tamaa kwa sababu alikuwa amemtazama Bwana katika utakatifu wake.*
 - o *Alipoteza tumaini kwake mwenyewe na haki yake mwenyewe. Alijua alikuwa mwenye dhambi nyingina walikuwa wamevunja sheria takatifu ya Mungu.*
- **Isaya alistahili nini kutoka kwa Mungu? Alipata nini badala yake? Hii inatuambia nini kuhusu Mungu?**
 - o *Isaya alistahili kifo, lakini alipewa rehema.*
 - o *Mungu anapenda kuonyesha rehema na kuwatumia wenye dhambi waliovunjika na waliotubu, wale wanaokubali kwamba hawawezi kufikia viwango vyake, kwa madhumuni ya utukufu wake. Mungu alimkaribia.*

MAKAA YANAYOCHOMA:

- **Mungu alitumia nini kumbadilisha Isaya?**
 - o *Alimgusa kwa kaa la moto ili kuondoa hatia yake na kufidia dhambi yake.*
- **Makaa ya mawe yalitoka wapi?**
 - o *Kutoka madhabahuni, mahali pa dhabihu, ambapo dhambi hufidiwa na mwana-kondoo asiye na hatia aliyebadilishwa na mwenye dhambi.*
 - o *Hii inaelekeza mbele kwenye "upendo mkali" wa Yesu, akitoa maisha yake sadaka juu ya madhabahu ya msalaba ili awe mbadala wa wenye dhambi kama wewe na mimi.*

ISAYA MPYA:

- **Kulikuwa na uthibitisho gani wa mabadiliko ya maisha?**
 - o *Isaya hakuogopa tena uwepo wa Mungu. Alifurahi kuwa katika uwepo wa Mungu!*
 - o *Rehema ya Mungu ilimtia nguvu, ikamfanya awe tayari na mwenye hamu ya kwenda. "Mimi hapa! Nitume. Nataka kwenda!"*

- **Mungu alimwambia Isaya afanye nini? Je, ilikuwa kazi rahisi? Je, alikuwa tayari? Alipata wapi ujasiri?**
 - o *Aliitwa kwa kazi ngumu sana ya kuwahubiria watu wenye mioyo migumu. Akihubiri bila majibu kutoka kwa wasikilizaji wake. Ujumbe uliosafishwa wa hukumu na kupogoa watu wa Israeli.*
 - o *Hadi nchi itakapoachwa kabisa na watu kuhukumiwa kabisa, hadi uzao mtakatifu pekee, mabaki matakatifu yatakapobaki katika nchi. Mabaki waaminifu kwa uzao wa mwanamke (Mwa 3:15).*
 - o *Isaya alikuwa na hamu ya kutii kwa sababu alikuwa ametakaswa na injili, na "upendo mkali" wa Yesu uliomgusa.*

SHERIA YA MUNGU INAYOFANYA KAZI:

- **Maono ya utakatifu wa Mungu na ukumbusho wa sheria yake takatifu yalifanya kazije katika maisha ya Isaya? Kwa hivyo tunajifunza nini kutokana na hadithi hii kuhusu jinsi mwanadamu anavyoweza kumkaribia Mungu, kumtumikia Mungu, kumpendeza Mungu, na kubadilishwa na Mungu?**
 - o *Isaya aliona dhambi yake waziwazi tofauti na utakatifu wa Mungu. Alitambua kwamba alistahili kifo kwa ajili ya dhambi yake na kwamba hangeweza kujiokoa.*
 - o *Lazima akubali dhambi yake mwenyewe na kutostahili kwake na kujitupa chini ya rehema ya Mungu.*
 - o *Lazima atakaswe na dhabihu mbadala, upendo wa Mungu.*
- **Mungu hutumia mtu wa aina gani kwa madhumuni yake na utukufu wake?**
 - o *Mtu yeyote, haijalishi ni mwenye dhambi kiasi gani, anayeona dhambi yake mwenyewe na utakatifu wa Mungu, na kupokea rehema ya Mungu. Mungu atamsamehe na kumtakasa mtu kama huyo, kumbadilisha, na kumpa nguvu kwa ajili ya kazi anayomwita.*
- **Kuona utakatifu wa Mungu katika sheria yake kunawezaje kutusaidia kubadilika?**
 - o *Maono ya utakatifu wa Mungu katika uumbaji wake na hasa katika sheria yake yanapaswa kutusukuma kwa Mwokozi. Hapo ndipo tunapotakaswa, kubadilishwa, na kuwezesha.*
 - o **Warumi 3:20-** *Kwa hivyo hakuna mtu atakayehesabiwa haki mbele zake kwa kuifuata sheria; bali, kwa njia ya sheria tunapata ufahamu wa dhambi*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Isaya alipokuwa akitetemeka mbele za Mungu, akiwa amezidiwa na dhambi yake mwenyewe, labda angeweza kufikiria dhambi fulani mahususi maishani mwake ambazo zilimhukumu mbele za Mungu. Jambo hilo hilo linaweza kututokea tunapoangalia sheria ya Mungu kwa uaminifu - tunahukumiwa kwa dhambi mahususi. Unafikiri ni aina gani za dhambi ambazo watu wangehisi kuhukumiwa nazo ikiwa wangemkabili Mungu katika utakatifu wake kama Isaya alivyofanya?**

- **Ni baadhi ya hali gani maalum ambazo watu wanaweza kuwa nazo ambapo wanaweza kuhisi kwa urahisi kulemewa na dhambi na udhaifu wao wenyewe?**
- **Mtu anawezaje kufahamu zaidi utakatifu wa Mungu na maeneo ya dhambi maishani mwake?**
 - o *Jifunze Neno lake zaidi na zaidi.*
 - o *Mwombe Roho Mtakatifu akuonyeshe dhambi yako na akuongoze kwenye toba. (Zaburi 139:23, 24)*
 - o *Tafuta njia ambazo unashindwa kuwapenda wengine.*
 - o *Chunga midomo yako! Ni nini kinachotoka ndani yake? Midomo, au maneno, huonyesha ukweli wa mioyo yetu. ("Kinachotoka kinywani hutoka moyoni na humtia mtu unajisi." Mathayo 15:18)*
- **Unapohisi kulemewa na dhambi na kushindwa kwako mwenyewe, unafikiri ujumbe wa Mungu kwako ungekuwa nini? Angependa kukuambia nini? Anataka uelewe na kuamini nini?**
 - o *Njoo mbele zangu, ukiamini dhabihu ya Yesu.*
 - o *Acha nikusafishe kwa "upendo mkali" wa Yesu.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ukijifikiria katika nafasi ya Isaya mbele za Mungu, unafikiri mawazo yako yangekuwa nini? Ni dhambi gani maalum au uvunjaji wa sheria maishani mwako unafikiri ungekumbuka? Hii inawezaje kukusaidia kuelewa zaidi hitaji lako kubwa la Mwokozi?**
- **Je, kuna dhambi fulani ya midomo yako maishani mwako sasa inayofichua moyo wa kutoamini au uasi? Ingekuwaje kwako kutubu na kumwamini Mwokozi kwa ajili ya suala hili?**
- **Mwokozi wako Mungu anaweza kuwa anakuita ufanye nini? Anaweza kuwa anataka kukupeleka wapi? Unawezaje kusadiki kwamba yeye ni mwaminifu wa kutosha kufuatwa hata wakati ni vigumu sana?**

13. Daudi na Bathsheba

2 Samweli 11:1-12:25, Zaburi 51:1-19

Mada Kuu: Toba

[Dhana Kuu za Injili: Toba, Dhambi,]

HADITHI:

Siku moja wakati wa majira ya kuchipua ambapo kwa kawaida wafalme wangeenda vitani, Daudi alikuwa akitembea juu ya paa la jumba lake la kifalme huko Yerusalemu alipomwona mwanamke mrembo kijana akioga. Jina lake lilikuwa Bathsheba, mke wa Uria Mhiti, ambaye alikuwa katika jeshi la Daudi akienda vitani. Daudi aliwaambia watumishi wake, “Nendeni mkaniletee.” Kwa hiyo Bathsheba aliletwa kwenye jumba la kifalme na Daudi akalala naye. Baadaye kidogo alimtumia mfalme ujumbe: “Nitazaa mtoto wako.”

Kwa hivyo Daudi alimwambia Yoabu, kamanda wake wa jeshi, amrudishe Uria nyumbani, akidhani Uria angelala na mkewe. Lakini Uria hakufanya hivyo kwa sababu alihisi ni vibaya kuwa na mke wake wakati marafiki zake wote walikuwa vitani. Kwa hivyo Daudi alimwambia Yoabu katika barua aweke Uria mahali ambapo mapigano yalikuwa makali zaidi na kisha awarudishe nyuma wanajeshi waliobaki ili auawe. Yoabu alifanya kama Daudi alivyomwamuru na Uria akafa.

Kisha Daudi akamwoa Bathsheba mara moja hivyo alipojifungua mtoto, hakuna mtu isipokuwa Daudi, Bathsheba, na Yoabu aliyejua kilichotokea. Lakini Mungu alijua na hakufurahishwa.

Kisha nabii Nathani akaenda kwa Daudi na kumwambia hadithi. Alisema: "Watu wawili waliishi katika mji; mmoja alikuwa tajiri na mwingine alikuwa maskini. Tajiri alikuwa na makundi makubwa ya kondoo lakini maskini alikuwa na mwana-kondoo mmoja mdogo. Na alikuwa wa thamani sana kwake kiasi kwamba hangeweza kufikiria kula au kuuza. Alikuwa mnyama kipenzi, lakini alikuwa kama binti kwake na familia yake.

"Siku moja yule tajiri alipokea mgeni kutoka nje ya mji. Lakini badala ya kuchukua mmoja wa kondoo wake mwenyewe, aliiba mnyama wa maskini huyu na kumchinja na kumhudumia kwa chakula cha jioni."

Daudi alikasirika sana. "Mtu aliyefanya hivi anastahili kufa!" alisema.

Kisha Nathani akamwambia Daudi, "Wewe ndiye mtu huyo. Mungu anasema, 'Nilikutia mafuta uwe mfalme wa Israeli na kukuokoa kutoka kwa Sauli na kukupa ufalme wake. Kama hiyo haitoshi, ningekupa mara mbili ya hiyo. Kwa nini basi ulifanya jambo hili ovu, kumuua Uria na kuiba mke wake? Kwa sababu hii, familia yako mwenyewe itakuletea maafa na aibu. Na huyo mtoto atakufa pia."

Aliposikia haya, Daudi hakujaribu kujificha tena. Alisema tu, “Mimi nimetenda dhambi dhidi ya Bwana.” Pia aliandika sala ya toba katika Zaburi 51.

Ingawa Daudi alitubu na Mungu akamsamehe, na licha ya Mungu kumwita Daudi "mtu anayeupendeza moyo wake," unabii wa Nathani bado ulitimia. Mtoto huyo alikufa na baadhi ya watoto wengine wa Daudi walimletea huzuni nyingi. Lakini muda si mrefu Bathsheba akapata mwana mwingine waliyempa jina Sulemani, na Mungu alimpenda.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Marko 1:15**—“... Ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni na kuamini Habari Njema!
- **Wakolosai 2:6,7** -“Basi, kama vile mliyompokea Kristo Yesu kama Bwana[yaani kupitia toba na imani katika Yesu], endeleeni kuishi ndani yake,⁷mkiwa na mizizi na kujengwa ndani yake, mkiimarishwa katika imani kama mliyofundishwa, mkifurika shukrani”

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani)

- Ni lini mtu anahitaji kutubu?

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Orodhesha kila kitendo alichofanya Daudi na kwa nini alikifanya.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **DAUDI:** Alikuwa katika hatua mbalimbali?
- **MAJARIBU:** Kwa nini Daudi alikuwa katika hatari kubwa ya kushawishiwa?
- **TOBA: 1)MIMI . . . 2) NIMETENDA DHAMBI . . . 3) DHIDI ya BWANA:** Hii inafundisha nini kuhusu toba ya kweli?
- **MTINDO WA MAISHA YA TOBA:** Ingewezaje kuwa tofauti?
- **KUENDELEA kama TULIVYOANZA: Wakolosai 2:6,7:** Nilimpokeaje Yesu? (toba na imani), Ninawezaje kama Mkristo KUENDELEA KUTUBU na KUAMINI?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni uongo gani tunaojiambia leo, hata Wakristo, ili kujitetea au kuficha dhambi zetu wenyewe?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Fikiria jaribu moja unalopata mara nyingi. Mtindo wa maisha wa toba unawezaje kukusaidia kupigana na dhambi katika eneo hili?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezelekana):

- o **DAUDI**
 - Tazama alichofanya na kusema mara nne tofauti katika hadithi:

- mwanzoni mwa hadithi
- alipomwona Bathsheba akioga
- baada ya kutenda dhambi na kugundua kuwa alikuwa mjamzito
- baada ya kukabiliwa na nabii Nathani

- Kwa kila moja ya mara hizi tatu, fikiria maswali haya:

- Hali ya moyo wake ilikuwaje wakati huo?
- Alikuwa akijificha vipi?
- Uamuzi wake uliwaathirije watu wengine?

o MAJARIBU

- Daudi aliangukaje katika majaribu? Hali yake ilichangiaje anguko lake? Je, hali ya moyo wake ingewezaje kusababisha anguko lake? (Yaani, kila mtu hukabiliwa na majaribu wakati mwingine. Lakini majaribu yaligeukaje kuwa dhambi kwa Daudi?)
 - *Alikuwa amejitenga na Mungu. Alikuwa akipuuza Neno la Mungu.*
 - *Hakuwa pale alipopaswa kuwa (akiwa vitani na jeshi lake mwenyewe.)*
 - *Labda alikuwa ametulia katika maisha yake ya kiroho. Alihisi amefikia kiwango cha juu zaidi, kisha akaacha kumsikiliza Mungu, kutubu dhambi yake, na kuona hitaji lake la Mungu kila mara.*
 - *Ubinafsi, uvivu. Labda alifikiri alikuwa "amepata" mapumziko. Hakukumbuka kwamba yote aliyokuwa nayo alipewa na Mungu. Alikuwa mvivu na hakuzingatia mambo ya Mungu.*
- Sisi Wakristo au hata sisi wachungaji tunawezaje kujiweka katika majaribu?

o TOBA: MIMI . . . NIMETENDA DHAMBI . . . DHIDI ya BWANA:

- Kila moja ya vifungu hivi vitatu vya maneno hufundisha nini kuhusu toba?
 - **"Mimi" inatuambia nini?**—*Ni mimi niliyetenda dhambi. Si mtu mwingine. Siwezi kuvumilia lawama. Siwezi kutoa udhuru.*
 - **"Tumetenda dhambi" inatuambia nini?**—*Ni dhambi. Sio kosa tu. Sio kitu kidogo. Ni kosa kubwa. Ni dhambi inayostahili adhabu, hata kifo.*
 - **"Kupinga Bwana" kunatuambia nini?**—*Ingawa Daudi alimkosea Bathsheba, Uria, kila mtu aliyemdanganya, taifa zima, hatimaye dhambi yake ilikuwa dhidi ya Bwana Mwenyewe. Ilikuwa kosa kubwa lililomhuzunisha na kumdharau Mungu mwenyewe, Mungu aliyemuumba Daudi, aliyembariki na kumlinda, na kumfanya mfalme. Ilikuwa ni kosa kubwa.*
- Kwa kukiri kwa njia hizi rahisi, Daudi alikuwa akiacha maficho yake yote, uongo wake wote, visingizio vyake vyote, na kujiaminisha kwa rehema ya Mungu ingawa alistahili tu ghadhabu ya Mungu.

● TOBA kama MTINDO wa MAISHA:

- o **Kabla Daudi hajakabiliwa na dhambi yake, hakuwa akiishi maisha ya mtindo wa maisha wa toba Yaani, hakuwa akimruhusu Mungu kumwonyesha mitazamo ya dhambi moyoni mwake siku baada ya siku ili aweze kuikiri mbele za Bwana na kubadilishwa na nguvu za Mungu.**
- o **MAMBO YANGEKUWA TOFAUTI KABISA katika kila hatua kama Daudi angekuwa akiishi maisha ya toba inayoendelea? Daudi angeweza kufanya mambo tofauti?**
 - **Mwanzoni mwa hadithi– Kama angekuwa akiishi maisha ya toba, ingemsaidiaje kukosa jaribu kabisa?**
 - *Huenda angekuwa vitani - mahali ambapo angepaswa kuwa kama kiongozi wa watu wake. Angeweza hata kuepuka jaribu hilo. Alipojaribiwa kuwa mvivu au kujiridhisha na kukaa nyumbani, angehukumiwa kwa unyenyekevu kwa tamaa yake ya kujitumikia badala ya watu wake. Mungu angemsaidia kwenda vitani.*
 - **Alipomwona Bathsheba akioga– Mara tu alipojaribiwa, ingemsaidiaje kama angekuwa akiishi maisha ya toba? Angeweza kufanya nini tofauti?**
 - *Alipojaribiwa, kama angehisi tamaa ikikua moyoni mwake, angeweza kumgeukia Mungu mara moja na kukiri udhaifu wake na kuomba msaada kutoka kwa Bwana ili kustahimili.*
 - *Angeweza kugeuka.*
 - *Angeweza kuondoa jaribu hilo - alipata njia inayofaa ya kumtia moyo Bathsheba atunze mahali alipooga.*
 - *Angeweza kukumbuka Neno la Mungu, amri yake ya kuishi katika usafi na utakatifu.*
 - **Alipogundua kuwa Bathsheba alikuwa mjamzito -Mara tu alipokuwa tayari amefanya dhambi, kurudi kwenye mtindo wa maisha wa toba kungemsaidiaje? Angefanya nini tofauti?**
 - *Alipoona ujauzito, angeweza kukiri kwa Mungu, kwa Uria, na kwa taifa, na kujitupa chini ya rehema za Mungu.*
- **TUNAEENDELEA TULIPOANZA:**
 - o **Wakolosai 2:6, 7:**
 - Nilimpokeaje Yesu? (toba na imani)
 - Kwa hivyo, kama Mkristo anayekua, ninawezaje endelea KUTUBU na KUAMINI?

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- **Ni uongo gani tunaojiambia leo, hata Wakristo, ili kusamehe au kuficha dhambi zetu wenyewe?**
- **Ni mifano gani ya hali ambazo MTINDO WA MAISHA wa TOBA unaweza kumsaidia mtu:**
 - o **Epuka vishawishi?**

- o Kukabiliana na kishawishi kinapotokea?
- o Kushughulikia dhambi baada ya kutokea?
- Somo hili la toba linawezaje kutumika kwa kanisa lako au dhehebu lako na wachungaji wake?
 - o Viongozi wanawezaje kukuza toba ya kweli na msamaha badala ya uvumi na kutokubaliana?
 - o Kanisa lako linawaonaje watu wanaotenda dhambi? Kama "wale" wenye dhambi au kama "wenzi" wenye dhambi? Mabadiliko ya mtazamo yanawezaje kuathiri kanisa lako?

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- Ni njia zipi ambazo wewe binafsi wakati mwingine hujaribiwa? Ni uongo gani ambao unaweza kujiambia hivi karibuni ili kutoa udhuru kwa dhambi yako mwenyewe?
- Fikiria hali maalum katika maisha yako sasa ambapo **MTINDO WA MAISHA wa TOBA** unaweza kukusaidia:
 - o Epuka vishawishi?
 - o Kukabiliana na kishawishi kinapotokea?
 - o Kushughulikia dhambi baada ya kutokea?
- Je, utaratibu wa toba unawezaje kuwa sehemu ya maisha yako ya kila siku?

Somo la Ziada juu ya Toba: Zaburi 51:1-19

[Zaburi 51 iliandikwa na Mfalme Daudi baada ya nabii Nathani kumkabili kuhusu dhambi yake na Bathsheba. Unaweza kufikiria kufanya somo hili la pili kama somo la kina zaidi juu ya toba, kuhifadhi baadhi ya maswali ya matumizi yaliyo hapo juu ili kutumia mwishoni mwa somo hili. Ni wazi kifungu hiki kitakuwa kigumu zaidi kwa washiriki wako kukariri na kuhifadhi - ingawa ni kifungu kizuri cha kujificha ndani ya moyo wa mtu! Kariri au soma Zaburi ya 51 kwa ajili ya kikundi kisha ufuate pendekezo la mwalimu hapa chini.]

Ee Mungu, unirehemu, sawasawa na fadhili zako; kwa kadiri ya rehema zako nyingi uyafute makosa yangu. Unioshe uovu wangu wote na unitakase na dhambi yangu.

Maana nayajua makosa yangu, na dhambi yangu i mbele yangu daima. Nimefanya dhambi dhidi yako wewe peke yako, na kufanya maovu machoni pako, ili upate kuthibitishwa unaposema na kuhesabiwa haki unapohukumu.

Hakika mimi nilikuwa mwenye dhambi wakati wa kuzaliwa, mwenye dhambi tangu mama yangu aliponichukua mimba. Hakika nyinyi mnataka ukweli katika dhamiri; unanifundisha hekima mahali pa ndani.

Nisafishe kwa hisopo, nami nitakuwa safi; unioshe, nami nitakuwa mweupe kuliko theluji. Acha nisikie furaha na shangwe; mifupa uliyoiponda ifurahi. Ufiche uso wako na dhambi zangu na ufute maovu yangu yote.

Ee Mungu, uniumbie moyo safi, Uifanye upya roho iliyotulia ndani yangu. Usinitupe kutoka kwa uso wako au kuniondoa Roho wako Mtakatifu. Unirudishie furaha ya wokovu wako na unipe roho ya kupenda kunitegemeza. Ndipo nitawafundisha wakosaji njia zako, na wenye dhambi watarejea kwako.

Uniokoe na hatia ya damu, Ee Mungu, Mungu uniokoaye, na ulimi wangu utaimba juu ya haki yako. Ee Bwana, fungua midomo yangu, na kinywa changu kitatangaza sifa zako. hupendezwi na dhabihu, au ningeileta; hupendezwi na sadaka za kuteketezwa. Dhabihu za Mungu ni roho iliyovunjika; moyo uliovunjika na kupondeka, Ee Mungu, hutaudharau.

Katika mapenzi yako uifanye Sayuni kufanikiwa; kuzijenga kuta za Yerusalemu. Ndipo kutakuwa na dhabihu za haki, sadaka za kuteketezwa za kukupendeza wewe; ndipo fahali watatolewa juu ya madhabahu yako.

Mapendekezo ya Mwalimu:

- Unaweza kupitia maswali haya manne ya uchunguzi wote kwa pamoja au katika vikundi vidogo.
- Kwanza soma Zaburi ya 51 pamoja polepole na kwa uangalifu angalau mara mbili au tatu.
- Kisha tembeeni katika zaburi pamoja polepole, mkitafuta majibu kwa swali lililopewa kundi lenu.
- Kisha mrudi pamoja kama kundi kubwa kujadili majibu kutoka kwa kila kundi. Labda ziorodheshe kwenye chati mgeuzo au ubao, kama zipo.
- **Daudi anamwomba Mungu nini? Orodhesha kila kitu unachokiona katika Zaburi 51.**
 - Nihurumie.
 - Futa makosa yangu.
 - Unioshe uovu wangu.
 - Unisafishe na dhambi yangu.
 - Nisafishe, nioshe.
 - Nisikie furaha na shangwe, nifurahi baada ya kupondwa.
 - Ficha uso wako na dhambi yangu.

- *Futa uovu wangu.*
 - *Uniumbie moyo safi au safi.*
 - *Unirudishie furaha ya wokovu wako.*
 - *Niokoe na hatia ya damu.*
 - *Fungua midomo yangu.*
- **Daudi anajua nini au anajifunza nini juu yake mwenyewe? Tengeneza orodha.**
 - *Najua makosa yangu.*
 - *Dhambi yangu iko mbele yangu daima.*
 - *Dhambi yangu ni juu ya Mungu mwenyewe.*
 - *Nimekuwa mwenye dhambi tangu kuzaliwa kwangu, hata tangu kutungwa mimba.*
- **Je, Daudi anajua au anaona nini kuhusu Mungu? Tengeneza orodha.**
 - *Upendo wake haushindwi.*
 - *Huruma yake ni kubwa; Daudi ana uhakika kuja mbele yake akiomba rehema.*
 - *Anachukizwa sana na dhambi ya Daudi, ni mbaya machoni pake.*
 - *Yeye ni haki ya kumwadhibu Daudi na kusema dhidi yake, kumfukuza kutoka mbele yake, na kuchukua Roho wake Mtakatifu kutoka kwa Daudi.*
 - *Inatamani ukweli katika sehemu za ndani. Hufundisha hekima mahali pa ndani.*
 - *Ikiwa atamtakasa Daudi, hakika atakuwa safi, mweupe kuliko theluji.*
 - *Amemponda Daudi chini ya uzito wa dhambi.*
 - *Yeye pekee ndiye anayeweza kutakasa, kutoa moyo mpya na roho thabiti.*
 - *Wokovu wa Mungu huleta furaha.*
 - *hafurahii dhabihu, wala hafurahii sadaka za kuteketezwa (mbali na imani).*
 - *Hufurahia roho iliyovunjika, iliyovunjika na kupondeka moyo.*
 - *Kamwe hataudharau au kuukataa moyo uliovunjika na kupondeka. Hii ni sadaka inayofaa.*
 - *Hufanya Sayuni kufanikiwa (ufalme wa Daudi).*
- **Ni nini matokeo ya utakaso na msamaha wa Daudi? Orodhesha kila mabadiliko ya manufaa yanayotokea ndani yake anapotubu.**
 - *Moyo mpya, safi, safi.*
 - *Kuishi kwa Roho Mtakatifu, ambaye yuko pamoja naye.*
 - *Furaha.*
 - *Roho thabiti ya kumtegemeza.*
 - *Tamani kuwafundisha wakosaji wengine njia za Mungu ili nao wamgeukie Mungu (kama vile mwombaji mmoja akiwaongoza ombaomba wengine kwenye chakula).*
 - *Sifa, nyimbo za haki ya Mungu.*
 - *Sadaka za haki, sadaka za kuteketezwa kabisa ili kumfurahisha Mungu.*

Kumbuka: Iwapo mmegawanyika katika vikundi vidogo, kwanza rudini pamoja ili kujadili majibu ya maswali hapo juu, kisha endelea pamoja na maswali yafuatayo:

- **Je, unaona kielelezo cha toba katika Zaburi 51?**

- **Ni nini kinachohitajika kwa mtu kutubu?**
 - *Unyenyekevu: kuvunjika juu ya dhambi, tambua dhambi, iite dhambi, idai kuwa yangu, dhambi dhidi ya Mungu (si kumlaumu mtu mwingine au kutoa visingizio).*
 - *Kuelewa kosa la dhambi kwa Mungu.*
 - *Imani katika Mungu mwenye huruma, rehema, na upendo ambaye kamwe haukatai moyo uliovunjika, uliopondeka.*
 - *Kutamani kubadilika.*
 - *Roho Mtakatifu, moyo mpya.*
- **Je, matokeo ya toba ni yapi?**
 - *Unyenyekevu, hasa kwa wengine.*
 - *Moyo mpya.*
 - *Roho Mtakatifu akusaidie.*
 - *Furaha. Sifa.*
 - *Roho thabiti ya kudumisha imani.*
 - *Shuhudia wengine juu ya rehema tukufu ya Mungu.*
 - *Sadaka za haki zinazotokana na imani na uharibifu juu ya dhambi.*
- **Ni nini msingi wa toba yetu?**
 - *Mungu mwenye rehema ambaye anaahidi kusamehe dhambi.*
 - *Ukweli wa injili ya Yesu Kristo, kwamba alikufa na kufunika dhambi zetu.*
 - *Kwamba wakala wa mabadiliko ya kweli ni Roho Mtakatifu.*
- **Ni kwa jinsi gani neno la Mungu linaweza kukusaidia kukuongoza kwenye toba?**
 - *Kwa kutenda kama kioo kinachotuonyesha hali yetu ya kiroho, dhambi katika maisha yetu, maeneo ya kutoamini, na jinsi ya kutubu na kurudi kwa Mungu.*
- **Je, matunda ya toba yanapaswa kuwa nini? Je, unayaona matunda haya maishani mwako?**
 - *Furaha, sifa, ushuhuda, dhabihu za haki, hatimaye kujitolea upya kwa kumpenda na kumfuata Bwana.*

14. Sauli na Waamaleki

1 Samweli 15:1-35

(Usuli: 1 Samweli 8:1-22; 13:1-14)

Mada Kuu: Toba ya Uongo

[Dhana Kuu za Injili: Dhambi, Toba, Utii]

HADITHI:

Sauli alikuwa mfalme wa kwanza wa Israeli. Waisraeli walimkosea Mungu kwa kuomba mfalme, lakini aliwapa mfalme hata hivyo, na Sauli alipakwa mafuta kuwa mfalme na nabii Samweli. Sauli aliwasaidia Israeli kuwashinda baadhi ya maadui zake, lakini alianza kujiamini yeye mwenyewe badala ya kumtegemea Bwana. Wakati mmoja, badala ya kumsubiri Samweli, kuhani wa Bwana, atoe dhabihu kabla ya vita, alikosa subira na kuogopa na kutoa dhabihu mwenyewe. Mungu alikasirika na Sauli.

Wakati mwingine Mungu alizungumza kupitia Samweli na kumwambia Sauli awashambulia Waamaleki waliokuwa wakiabudu sanamu ili kulipiza kisasi kwa kuwashambulia Israeli hapo awali. Mungu alimwambia Sauli, “Uangamizeni kila kitu, hata mifugo.” Sauli na watu wake waliwaua karibu watu wote na wanyama wengi, lakini badala ya kumtii Mungu kikamilifu, alimkamata mfalme wa adui bila kumuua, na kuwaacha wanyama bora zaidi. Sauli alijivunia ushindi wake kiasi kwamba hata aliweka mnara wa kujiheshimu.

Baada ya vita, Samweli alimwendea Sauli. Sauli alipomwona akija, akamwambia, “Bwana asifiwe! Nimetimiza amri ya Mungu.”

Ndipo Samweli akasema, “Sasa sauti hii ya kondoo na ng’ombe masikioni mwangu inasikikaje?”

Sauli akajibu, “Watu wangu walifuga mifugo bora zaidi ili kumtolea dhabihu Bwana, Mungu wako. Lakini tumeharibu kila kitu kingine.”

“Acha!” Samweli akaamuru. “Unafikiri Bwana anapenda dhabihu kuliko utii? Utii ni bora kuliko dhabihu. Uasi wako na kiburi chako ni kama ibada ya sanamu. Kwa sababu umekataa neno la Bwana, amekukataa wewe kama mfalme.” Samweli akageuka ili aondoke. Sauli akashika joho lake na likararuka. Samweli akasema, “Bwana amekurarulia ufalme leo ili kumpa jirani yako.”

Mwishowe Sauli akasema, “Sawa, nimetenda dhambi. Nilivunja amri ya Mungu. Lakini niliwaogopa watu, kwa hiyo nikawatii. Sasa nakuomba unisamehe dhambi yangu, urudi pamoja nami, uniheshimu mbele ya wazee wa watu wangu, na mbele ya Israeli, ndipo nitakapomwabudu Bwana.”

Basi Samweli akarudi, na Sauli akamwabudu Bwana, lakini Samweli akamuua mfalme wa Amaleki mbele ya wote, naye akaondoka, na hakumwona tena Sauli.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **2 Wakorintho 7:10:** "Huzuni ya kimungu huleta toba inayoleta wokovu na haiachi majuto, bali huzuni ya kidunia huleta kifo."

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Je, unaweza kukumbuka wakati ulipomwambia mtu, "samahani," lakini hukumaanisha moyoni mwako? Unafikiri kwa nini uliomba msamaha?**

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi yetu ya mwisho ilitusaidia kuanza kuzungumzia toba kama mfumo wa maisha kwa Wakristo. Sasa tunataka kuzingatia tofauti kati ya toba ya kweli na ya uongo.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya Samweli katika hadithi.
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya Sauli katika hadithi.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **TOBA:**Tofauti kati ya Sauli na Daudi katika kukabiliana na makabiliano kuhusu dhambi?
- **UDHURU WA DHAMBI / KUWALAUMU WENGINE:**Sauli? Sisi?
- **VIKWAZO VYA TOBA YA KWELI:**Ingewezaje kuwa tofauti?
- **LENGO LA TOBA:**Ya toba ya uongo / ya Sauli? Ya toba ya kweli?
- **INJILI - MSINGI WA TUBU:**Ni nini kinachotufanya tuwe huru kutubu?
- **MISTARI KUHUSU TOBA YA KWELI NA YA UONGO:**Isaya 30:15, Hosea 7:13b-14a, 2 Kor 7:10
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni njia zipi ambazo sisi, kama Sauli, tunazipuuza amri za Mungu au kutii kikamilifu? Ni visingizio gani tunatoa?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Fikiria wakati hivi karibuni uliposema, "Samahani," lakini toba yako haikuwa ya dhati kabisa. Hadithi hii inaweza kukusaidiaje kuelekea toba ya kweli?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

TOBA:

- **Katika hadithi ya Daudi na Bathsheba, Daudi alipokabiliwa na dhambi yake hatimaye, alikiri, "Nimemtendea Bwana dhambi." Sauli aliitikiaje tofauti na Daudi alipokabiliwa na dhambi yake?**

- **Hakuna "mimi"**– Sauli aliwalaumu wengine: askari na watu.
- **Hakuna "kutenda dhambi"**– Sauli kwanza anadai, “Tulitii,” kisha anasema, “lakini sababu ya kutotii katika maelezo yote ilikuwa kufanya jambo bora zaidi, kuweka baadhi kwa ajili ya dhabihu.” Akijaribu kufanya dhambi yake ionekane kuwa yenye faida au ya utiifu.
- **Hakuna "dhidi ya Bwana"**– Sauli hakukiri kamwe jinsi alivyomkosea Mungu kwa kuasi amri yake iliyo wazi.
 - Jambo la msingi: Mtazamo wake wa moyoni. Mtazamo wa Sauli ulikuwa wa kujilinda, kupunguza dhambi, kupunguza utakatifu wa Mungu, na kujivuna.
 - Kukataa kabisa kukubali uasi wa moyo wake, hamu yake ya kujitawala, na kujitengenezea njia yake mwenyewe.
- **Mnara uliojengwa na Sauli ulituambia nini kuhusu mtazamo wake?**
 - Alikuwa amejaa kiburi na kujiona mwadilifu.
 - Hatimaye anajali zaidi utukufu wake mwenyewe kuliko utukufu wa Mungu.

UDHURU WA DHAMBI / KUWALAUMU WENGINE

- **Ni baadhi ya visingizio gani ambavyo Sauli angeweza kutoa kwa ajili ya dhambi yake?**
 - Nilitii zaidi (Sauli aliwaua karibu Waamaleki wote).
 - Sikufanya vibaya kama mtu mwingine, au angalau mimi ni bora kuliko mtu huyo mwingine. (k.m. Dhambi ya Sauli haikuonekana kuwa mbaya kama ya Daudi dhidi ya Bathsheba, lakini bado Daudi alisamehewa.)
 - Kupotosha ukweli ulio wazi (sauti dhahiri za kondoo wanaolia).
- **Mungu anajibu kuhusu visingizio?**
 - Mungu hafurahii dhabihu za nje tupu, bali katika utii unaotokana na imani na tumaini kwa Mungu mwema, mtakatifu na neno lake kamilifu.
- **Tunawezaje kuwalaumu wengine kwa dhambi zetu? Toa mifano.**
 - "Kama hukuwa nyeti sana kuliko ..."
 - "Kama ungenitendea kwa wema zaidi, nisingefanya hivyo ..."
 - "Ulistahili."
 - "Alianza!"
 - "Alinieleva vibaya."
- **Ni mifano gani ya dhabihu za juu juu katika maisha yetu? Wakati mwingine tunajaribu kubadilisha dhabihu za juu juu na utii wa kweli wa moyo? Toa mifano.**
 - Mahudhurio kanisani.
 - Matendo mema, au kubadilisha tabia zetu za nje.
 - Kutoa ahadi au maazimio ya kubadilisha tabia zetu.
 - Kujihurumia, kujipiga.
 - Watu wanapendeza.
 - Nidhamu za kiroho.

- o *Kujipatia njia ya kurudi kwenye neema njema za watu au za Mungu.*
- o *Kusema tu kwamba unaomba msamaha bila kumaanisha.*

VIKWAZO VYA TOBA YA KWELI

- **Kwa nini ni vigumu kwetu kutubu kweli? Ni nini kinachotuzuia? Kwa nini tunashindwa kutubu au kutubu kwa njia isiyo ya kweli?**
 - o *Kiburi, aibu, ulinganisho, sifa, maumivu, kuhamisha lawama.*
 - o *Ukosefu wa imani katika injili ya neema ya Mungu, injili inayofunika dhambi zetu.*
 - o *Hofu ya mwanadamu, hamu ya kumpendeza mwanadamu zaidi kuliko Mungu.*
 - o *Hofu ya adhabu, hasara*

LENGO LA TOBA:

- **Kwa nini Sauli aliomba msamaha? Yaani, lengo la kuomba msamaha kwa Samweli lilikuwa nini? Je, ilikuwa ni hamu ya dhati ya kuomba msamaha kutoka kwa Mungu aliyekasirika, ili kurejesha uhusiano wake na Mungu?**
 - o *Hapana, lengo lake lilikuwa kumtuliza Samweli na Mungu.*
 - o *Kudumisha msimamo wake mbele ya watu ("niheshimu mbele ya wazee"), kuokoa aibu na kudumisha hadhi, cheo, na sifa yake.*
 - o *Malengo yake yalikuwa ya kujilenga mwenyewe, si ya Mungu na ya wengine.*
 - o *Hakuwa na nia ya kuwa mfano wa injili kwa wengine kupitia ungamo na toba, hakuwa na nafasi ya kuwaongoza wakosaji kumrudia Mungu kwa kuwa alikana kosa lake mwenyewe.*
- **Sauli alikuwa akitegemea nini kwa ajili ya utambulisho wake, umuhimu wake, na nafasi yake? Je, alikuwa na uhakika katika rehema ya Mungu kwake kama mwenye dhambi?**
 - o *Hapana, Sauli alikuwa akitegemea matendo yake mwenyewe, sifa, na cheo chake kama mfalme na jenerali, dhambi zake mwenyewe ili kuchora picha chanya ya kujionyesha ili kuwavutia wengine.*
 - o *Haishangazi hakutubu, hakuelewa ajabu ya rehema isiyo na kikomo ya Mungu! Kwa hivyo hakuweza kushughulikia dhambi katika maisha yake mwenyewe.*
 - o *Hakuwa akimwamini Mwokozi aliyeahidiwa, Kristo ambaye angekuja na kuwasafisha kutoka dhambini wale wote wanaoweka imani na matumaini yao kwake.*

INJILI - MSINGI WA TOBA:

- **Ni nini kinachopaswa kukufanya kama Mkristo ujisikie huru kuchunguza moyo wako? yaani, ni baraka gani za wokovu zinazotufanya tuwe huru kusema ukweli kuhusu mapambano yetu ya dhambi yanayoendelea?**
 - o *Rehema kuu ya Mungu kwa wenye dhambi kupitia Yesu.*
 - o *Ikiwa tumeweka imani yetu katika Kristo, basi tumepokea haki yake kamilifu. Utambulisho wetu katika Kristo hautaondolewa kamwe kutoka kwetu. Hii inatupa*

uhuru wa kuwa waaminifu kuhusu dhambi iliyo moyoni mwetu na kukiri dhambi hiyo mbele za Baba yetu.

MISTARI KUHUSU TOBA YA KWELI NA YA UONGO:

- **Soma Isaya 30:15:** "Katika toba na raha ndiko wokovu wenu, katika utulivu na tumaini ndiko nguvu zenu, lakini hamkutaka. Mlisema, 'Hapana, tutakimbia juu ya farasi.' Kwa hiyo mtakimbia! Mlisema, 'Tutapanda farasi wepesi.' Kwa hiyo wanaowafuatia watakuwa wepesi!"
 - **Toba ya uongo inaelezwaje hapa?**
 - *Kwa kutokuwa kimya na kumwamini Mungu, lakini badala yake "kukimbia juu ya farasi," yaani kutafuta njia nyingine yoyote ya kurekebisha tatizo lako mwenyewe.*
- **Soma Hosea 7:13b-14a:** "Natamani kuwakomboa lakini wananiambia uongo. Hawanilii kutoka moyoni mwao bali hulia vitandani mwao."
 - **Kuna tofauti gani hapa kati ya "kulia" na "kuomboleza"?**
 - *Ni tofauti kati ya toba ya kweli na ya uongo.*
 - *Kulia kitandani kwako ni kulalamika na kulalamika tu kama mtoto kwa sababu Mungu hakutendei jinsi unavyotaka kutendewa.*
 - *Kumlilia Bwana kutoka moyoni huashiria toba ya kweli, kukata tamaa ya kujiamini na kuweka tumaini lako lote kwa Bwana kwa sababu yeye pekee ndiye anayeweza kusaidia.*
- **Soma 2 Wakorintho 7:10:** "Huzuni ya kimungu huleta toba inayoleta wokovu na haiachi majuto, bali huzuni ya kidunia huleta kifo."
 - **Je, thamani ya huzuni ya kweli juu ya dhambi ni ipi?**
 - *Hutuongoza kwenye toba ya kweli na furaha inayotokana na neema ya Mungu inayookoa.*
 - *Toba ya kweli husababisha furaha na nguvu ya kiroho kwa sababu ndani yake tunamtupia Yesu na Roho Mtakatifu ambaye anamtuma awe pamoja nasi.*

Muhtasari:

- Uongo, msamaha wa kiwango cha juu unaozingatia faraja yetu wenyewe hauleti mabadiliko ya kweli.
- Toba ya kweli husababisha FURAHA na NGUVU ya kiroho kwa sababu ndani yake tunaweka tumaini letu lote kwa Yesu na kwa Roho Mtakatifu ambaye amemtuma awe pamoja nasi. Tunapofanya toba ya kweli siku baada ya siku, Mungu hutukuza zaidi katika mfano wa Kristo!

MASWALI YA MATUMIZI YA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Kwa nini ni vigumu kwetu kutubu wakati mwingine? Ni njia zipi ambapo sisi, kama Sauli, tunapuuza amri za Mungu au kutii kikamilifu? Ni visingizio gani tunatoa? Tunapaswa kufanya nini badala ya kutoa visingizio?**
- **Ni kwa njia gani tunathamini zaidi kukubaliwa na wengine kuliko kuthamini utii kwa amri za Mungu?**
- **Tunajuaje kama tunahitaji kutubu? Ni nini kinachotusaidia sisi kama Wakristo kuchunguza mioyo yetu kwa unyenyekevu na kwa uaminifu?**

MASWALI YA MAOMBI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni kwa njia gani wewe, kama Sauli, umekuwa ukiacha au kutotii amri za Mungu hivi karibuni? Ni visingizio au lawama gani unazotumia kuhalalisha kutotii kwako? Hadithi hii inaweza kukusaidiaje kufikia toba ya kweli na ya kina?**

15. Petro Amkana Yesu

Mathayo 26:31-55, 69-75, Luka 22:61

Mada Muhimu: Toba kama Njia ya Maisha, Kutambua Dhambi ya Moyoni

[Dhana Kuu za Injili: Toba, Msamaha, Dhambi]

HADITHI:

Baada ya Yesu kushiriki mlo wa Pasaka na wanafunzi wake na Yuda Iskariote akiwa ametoka, Yesu akawaambia, “Usiku huu, ninyi nyote mtachukizwa kwa ajili yangu. Kwa maana imeandikwa, ‘Nitampiga mchungaji, na kondoo wa kundi watatawanyika.’ Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia kwenda Galilaya.” Petro akamjibu, “Hata kama wote watakuchukizwa, mimi sitachukizwa kamwe.” Yesu akamwambia, “Kweli nakuambia, usiku huu, kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu.” Petro akamwambia, “Hata kama ni lazima nife pamoja nawe, sitakukana kamwe!” Na wanafunzi wote wakasema vivyo hivyo.

Kisha Yesu akaenda nao mahali paitwapo Gethsemane, akaanza kuhuzunika na kufadhaika. Akawaambia wanafunzi wake, “Nafsi yangu ina huzuni nyingi hata kufa; kaeni hapa, mkeshe pamoja nami nikikwenda kuomba.” Akaenda mbele kidogo, akaanguka kifudifudi, akaomba, akisema, “Baba yangu, ikiwezekana, kikombe hiki kiniepuka; walakini si kama nitakavyo mimi, bali kama utakavyo wewe.” Akawajia wanafunzi, akawakuta wamelala. Akamwambia Petro, “Kwa hiyo hamkuweza kukesha pamoja nami kwa saa moja? Kesheni na mwombe, msije mkaingia majaribuni. Roho i radhi, lakini mwili ni dhaifu.”

Yesu akaenda tena kuomba, akawakuta wamelala, akaomba tena, akarudi, akasema, “Amkeni! Saa imekaribia, Mwana wa Adamu anasalitiwa mikononi mwa wenye dhambi. Twendeni zetu.” Kisha Yuda Iskariote akaja akiwaongoza umati wa makuhani wakuu na wazee, akamsaliti Yesu kwa busu, naye Yesu akakamatwa. Ndipo wanafunzi wote wakamwacha, wakakimbia.

Yesu alipelekwa kwa Kuhani Mkuu na wazee na waandishi. Petro alimfuata kwa mbali, akienda hadi ua wa kuhani mkuu. Yesu alikuwa akishtakiwa na kutukanwa, ingawa alikataa kujitetea. Mambo yalipokuwa yakizidi kuwa mabaya kwa Yesu, Petro alikuwa ameketi nje uani. Na mtumishi wa kike akamjia akasema, “Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu Mgalilaya.” Lakini akakana mbele yao wote, akisema, “Sijui unamaanisha nini.” Alipotoka nje hadi mlangoni, mtumishi mwingine wa kike akamwona, akawaambia

waliokuwa wamesimama hapo, “Huyu alikuwa pamoja na Yesu Mnazareti.” Akakana tena kwa kiapo, “Simjui mtu huyo.” Baada ya muda kidogo, wale waliokuwa wamesimama hapo wakamwendea Petro, wakamwambia, “Hakika wewe nawe u mmoja wao, kwa maana usemi wako unakutambulisha.” Ndipo akaanza kujilaani na kuapa, “Simjui mtu huyo.” Mara jogoo akawika, na Bwana akageuka akamtazama. Petro akakumbuka maneno ya Yesu, “Kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu.” Akatoka nje na kulia kwa uchungu.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mathayo 26:39b:** “Baba yangu, ikiwezekana, kikombe hiki kiniepuke; walakini si kama nitakavyo mimi, bali kama utakavyo wewe.”

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Je, kuna tendo au neno ovyo unalofikiria, “SINGEKUWA SIJAFANYA hivyo?” Je, ungekuwa tayari kushiriki hilo na jirani yako?
- Tunahitaji kutubu lini? Kusudi la toba ni lipi?

KAULI YA MPITO WA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inamhusu mtu aliyetoa dai kama hilo. "Sitaanguka kamwe!" Hii itatusaidia kufikiria kwa undani zaidi kuhusu toba na wakati inahitajika katika maisha yetu.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Andika maneno na matendo yote ya Yesu katika hadithi.xsz
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya Petro katika hadithi.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **HAKIKA WEWE UTAANGUKA:** Kwa nini Yesu aliwaambia hivi?
- **JIBU LA PETRO:** Jibu la Petro lilifunua nini kuhusu moyo wake?
- **BUSTANI YA GETHSEMANE:** Tulijifunza nini kuhusu wanafunzi? Petro alihitaji kukesha na kuombea nini?
- **KUKATAA KWA PETRO / KUKATAA KWETU:** Petro alimkanaje Yesu? Tunamkanaje Yesu?
- **REHEMA YA YESU ILIONYESHWA:** Tunaonaje huruma katika sura ya Yesu? Au alipowaambia wangeanguka?
- **MTINDO WA MAISHA YA TOBA:** Ni wakati gani katika hadithi hii Petro alipaswa kutubu? Kwa ajili ya nini? Ni katika hali gani unahitaji kutubu? Maisha ya toba ya kweli ni nini? Toba ya kuzuia ni nini?
- **ISHARA ZA TOBA:** Ni ishara gani katika sehemu tofauti za hadithi ambazo zingeweza kumwonya Petro kuhusu hitaji lake la toba?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Kwa nini ni vigumu kwetu kutubu wakati mwingine? Ni njia zipi ambapo sisi, kama Petro, tunakataa kukubali udhaifu wetu wenyewe?

- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni dhambi gani unayodai hutaifanya kamwe? Ni kiburi gani unachohitaji kutubu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

UTANGUKA:

- **Yesu alipokuwa akiwaongoza wanafunzi kutoka kula Pasaka pamoja njiani kuelekea Mlima wa Mizeituni, aliwaambia jambo la kusumbua sana. Hilo lilikuwa nini? Alimaanisha nini?**
 - o *Nyinyi nyote mtaanguka na kutawanyika nitakapokamatwa na kukabidhiwa kwa watu waovu.*
 - o *Kwa sababu ya udhaifu wao, wanafunzi wote wangeshawishika kutenda dhambi na wangukuwa waaminifu kwa Bwana wao. Yaani, wangemkimbia, na kumwacha.*
- **Kwa maneno mawili, Yesu alitoa sababu kwamba wangeanguka? Walikuwa nini? Walimaanisha nini?**
 - o *"Kwa sababu yangu"*
 - *Mateso ya Yesu mwenyewe yangewasababisha wajikwae.*
 - *Sio tu kwamba waliogopa usalama wao wenyewe. Hawakuelewa kusudi la kile ambacho Yesu alikuwa akipitia.*
 - *Alikuwa amepinga unyenyekevu wa Kristo mara nyingi tayari*
 - o *"Imeandikwa"*
 - *Ingetokea kwa sababu ya mpango wa Mungu - unaorejelewa katika Zekaria 13:7, lakini ukibadilishwa kuwa "Mimi" nitampiga mchungaji. Yaani, Mungu ndiye anayefanya hivyo. Yeye ndiye anayesimamia, akitekeleza mpango wake.*
- **Kwa nini hili lilikuwa gumu kwao kusikia? Unafikiri walikuwa wanafikiria nini walipomsikia akisema hivyo?**
 - o *Walijiona kuwa wa hali ya juu kupita kiasi na walijivunia kujitolea kwao. "Bwana wetu angeweza kutuona kuwa wa hali ya chini hivyo?" Iliumiza kiburi chao.*
- **Kwa nini Yesu aliwaambia hivi? Je, alikuwa akijaribu tu kuwakatisha tamaa?**

MWITIKO WA PETRO:

- **Petro alijibuje hasa kauli ya Yesu? Hilo lilionyesha nini kuhusu mtazamo wake mwenyewe na mtazamo wake kwa wanafunzi wengine?**
 - o *"Sitaanguka kamwe."*
 - *Mtazamo wa juu wa nafsi. Hakuona kina cha moyo wake wenye dhambi*
 - o *"Labda wale watu wengine wataanguka lakini si mimi!"*
 - *Alijiona kuwa na nguvu zaidi kiroho kuliko wengine. Aliwadharau.*

- **Ni matukio gani ya zamani ambayo huenda yalimfanya Petro ajivunie na kujiamini?**
 - *"Wewe ndiwe Kristo!" "Heri wewe Simoni! . . . Wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu . . ." (Mathayo 16)*
 - *Kushuhudia kugeuka sura (Mathayo 17)*
 - *Kuwa mmoja wa watu wa karibu wa Yesu*
 - *Kufukuza pepo*
- **Ni matukio gani maishani mwake ambayo yangeweza kumkumbusha Petro udhaifu wake mwenyewe?**
 - *"Nenda nyuma yangu Shetani. Huna mawazo ya Mungu . ." (Mathayo 16:23)*
 - *Uzoefu wa kujaribu kutembea juu ya maji, bila kutambua ukosefu wake wa imani. (Mathayo 14)*
- **Ndani kabisa, Petro alikuwa akitoa jibu gani kwa kile Yesu alichosema?**
 - *Kimsingi kusema, "Mimi si mbaya sana!" "Yesu, unawezaje kunifikiria hivyo? Umekuwa nami wakati huu wote, Yesu, na hunijui vizuri zaidi ya hapo?" Yaani, anamwita Yesu mwongo! Kutokuamini maneno ya Yesu.*
 - *Alijilinganisha na wengine, alijiona kuwa mtu aliyejitolea zaidi. Alifikiri kwamba Yesu angepaswa kufanya ulinganisho uleule na kujua vyema kuliko kutilia shaka kujitolea kwake.*
- **Yesu alijibuje kauli ya Petro ya kujiamini?**
 - *"Sawa, ngoja nieleze wazi: Usiku huu huu, yaani baada ya saa chache, kabla jogoo hajawika, wewe, Petro, utanikana mara tatu!"*
 - *Kwa uzito sana: "Ninatangaza kwa dhati"*
- **Jibu la Petro?**
 - *"Hapana! Nimeazimia. Haijalishi inakuwa ngumu kiasi gani! Hata kifo hakiwezi kunifanya nikukatae! Azimio langu ni thabiti! Utaona!"*
 - *Imejaa kiburi katika uwezo wako wa kuvumilia.*
 - *Bado sikuamini kabisa kwamba Yesu angeteseka, nilidhani angemsaidia Yesu kushinda! Bado si tayari kunyenyekezwa kikamilifu.*

BUSTANI YA GETHSEMANE:

- **Kisha wakaenda kwenye Bustani ya Gethsemane. Ni nini kilitokea hapo? Inaonyeshaje uvumilivu wa Bwana kwa Petro?**
 - *Bado anamwalika Petro katika mduara wa ndani - licha ya utata wa umma. Mwenye huruma.*
 - *Pia, Yesu alizungumza na Petro haswa. Aliwakuta wamelala, akamwambia Petro, "Kwa hiyo hamkuweza kukesha nami hata saa moja?" Haikuwa kumshtaki bali kuonyesha hitaji lake la toba ya moyo mgumu.*
- **Petro alifanya nini? Hii inatuonyesha nini kuhusu Petro?**

- o *Petro hakuweza hata kukaa macho na kuomba. Angewezaje kufikiria kwamba angekuwa na nguvu za kutosha kusimama na Yesu alipotishiwa kuuawa?*
 - *Kumbuka: Wanafunzi walikuwa karibu vya kutosha kujua baadhi ya maneno ya Yesu. Yaani, karibu vya kutosha kumsikia na maombi yake ya kutoka moyoni kwa Mungu ili kikombe kimuondoke. Hii inazidisha kushindwa kwao. Walijua wazi kwamba alikuwa katika dhiki.*
- **Unafikiri Yesu alimaanisha nini aliposema, “Kesheni na muombeili msije mkaingia katika majaribu”? Petro alipaswa kuangalia nini? Jaribu lilikuwa nini?**
 - o *Hakukusudia wawaangalie Wayahudi maadui. Yesu tayari alijua kwamba walikuwa wanakuja na alikuwa tayari kukamatwa.*
 - o *Yesu alikuwa akimsaidia Petro kuona udhaifu wake mwenyewe, kumpa sababu ya kutojiamini sana kiasi kwamba hangemkana Yesu kamwe.*
 - o *Alipaswa kuangalia moyo wake mwenyewe! Alijaribiwa kujiona kuwa wa juu sana na hivyo asimwamini Yesu vya kutosha. Alijaribiwa kuwa mkweli kwa Yesu.*
 - o *"Kesheni na muombe" ilimaanisha kutubu na kuamini kwa maombi (mtegemeeni Yesu).*
- **Yesu alimaanisha nini aliposema, “Mwili ni dhaifu”? Je, alikuwa akizungumzia tu mwili wake halisi?**
 - o *Labda, lakini pengine pia alimaanisha mwelekeo wa kiroho wa Petro wa kujitegemea.*
 - o *Petro alikuwa na ujasiri katika mwili wake mwenyewe, uwezo wake mwenyewe.*
 - o **Umesikia wapi msemu, “kujiamini katika mwili”? ”**
 - *Jihadharini na mbwa hao, watu watendao maovu, wale wanaokata viungo vya mwili. Kwa maana sisi ndio walio tohara, sisi tunaomwabudu Mungu kwa Roho, tunajivunia Kristo Yesu, nasi ndio tunaomwabudu. **msitegemee mwili**—ingawa mimi mwenyewe ninazo sababu za kujiamini. Kama mtu mwingine yeyote anadhani ana sababu za kujiamini katika mwili, mimi ninazo zaidi: kutahiriwa . . . (Flp 3:2-4)*
- **Ni nini kilichompata Petro na wanafunzi wengine Yesu alipokamatwa?**
 - o *Wote walikimbia!*

KUKANA KWA PETRO / KUKATAA KWETU:

- **Wakati Yesu alipokuwa akishtakiwa na kutendewa vibaya, Petro alikuwa wapi? Ni nini kilimtokea hapo?**
 - o *Nje uani, “akijificha” hadharani. Anashtakiwa kuwa mfuasi wa Yesu.*
- **Nani alimshtaki Petro kwa kumjua Yesu?**
 - o *Anashtakiwa na watumishi wa kike na watu waliokuwa karibu.*
- **Kuna umuhimu gani katika kuwa mtumishi wa kike?**
 - o *Mtu wa chini kabisa. Mwanamke. Mtumishi. Pigo kubwa kwa kiburi cha Petro.*

- **Petro alijibuje? Je, kila moja ya kanusho zake zilikuwa zipi zaidi na zaidi?**
 - 1st- mtumishi wa kike - "Ulikuwa pamoja na Yesu,"- "alikataliwa," - "Sijui unamaanisha nini."
 - 2nd- msichana mwingine - "Ulikuwa pamoja na Yesu," – "alikataliwa pamoja nakiapo"-"Sijui mwanaume huyo"
 - "mwanaume" - asiye na utu na baridi sana
 - 3rd- watazamaji - "Wewe ni mmoja wao – lafudhi dhahiri," aliapa kwalaanakujiambia, "Simjui mtu huyo!"
 - Kila wakati kukana kulikuwa kukubwa zaidi. Ilikuwa ni kujitenga na Yesu.
- **Unafikiri kwa nini Petro alikana kumjua Yesu?**
 - Anaogopa maisha yake
 - Nikiwa nimechanganyikiwa, sikujua kusudi la haya yote lilikuwa nini. Nikipambana na kutoamini.
- **Ni njia zipi tunazotumia "kumkana" Yesu?**
 - Tunapokataa kusimama kwa kile anachosema ni sahihi.
 - Tunapokataa kusema ukweli kwa sababu tunaogopa maoni ya wengine.
 - Tunapoweka kando mapenzi ya Mungu kwa sababu vipaumbele vyetu vinatokana na kujijali.
 - Tunapokosa kumwamini Mungu kujikimu sisi wenyewe na familia.
 - Tunapojipongeza kwa mema tunayofanya au tunayopokea.
 - Tunapokataa kuwasamehe wengine.
 - Tunapokataa kukiri dhambi zetu dhidi ya wengine.
 - Tunapojisifu.
 - ...
- **Ni nini kinachotufanya tufanye hivyo? Ni mambo gani tunayoogopa yanayotufanya tumkatae?**
 - Hofu ya sifa. Sitaki kuonekana mjinga au kudhaniwa vibaya.
 - Hofu ambayo haitaweza kujitunza na familia.
 - Hofu ya kufukuzwa kutoka kwa jamii
 - Hofu ya kutumiwa vibaya au kuonekana dhaifu au mjinga
 - Hofu ya kuwapa watu wengine sifa, kupoteza nafasi yetu
 - ...

REHEMA YA YESU ILIONYESHWA:

- **Unaonaje huruma ya Yesu katika jinsi alivyomtazama Petro? Unafikiri ilikuwa nini? sura yake usoni?**
 - **Ni nani mwingine ambaye Yesu aliwahi "kumtazama" katika hadithi nyingine?**
 - Mtawala kijana tajiri – "alimtazama na kumpenda" (Marko 10:21)
 - Nilimpenda, nikamhurumia.
 - **Ilikuwa ikimwongoza kwenye toba ya kinaKunguru wa Jogoo alikuwa wito wa toba, akipiga kengele ya dhamiri ya Petro.**
 - Mwonekano wa huzuni. Mwonekano wa upendo.

- **Unafikiriaje Yesu anakutazama baada ya kutenda dhambi unapogeuka nyuma kwa toba ili kumtazama uso wake?**
 - o *Nimehuzunika, ndio, lakini nimejaa upendo na ukarimu.*
 - o *"Nyuma ya maongozi ya kukunja uso, anaficha uso wa tabasamu." (kutoka kwa wimbo wa Cowper)*
- **Petro alijibu nini baada ya jogoo kuwika na Yesu kutazama? Kwa nini?**
 - o *Alikimbia na kulia kwa uchungu. Alivunjika moyo kabisa.*
 - o *Hatia kubwa na aibu. Ulimwengu wake ulikuwa ukimzunguka. Ilikuwa ni kosa lake mwenyewe.*
- **Yesu alionyesha huruma alipowaambia kwa mara ya kwanza kwamba wangeanguka? Aliwapa moyo gani?**
 - *"Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia kwenda Galilaya."*
 - o **Kauli hii ingeweza kutoa tumaini? Hii ilikuwa inawaambia nini?**
 - *Angefufuliwa tena!*
 - *Ufufuo ungeleta tumaini!*
 - *Anataka na anapanga kuwa nao tena, licha ya kujua wangemsaliti, wangemkana!*
 - *Lazima alikuwa akifanya kazi nzuri.*
 - *Anawapenda ingawa anajua mioyo yao iliyoasi!*
 - *Kondoo waliotawanyika wangekusanywa tena.*
 - *Galilaya - ambapo Bwana awali aliwaita kwake, nyumbani kwao.*
 - *Angalia ukubwa na upana wa dhambi – “**Zote**” Wako watakuwa wasaliti kwangu “**Zote**” wanapinga kwamba hili halitatokea kamwe. Waoyote alimwacha na kukimbia.*
 - *LAKINI: WOTE kumi na mmoja kati yao waliokolewa, HAKUNA hata mmoja wao aliyepotea. (Yohana 17:11)*
- **Yesu anaonyesha upendo na huruma maalum kwa Petro katika hadithi hii - na baadaye?**
 - o *Alimwomba kabla, ili imani yake isitindike. Na akimtazamia ageuke tena (kutubu) ili awaimarishe ndugu zake (Luka 22:31 na kuendelea)*
 - o *Alimwita kwenye mzunguko wa ndani huko Gethsemane, licha ya kumkemea Yesu*
 - o *Alimtazama*
 - o *Neno maalum kwa Petro wakati wa ufufuo.*
 - *Marko 16:7 – “Mungu awaambie wanafunzi wakena Petro kwamba nitangulie kwenda Galilaya” (yaani “Mjulisha Petro kwamba nampenda na ninamsamehe!”)*
 - o *Ziara ya faragha (“Alimtokea Petro” Luka 24:34; 1 Kor 15:5)*
 - o *Urejesho wa umma (Yohana 21:15-17) – “Unanipenda?” “Lisha kondoo wangu.” Alisema mara 3 – akizungumzia kukana mara 3 kwa Petro!*
 - o *Uwezeshaji wa Roho Mtakatifu katika Matendo ili kuhubiri kwa ujasiri na kuvumilia mateso kwa ajili ya Yesu!*

MTINDO WA MAISHA YA TOBA:

- **Toba inahitajika lini katika hadithi hii? Wakati gani?**
 - o *Baada ya Petro kukana mara tatu na wote wakakimbia.*
 - o *Walipolala kisha wakakimbia.*
 - o *(Huenda watu wengi watatoa majibu haya pekee lakini **Je, hizi ndizo nyakati pekee??**)*
- **Ukifikiri kwamba mahali pekee ambapo toba inahitajika katika hadithi hii ni wakati wanafunzi walipolala au walipokimbia au wakati Petro alipokana kumjua Yesu, hii inakuambia nini kuhusu jinsi unavyofafanua toba?**
 - o *Hii inaiona toba kama toba - kulipa tu, kujaribu kulipa kwa kile ulichofanya vibaya, na kupata njia ya kurudi kwa Mungu.*
 - o *Nikuzingatia tabia mbaya pekee, kuhusu hitaji la kubadilisha vitendo.*
 - *Lakini nikutozingatia sababu za ndani kabisa za moyodhambi zetu - kutoamini au kujifikiria wenyewe.*
 - o *Kutokuelewa moyo wako mwenyewe na uwezekano wake wa kutenda dhambi.*
- **Wakati mwingine tunaahidi au kuahidi kufanya jambo jema au kujitoa kwa kusudi muhimu. Hili linaonekana kama jambo jema kufanya. Lakini je, kauli ya Petro, “Sitakukana kamwe!” ilikuwa jambo jema?**
 - o **Kiapo au azimio litatusaidia kiasi gani kutowahi kumkana Yesu?**
 - *Inaweza kusaidia kwa muda, angalau juujuu, lakini haiwezi kudumu bila mabadiliko makubwa ya moyo.*
 - o **Je, kuna yeyote anayeweza kudai kwamba hatamkana Yesu kamwe? Kwa nini isiwe hivyo?**
 - *Kufikiri kwamba hatumkatai kwa njia moja au nyingine ni kiburi na kutojijua. Tunamkataa kila tunapogeuka.*
 - *Si vibaya kuazimia kujaribu kufanya jambo jema, lakini tunapojiamini kupita kiasi katika uwezo wetu wa kufanya mema tunakuwa kwenye njia mbaya.*
- **Hebu tufikirie zaidi kuhusu toba. Ni fursa gani ya kwanza ambayo Petro na wanafunzi wengine walipata ya kutubu katika hadithi hii?**
 - o *Yesu alipowaambia kitakachotokea, kwamba wote wangeanguka na kutawanyika.*
- **Ni nini kilikuwa na ubaya katika jibu lao wakati huu waliposema kwamba hawataanguka kamwe?**
 - o *Kujiamini kupita kiasi. Kutokuona mioyo yao kama ilivyokuwa kweli. Kutokuona kuvunjika kwao na hitaji la msaada.*
 - o *Kupenda sana sifa zao wenyewe.*
 - o *Ni wazi kwamba hawakujijua wenyewe. Petro hakujua moyo wake mwenyewe. Yesu hakujua tu moyo wa Petro bali pia alimfunulia.*

- **Toba ya kweli (au imani ya toba) ingekuwaje wakati huo, Yesu alipowaambia wote wangeanguka?**
 - *Badala ya kujitetea na kumwita Yesu mwongo na kulinda sifa zao wenyewe na kujiona vizuri, wangeweza kukubali kwa unyenyekevu kile ambacho Yesu alisema. Kwa mfano, wangeweza kufikiria au kusema, "Lo! Je, mimi ni mbaya sana? Ndiyo Yesu, uko sahihi. MIMI NI dhaifu kiasi hicho. Ninaogopa kwa urahisi. Ninapenda kujilinda na kujilinda na sifa yangu. Inanivunja moyo kuona hivyo. Ee Yesu, naweza kufanya nini? Tafadhali nisaidie kusimama chini ya mateso! Na nikishindwa, tafadhali nihurumie! Nikikimbia, nisaidie kurudi! Tafadhali nipokee tena! Asante kwamba unafanya hivyo kila wakati!"*
- **Je, kulikuwa na tukio lingine ambapo wangeweza kusukumwa kutubu?**
 - *Waliposhindwa kukaa macho na kukata tamaa, hii ilikuwa nafasi ya kuona udhaifu wa mioyo yao.*
- **Ukumbusho huu kwamba “mwili wetu ni dhaifu” unawezaje kusaidia kama Wakristo tunapofikiria kuhusu utakaso wetu? Kukua kwetu katika Kristo?**
 - *Kubaliana na Yesu! Usijiamini. Jikatie tamaa, bali mtumaini Yesu. Jihadhari!*
 - *"MWILI hauponi." Fikiria kuhusu kauli hiyo. Tunapigana na mwili. Daima ni dhaifu. Vita vya kudumu maishani. Mpya dhidi ya ya zamani. Roho dhidi ya mwili. Ni vita.*
 - *Utakaso unamaanisha kupata ushindi zaidi na zaidi wa utegemezi wa Roho juu ya mwili.*
 - *Kesheni na OMBA. Mtegemeeni, mtumainieni Yesu pekee.*
 - *Tunapojaribu tu kuboresha tabia zetu kwa nguvu na nidhamu yetu wenyewe, ni kama kuosha nyumba iliyotengenezwa kwa matope kwa rangi nyeupe! Bado ni nyumba ya matope!*
- **Wanafunzi/Petro walihitaji zaidi kutubu nini? Je, walihitaji zaidi kutubu kwa kuvunja ahadi yao? Au kushindwa kukaa macho? Kama sivyo, basi nini basi?**
 - *Mioyo ilijilenga yenyewe. Kujitegemea. Kujiamini. Kujilinda. Kutokuamini neema na ulinzi wa Mungu.*
 - *Petro alikuwa na udhaifu wa aina tatu.*
 - *Alilichukulia neno la Yesu kwa kutokuamini. “Nyote mtakuwa waongo.” Petro: “Sio kweli!”*
 - *Alionyesha dharau kwa wanafunzi wenzake; alijiona bora kuliko wao.*
 - *Kujiona kiburi – “KAMWE!” Kiburi, kujiamini kupita kiasi.*
- **Unaonaje tabia hii ndani yako?**
 - *Kulinganisha - "Angalau mimi ni bora kuliko fulani."*
 - *"Singefanya kamwe" kitu kama kile ambacho jamaa huyo anafanya!*
 - **Mtazamo gani ungekuwa bora zaidi?**
 - *"Ee Mungu ni kwa neema yako tu nimeepushwa kufanya dhambi kama hiyo! Lakini najua iko moyoni mwangu, na kwamba nimefanya dhambi zingine nyingi, ambazo zote zingenitenganisha nawe milele bila neema yako. Ninakuhitaji, oh nakuhitaji! Nisaidie."*

KUFAFANUA TOBA UPYA:

- Ungefafanuaje toba upya baada ya kufikiria hadithi hii? Ni vipengele gani muhimu zaidi vya toba ya kweli?
 - o Kujua dhambi yako mwenyewe, kutoweza kwako kabisa kujirekebisha.
 - o Kuona kwamba maazimio ya kufanya vizuri zaidi hayana thamani bila kumtegemea Yesu kwa toba.
 - o Lengo lazima liwe kwa YESU, tukimgeukia Yeye - ufufuo, Injili - kwa msaada.
 - o Inahitaji kutokea njiani kote. Mara kwa mara.
 - o **TOBA YA KUZUIA**
 - Kutarajia mapambano kwa sababu unaijua moyo wako.
 - FIAT –kubalidhambi au hitaji lako, ombakwa msaada, uaminifu katika kazi iliyokamilika ya Kristo kukuokoa na Roho kukusaidia, kitendo- fanya jambo sahihi kwa imani, asante Mungu kwa uaminifu wake kutembea nawe
- Imani na toba huendanaje pamoja?
 - o Mungu anahitaji **imani** ya **toba** Imani ambayo ni kutubu kila wakati, kutambua hitaji letu kubwa kwake na kumgeukia kwa kumkabidhi maisha yetu.
 - o "Toba ni kugeuka kutoka kwa kadiri unavyojua dhambi yako hadi kutoa kadiri unavyojua wewe mwenyewe hadi kadiri unavyomjua Mungu." (Packer)

ISHARA ZA TOBA:

- Katika hadithi inayofuata, Shadraka, Meshaki, na Abednego, tutaona kwamba MUZIKI UNAAHIDI watu kuabudu sanamu. Kwa mwamini Yesu, ishara kama hiyo ya kuabudu sanamu zetu inaweza kutuonyesha vyema hitaji letu la kutubu sanamu zetu au dhambi yoyote!) Ni ishara gani katika hadithi hiyo ambazo zingeweza kumwonyesha Petro hitaji lake la kutubu?
 - o Mwanzoni mwa hadithi, hasira na kiburi alichohisi Yesu aliposema angeanguka kingekuwa ishara kwake ya kutubu!
 - o Mwishoni mwa hadithi, sauti ya jogoo akiwika ilipaswa kuwa ishara ya hitaji la Petro kutubu!
- **KURUDI MWANZONI: KWA NINI YESU ALIWAAMBIA WANAFUNZI WAKE MAPEMBENI KWAMBA WATAMWACHA??**
 - o kuwaongoza kwenye toba ya kina kwa ajili ya kiburi kilicho moyoni mwao

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- Kwa nini ni vigumu kwetu kutubu wakati mwingine? Ni njia zipi ambapo sisi, kama Petro, tunakataa kukubali udhaifu wetu wa moyo? Tunapaswa kufanya nini badala ya kudai, "Singefanya hivyo kamwe"?

- **Ni dhambi gani ambazo watu hufanya ambazo tunazifanya kana kwamba Mungu hatasamehe kamwe?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Je, kuna dhambi maishani mwako inayoonekana kuwa mbaya sana kiasi kwamba huwezi kufikiria Mungu angeweza kukusamehe? Au utaratibu fulani wa dhambi zinazorudiwa-rudiwa ambao unahisi utakuzuia kila wakati kutoka kwa Mungu? Ni nini?**
 - **Kufikiria hadithi ya leo: Je, ni mbaya zaidi kuliko dhambi ya Petro? Hadithi hii inawezaje kukuhimiza? Unahitaji kutubu nini?**
 - *Labda si dhambi tu. Badala yake, labda unahitaji kutubu kwa kutoamini msamaha mkuu wa Mungu! Au kufikiria kwamba unapaswa kufanya jambo fulani ili kurekebisha kabla hujamwendea Mungu kweli - ambayo kimsingi ni kutoamini kile Yesu alichokufanyia.*
- **Je, kuna dhambi au maovu fulani unayoyaona na kujiambia, “Singefanya hivyo kamwe!”**
 - **Je, kuna njia zilizofichwa au za ndani unazofanya dhambi hiyo - kwa maneno, mawazo, mtazamo, vitendo?**
 - **Unahitaji kutubu nini katika kesi hii?**
- **Ni ishara gani moja (hasira, wivu, mfadhaiko, n.k.) inayoweza kukuonya kuhusu hitaji la toba maishani mwako? Je, unaweza kufikiria wakati hivi karibuni ambapo ishara hii ilisikika na hukutubu? Mambo yangukuwa tofauti vipi kama ungeruhusu ishara (hisia) ikuongoze kumrudia Yesu kwa toba?**

MWABUDU Yesu kwa UPENDO wake wa AJABU na MSAMAHA! MUOMBE AKUONGOZE KILA SIKU kwenye TOBA MPYA NA KAMILI ZAIDI kwa kukuonyesha kila mwelekeo wa kiburi wa moyo wako!

16. Shadraka, Meshaki, na Abednego na Tanuru ya Moto

Danieli 3:1-30

Utambulisho katika Kristo,

MADA MUHIMU: Ibada ya Sanamu

HADITHI:

Shadraka, Meshaki, na Abednego walikuwa marafiki wa karibu wa Danieli na walikuwa Waisraeli walioishi uhamishoni Babiloni. Walikuwa wakimfuata Bwana kwa uaminifu na wakuwa na vyeo vya juu katika serikali ya Babeloni.

Basi ikawa Mfalme Nebukadreza alitengeneza sanamu ya dhahabu yenye urefu wa mita thelathini na kuisimamisha katika tambarare ya Babeli. Kisha akawaita viongozi wote wa Babeli waje kwenye kuwekwa wakfu kwa sanamu aliyokuwa ameisimamisha. Wakaja wote na kusimama mbele yake, na mtangazaji akapaaza sauti, akisema, “Hili ndilo jambo mliloagizwa kufanya, enyi watu wa kabila zote, na mataifa, na watu wa lugha zote: Mara mtakaposikia sauti ya tarumbeta na gitaa na filimbi na vyombo vya muziki vya aina zote, mnapaswa kuanguka chini na kuiabudu sanamu ya dhahabu ambayo mfalme Nebukadreza ameisimamisha. Yeyote ambaye hataanguka chini na kuabudu atatupwa mara moja katika tanuru inayowaka moto.” Kwa hiyo, mara tu waliposikia sauti mbalimbali za muziki, watu wote walianguka chini na kuiabudu sanamu hiyo.

Kulikuwa na watu wengine waliowachukia Wayahudi na walikuwa na wivu kwa Shadraka, Meshaki, na Abednego, kwa hivyo walimwambia mfalme kwamba hawa watatu walikataa kumsikiliza mfalme, kuitumikia miungu yake au kuiabudu sanamu ya dhahabu aliyokuwa ameisimamisha.”

Ndipo Nebukadreza akakasirika sana, akawaita Shadraka, Meshaki, na Abednego, akawaambia, “Je, ni kweli kwamba mnakataa kuitumikia miungu yangu na kuiabudu sanamu ya dhahabu niliyoisimamisha? Basi, nitawapatia nafasi nyingine moja tu! Sasa mtakaposikia sauti za aina zote za muziki, mkiwa tayari kuinama na kuiabudu sanamu niliyoifanya, ni vyema sana. Lakini msipoabudu, mtatupwa mara moja katika tanuru inayowaka moto. Basi ni mungu gani atakayeweza kuwaokoa ninyi kutoka mkononi mwangu?”

Shadraka, Meshaki na Abednego wakamjibu mfalme, “Ee Nebukadreza, hatuhitaji kujitetea mbele yako katika jambo hili. Tukitupwa ndani ya tanuru

hiyo inayowaka moto, Mungu tunayemtumikia aweza kutuokoa kutoka humo, naye atatuokoa na mkono wako, Ee mfalme. Lakini hata asipofanya hivyo, tunataka ujue, Ee mfalme, kwamba sisi hatutakubali kuitumikia miungu yako, wala hatutaisujudia sanamu ya dhahabu uliyoisimamisha.”

Ndipo Nebukadreza akajaa ghadhabu na sura ya uso wake ikabadilika juu ya Shadraka, Meshaki, na Abednego. Akaamuru tanuru iwashwe moto mara saba kuliko kawaida, akaamuru baadhi ya askari hodari kuwafunga Shadraka, Meshaki na Abednego na kamba na kuwatupa ndani ya tanuru ile wakiwa wamevaa nguo zote. Kwa hiyo, kwa sababu tanuru ilikuwa na moto sana, askari waliowatupa waliuawa wenyewe.

Ndipo mfalme Nebukadreza akaruka kwa miguu yake kwa mshangao na kuwauliza washauri wake, “Je, hatukuwa na watu watatu ambao tuliwatupa motoni? Tazama! Ninaona watu wanne wakizunguka motoni, bila kufungwa wala kujeruhiwa, na wa nne anafanana na mwana wa miungu.” Nebukadreza akakaribia mlango wa tanuru yenye moto na kupaa sauti, “Shadraka, Meshaki na Abednego, watumishi wa Mungu Aliye Juu Zaidi, tokeni nje! Njoo hapa!”

Kwa hiyo Shadraka, Meshaki na Abednego wakatoka nje ya moto, na Nebukadreza na washauri wake wakawazunguka. Waliona ya kuwa moto haukuwadhuru miili yao, wala nywele za vichwa vyao hazikuteketea; mavazi yao hayakuungua, wala hapakuwa na harufu ya moto juu yao.

Kisha Nebukadreza akasema, “Asifiwe Mungu wa Shadraka, Meshaki na Abednego, ambaye amemtuma malaika wake na kuwaokoa watumishi wake! Walimwamini na kukaidi amri ya mfalme na walikuwa tayari kutoa maisha yao badala ya kumtumikia au kumwabudu mungu yeyote isipokuwa Mungu wao wenyewe. Kwa hiyo ninaamuru kwamba watu wa taifa lolote au lugha yoyote wanaosema neno lolote dhidi ya Mungu wa Shadraka, Meshaki na Abednego waangamizwe kabisa, kwa maana hakuna mungu mwingine awezaye kuokoa kwa njia hii.” Ndipo mfalme akawapa vyeo Shadraka, Meshaki na Abednego katika wilaya ya Babeli.

AYA ya KUKUMBUSHA (hiari):

Kutoka 20:2-5a: “Mimi ni Bwana Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka nchi ya utumwa. Usiwe na miungu mingine ila mimi. Usijifanyie sanamu ya kuchonga, wala mfano wa kitu chochote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilicho majini chini ya nchi.

Usivisujudie wala kuvitumikia, kwa kuwa mimi, BWANA, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu...”

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

Kulingana na mistari hii kutoka Kutoka 20:

- **Sanamu ni nini?–Nani anazitengeneza? Tunazitengeneza kwa ajili ya nani? Tunaweza kutengeneza sanamu kutokana na nini? Tunawezaje kuzitendea sanamu mara tu tunapozitengeneza?**
- **Unafikiri kwa nini tuna tabia ya kutengeneza sanamu?**
 - *Tamaa ya kutawala maisha yetu wenyewe.*

KAULI YA MPITO YA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inahusu watu waliochagua kutengeneza na kuabudu sanamu, na kuhusu wengine kuchagua kama wataisujudia au la. Pia inatusaidia kuelewa kusimama dhidi ya sanamu zetu.
- Katika hadithi ya Petro Kumkana Yesu, ishara zingempeleka kwenye toba, ikiwa ni pamoja na sauti ya jogoo akiwika. Katika hadithi ya leo tutaona kwamba ishara hizi zisipotupeleka kwenye toba, badala yake zinatupeleka kwenye ibada ya sanamu!

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Angalia maneno na matendo yote ya Mfalme Nebukadneza. Mambo haya yanatuambia nini kuhusu moyo wake?
 - Angalia maneno na matendo yote ya Shadraka, Meshaki, na Abednego. Mambo haya yanatuambia nini kuhusu mioyo yao?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **SHADRAKA, MESHAKI, NA ABEDNEGO:** Tunajua nini kuwahusu?
- **SANAMU / PICHA:** Ilikuwaje? Nani aliitengeneza? Jinsi ya kuiabudu? Sanamu zetu leo?
- **VITISHO AU AHADI:** Kutoka kwa sanamu hii kwa ajili ya Waisraeli? Kutoka kwa sanamu katika maisha yetu ya leo?
- **ISHARA:** Kwa Waisraeli? Ni nini kinachotuashiria "kuabudu" sanamu za uongo? Ni njia gani sahihi na yenye manufaa kwetu kujibu ishara hizi? (toba)
- **IBADA:** Waliabudu vipi? Ni njia zipi tunazoabudu sanamu zetu?
- **UONGO:** Sanamu ya Nebukadneza ilitoa uwongo gani? Vipi kuhusu sanamu zetu za leo?
- **KUPINGA SANAMU:** Tunaweza kujifunza nini kutoka kwa Shadraka, Meshaki, na Abednego?
- **MLINZI WA KWELI:** Nani "anaingia motoni" pamoja nasi?
- **YESU NI BORA ZAIDI:** Taja njia mahususi ambazo Yesu anatumia vyema kuliko sanamu mahususi?

- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni zipi baadhi ya sanamu kuu tunazoziona katika makanisa yetu na waumini wa kanisa leo? Hii inatufundisha nini kuhusu kupinga ushawishi wa sanamu maishani mwetu? Unawezaje kuanza kutambua wakati umegeuka kutoka kumtumaini Mungu hadi kuweka tumaini lako katika mojawapo ya sanamu zako?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni sanamu gani ninayopambana nayo leo maishani mwangu? Ni ishara gani maishani mwangu zinazoweza kunionyesha kwamba kitu kizuri kimegeuka kuwa sanamu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

- **SHADRACK, MESHACK, na ABEDNEGO:** Walikuwaje?
- **SANAMU au SANAMU:** Ilikuwaje? Ni nani aliyeitengeneza? Walipaswa kuiabuduje? Unafikiri ni kwa nini Nebukadneza aliitengeneza?
 - o **Je, ni baadhi ya SANAMU gani katika maisha yetu leo?**
 - *Idhini ya wengine.*
 - *Kuwa na udhibiti, mwenye mamlaka.*
 - *Kuwa muhimu au maarufu.*
 - *Tamaa ya faraja, nafuu kutokana na maumivu.*
 - *Kufanikisha mambo makubwa.*
 - *Kuwa bora kuliko wengine katika kipaji au ujuzi fulani.*
 - *Mahusiano: ndoa, watoto, marafiki.*
 - *Elimu.*
 - *Utajiri: ng'ombe, pesa, nyumba, gari, n.k.*
- **VITISHO VYA SAMAHANI:** Ni vitisho au ahadi gani ambazo sanamu ilitoa?
 - o **Sanamu zetu leo zinatutishiaje au kutuahidi vipi uongo?**
- **ISHARA KUTOKA KWA SANAMU:** Ni nini kilichowapa ishara au kuwasukuma watu kuiabudu sanamu hiyo?
 - o **Ni aina gani ya "muziki" unaotuashiria au kususukuma kuacha kuabudu sanamu zetu?**
 - *Mtu fulani hutufanya tukasirike, tuhuzunike, au tusiwe na tumaini.*
 - *Tunawaonea wivu wengine kwa uzuri, vipaji, nafasi, fursa, na utajiri.*
 - *Baadhi ya sehemu za maisha yetu huhisi kama haziwezi kudhibitiwa.*
 - *Tunatukanwa au kiburi chetu kinaumia.*
 - *Kitu fulani kinatufanya tuogope.*
 - **Tambua kwamba kila moja ya haya inarejelea hisia fulani tuliyo nayo!*

- o **Ni njia gani sahihi ya kuitika tunaposikia ishara au muziki kama huo katika maisha yetu wenyewe?**
 - *Tunaposikia ishara ambayo kwa kawaida hutuchochea kuabudu sanamu, inapaswa kuwa ishara inayotuongoza kwenye toba. Ikiwa tunaishi mtindo wa maisha wa toba kama tulivyojadili katika masomo ya awali, tutatambua ishara hizi haraka zaidi, tutaona udhaifu wetu na mitazamo yetu ya dhambi, na tutamkimbilia Yesu haraka zaidi katika toba.*
 -
- **IBADA YA SANAMU: Ibada yao ilikuwaje? Walipaswa kufanya nini?**
 - o **Ni njia zipi ambazo tunaweza "kuabudu" sanamu zetu leo? Toa mifano.**
 - *Maneno makali na ya kukosoa. Kuwahukumu wengine. Mtazamo wa uchungu. Unyogovu, wasiwasi, wasiwasi. Umbea. Kuiba. Kusema uongo. Kutamani.*
- **UONGO KUTOKA KWA SANAMU: Mfalme alijaribu kuwafanya Waisraeli waamini uongo kwamba Mungu wao hangeweza kuwaokoa kamwe.**
 - o **Sanamu zetu hutuambia uwongo wa aina gani?**
 - *Familia yako itakuwa na matatizo.*
 - *Familia yako haitapata chakula.*
 - *Watoto wako hawatakuheshimu au kukutunza utakapokuwa mzee.*
 - *Watu hawatakupeleka na hawataki kuwa marafiki.*
 - *Nisipojitunza, hakuna mtu mwingine atakayejitunza.*
 - *Nisipofanya jambo hili baya, siwezi kujiokoa.*
 - *Usipofanikiwa, hakuna mtu atakayekuheshimu.*
 - *Raha na ngono vitaondoa matatizo yako yote.*
 - o **Ni nini kilichowapata wafuasi na wanajeshi wa Mfalme Nebukadneza?**
 - *Walikufa kwenye moto.*
 - **Hilo linaweza kutuambia nini kuhusu kufuata sanamu?**
 - *Hawana nguvu ya kutulinda.*
 - *Zinaongoza tu kwenye uharibifu.*
- **KUPINGA SAMU: Shadraka, Meshaki, na Abednego walipingaje ibada ya sanamu? Tunaweza kujifunza nini kutoka kwao kuhusu kupinga sanamu zetu wenyewe?**
 - o *Sikuzingatia muziki. Hakuhudumia, hawakuabudu, bali badala yake waliwaasi Wababiloni na miungu yao. Hawakuogopa vitisho vyao kwa sababu walijua mtetezi wao wa kweli alikuwa nani. Hawakuogopa kuchomwa moto. Walijua kuhusu uzima wa milele.*
- **MLINZI WA KWELI kutoka kwa SANAMU: Walijua nini kuhusu mlinzi wao, Mungu wao?**

- *Walikuwa na uhakika kwamba angewaokoa hata kama haikuwa aina ya wokovu walioutarajia au kuutarajia kwanza.*
- *Hata kama wangepoteza maisha yao, walijua angewatetea na kuwaokoa. Anastahili kufa kwa ajili yake.*
- **Shadraka, Meshaki, na Abednego walipitia aina gani ya mlinzi walipotupwa motoni? Hili linakukumbusha nani?**
 - *Mlinzi aliyeingia nao motoni.*
 - *Inatukumbusha Yesu Kristo, kwa sababu aliteseka kwa ajili yetu na pamoja nasi ili tuweze kuokolewa kutoka katika tishio kubwa zaidi kuliko tanuru ya moto - ghadhabu ya Mungu.*
- **YESU NI BORA KULIKO SANAMU: Yesu anatumiaje vyema kuliko sanamu fulani maishani mwetu? Fikiria mifano.**
 - *Ikiwa ninaogopa kuwa mpweke au kukataliwa na wengine, nakumbuka kwamba Yesu alikataliwa na wanadamu na hata na Baba yake ili kunifanya nikubalike kwa Mungu.*
 - *Nikiogopa kushindwa, naona kwamba Yesu alionekana kama mshindwa kabisa machoni pa ulimwengu ili anunue msamaha wangu.*
 - *Nikiogopa uharibifu wa sifa yangu, nakumbuka kwamba Yesu “hakufikiri kule kuwa sawa na Mungu ni kitu cha kushikamana nacho, bali alijifanya hana maana, akatwaa hali ya mtumwa... akawa mtii hata mauti, hata mauti ya msalaba” (Wafilipi 2:6-8) ili niweze kuwa na sifa kamilifu ya haki mbele za Mungu.*
 - *Kama naogopa kupewa riziki, nakumbuka kwamba kupitia Yesu mimi ni mtoto wa Mungu, na kwamba Baba yangu anamiliki ng'ombe kwenye milima elfu na atanitunza.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Ni zipi baadhi ya sanamu kuu tunazoziona katika makanisa yetu na waumini wa kanisa leo?**
- **Hii inatufundisha nini kuhusu kupinga ushawishi wa sanamu maishani mwetu?**
 - *Kwanza, ni lazima **tambua** sanamu zetu ni nini.*
 - *Jifunze kutambua muziki, yaani, mambo yanayotuchokoza na kutufanya tumwogope au kumtazama Mungu mbali. Amua kutoyazingatia, ukimwomba Mungu atusaidie.*
 - *Fanya **haitumiki** sanamu zetu, k.m. hazitumii muda mwingi, pesa, au mawazo mengi juu yao.*
 - *Fanyasi **ibada** wao au kuwapa **thamani** kubwa katika maisha yetu.*
 - ***Kumbuka** kwamba tunamlinzi wa kweli, Yesu Kristo.*
 - *Pinga kile ambacho hisia zako zinakuambia.*

- Unawezaje kuanza kutambua wakati umegeuka kutoka kumtumaini Mungu na kuweka tumaini lako katika mojawapo ya sanamu zako?
 - *Angalia hisia zetu.*
 - *Angalia hofu zetu, matamano yetu makubwa, na mambo unayoyafikiria sana.*
 - *Angalia dhambi zetu, nyingi ambazo ni dhambi za juu juu tu. Mwombe Mungu akusaidie kuona ndani kabisa ya moyo wako na kutambua sanamu zilizozama ndani ambazo unazishikilia.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:(chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo)

- Ni sanamu gani kubwa zaidi moyoni mwako siku hizi? Je, baadhi ya hisia zako, hofu, au majaribu yako yanawezaje kuwa kama ISHARA za kukuonyesha sanamu katika maisha yako ambazo unahitaji kuzitubu?
 - Inawezaje kubadilisha maisha yako kutubu sanamu hizi?
 - Yesu anakuhudumiaje vizuri zaidi kuliko sanamu hizi? Chukua muda wako kufikiria haswa jinsi Yesu anavyoahidi uzima mkuu kuliko sanamu hizi.

MAANDIKO ZAIDI kuhusu SANAMU. Tunajifunza nini kuhusu sanamu kutoka kwa kila moja ya vifungu hivi? Vinahusianaje na hadithi ya Shadraka, Meshaki, na Abednego?

- *Isaya 44:15-17 -kuhusu jinsi mti unavyoweza kugeuka kuwa sanamu*
- *Zaburi 115:3-4*
- *Ezekieli 14:3*
- *Yeremia 2:13.*

17. Yakobo, Labani, Raheli, na Lea

Mwanzo 29:15-35

Mada Kuu: Ibada ya sanamu

[Dhana Kuu za Injili: Dhambi, Utambulisho katika Kristo]

HADITHI:

Katika ndoto ya Yakobo kuhusu ngazi ya kwenda mbinguni, Mungu alirudia ahadi zake za agano naye (taifa kubwa, jina kuu, baraka kwake, baraka kwa mataifa yote). Baada ya haya Yakobo alisafiri hadi nchi ya mjomba wake Labani. Baada ya Yakobo kukaa naye kwa mwezi mzima, Labani akamwambia, “Kwa sababu wewe ni jamaa yangu, je, unifanyie kazi bure? Niambie mshahara wako utakuwa nini?”

Sasa Labani alikuwa na binti wawili, jina la mkubwa lilikuwa Lea, na jina la mdogo lilikuwa Raheli. Lea alikuwa na macho dhaifu,¹ lakini Raheli alikuwa mzuri wa umbo na mrembo. Yakobo alimpenda Raheli, akamwambia Labani, “Nitakutumikia kwa miaka saba badala ya binti yako mdogo, Raheli.”

Labani akasema, “Ni bora nikupe wewe kuliko mwanaume mwingine. Kaa hapa nami.” Kwa hiyo Yakobo akatumikia miaka saba ili kumpata Raheli, lakini kwake ilionekana kama siku chache tu kwa sababu ya upendo wake kwake.

Ndipo Yakobo akamwambia Labani, “Nipe mke wangu; muda wangu umetimia, nami nataka kulala naye.” Labani akawakusanya watu wote wa mahali hapo, akaandaa karamu. Lakini jioni ilipofika, akamchukua Lea, binti yake, akampa Yakobo, naye Yakobo akalala naye. . . Asubuhi ilipofika, akaonekana Lea! Yakobo akamwambia Labani, “Umenitendea nini? Nilikutumikia kwa ajili ya Raheli, sivyo? Kwa nini umenidanganya?”

Labani akajibu, “Hatuna desturi hapa kumwoza binti mdogo kabla ya mkubwa. Maliza wiki ya harusi ya binti huyu, kisha tutakupa mdogo pia kwa malipo ya miaka mingine saba ya kazi.”

Yakobo akafanya hivyo. Akamaliza wiki ya Lea, kisha Labani akampa binti yake Raheli awe mkewe. . . Yakobo akalala na Raheli pia, akampenda Raheli kuliko Lea. Akamtumikia Labani kwa miaka saba mingine.

¹ *(Inaweza kumaanisha macho dhaifu au mabaya. Au inaweza kumaanisha macho “laini” au ya kuvutia. Yaani, Lea alikuwa na macho mazuri tu, lakini Raheli alikuwa mrembo katika uso na umbo.)

Wakati BWANA Alipoona kwamba Lea hakupendwa, akafungua tumbo lake, lakini Raheli alikuwa tasa. Lea akapata mimba akazaa mwana. Akamwita jina lake Reuben (kutoka kwa neno la Kiebrania "kuona"), kwa maana alisema, "Ni kwa sababu BWANA inakuonekana mateso yangu. Hakika mume wangu atanipenda sasa."

Akapata mimba tena, na alipojifungua mwana akasema, "Kwa sababu BWANA kusikiakwamba sipendi, alinipa huyu pia." Kwa hiyo akamwita Simeoni (kutoka "kusikia").

Akapata mimba tena, naye alipojifungua mwana, akasema, "Sasa hatimaye mume wangu atamzaakushika manakwangu mimi, kwa sababu nimemzalia wana watatu." Kwa hiyo akaitwa Lawi (kutoka "kuunganisha").

Akapata mimba tena, na alipojifungua mwana akasema, "Wakati huu nitamsifu BWANA." Kwa hiyo akamwita Yuda ((kutoka "kusifiwa"). Kisha akaacha kupata watoto.

Raheli hakuwa na wana kwa miaka mingi na alimwonea wivu Lea, lakini hatimaye Mungu alimpa wana wawili. Hata hivyo, mwana wa Lea, Yuda, ndiye aliyekuja kuwa babu wa Mfalme Daudi na hatimaye Yesu Kristo.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Yeremia 2:13** -Watu wangu wametenda dhambi mbili: Wameniacha mimi, chemchemi ya maji ya uzima, na wamechimba mabirika yao wenyewe, mabirika yaliyopasuka yasiyoweza kuhifadhi maji.

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Ni mambo gani ambayo watu hufanya wanapotaka kitu kupita kiasi?

KAULI YA MPITO YA MWALIMU:

- Hadithi ya leo inaangazia watu wawili, Yakobo na Lea, waliopata huzuni walipoweka tumaini lao katika kitu kingine isipokuwa Mungu.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya Yakobo katika hadithi.
 - Kumbuka maneno yote ya Lea, hasa majina ya wanawe na maana zake.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **TAMANI YA YAKOBO:** Yakobo alikuwa mtu wa aina gani katika nyakati tofauti maishani mwake? Ni sanamu gani zilizokuwa zikitawala maisha yake wakati mwingine?
- **TAMANI YA LEAH:**Maisha ya Lea yalikuwaje? Alikuwa akiamini nini ili apate upendo na maana? Tunajifunza nini kutokana na majina ya wana watatu wa kwanza wa Lea?
- **MAPINDUZI YA LEAH:** Tunajifunza nini kutokana na jina la mwana wa nne wa Lea? Hili linatuonyesha mabadiliko gani katika mtazamo au imani yake? Kwa nini Yuda alikuwa muhimu sana?
- **MUNGU:** Tunajifunza nini kuhusu Mungu kutokana na jinsi tunavyomjali Yakobo na Lea? Tunajifunza nini kuhusu mpango wake wa kumleta Mwokozi? Maisha ya Lea yanafananaje na Injili inavyofanya kazi? Injili ina uhusiano gani na udhaifu?
- **SANAMU:** Tunaweza kujifunza nini kutoka kwa Yakobo na Lea kuhusu sanamu katika maisha yetu wenyewe? Ni nani jibu la kweli kwa ibada yetu ya sanamu - upendo wetu wa kweli au bwana harusi wa kweli? Je, ni bora zaidi kuliko upendo wa kibinadamu? Ni zipi baadhi ya sanamu katika maisha yetu leo?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni ngazi za aina gani ambazo watu huzigeuza kuwa sanamu. Yaani, ni njia zipi zaidi ya Yesu wanazotegemea ili kumfikia Mungu au kupata maisha bora?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Unaweka tumaini lako katika upendo gani leo isipokuwa Yesu? Yaani, kitu kinachokufanya ufikiri, “Kama ningekuwa na _____ maisha yangu yangekuwa mazuri sana!”
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

(Hebu tuangalie wahusika wakuu katika hadithi na tuone tunachojifunza kuwahusu, kutuhusu, na kuhusu Mungu!) (Dokezo: Mawazo yaliyochukuliwa kutoka "Miungu Bandia," na Tim Keller.)

TAMANI YA YAKOBO:

- Yakobo alikuwa nani? Alikuwa mtu wa aina gani katika hatua tofauti za maisha yake?
 - **Kurudi nyumbani na baba na mama?**
 - *Pili, mwana asiye na umuhimu mkubwa; hakupendwa sana na baba, hakupendwa na mama pekee; hakupendwa na mtu maarufu na mwenye nguvu kama Esau.*
 - *Mdanganyifu, mtu aliyeshikilia nafasi yake, utambulisho wake, baraka na umakini wa baba yake.*
 - **Wakati wa kusafiri?**
 - *Akikimbia, mpweke, bila mama yake, hana pesa, yuko hatarini.*
 - *Nilikutana kwa nguvu na BWANA, Mungu wa agano wa Ibrahimu na Isaka, na nilipitia ahadi Zake.*
 - **Nyumbani kwa Labani?**
 - *Alikuwa akitafuta mahali, utambulisho,*

- *Kujaribu kukabiliana na tamaa, kukataliwa na baba yake, kufiwa na mama yake*
 - *Kumtamani Raheli, kumtamani.*
 - *Kupendekeza mikataba ya kipumbavu kwa sababu ya kupofushwa na hamu. Sikusubiri hata kusikia bei ya Labani kwanza! Au kujadili bei inayofaa. Alikuwa amejaa tamaa na matamano.*
 - *"Nataka kulala naye!" - Hii inaonyesha nini? Kuzidiwa na hamu.*
 - *Yeye mwenyewe alidanganywa, mwathirika wa mdanganyifu mwingine.*
- **Katika hadithi hii, Yakobo alikuwa akitazamia nini kwa ajili ya tumaini?**
 - *Kumpata Raheli, mpenzi wake wa kweli!*
 - *Upendo, umuhimu.*
- **Labani alimwambia Yakobo nini alipomtuhumu kwa kumdanganya kwa Lea? Huenda hili lilimkumbusha Yakobo nini?**
 - *Akasema, "Si desturi yetu kumweka mdogo kabla ya mkubwa."*
 - *Huenda ingemkumbusha jinsi alivyomdanganya baba yake mwenyewe afikirie kwamba alikuwa kaka yake mkubwa. Dhambi yake mwenyewe ilikuwa imemjia!*
- **Ni nini kilichokuwa kinatawala maisha ya Yakobo? Ni nini kilichokuwa kinaathiri jinsi alivyoishi?**
 - *Hapo awali, hamu ya upendo, baraka na urithi wa baba yake.*
 - *Kutamani Raheli.*
- **Kuna tatizo gani na hili? Haya yanaonekana kama mambo mazuri.(upendo kutoka kwa baba, upendo kwa mwanamke)**
 - *Alikuwa akiwatazama watu (baba yake, Rachel) kwa ajili ya utambulisho na maana ya maisha BADALA ya kumtazama Mungu.*
 - *Ndani kabisa alifikiri kwamba kuwa na Raheli kungemfanya awe na thamani!*
 - *Alikuwa akichukua vitu vizuri (upendo kutoka kwa baba, upendo kutoka kwa mwanamke) na kuvifanya kuwa vitu muhimu zaidi, muhimu zaidi kuliko kumwamini Mungu kusimamia maisha yake.*
- **Vipi kuhusu kukutana kwa Yakobo na Mungu katika ndoto? Je, imani yake wakati huo haikuwa na maana yoyote? Je, alikuwa akijifanya tu kumwamini Mungu?**
 - *Hapana, alikuwa mwamini katika Mungu, lakini, kama sisi sote, imani yake ilikuwa dhaifu wakati mwingine.*
 - *Kazi ya Mungu katika maisha yetu ni mchakato.*
 - *Polepole Mungu anatuonyesha sanamu za maisha yetu, vitu tunavyogeukia badala ya Mungu kwa ajili ya upendo na maana ili tuweze kutubu.*
- **Matokeo ya Yakobo kuweka tumaini lake katika mambo yasiyofaa yalikuwa nini (mfano Raheli, baraka ya baba yake)?**
 - *Alidanganywa na kukatishwa tamaa. Aligundua kwamba mambo haya hayaridhishi kweli.*
 - *Mzozo wa kifamilia.*
 - *Haijalishi jambo fulani linaonekana zuri na lenye kuahidi kiasi gani kwetu, tukiliamini litatutimizia, litakatisha tamaa, yaani, unapojitahidi kutafuta sanamu, "Unaweza kwenda kulala na Rachel, lakini huwa LEAH ASUBUHI SIKU ZOTE!"(Keller)*

TAMANI YA LEAH:

- **Lea alikuwa nani? Maisha yake yalikuwaje?**
 - *Binti wa kwanza, lakini mbaya, asiye kutia, aliishi chini ya kivuli cha dada mdogo mrembo sana, Rachel.*
 - *Hakuwa mrembo sana kiasi kwamba baba yake alilazimika kumdanganya mtu ili amuo!*
 - *Hakupendwa na mumewe, hakuwahi kuhitajika naye.*
 - *Ana wivu sana kwa dada yake. Anatamani sana upendo na heshima ya mumewe.*
- **Leah alijaribu kupata upendo na maana katika maisha yake?**
 - *Kwa kupata wana, kupitia familia, kupitia kutimiza kusudi lake maishani kwa usahihi (kuwa mama)*
- **Majina ya wana watatu wa kwanza wa Lea yalikuwa yapi? Majina yao yalimaanisha nini? Alitamani nini zaidi kila wakati?**
 - *Reubeni – kuona – Mungu aliona mateso yangu. Labda sasa Yakobo ataniona! Alitaka upendo wa mume. Alitaka kuonekana.*
 - *Simeoni – kusikia – Bwana alinisikia, kwamba sipendi. Labda sasa atanisikia! Nilitaka upendo wa mume. Alitaka kusikilizwa.*
 - *Levi – kuambatana – labda sasa atakuwa ameambatana nami (upendo wa mume). Alitaka kuambatana na mume ambaye angempenda.*
- **Alikuwa akijaribu kupata kuridhika, kupata upendo wa mumewe?**
 - *Kupitia kuzaa watoto*

MAPINDUZI YA LEAH:

- **Je, mbinu yake ya kupata mtoto wa nne ina tofauti gani? Jina lake lilikuwa nani?**
 - *Yuda – sifa – “Sasa nitamsifu Bwana?”*
 - *Hatimaye lengo lake ni kwa Bwana. Hapo awali ilikuwa kwa Bwana tu kama njia ya kupata kitu alichokitaka kweli - upendo wa mumewe. Sasa ni sifa tu. Hakuna kutajwa kwa mume au kufanikiwa.*
 - *Sasa anaacha kujaribu, anaacha kupata watoto. Anamwamini Mungu. (Baadaye, kama vile mapambano yanayoendelea ya Yakobo, anapambana tena baadaye na hili. Mungu bado anafanya kazi maishani mwake!)*
- **Unajua ni kwa nini Yuda labda ndiye mwana muhimu zaidi wa Yakobo?**
 - *Ukoo wa Mwokozi aliyeahidiwa uliendelea kupitia yeye!!!*

MUNGU

- **Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu? Kuhusu mpango wake wa kumleta Mwokozi?**
 - *Mwenye huruma, mwenye huruma kwa waliokandamizwa, wasiohitajika, na waliokataliwa*
 - *Mpango wake wa kumleta Mwokozi ni tofauti na jinsi mwanadamu anavyofikiri. Anapitia udhaifu, kupitia waliokataliwa na ulimwengu.*

- *Mapambano ya Leah ni mfano wa Injili. Mungu hutumia dhaifu zaidi. Mwokozi angekuja katika udhaifu, akitoa maisha yake kwa ajili ya wengine, si kwa nguvu na ushindi wa kijeshi.*

SANAMU

- **Hii inatufundisha nini kuhusu SANAMU katika maisha yetu?**
 - Chochote zaidi ya Yesu unachoweka tumaini lako kwa ajili ya maisha, kwa maana, kwa upendo, kwa utimilifu - inaweza kuonekana kama Raheli usiku gizani, lakini itakuwa Lea asubuhi! (Kukatishwa tamaa, kutotimia, haitoshi)
 - Yesu ndiye Bwana harusi wa kweli! Yeye pekee ndiye atakayefanya maisha yako yawe kamili! Anaweka mkono wake juu ya Lea, na anaweka mkono wake juu yetu, haijalishi sisi ni wabaya kiasi gani. Alikufa ili kutufanya bibi harusi wake.
- **Ngazi katika ndoto ya Yakobo inaweza kutufundisha nini kuhusu sanamu?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kikundi)

- **Ni ngazi za aina gani ambazo watu huzigeuza kuwa sanamu. Yaani, ni njia zipi zaidi ya Yesu wanazotegemea ili kumfikia Mungu au kupata maisha bora?**
 - *Katika dini zingine zote au njia za kujaribu kumfikia Mungu au kupata UHAI halisi, wanadamu wanapaswa kupanda ngazi kwa Mungu hatua kwa hatua - kupitia matendo ya haki, maadili, kutoa dhabihu, kuepuka mambo mabaya, au maarifa sahihi.*
 - *Yakobo alitarajia kuolewa na Raheli, na Lea alitarajia kupendwa na Yakobo.*
- **Kwa Wakristo, ngazi yetu ni nini?**
 - *Hatupandi ngazi za ngazi. Tunategemea NGAZI pekee - Yesu! Yeye NDIYE ngazi!*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni upendo gani wa kweli unaouweka katika tumaini lako? Je, kuna kitu maishani mwako kinachokufanya ufikiri, “Kama ningekuwa na _____, maisha yangu yangekuwa mazuri sana! Ningeridhika na kukamilika!” Kama huyu si Yesu, hatakutimiza kwa muda mrefu!**
- **TUBU kwa kutafuta UPENDO WA KWELI popote isipokuwa yule bwana harusi wa kweli, ngazi pekee - YESU!**

18. Naamani na Bartimayo

2 Wafalme 5:1-15

Marko 10:46-52 na Luka 18:35-43

Mada Kuu: Utakaso kwa Imani

[Dhana Kuu za Injili: Utakaso, Asili ya Imani, Dhambi]

HADITHI:

Naamani, kamanda wa jeshi la mfalme, alikuwa mtu mashuhuri sana huko Syria. Alikuwa askari shujaa na alikuwa na kila kitu ambacho mtu angeweza kutaka - mamlaka, umaarufu, na utajiri. Lakini pia alikuwa na ugonjwa mbaya wa ngozi ambao haukuwa na tiba.

Katika moja ya mashambulizi yao nchini Israeli, jeshi la Syria lilimkamata msichana mdogo Mwisraeli ambaye akawa mtumishi wa mke wa Naamani. Alipoona tatizo la Naamani, alimwambia mkewe, "Laiti bwana wangu angemwona nabii aliyeko Samaria! Angemponya ugonjwa wake."

Naamani alipomwambia mfalme wake kile msichana huyo alichosema, alimtia moyo aende Israeli. Na mfalme wa Shamu akatuma barua pamoja naye kwa mfalme wa Israeli, pamoja na dhahabu nyingi, fedha, na mavazi mazuri. Mfalme wa Israeli aliposikia ombi la Naamani la kuponywa, aliogopa na hakujuua la kufanya kwa sababu aliwaogopa Washami, na alijua hangeweza kuponya ugonjwa wake. Lakini Elisha mtu wa Mungu aliposikia kuhusu hili, alituma ujumbe akisema, "Mlete mtu huyu kwangu, naye atajua ya kuwa kuna nabii katika Israeli."

Kwa hiyo Naamani akaenda na farasi na magari yake ya vita na kusimama mlangoni pa nyumba ya Elisha. Elisha alimtuma mjumbe kumwambia, "Nenda ukaoge mara saba katika Mto Yordani, na nyama yako itarudi na utatakaswa." Lakini Naamani aliondoka akiwa na hasira. Alitukanwa kwa sababu alitarajia nabii atoke na kufanya uponyaji wa ajabu kwa mkono wake. Alisema, "Tuna mito safi zaidi katika nchi yangu. Je, siwezi kuoga ndani yake na kutakaswa?" Kwa hiyo akaenda zake kwa hasira.

Lakini watumishi wa Naamani wakamwendea na kumwambia, "Baba yangu, kama nabii angekuambia ufanye jambo kubwa, je, usingelifanya? Kwa nini usifanye jambo hili rahisi?" Basi Naamani akashuka na kujichovya katika Yordani mara saba, kama Elisha alivyosema, na nyama yake ikarudi na kuwa safi kama ya mtoto mdogo.

Ndipo Naamani na watumishi wake wote wakarudi kwa mtu wa Mungu, akasimama mbele yake, akasema, Sasa najua ya kuwa hakuna Mungu duniani kote, isipokuwa katika Israeli.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Zaburi 20:7:** "Wengine wanatumaini magari ya vita, wengine farasi, lakini sisi tunatumaini jina la Bwana Mungu wetu."

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Ni kitu gani kuhusu wewe mwenyewe ambacho ungependa sana kukibadilisha? Ungeanzaje?
- Unapowafikiria watu waliofanikiwa au wenye ushawishi, kwa kawaida hutatuaje tatizo au kurekebisha hali? Wanatumia nini?
 - Majibu yanayowezekana: nguvu, nafasi, ushawishi, miunganisho, majukumu.

KAULI YA MPITO YA MWALIMU:

- Sisi sote, tukiwa waaminifu, tuna njia ambazo tungependa kubadilika. Lakini mara nyingi tunaweka tumaini letu la kubadilika katika mambo mengine zaidi ya Mungu.(hata tunapotafuta mabadiliko ya kiroho!).Hadithi yetu ya leo inamhusu mtu ambaye alihitaji msaada wa kweli ili kubadilika lakini akafanya vibaya hadi Mungu alipomwonyesha njia bora zaidi.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Kwa kawaida Naamani humgeukia nani au kwa nani ili kupata msaada katika kutatua matatizo yake?
 - Je, Elisha anaitikia kuwasili kwa Naamani jinsi alivyotarajia? Kwa nini au kwa nini asiitikie?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **NAAMANI:**Alikuwa mtu wa aina gani? Alikuwa mtu mzuri au mbaya? Anataka kubadilisha nini?
 - **Naamani anatafuta mabadiliko**Imani yake iko wapi? Mungu anamtumia nani katika maisha yake kumsaidia?
- **MUNGU:** Mungu anatakaje Naamani atafute mabadiliko?
- **ISRAELI:**Ni somo gani kwa Israeli wakati huo?
- **BARTIMAEUS:**Alikuwa mtu wa aina gani?
 - Je, mbinu yake ya kutafuta mabadiliko au uponyaji ilikuwa tofauti vipi na ya Naamani?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni katika njia zipi tunazofanana na Naamani wakati mwingine tunapotafuta msaada au kujaribu kubadilisha maisha yetu? Ni karama au sifa

gani za kibinafsi tunazojaribu kuzitegemea kabla ya kumgeukia Mungu - au hata zaidi ya kumtegemea Mungu?

- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Je, ukoje kama Naamani katika maisha yako leo? Ni baadhi ya karama, nguvu, au faida gani ulizonazo katika maisha yako ambazo umezitegemea zaidi ya Mungu?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

NAAMANI:

- **Naamani alikuwa nani? Alikuwa mtu wa aina gani? Nguvu zake zilikuwa zipi?**
 - *Alikuwa maarufu, mwenye mafanikio, mwenye nguvu, tajiri. Alikuwa na wanajeshi, farasi, magari ya vita.*
 - *Alikuwa na mamlaka (barua) ya mfalme, nguvu ya kuwa kiongozi katika nchi yenye nguvu, alikuwa tayari kufanya tendo la kishujaa ili "kupata" suluhisho lake mwenyewe.*
- **Tatizo lake lilikuwa nini?**
 - *Ukoma, lakini pia kiburi!*

SULUHISHO LA NAAMANI:

- **Je, Naamani alitumia mbinu gani kutatua tatizo lake?Ni utajiri, uwezo, au cheo gani alichotumia kusaidia kupata suluhisho?Yaani, ni sehemu gani za suluhisho alizojaribu kutoa mwenyewe?**
 - *Kiburi, utajiri, cheo, matendo makuu.*
 - *Alitaka kupata kibali cha nabii - alihisi kwamba anastahili heshima na kibali cha nabii.*
 - *Alileta zawadi za thamani nyingi kwa Israeli, pamoja na barua ya mfalme.*
- **Je, Naamani alikuwa na imani yoyote? Imani yake ilikuwa katika nini?**
 - *Imani ndogo aliyokuwa nayo ilikuwa ni ufahamu wa kichwa tu, si imani iliyokuwa tayari kuacha kujitegemea kwake mwenyewe.*
- **Ni nani aliyempeleka kwenye suluhisho? Walifanyaje?**
 - *Mtumwa wa kike wa Israeli na watumishi wake - watu wa hali ya chini.*
 - *Walimkaribia kwa upendo na unyenyekevu.*

SULUHISHO LA MUNGU:

- **Elisha alifanya nini Naamani alipomjia? Hakufanya nini? Alimwambia nini?**
 - *Alimtuma mtumishi kuzungumza naye.*
 - *Hakuja mwenyewe, hakutambua msimamo wa Naamani, au kufanya uponyaji mkubwa.*

- o *Alimwambia aoge katika Mto Yordani mara saba.*
- **Suluhisho la Mungu kwa Naamani lilikuwa lipi? Alihitaji nini? Kwa nini? Kwa nini hili lilikuwa gumu sana kwa Naamani?**
 - o *Unyenyekevu mbele ya watumishi wake, kuacha cheo, utajiri, mamlaka kama njia ya kubadilika. Kujivua kila aina ya kujitegemea!*
 - o *Imani kwa Mungu pekee, kumtegemea kikamilifu yeye na njia yake.*
 - o *Hebu fikiria kamanda mwenye nguvu wa vita akivua nguo mbele ya watumishi wake na kujiosha kwenye maji machafu mbele yao.*
- **Sote tunatamani kubadilika, kuwa bora zaidi, kuwa watakatifu zaidi, kuwa na tija zaidi kwa Mungu, kuponywa. Tunaona katika hadithi hiimbinu mbili zinazowezekanakutafuta mabadiliko makubwa katika maisha yetu.**
- **Ni nini? Unaweza kuzielezeaje? Ni ipi inayofanya kazi? Ni ipi isiyofanya kazi?**
 - o **Kujitegemea**(Mbinu ya Naamani)
 - *Utiiifu kwa sheria ili kupata haki yetu, utajiri wa kidunia, sifa, nguvu, cheo, na wema wetu wa asili.*
 - o **Utegemezi wa Mungu**(Mbinu ya Mungu)
 - *Unyenyekevu, kusalimisha yote tunayotegemea kwa ajili ya haki, toba ya dhambi, imani katika Mungu pekee, kuacha nafasi, kuwa tayari kuchafua.*
 - *Kulingana na uhusiano na Mungu.*
 - *Mungu anataka kutuondolea juhudi zetu zote za kujirekebisha, kama vile alivyotaka Naamani avue nguo zake ili aingie majini!*

ISRAELI:

- **Kwa nini hadithi hii ilihitajika kwa Waisraeli wakati huu?**
 - o *Walihitaji kuacha kiburi chao wenyewe na kumwamini Mungu badala ya wao wenyewe.*
 - o *Walihitaji kukumbushwa kwamba Mungu amekuja kuwahurumia Mataifa na pia wao wenyewe.(Ahadi ya Mungu kwa Ibrahimu)*
- **Ili kukagua:**
 - o **Naamani alikuwa na nguvu na faida nyingi maishani.Zilikuwa nini?**
 - *Nguvu na mafanikio ya kijeshi, sifa nzuri, cheo cha juu, barua kutoka kwa mfalme mwenye nguvu, utajiri.*
 - o **Mambo haya yalizuia kumjua na kumtegemea Mungu kikamilifu. Vipi?**
 - *Kwa sababu alijitegemea yeye mwenyewe na vipawa na uwezo wake.*
 - o **Ili Mungu amponye au ambadilishe, ilibidi aache mambo haya yote. Vipi?**
 - *Ilibidi aache au aache yote aliyopaswa kutoa na kujivunia na kujitumbukiza tu katika Mto Yordani mchafu.*

Taarifa ya mpito:Hebu tuangalie hadithi nyingine ili kulinganisha jinsi mtu huyu anavyotafuta suluhisho la tatizo lake na jinsi Naamani alivyotafuta mabadiliko.

HADITHI NYINGINE:

Uponyaji wa Kipofu Bartimayo

Marko 10:46-52 na Luka 18:35-43

Yesu na wanafunzi wake walipokuwa wakipita kwenye barabara nje ya Yeriko, walifuatwa na umati mkubwa wa watu. Walipokuwa wakitembea, walimpita kipofu mmoja, Bartimayo, aliyekuwa ameketi kando ya barabara akiomba. Aliposikia kwamba ni Yesu wa Nazareti, alianza kupiga kelele, "Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!" Wengi walimkemea na kumwambia anyamaze, lakini alipiga kelele zaidi, "Mwana wa Daudi, nihurumie!"

Yesu alisimama na kusema, "Mwiteni." Basi wakamwita yule kipofu, "Jipe moyo! Simama kwa miguu yako! Anakuita." Akatupa vazi lake kando, akaruka, akamwendea Yesu. "Unataka nikufanyie nini?" Yesu akamwuliza. Yule kipofu akasema, "Rabi, nataka kuona." "Nenda," Yesu akasema, "imani yako imekuponya." Mara akapata kuona, akamfuata Yesu, akimsifu Mungu. Watu wote walipoona, nao wakamsifu Mungu. Na huo ndio mwisho wa hadithi.

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

BARTIMAEUS:

- **Bartimayo alikuwa nani? Alikuwa mtu wa aina gani?**
 - *Kipofu, mwombaji, maskini, huenda mtu aliyetengwa, anayewategemea wengine kwa mambo mengi ya maisha.*
- **Tatizo lake lilikuwa nini?**
 - *Alikuwa kipofu.*
- **Bartimayo alikuwaje kama Naamani?**
 - *Nilikuwa na tatizo.*
 - *Nilitafuta jibu.*
 - *Nilitaka kuponywa.*
 - *Hakuweza kujiponya mwenyewe.*
- **Bartimayo alikuwa na njia gani ya kutatua tatizo lake?**
 - *Alikuwa mnyenyekevu, akipuuza sifa au hadhi yake, akivumilia matusi ya maneno kutoka kwa wengine, akiwa amekata tamaa, akiomba msaada kwa yule pekee ambaye angeweza kusaidia.*
- **Je, mbinu ya Bartimayo ilikuwa tofauti vipi na ya Naamani?**
 - *Hakujali sifa yake au kile ambacho wengine walimfikiria.*
 - *Aliomba, akakimbia, akatamani kuguswa na Mwana wa Daudi.*

- o *Tofauti Muhimu* Naamani ni mtu anayeonekana kuwa mwema kulingana na wema wake mwenyewe ikilinganishwa na Bartimayo, mtu mwenye dhambi (yaani aliyelewa dhambi yake mwenyewe) akijinyenyekeza mbele za Mungu.
- o Naamani na Bartimayo walikuwa sawa kwa sababu walikuwa wahitaji sawa na wenye dhambi sawa, lakini ni mmoja tu kati ya hao wawili aliyeona dhambi yake na uhitaji wake.
- o Ni makosa kufikiri kwamba injili ni kwa ajili ya maskini au dhaifu pekee. Pia ni kwa ajili ya matajiri na wenye nguvu ambao kuelewajinsi walivyo dhaifu na wasiojiweza!

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- Naamani na Bartimayo, kwa kweli, wote walikuwa "waombaji vipofu." Naamani alikuwa mwepesi wa kuona na kukubali kufilisika kwake kiroho, huku Bartimayo akiwa mkweli kabisa na tayari kulia kabisa kuomba msaada. Ni katika njia zipi tunazofanana na Naamani wakati mwingine tunapotafuta msaada au kujaribu kubadilisha maisha yetu? Ni karama au sifa gani za kibinafsi tunazotaribu kuzitegemea kabla ya kumgeukia Mungu - au hata zaidi ya kumtegemea Mungu?
- Naamani angekuwa tayari kufanya tendo kubwa ili astahili au astahili uponyaji.
 - o Ni mambo gani makubwa ambayo watu wako tayari kufanya katika kumtumikia Mungu?
- Mungu alitaka Naamani awe tayari kujichovya katika Mto Yordani mchafu mara saba ili kuonyesha imani yake. Je, kuna mambo madogo madogo ya unyenyekevu ambayo Mungu angependa tufanye ili kuonyesha imani yetu kwake?
- Labda wakati mwingine unajisikia kama mtu mdogo kama msichana mdogo wa Kiisraeli au watumishi wa Naamani. Watu hawa, watu wa chini kabisa na dhaifu zaidi katika nyumba yake, walimfanya abadilike. Mtazamo wao ulikuwaje? Tunawezaje kuwa kama wao? Kwa maneno mengine, Mungu anawezaje kukusaidia kuwa wakala wa mabadiliko kwa wengine?
 - *Unyenyekevu, heshima, na upendo wa dhiti.*
- Naamani alimpata Mungu kwa sababu ya ukoma wake. Hakuwa akimtafuta Mungu, bali tu kwa ajili ya tiba, lakini Mungu alibadilisha moyo wake pia. "Ukoma" unaweza kuwa nini maishani mwako? Ni maumivu, maumivu, au udhaifu gani ambao Mungu anaweza kuwa anatumia maishani mwako kuvunja kiburi chako na kujitegemea ili umgeukie kikamilifu zaidi?

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- Unafananaje na Naamani katika maisha yako leo?

- **yaani, ni baadhi ya karama, nguvu, au faida gani ulizonazo maishani mwako? Unategemeaje mambo haya moyoni mwako ili kupata kibali cha Mungu, badala ya kutegemea neema yake pekee?**
- **Ni jambo gani kubwa ungekuwa tayari kumfanyia Mungu? Ni jambo gani dogo, la unyenyekevu (kama vile kujitia ndani ya Yordani) ambalo ungepata shida kufanya mbele za Mungu?**
- **Mungu alitumia watu wadogo katika maisha ya Naamani - msichana mtumwa wa Kiisraeli na watumishi wake mwenyewe - kumsaidia kuona hitaji lake la mabadiliko. Ni nani baadhi ya watu wadogo au hali za unyenyekevu ambazo Mungu angeweza kutumia kuwasaidia viongozi kumtegemea zaidi Mungu?**

19. Paulo Anamkemea Petro

Wagalatia 2:11-15, 20, 21

(Pia tazama Matendo 10:1-11:18; 15:1,2,5,7-11; 1 Petro 1:13-2:10)

Mada Kuu: Kuishi Sambamba na Ukweli wa Injili

[Dhana Kuu za Injili: Utakaso kwa Imani, Imani Inayojionyesha Katika Upendo, Dhambi]

MUKTADHA: *(Mwalimu, fupisha hili mara moja tu kwa darasa kabla ya kusimulia hadithi mara ya kwanza.)* Mtume Petro ni mmoja wa baba wakubwa wa imani ya Kikristo. Alichaguliwa na Yesu kuwa mwanafunzi wake na alitembea na Yesu kwa miaka mitatu ya huduma, mara nyingi akionyesha imani kubwa na ujasiri katika kusimama na Yesu. Lakini pia alikuwa na nyakati za shaka kubwa na kushindwa kama vile alipomwacha Yesu kabla ya kusulubiwa. Lakini baada ya ufufuo alipopata msamaha wa Kristo kwa unyenyekevu kwa usaliti huu, na baada ya kuja kwa Roho Mtakatifu, Petro akawa jasiri katika kuhubiri Injili hata kwa hatari ya maisha yake mwenyewe. Mungu alikuwa akiendelea kufanya kazi katika maisha ya Petro ili kumbadilisha na kumkuza, lakini ilikuwa mchakato ulioendelea kwa maendeleo na kushindwa njiani.

HADITHI:

Petro alikuwa kiongozi wa kwanza wa Kikristo Myahudi kuwatambua Wakristo wa Mataifa wakati Mungu alipomwongoza kupitia ndoto kumtembelea na kumbatiza Kornelio na familia yake. (Matendo 10 na 11) Pia yeye, pamoja na viongozi wengine katika kanisa la Yerusalemu, walithibitisha wito wa Mungu kwa Paulo wa kuhubiri injili kwa Mataifa. (Matendo 15). Kwa hivyo Petro kwa kawaida aliwakaribisha waumini wa mataifa wasiotahiriwa kanisani! Hata hivyo, hata Petro wakati mwingine alishindwa kuigiza alichuamini.

Paulo aliandikia kanisa la Galatia kwamba alihitaji kumkabili Petro mbele ya kanisa lote huko Antiokia. Petro alipokuja kutembelea kanisa huko kwa mara ya kwanza, alikula kwa furaha na waumini wa Mataifa na alikuwa rafiki kwao. Lakini baadaye baadhi ya waumini Wayahudi kutoka Yerusalemu walikuja kutembelea kanisa la Antiokia. Hawa walikuwa wale waliokuwa wakishinikiza Wakristo wa Mataifa kutahiriwa na kufuata desturi za Kiyahudi. Walipofika, Petro alianza kuogopa kile ambacho wangeweza kufikiria, kwa hivyo akaanza kuwaepuka waumini wasio Wayahudi ambao hawakutahiriwa. Waumini wengine wengi Wayahudi pia walipotoshwa na kujiunga naye katika unafiki huu, hata Barnaba mwaminifu!

Paulo aliwaambia kwamba walikuwa “kutotenda kulingana na ukweli wa injili.” Akamwambia Petro mbele yao wote, “Kama wewe, Myahudi, unaishi kama mtu asiye Myahudi kwa uhuru wakati hawa Wayahudi kutoka Yerusalemu hawakuchunguzi, una haki gani ya kuwataka watu wasio Wayahudi kufuata desturi za Kiyahudi ili tu kuwavutia marafiki zako wa zamani wa Yerusalemu?” Akaendelea kusema, “Hata sisi Wayahudi sote tunajua ya kwamba mtu hahesabiwi haki kwa kushika sheria, bali kwa imani katika Yesu Kristo.”

Petro alitubu waziwazi kwa hili kwa sababu baadaye katika baraza kuu la Yerusalemu, alisimama na Paulo dhidi ya wale watu waliotaka kuongeza tohara kama sharti kwa Wakristo wote. Baadaye, karibu na mwisho wa maisha ya Petro, alipowaandikia barua Wakristo waliotawanyika walioteswa, aliwasihi mara kwa mara kama washiriki wa familia ya Kristo kuishi maisha matakatifu yanayolingana na utambulisho mpya waliokuwa nao kwa sababu ya Injili.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Wagalatia 2:20:**“Nimesulubiwa pamoja na Kristo, na siishi tena, bali Kristo anaishi ndani yangu.Maisha ninayoishi katika mwili, naishi kwa imanikatika Mwana wa Mungu, aliyenipenda na kujitoa nafsi yake kwa ajili yangu.

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Unafikiri inamaanisha nini kutenda kwa njia inayolingana na Injili?
- Je, unaweza kufikiria hali ya hivi karibuni ambapo ulitenda kwa njia ambayo haikuwa sawa na kuwa kwako Mkristo?

KAULI YA MPITO YA MWALIMU:

- Mtume Paulo aliandika katika Warumi 7:18,19 kuhusu vita katika maisha yake mwenyewe ili kuishi kwa uthabiti kwa njia inayompendeza Mungu. Alisema, “Kwa maana nina hamu ya kufanya lililo jema, lakini siwezi kulitenda.”¹⁹Kwa maana ninachofanya si kizuri ninachotaka kufanya; la, ubaya nisiotaka kufanya—hili ndilo ninaloendelea kufanya.”Hili ni pambano la kupanda na kushuka dhidi ya mwili ambalo waumini wote hupitia tunapomkaribia Yesu. Mtume Petro ni mmoja wa mifano muhimu zaidi ya mchakato huu wa kupanda na kushuka wa kukua katika Bwana.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Kumbuka matendo yote ya Petro yaliyotajwa, mema na mabaya.
 - Paulo alikuwa na wasiwasi gani mkubwa kuhusu Petro?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezesaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MAISHA YA PETRO:**Unakumbuka nini kuhusu heka heka za maisha yake? Aliwatendeaje waumini wa Mataifa mema wakati mwingine?
- **PETRO NDANI YA ANTIOKI:**Alikuwaje mnaifiki?
- **INJILI - KUISHI KAMA TUNAVYOAMINI:**Injili ni nini? Ahadi gani? Inamaanisha nini kutenda kulingana nayo? Mifano? Au kutotenda kulingana nayo? Mifano?
- **BARUA ZA UZEE ZA PETRO - 2 PETRO 1:3-9:**Ni imani gani ambayo ni msingi kwetu kuendelea kukua na kuwa na tija katika Kristo? Hii inaonyesha nini kuhusu ukuaji endelevu wa Petro katika maisha yake?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Orodhesha baadhi ya njia mahususi ambazo sisi kama waumini tunaweza kutenda kwa njia “isiyoendana na ukweli wa Injili.” Kwa kila dhambi tunayotaja, eleza jinsi dhambi hii inavyoonyesha aina fulani ya kutoamini Injili.
- **UTEKELEZAJI WA BINAFSI:**Shiriki njia moja ambayo hukutenda kulingana na ukweli wa Injili wiki iliyopita. Toba ingeonekanaje?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

MAISHA YA PETRO:

- **Ni baadhi ya mambo gani mazuri na mabaya katika maisha ya Petro unayoweza kukumbuka kutoka katika Injili na Matendo ya Mitume? Mambo haya yanatuonyesha nini kuhusu Petro - tabia yake, utu wake, na imani yake?**
- **Ni lini Petro aliwatendea Wakristo wa Mataifa mema katika hadithi hii? Aliwatendeaje vizuri?**
 - *Alimtii Mungu kwa kwenda kushiriki Injili na Kornelio na kwa kusikiliza maneno ya Mungu katika ndoto ili asivitendee vitu ambavyo Mungu alikuwa amevitakasa (waumini wa Mataifa) kama najisi.*
 - *Hapo alitambua ujazo wa Roho Mtakatifu kwa hawa Mataifa.*
 - *Alimkubali na kumtia moyo Paulo katika wito wake wa kuwafikia Mataifa.*
 - *Alipofika Antiokia kwa mara ya kwanza alikula na kushiriki katika ushirika na waumini wa Mataifa na hakuwataka wafuate desturi za Kiyahudi kama vile tohara ili wawe sehemu kamili ya kanisa.*

PETRO ANTIOKIA

- **Ni kwa njia gani Petro alitenda kama mnaifiki na akabadilisha jinsi alivyowatendea waumini wa Mataifa? Kwa nini alifanya hivi?**
 - *Alipofika kwa mara ya kwanza kanisani Antiokia alikula kwa furaha na kushirikiana na waumini wa Mataifa na kuwafanya wajisikie wamekaribishwa kikamilifu katika kanisa la Kristo kulingana na imani yao katika Kristo pekee. Baadaye, waumini Wayahudi kutoka Yerusalemu walitembelea, na Petro alitenda tofauti kuelekea waumini wa Mataifa kwa sababu alikuwa na wasiwasi kuhusu kile ambacho watu wa Yerusalemu wangefikiria. Alijua kwamba hawakuwakubali*

watu ambao hawakuwa wametahiriwa na kuwa Wayahudi kamili katika desturi zao zote.

- Mnafiki hubadilisha maneno na matendo yake kulingana na hali tofauti na kulingana na nani anataka kumfurahisha au kumvutia.
- Alishindwa kuwapenda waumini hao wa Mataifa kwa sababu hakuwa akiishi kwa imani wakati huo. Hata alishindwa kuwapenda Wayahudi kwa sababu hakuwarekebisha au hata kuwawekea mfano bora.
- Wakati huo Petro alijifanya sanamu ya sifa yake mbele ya watu fulani “watu muhimu”. Alijali zaidi kuhusu walichofikiria kumhusu kuliko kufanya kile kilichokuwasawa. Alitengeneza sanamu kutokana na idhini yao.

INJILI - KUISHI KAMA TUNAVYOAMINI

- **"Injili" ni nini? Unaweza kuifupishaje? Ni ahadi gani kubwa tunazopokea tunapoamini Injili?**
 - Injili ni habari njema kwamba Mungu katika Yesu Kristo ametimiza ahadi zake kwa Israeli, na kwamba njia ya wokovu imefunguliwa kwa wote.
 - Injili ni kifo, kuzikwa, na ufufuo wa Kristo na yote ambayo inatimiza kwa ajili yetu.
 - Watu wote wametenda dhambi dhidi ya Mungu na wanastahili adhabu yake ya milele. Lakini nguvu ya Mungu kwa ajili ya wokovu wa wote waaminio ni hii. (Warumi 1:16)
 - Ahadi kwa wale wanaoamini Injili ni pamoja na:
 - wokovu wa milele,
 - kuzaliwa tena au kufanywa hai kiroho,
 - baada ya kurejesha ushirika na Baba kupitia Mwana na kwa Roho,
 - kuwa watoto na warithi wa Mungu, kusamehewa dhambi zote zilizopita, zilizopo, na zijazo, na kuhesabiwa haki ya Kristo machoni pa Mungu. Inamaanisha kuwa sisi si maadui wa Mungu tena bali tumeletwa katika familia yake na kwamba waumini wengine ni ndugu na dada zetu katika Kristo. Inajumuisha tumaini la milele la ufufuo wetu wa kimwili, utukufu, na uwepo pamoja na Mungu katika mbingu na dunia mpya.
 - Katika Injili waumini wote wameahidiwa uwepo na nguvu ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu.
- **Kufikiria ahadi na baraka hizi zote, je, inamaanisha nini “kutenda kulingana na ukweli wa injili”? Toa mifano maalum.**
 - Inamaanisha kwamba tunapaswa kutenda, kusema, na kuamini kwa njia inayoonyesha kwamba tunaamini ahadi hizi ni za kweli.
 - Mifano ni mingi. Hapa kuna michache:
 - Tukiamini kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya wokovu kwa ajili ya yeyote anayeamini, Myahudi au Mgiriki, mwanamume au mwanamke, mtumwa au huru, basi hatutawatendea watu wowote kwa upendeleo au wengine kwa upendeleo kwa sababu tu wao ni tofauti na sisi.
 - Tukiamini kwamba hakuna hata mmoja wetu anayestahili kibali cha Mungu kwa sababu ya dhambi zetu na sote tunategemea neema yake ili

kutuokoa, basi tutawaona wengine kama wenye dhambi wenzetu wanaomhitaji Yesu kama sisi wenyewe. Na tutawaona waumini wengine wote kama sawa.

- *Tukiamini kwamba kupitia Injili tunasamehewa kikamilifu, basi hatutaendelea kujaribu kupata nafasi yetu mbele za Mungu kupitia matendo mema.*
- *Tukiamini Injili, basi tutataka kutii amri za Mungu kwa shukrani kwa neema yake.*
- *Tukiamini kwamba Mungu ametusamehe dhambi zetu kubwa, basi tutakuwa tayari kuwasamehe wale wanaotutendea dhambi badala ya kuwatendea kwa dharau au ubaya.*
- *Kuwatendea maskini na matajiri, wasomi na wasio na elimu, viongozi na wafuasi, kwa upendo na heshima ile ile.*

● **Inamaanisha nini “KUTOTENDA kulingana na ukweli wa injili”? Toa mifano michache maalum.**

- *Inamaanisha kwamba jinsi tunavyotenda au maneno tunayosema, au mitazamo tuliyo nayo hufanya ionekane kama hatuamini kwamba injili ni kweli kweli.*
- *Mifano mingi sana, kama vile:*
 - *Kuwa na wasiwasi au wasiwasi. Kudanganya au kuwa na tamaa kwa sababu tunaogopa kuwa maskini au kutokuwa na kitu tunachohitaji.*
 - *Kufanya tunachojua ni makosa kwa sababu tunaogopa hukumu ya watu fulani. Tunawaogopa watu fulani tunaposhuku kwamba kweli tumefanywa kuwa wenye haki na Kristo au kwamba kibali cha Mungu ndicho tunachohitaji kweli.*
 - *Kuwatendea watu muhimu kwa heshima na wema huku ukiwa mkarimu kidogo au mwenye heshima kidogo kwa watu "wadogo".*
 - *Kuwa wafisadi au kuwadanganya watu wengine au kukataa kuwa wakarimu au kushiriki kwa sababu hatuamini kwamba Mungu yule yule anayeokoa roho zetu pia atatoa kile tunachohitaji katika maisha haya kwa hivyo tunapaswa kuchukua kile tunachohitaji au tunachotaka.*
 - *Kukataa kumsamehe mtu aliyetukosea kunaonyesha kwamba tunaamini kwamba sisi ni bora kuliko wao, kwamba sisi si wenye dhambi wanaohitaji huruma ya Mungu kwa usawa. Kutafuta kulipiza kisasi, kushikilia kinyongo.*
 - *Kutenda chuki au kukosa heshima kwa mtu wa kabila au rangi nyingine.*
 - *Kushindwa kusikiliza mawazo ya mtu au matatizo yake.*
 - *Kushindwa kushiriki Injili kwa sababu ndani kabisa hatuamini kwamba ni habari njema zaidi duniani, kwamba ni nguvu ya wokovu kwa yeyote anayeamini. Hatuamini kwamba utambulisho wetu kama watoto wa thamani wa Mungu uko salama kwa hivyo tunaogopa kwamba tunaposhiriki Injili tutaonekana wapumbavu kwa watu wengine.*
 - *Tukisisitiza kwamba watu waabudu jinsi tunavyoabudu au tunaamini mafundisho yote yasiyo muhimu kama tunavyoamini. Tukidharau wengine*

ambao hatukubaliani nao, hasa Wakristo wengine, ni kama tunaongeza kitu kwenye Injili ambacho lazima kifanyike ili Mungu atukubali.

BARUA ZA PETRO AKIWA MZEE - SOMA 2 PETRO 1: 3-9

- **Je, matunda ya imani inayokua katika Injili kulingana na mistari ya 5-7 yalikuwa nini?**
 - *Kukua katika wema, maarifa, kujizuia, uvumilivu, utauwa, wema, na upendo pamoja na imani.*
- **Anaposema, “kwa sababu hii hii”, anazungumzia sababu gani?**
 - *ahadi kwamba Mungu ametupa yote tunayohitaji ili kuishi maisha ya kimungu kupitia ujuzi wetu au uhusiano wetu naye kupitia neema yake.*
- **Kama tunashindwa kukua katika njia hizi, suala halisi ni lipi, kulingana na mstari wa 9? Hii inatufundisha nini kuhusu jinsi ya kukua na kuwa na tija zaidi katika kumfuata Yesu?**
 - *Ni kwa sababu tumesahau msamaha mkuu wa dhambi tulio nao katika Kristo!*
 - *Yaani, ni kwa sababu tumesahau Injili na hatuishi “kulingana na ukweli wa Injili”*
 - *Tunaweza tu kuwa na tija katika utumishi wa Yesu tunapoendelea kuamini kweli za msingi za Injili, ukweli kuhusu dhambi na msamaha kupitia imani katika kifo na ufufuo wa Yesu.*
 - *"Kazi" ya kwanza tunayo katika kukua katika Mungu ni imani. Yohana 6:29 - Yesu akajibu, "Kazi ya Mungu ndiyo hii: kumwamini yeye aliyemtuma."*
- **Petro aliandika barua hizi katika uzee wake. Hii inaonyesha kwamba alikuwa akiendelea kukua katika Bwana ingawa maisha yake yalikuwa yamejaa matendo makuu na maneno ya imani na nyakati za kushindwa "kutenda sawasawa na ukweli wa Injili." Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu wetu na jinsi anavyofanya kazi katika maisha ya waumini?**
 - *Mungu alikuwa mwaminifu kwa Petro katika maisha yake yote na aliendelea kumsaidia kukua. Hakumkata tamaa Petro, bali alikuwa mvumilivu kukamilisha kazi nzuri aliyoianza.*
 - *Mungu ni mwaminifu kwetu kila wakati, kutukumbusha injili, msamaha wetu, na ahadi zake zote kwetu.*
 - *Yeye ni mwenye rehema na subira kwetu kila wakati ili kuturudisha "kulingana na ukweli wa Injili."*
 - *Kukua kwetu (utakaso) katika Bwana si mstari ulionyooka wa maendeleo. Tutapambana na miili yetu na hofu zake na hivyo kushindwa wakati mwingine, hata kuhitaji kukemewa ili tuweze kutubu.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Taja njia mahususi zaidi ambazo sisi kama waumini tunaweza kutenda kwa njia isiyoendana na ukweli wa Injili. Kwa kila dhambi iliyotajwa, eleza jinsi dhambi hii inavyoonyesha aina fulani ya kutoamini Injili.**
 - o *Kwa mfano. Ninapomdharau mtu kutoka kanisa lingine anayeabudu kwa njia tofauti na mimi, inaonyesha kwamba siamini kwa undani kwamba watu hao ni watoto wa Mungu kama mimi nilivyo.*
 - o *Kwa mfano. Ninaposenganya, inaweza kufichua kwamba nataka watu wafikiri mimi ni bora kuliko mtu huyo mwingine. Hilo linaonyesha kwamba siamini kabisa kwamba kuwa mtoto wa Mungu ndio utambulisho ninaohitaji. Ninaamini ndani kabisa kwamba nahitaji idhini ya watu wengine pia.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Shiriki na kundi jinsi moja ambayo hukutenda kulingana na ukweli wa Injili wiki iliyopita? Mungu anataka utubu vipi? Ni nini hasa unachohitaji kukumbuka na kuamini kuhusu Injili katika hali hii?**

20. Mfano wa Mtumishi Asiyesamehe

Mathayo 18:21-35

Mada Kuu: Msamaha

[Dhana Kuu za Injili: Msamaha, Ufalme, Dhambi]

HADITHI:

Siku moja Petro alimwendea Yesu na kumwuliza, "Bwana, nimsamehe ndugu yangu mara ngapi akinikosea? Hadi mara saba?"

Yesu akajibu, "Nakuambia, si mara saba, bali mara sabini na saba. Kwa sababu hiyo, ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme aliyetaka kufanya hesabu na watumwa wake. Alipoanza kufanya suluhu, mtu mmoja aliyekuwa na deni lake la talanta elfu kumi aliletwa kwake. Kwa kuwa hakuweza kulipa, bwana wake akaamuru wauzwe yeye, mkewe, watoto wake, na vyote alivyo navyo, ili kulipa deni hilo.

"Mtumishi huyo akapiga magoti mbele yake, akamwomba, 'Nivumilie,' akaomba, 'nami nitalipa kila kitu.' Bwana wake akamhurumia, akafuta deni lake, akamruhusu aende zake.

"Lakini mtumishi huyo alipotoka, akamkuta mmoja wa watumishi wenzake aliyekuwa na deni lake dinari mia moja. Akamshika na kuanza kumkaba koo. Akauliza, 'Lipa kile unachonidai!'

"Mtumishi mwenzake akapiga magoti, akamsihi, 'Nivumilie, nami nitakulipa.'

"Lakini alikataa. Badala yake, akaenda, akamtia gerezaani mpaka atakapolipa deni. Watumishi wengine walipoona yaliyotokea, walihuzunika sana, wakaenda kumwambia bwana wao yote yaliyotokea.

"Ndipo bwana wake akamwita mtumishi huyo. Akamwambia, 'Wewe mtumishi mwovu,' 'Nilifuta deni lako lote kwa kuniomba. Je, hukupaswa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia?' Kwa hasira bwana wake akamkabidhi kwa walinzi wa gereza ili ateswe, hata atakapolipa deni lake lote.

Yesu akasema, "Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni atakavyowatendea kila mmoja wenu, msipomsamehe kila mmoja ndugu yake kwa moyo wenu wote."

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mathayo 18:32b-33:** "Nilifuta deni lako lote kwa sababu ulinisihi. Je, haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia?"

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Inamaanisha nini kumsamehe mtu? Msamaha unapaswa kuwa na athari gani kwako na kwa wengine?**

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Mojawapo ya mambo magumu zaidi kwetu kufanya ni kuwasamehe wale waliotuumiza. Tunaweza kufikiria sababu nyingi za kutowasamehe wengine. Katika hadithi ya leo tutaona Yesu anasema nini kuhusu kuwasamehe wengine.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya mfalme.
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya mtumishi wa kwanza ambaye deni lake lilifutwa na mfalme.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **SWALI LA PETRO:** Maoni ya Petro kuhusu msamaha yalitofautianaje na maoni ya Yesu?
- **MFANO:** Wahusika? Thamani ya dinari na kipaji ni ipi?
- **MTUMISHI WA KWANZA:** Tatizo lake? Matendo yake?
- **BWANA:** Matendo yake? Alikuwa kama Kristo? Nani alilipa deni?
- **MTUMISHI WA PILI:** Tatizo? Udhuru wa kutosamehe? Ni nini kingemsaidia kumsamehe mtumishi mwenzake?
- **WATUMISHI WENGINE:** Waliathiriwaje?
- **DENI LETU:** Je, deni la mtumishi wa pili lililinganishwaje na la mtumishi wa kwanza? Je, kosa langu kwa Mungu linalinganishwaje na kosa la mtu mwingine kwangu?
- **YESU - CHANZO CHA MSAMAHA:** Nani hulipa deni la msamaha? Yesu anatusaidiaje kulipa deni la mtu anayetuumiza?
- **UHAKIKISHO WA WOKOVU:** Ni ishara gani ya uhakika kwamba tunapata msamaha wa Mungu wa dhambi zetu?
- **UFALME WA MUNGU:** Ikiwa “ufalme wa mbinguni unafanana” na mfalme anayesamehe na kutarajia watumishi wake wasamehe, basi hadithi hii inatufundisha nini kuhusu ufalme wa Mungu?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni zipi baadhi ya njia tunazotaribu "kukusanya deni" kutoka kwa wale waliotuumiza? Kwa maneno mengine, ni zipi baadhi ya njia tunazoonyesha kutosamehe katika matendo na mitazamo yetu?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni kwa njia gani ninajaribu "kukusanya deni" kutoka kwa mtu aliyenikosea? Ni wapi ninahitaji kusamehe? Msamaha moyoni mwangu unawezaje kubadilisha tabia yangu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayoweza kufanyika):

SWALI LA PETRO:

- **Swali la Petro kwa Yesu lilikuwa lipi? Unafikiri kwa nini Petro alikuwa akiuliza swali hili? Unafikiri Petro alifikiri saba ilikuwa mara nyingi za kusamehe?**
 - *Nimsamehe ndugu yangu mara ngapi anaponikosea, hata mara saba?*
 - *Ndiyo, Mafarisayo mara nyingi walimtaka mtu amsamehe mtu mwingine hadi mara tatu. Kwa hivyo lazima Petro alifikiri kwamba saba ilikuwa ukarimu mkubwa sana!*
- **Yesu alimjibu Petro? Mtazamo wa Yesu kuhusu msamaha ulikuwa tofautije na wa Petro? Alimaanisha nini aliposema sabini mara saba? Je, hili lilimshangaza Petro?**
 - *Yesu alisema, "Si mara saba, bali mara sabini na saba." Kisha akamweleza hadithi ya mtumishi asiye na huruma.*
 - *Yesu alikuwa akimfundisha Petro kwamba msamaha wetu kwa wengine haupaswi kuwa na mwisho. Sabini na saba ilikuwa nambari ya ukamilifu kamili, na katika hali hii, inaonyesha msamaha usio na kikomo.*
 - *Lazima Petro alishtuka. Mara sabini na saba - hilo haliwezekani!*

MFANO:

- **Wahusika katika mfano huu walikuwa akina nani, na waliwakilisha akina nani?**
 - *Mfalme aliyekuwa akihesabu hesabu na watumishi wake. Alimwakilisha Mungu.*
 - *Mtumwa aliyekuwa na deni la mfalme talanta elfu kumi. Aliniwakilisha.*
 - *Mtumishi mwingine aliyekuwa na deni la dinari mia moja kwa mtumishi aliyesamehewa. Aliwakilisha mtu ambaye ameniumiza au kunikosea.*
 - *Watumishi wengine wa mfalme walioona jinsi mtumishi aliyesamehewa alivyomtendea mwingine. Wanawakilisha familia au jamii inayotuzunguka ambayo itaathiriwa tunapokataa kumsamehe mtu.*

***Kumbuka: Denari na Kipaji**

- **Kwa kila mtu:** *Dinari moja ilikuwa mshahara wa kawaida wa kila siku kwa mfanyakazi wa kawaida.*
- **Kipaji:** *Talanta moja ilikuwa sawa na dinari 6000. Hebu fikiria talanta 10,000 zilikuwa kiasi gani! Pesa nyingi zaidi kuliko mfanyakazi angeweza kupata katika maisha yake yote. Nambari isiyoielezeka kweli.*

MTUMISHI WA KWANZA:

- **Mtumishi wa kwanza alikuwa na tatizo gani? Deni lake lilikuwa kubwa kiasi gani? Mtu huyo alipaswa kulipa kiasi gani ili kulipia deni lake?**
 - *Mtumishi wa kwanza alikuwa na deni la talanta elfu kumi ambalo alikuwa nalo kwa mfalme.*
 - *Alihitaji kulipa kila kitu - yeye mwenyewe, familia yake, maisha yake yote.*
- **Mtumishi alifanya nini?**
 - *Aliomba rehema!*

- o *Aliahidi kulipa yote kwa wakati.*

BWANA:

- **Bwana alifanya nini? Kwa nini? Nani alikubali adhabu ya deni kubwa? Ilimgharimu nini?**
 - o *Alisamehe deni hilo kabisa.*
 - o *Kwa sababu tu mtumishi aliuliza.*
 - o *Mfalme alilipa deni hilo mwenyewe. Lilimgharimu talanta 10,000.*
- **Hii inatukumbushaje Yesu Kristo?**
 - o *Yesu alilipa deni lisiloeleweka la dhambi zetu kwa kumwaga damu yake msalabani kwa ajili yetu. Alifuta deni letu la dhambi kwa kuchukua deni hilo juu yake mwenyewe.*
 - o *Tunapomlilia Mungu atusamehe dhambi zetu, atatusamehe kwa msingi wa damu ya Kristo.*

MTUMISHI WA PILI:

- **Kulikuwa na tatizo gani kati ya mtumishi wa kwanza na wa pili? Mtumishi wa kwanza alijibuje mtumishi wa pili alipomwomba awe na subira?**
 - *Mtumishi wa pili alikuwa na deni la mtumishi wa kwanza dinari mia moja.*
 - *Alikataa kumsamehe mtumishi mwenzake. Badala yake alimtia gerezani.*
- o **Ni visingizio gani ambavyo angeweza kutoa kwa tabia yake?**
 - *Ninahitaji pesa hizo sasa ili kumwonyesha mfalme shukrani zangu.*
 - *Sina pesa sasa - lazima nitunze familia yangu.*
 - *Mwanamume huyu hathamini nilichomfanyia.*
 - *Nimesubiri pesa hizi kwa muda mrefu vya kutosha!*
 - *Nataka haki! Mtu huyu anastahili hili.*
- o **Visingizio hivi vinaonekana je ukilinganisha na deni alilosamehewa? na bwana?**
 - *Akiwa mjinga na asiye na umuhimu, haelewi kweli kile ambacho mfalme amemfanyia. Wema wa mfalme haujaathiri moyo wake.*

WATUMISHI WENGINE:

- **Je, kutosamehe kwa mtumishi huyo kuliwaathiri watumishi wenzake? Je, kutosamehe kunaathirije watu wengi zaidi kuliko wewe na mtu aliyekosewa?**
 - o *Pia iliwaathiri watumishi wengine walioona kilichotokea. Tukio hilo liliwasumbua, walijua lilikuwa kosa.*
 - o *Kutosamehe kunaweza pia kuwadhuru wale unaoshirikiana nao, wale wanaoona athari mbaya za kutosamehe kati ya watu wawili. Kunaweza kusababisha dhiki, mkanganyiko, na hasira.*
- **Bwana alifanya nini aliposikia kile mtumishi huyo alichomfanyia mtumishi mwingine? Kwa nini?**

- o Alimwadhibu mtumishi huyo kwa sababu alipaswa kumwonyesha rehema mtumishi mwenzake jinsi mfalme alivyomwonyesha rehema.
- o Maisha na matendo ya mtumishi yangepaswa kuonyesha na kuakisi athari inayobadilisha maisha ya rehema aliyoonyeshwa.

DENI LETU - KUKUKUMBUKA NA KULINGANISHA:

- **Ni nini kingemsaidia mtumishi huyo kusamehe deni la mtumishi mwenzake?**
 - o *Akikumbuka deni lake lisilofikirika ambalo lilikuwa limesamehewa.*
 - o *Kukumbuka rehema ya Baba.*
- **Je, deni la mtumishi wa pili kwa wa kwanza lilikuwa kubwa?**
 - o *Ndiyo, ilikuwa sawa na mshahara wa siku 100 kwa mfanyakazi.*
 - o *Sio kubwa kama deni la mtumishi wa kwanza, lakini hata hivyo kiasi kikubwa kwa mfanyakazi wa kawaida.*
- **Kwa hivyo deni la mtumishi wa pili lilikuwa kubwa, lakini hata hivyo mtumishi mwenzake alipaswa kumsamehe. Hii inatufundisha nini kuhusu kuwasamehe watu waliotukosea?**
 - o *Hatuwezi kutoa udhuru, "Waliniumiza sana kiasi kwamba siwezi kuwasamehe!"*
 - o *Kama mtumishi na bwana wake, tumemuumiza Kristo sana kiasi kwamba hailinganishwi na chochote ambacho wengine wametufanyia.*
- **Bwana alimwambia nini mtumishi aliposikia alichofanya?**
 - o *"Wewe mtumishi mwovu! Nilikusamehe deni lako kwa sababu ulinisihi. Je, haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia?"*

YESU - CHANZO CHA MSAMAHA:

- **Nani hulipa adhabu ya dhambi zetu?**
 - o *Yesu analipa yote. Anajichukulia adhabu mwenyewe.*
- **Yesu anataka tufanye nini na wale wanaotukosea?**
 - o *Kuwa tayari kuchukua adhabu hiyo juu yetu wenyewe.*
 - o *Waachilie kutoka kwenye deni wanalotudai.*
 - o *Kulipa gharama ya deni sisi wenyewe kwa kulipokea.*
- **Nguvu ya kusamehe inatoka wapi?**
 - o *Roho Mtakatifu. Lazima tumsihi Mungu atusaidie kukumbuka rehema yake kuu kwetu kila mara na kutusaidia "kulipa gharama" ya kuwasamehe wengine.*
 - o *Kukumbuka jinsi alivyotulipia gharama msalabani.*

UHAKIKISHO WA WOKOVU:

- **Je, kusamehe kwetu wengine kunatupatia msamaha wa Mungu kwa dhambi zetu? Kama sivyo, basi Yesu alimaanisha nini aliposema, "Hivyo ndivyo Baba yangu wa**

mbinguni atakavyowatendea kila mmoja wenu, msipomsamehe ndugu yake kwa moyo wenu wote”?

- *Kama sisi ni kutoishi katika msamaha ambao Yesu ametupa - yaani, Kama hatukumbuki yote aliyotusamehe - basi tutajitahidi kuwasamehe wengine.*
- *Tunapopata shida kuwasamehe wengine, ni kwa sababu tunajitahidi kuamini na kutumia msamaha ambao Mungu ametuonyesha. Tumesahau jinsi dhambi zetu zilivyo kubwa na jinsi rehema ya Mungu ilivyo kubwa.*
- *Kutosamehe kwetu ni USHAHIDI kwamba hatuamini na kutumia injili katika maisha yetu, kutokuamini kabisa kwamba sisi pia ni wenye dhambi wakubwa wanaomtegemea Mwokozi mkuu asiyeleweka.*
 - *Kutosamehe ni ishara ya onyo la hitaji letu la kutubu! Tunapokumbuka rehema ya Mungu kwetu, mioyo yetu hubadilika na tunataka kuwapa aina hiyo ya rehema wenye dhambi wengine.*
- *Kuwasamehe wengine ni USHAHIDI kwamba tunaamini kweli kwamba sisi wenyewe tumesamehewa.*
- *Mojawapo ya ishara za uhakika kwamba tumepitia msamaha wa Mungu ni kwamba tutakuwa tayari zaidi kuwasamehe wengine wanaotuumiza. Tukikataa kwa ukaidi kumsamehe mtu kwa sababu dhambi yake ni "kubwa sana," hatuna haki ya kudhani kwamba tumezaliwa mara ya pili.*

UFALME WA MUNGU:

- **Yesu anatumia msemu gani kuanzisha mfano? Ikiwa “ufalme wa mbinguni unafanana” na mfalme anayesamehe na kutarajia watumishi wake wasamehe, basi hadithi hii inatufundisha nini kuhusu ufalme wa Mungu?**
 - *Alisema, “Ufalme wa mbinguni unafanana na . . .*
 - *Maisha ya Ufalme yatatambuliwa na watu, waliosamehewa na Mungu kupitia Yesu, wakitoa msamaha kwa wale wanaowatenda dhambi na kutafuta amani na upatanisho katika maisha yao na jamii zao.*

USOMO WA ZIADA:

"Upendo na rehema za Mungu zinaweza kuwa zisizotabirika na za kushangaza. Watu wengi huishia kupokea zaidi ya walivyotarajia. Kwa mfano katika mfano wa wana wawili waliopotea, mwana mwasi alipokea zaidi ya vile angeweza kufikiria aliporudi kwa baba yake. Katika mfano huu kuhusu ufalme, baadhi ya wafanyakazi hupokea zaidi ya vile walivyostahili. Katika hadithi zote mbili, watu wengine walikasirika na kuwa na wivu. Kwa hivyo rehema ya Mungu inaweza kutoa mema na mabaya ndani yetu! **Neema ya Mungu ni kubwa sana na ya kupita kiasi kiasi kwamba haiwezi kushindwa kutuchanganya na kutushangaza na kugeuza ulimwengu wetu chini juu.** Inafunua kile tunachofikiria kweli kuhusu sisi wenyewe na watu wengine. Katika hadithi ya mtumishi asiyesamehe hatuwezi kuanza kuelewa ukubwa wa deni (talanta 10,000!) ambalo tunadaiwa na Mungu na ukuu wa rehema ya Mungu kwetu. Lakini tunapokuwa waaminifu kwetu wenyewe tunaanza kuona kwamba sisi ni kama mtumishi asiyesamehe, tukiwanyima watu wengine rehema ingawa Mungu

hakutunyima rehema. Hilo ndilo lililotokea katika hadithi ya leo.” (kutoka Kuishi Katika Nuru ya Ufalme)

Kwa Muhtasari:

- Sisi ni sehemu ya kitu kikubwa zaidi kuliko mabadiliko yetu binafsi. Ukuaji wetu wenyewe ni sehemu muhimu ya upanuzi wa ufalme wa Mungu, lakini ni zaidi ya hayo.
- Sifa za ufalme ni kinyume na jinsi tunavyofikiri kawaida.
 - wa kwanza ni wa mwisho
 - washindi ni washindwa
 - matajiri ni maskini
 - Mungu huwapinga wenye kiburi lakini ni mwema kwa wanyenyekevu
 - Wale wanaodhani wana kila kitu duniani hawana chochote
- Kuishi katika mwanga wa ufalme ni kuwa sehemu ya mpango wa Mungu kwa ulimwengu huu. Ni kushiriki katika jambo kubwa zaidi kuliko maisha yetu wenyewe.
- Kuwatia moyo waumini kushiriki katika kazi ya Mungu ya kurejesha vitu vyote vilivyovunjika
 - fikiria uhusiano, uwezo, na fursa
- Kuiweka Injili ikiwa mpya kwangu ni muhimu ili kuungana na Mungu katika makusudi ya ufalme wake.

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **KULIPA DENI (msamaha) DHIDI YA KUKUSANYA DENI (kutosamehe):**
 - ***Tunapokataa kumsamehe mtu aliyetukosea, ni kama tunajaribu kumlazimisha mtu huyo kutulipa deni analotudai. Msamaha ni ghali. Ili kumsamehe mtu kikweli, tunapaswa kuwa tayari kuchukua gharama ya deni lake kwetu sisi wenyewe badala ya kujaribu "kukusanya" kutoka kwa wadeni wetu kupitia aina mbalimbali za kutosamehe.**
 - **Ni zipi baadhi ya njia tunazojaribu "kukusanya deni" kutoka kwa wale waliotuumiza? Kwa maneno mengine, ni zipi baadhi ya njia tunazoonyesha kutosamehe katika matendo na mitazamo yetu?**
 - **"Kukusanya deni":***Kulingana na Tim Keller, hizi hapa baadhi ya njia tunazojaribu "kukusanya deni" tunapojitahidi kuwasamehe wengine:*
 - *Jiepushe nao. Waepuke.*
 - *Kuwa mwenye kudai mambo mengi.*
 - *Kuharibu sifa zao kwa kuwaonya wengine kuwahusu (umbea) au "kushiriki maumivu yetu" hadharani.*
 - *Furahi wanapoumia au kushindwa.*
 - *Tenda kwa huruma lakini kwa moyo wa kujiona mwenye haki na kiburi. Badala ya kumsamehe mtu huyo "kutoka moyoni," unamfanya ajisikie kuwa na deni zaidi kwako kwa sababu unamfanya ahisi kama wewe ni bora kuliko wao.*

- Je, kuna yeyote anayeweza kutoa mfano wa jinsi kutosameheana na mtu katika familia yako au kanisa lako kati ya watu wawili kulivyoathiri kanisa au familia nzima?

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA BINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- Fikiria mtu ambaye unapata wakati mgumu kumsamehe. Ingekuuma vipi kulazimika kumsamehe? Ingekugharimu nini? Ungeacha nini? Je, unaweza kumwamini Yesu kwa maumivu hayo?
- Ni kwa njia gani umejaribu hivi karibuni "kuchukua deni" kutoka kwa mtu aliyekukosea? Injili inawezaje kukuweka huru kumsamehe badala yake? Kukumbuka ni kiasi gani Kristo alikusamehe kunaweza kukusaidia kumsamehe ndugu au dada yako?
- 2 Wakorintho 13:5: *"Jichunguzeni wenyewe kama mko katika imani; jjaribuni wenyewe. Hamjui ya kuwa Kristo Yesu yumo ndani yenu – isipokuwa kama mmeshindwa katika jaribu?""*
 - Chukua muda kuchunguza maisha yako mwenyewe. Je, unaamini injili vya kutosha kuwasamehe wengine? Je, unakiri dhambi yako kwa uhuru kwa Mungu, na unamtegemea Yesu kwa imani akuokoe? Je, rehema ambayo Mungu amekuonyesha inakufanya uwe na rehema kwa wengine? Kama sivyo, ni wakati wa kutubu. Unahitaji kuangalia kwa makini moyo wako usiosamehe.

****Dokezo kwa Mwalimu: Hili ni somo zuri la kushiriki hadithi zako mwenyewe au mifano ya msamaha (au ukosefu wa msamaha).*

21. Yusufu Anawasamehe Ndugu Zake

Mwanzo 37, 39-50

Mada Kuu: Msamaha

[Dhana Kuu za Injili: Msamaha, Dhambi, Imani]

Yakobo alikuwa na wana kumi na wawili. Mdogo wake lakini mmoja aliitwa Yusufu. Yakobo alimpenda Yusufu zaidi ya wana wengine. Hata alimpa Yusufu koti zuri lenye rangi nyingi. Wana wengine walipoona kwamba baba yao Yakobo alimpenda Yusufu zaidi yao, walimchukia Yusufu. Alipowaambia kuhusu ndoto zake zilizoashiria kwamba siku moja wangemsujudia, walimchukia zaidi.

Siku moja Yusufu alienda mahali ambapo ndugu zake walikuwa wakichunga kondoo na mbuzi. Mwanzoni ndugu hao walipanga kumuua, lakini wakaishia kumuua kwa wafanyabiashara waliokuwa njiani kuelekea Misri. Baada ya hapo walichinja mbuzi na kufunika koti hilo kwa damu, kisha wakampeleka nyumbani kwa Yakobo, ambaye aliomboleza kifo cha Yusufu, akifikiri mnyama wa porini ndiye aliyemuua mwanawe.

Huko Misri, Yusufu akawa mtumwa wa mtu aliyeitwa Potifa. Ingawa Yusufu alimtumikia bwana wake vizuri na kumletea baraka za Mungu nyumbani kwake, alishtakiwa kwa uwongo na mke wa Potifa kwamba alimtongoza na akatupwa gerezani. Hata gerezani, Mungu alimbariki Yusufu. Alijulikana kama mtu ambaye angeweza kueleza maana ya ndoto. Farao alipoota ndoto yenye kusumbua, Mungu alimwonyesha Yusufu maana ya kumpa Farao. Kungekuwa na miaka saba ya mavuno mazuri na miaka saba ya njaa. Farao alifurahi sana kiasi kwamba alimweka Yusufu kuwa gavana wa Misri yote ili aweze kusimamia maandalizi ya njaa.

Baada ya miaka saba, kulikuwa na njaa nchini Misri. Pia kulikuwa na njaa Kanaani, ambapo Yakobo na wanawe waliishi. Lakini bado kulikuwa na nafaka nchini Misri kwa sababu Yusufu alikuwa amehifadhi nafaka wakati wa miaka saba ya mavuno mazuri. Yakobo alisikia kwamba kulikuwa na nafaka nchini Misri, kwa hiyo akawatuma wanawe kumi kwenda kununua nafaka. Ndugu zake Yusufu walipofika Misri, Yusufu aliwatambua, lakini hawakumtambua Yusufu. Wakamjia Yusufu na kuinama mbele yake, kwa sababu Yusufu alikuwa gavana wa Misri. Baada ya muda, Yusufu akaona kwamba walikuwa na huzuni kweli kwa kumuua utumwani. Kisha Yusufu akajifunua kwao kwa machozi. Akasema, "Mimi ni Yusufu, yule mliyemwaza Misri! Na sasa, msihuzunike kwa sababu ilikuwa mpango wa Mungu kunipeleka hapa.-Kutakuwa na miaka saba ya njaa. Lakini Mungu alinituma mbele yenu kuokoa maisha yako kwa kunifanya mtawala wa Misri yote chini ya Farao."

Baada ya haya, Yusufu alituma watu wamwite baba yake, Yakobo, na familia yake yote. Yakobo aliishi huko Misri miaka kumi na saba kabla ya kufa kwake na akarudishwa Kanaani kuzikwa. Baada ya Yakobo kufa, ndugu zake Yusufu waliogopa kwamba Yusufu angewaadhibu kwa kile walichomtendea, kwa hiyo wakamsihi tena awasamehe. Lakini Yusufu akawaambia, "Msiogope. Je, mimi ni badala ya Mungu? Mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu alikusudia kuwa mema ili kutimiza kile kinachofanyika sasa, kuokoa maisha ya watu wengi. Kwa hivyo basi, msiogope. Nitawalisha ninyi na watoto wenu." Naye akawafariji na kusema nao kwa wema.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mwanzo 50:19-21**-Lakini Yusufu akawaambia, "Msilogope. Je, mimi ni badala ya Mungu? Mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu alikusudia mema ili kutimiza hili linalofanyika sasa, kuokoa maisha ya watu wengi. Basi, msilogope. Mimi nitawalisha ninyi na watoto wenu." Akawafariji na kusema nao kwa wema.

SWALI LA UTANGULIZI(jadili na jirani):

- **Je, unaweza kufikiria hali ambapo mtu alikukosea na ukapata shida kumsamehe?**

MPINDUKO WA MWALIMUTAARIFA:

- Mojawapo ya amri ngumu zaidi ambazo Yesu anawapa wafuasi wake ni amri ya kuwasamehe wale waliokuumiza. Katika hadithi ya leo tunamtazama mtu ambaye aliumizwa sana na kuona tunachoweza kujifunza.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Orodhesha majaribu yote ambayo Yusufu alipitia.
 - Ni maneno gani hasa ambayo Yusufu aliwaambia ndugu zake baada ya baba yake kufa?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **YOSEFU:**Alikuwa mtu wa aina gani? Ndugu zake walimdhuru vipi? Ni visingizio gani ambavyo angeweza kutumia kutowasamehe? Ni mtazamo au imani gani iliyomsaidia kuwasamehe?
- **MANENO YA YOSEFU:**Yusufu aliwaambia nini ndugu zake walipomwogopa? (Kutochukua nafasi ya Mungu; kuchukua mtazamo wa Mungu; kuonyesha upendo wa Mungu) Maneno haya yanatufundisha nini kuhusu msamaha?
- **KUKUSANYA DENI:**Jinsi tunavyotenda tunapokataa kusamehe.
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:**Ni zipi baadhi ya njia tunazojiweka mahali pa Mungu mtu anapotutendea dhambi? Ni zipi baadhi ya njia tunazojaribu "kukusanya deni" kutoka kwa wale waliotuumiza?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:**Ni nani katika maisha yangu ninayepata wakati mgumu wa kusamehe? Hadithi hii inawezaje kunisaidia kuwasamehe, yaani kuwa tayari kulipa deni mwenyewe kwa ajili ya dhambi zao?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

YOSEFU:

- **Tatizo la Yusufu lilianza wapi na ndugu zake? Kwa nini?**

- *Wivu; ilikuwa kipenzi cha baba; ndoto zilifunua kiburi cha Yusufu; alikuwa na koti zuri; alipendwa zaidi. Ilikuwa kutoka kwa mama mpendwa.*
- **Ndugu hao walimdhuru Yusufu vipi?**
 - *Imepangwa dhidi yake*
 - *Kuuzwa utumwani*
 - *Alimdanganya baba yake kuhusu kifo chake. Alimnyang'anya uhusiano na baba yake kwa miaka mingi*
 - *Aliteseka utumwani chini ya Potifa, akatendewa vibaya na mke wa Potifa; akafungwa jela kwa miaka mingi*
- **Je, kuna sababu gani za Yusufu kutowasamehe ndugu zake? Je, walistahili msamaha?**
 - *Walikuwa wamepanga kumuua.*
 - *Walikuwa wamemnyang'anya familia yake.*
 - *Waliiba zawadi alizopewa. Walimwonea wivu.*
 - *Hakustahili kutendewa vibaya hivyo.*
 - *Alikuwa hata akija kuwasaidia wakati walipomkamata.*
- **Yusufu aliwezaje kuwasamehe ndugu zake?**
 - *Aliona majuto yao na akajibu kwa huruma.*
 - *Alijua kwamba Mungu alikuwa amepanga kila kitu. Alikuwa na imani katika Ukuu wa Mungu na yakempango wa kuokoa maisha, ikiwa ni pamoja na yake mwenyewe. Lakini yeye alijua alikuwa chini ya rehema ya Mungu.*
 - *Alikuwa kuweza kuendelea kumtumaini Mungu kupitia heka heka zote za maisha.*
 - *Mungu alikuwa ametumia majaribu mengi ili kukuza imani yake.*
 - *Kwa neema ya Mungu hakujivuna zaidi, bali alinyenyekezwa na mkono wa Mungu maishani mwake. Alikumbuka jinsi Mungu alivyomwokoza.*
 - *Badala ya kuwa na uchungu juu ya makosa ya ndugu zake, alifurahia rehema zote za Mungu.*
 - *Yusufu, (tofauti na Yona (Yona 4)), anakumbuka rehema zote za Mungu kwa ajili yake. Hii inasaidia kuwapenda ndugu zake kikweli na kuwasamehe kikweli.*

MANENO YA YOSEFU KWA NDUGU ZAKE:

- **TAARIFA MUHIMU:** Fikiria mwisho wa hadithi. Yusufu aliwaambia ndugu zake, **"Msio gope. Je, mimi niko badala ya Mungu? Mlikusudia kunidhuru, lakini Mungu alikusudia mema ili kutimiza kile kinachofanyika sasa, kuokoa maisha ya watu wengi. Kwa hivyo basi, msio gope. Nitawalisha ninyi na watoto wenu." Naye akawafariji na kusema nao kwa upole.**
- **Tunajifunza nini kutokana na hili kuhusu msamaha?**
 - Yusufu anatuonyeshaimani inapaswa kuonekana je katika maisha yetu, hasa mtu anapotutendea dhambi.
 - **Anaepuka kuchukua nafasi ya MUNGU** ("Je, mimi niko mahali pa Mungu?")

- *Hakuwa na kinyongo na kujilipiza kisasi. Hakudhani kwamba alijua kilicho sahihi na kibaya bali alimkabidhi Mungu.*
- *Alijua kwamba yeye mwenyewe alikuwa mwenye dhambi, anayestahili ghadhabu ya Mungu. Hakuwa na haki ya kuhukumu.*
- **Anachukua Mtazamo wa Mungu** (“Mlikusudia mabaya, Mungu alikusudia mema, kuokoa . . .”)
 - *Alielewa kwamba Mungu alikuwa akifanya kazi hata katikati ya mateso yake mwenyewe. Pia alikumbuka kwamba yeye mwenyewe alikuwa mdhambi dhaifu ambaye hakuwa na tumaini isipokuwa msamaha na neema ya Mungu.*
 - *Alikuwa kuona na kuamini kwamba hakuna mtu, hata ndugu zake, angeweza kuharibu maisha yake, kwa sababu ya Mungu.*
- **Anaonyesha UPENDO WA MUNGU-** aliwapenda maadui zake,
 - *Hili liliwezekana tu kwa sababu 1) Yusufu hakuwa akijaribu kuwa katika nafasi ya Mungu (mnyenyekevu, akitegemea msamaha wa Mungu mwenyewe), 2) alikuwa akichukua mtazamo wa Mungu (mwenye imani katika Mungu). Unyenyekevu hutufanya tutambue kwamba sisi si bora au tunastahili zaidi kuliko wenye dhambi wengine. Kujiamini kwamba Mungu anafanya kazi kwa ajili ya mema hutusaidia kuona mambo tofauti na kwa uvumilivu. Yusufu alijua Mungu alimpenda ingawa hakustahili. Alijua alikuwa na kiburi.*
- **Tunaweza kuwapenda adui zetu kwa sababu ya kile Yesu alichotufanyia.**
 - *Alivumilia mateso ya mwisho kwa hiari yake, alikataa kukaa mahali pa Mungu (ingawa ALIKUWA Mungu), alichukua mtazamo wa Mungu wa kutenda mema, akanifanyia yote.*

○ **Yusufu aliwasameheje ndugu zake? Je, ilimgharimu chochote kuwasamehe?**

- *Alikumbuka kwamba yeye si Mungu na kwamba pia alikuwa mwenye dhambi anayehitaji neema ya Mungu. Alikataa kuhesabu dhambi za ndugu zake dhidi yao. Alikataa kuwaadhibu kama angeweza. Ilimgharimu kwa sababu alichukua athari ya dhambi yao juu yake mwenyewe pekee.*

KUKUSANYA DENI (kutosamehe) dhidi ya KULIPA DENI sisi wenyewe (msamaha):

- **Tunapokataa kumsamehe mtu aliyetukosea, ni kama tunajaribu kumlazimisha mtu huyo atulipe deni analotudai.**
- **Ni njia zipi ambazo Yusufu angeweza kuchagua “kukusanya deni” kutoka kwa ndugu zake?**

- *Angeweza kuwaua, kuwafunga gereza, kuwaacha wafe njaa.*
 - *Angeweza kuwalisha lakini bado akawatendea kwa ubaridi na tabia isiyo ya ukarimu.*
 - *Angeweza kuwalazimisha kumtumikia maisha yao yote yaliyobaki.*
 - *Angeweza kucheka mateso yao.*
 - *Angeweza kumgeuza baba yao kuwa kinyume nao.*
- **Msamaha ni ghali. Ili kumsamehe mtu kikweli, tunapaswa kuwa tayari "kulipa deni sisi wenyewe", yaani, kuchukua gharama ya deni lake kwetu sisi wenyewe badala ya kujaribu "kukusanya" kutoka kwa wadeni wetu kupitia aina mbalimbali za kutosamehe. Yesu anatusaidiaje katika hili?**
- ***Tunaweza kufanya hivi kwa sababu tunajua Yesu tayari amefanya hivyo kwa ajili yetu!***
- **Ni kwa jinsi gani utayari wa Yusufu wa kusamehe umekuwa baraka kwa familia yake yote na hata kwa ulimwengu?**
- *Kupitia hilo Mungu alihifadhi familia ya ahadi, uzao wa Ibrahimu, familia ambayo kupitia hiyo ulimwengu wote ungebarikiwa na Mwokozi Aliyeahidiwa.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Ni baadhi ya njia zipi tunazojiweka mahali pa Mungu mtu anapotutendea dhambi?**
 - *Jaribu kuwa mamlaka yangu mwenyewe, kuamua mwenyewe kilicho sahihi na kibaya*
 - *Waangalie watu wengine badala ya Mungu ili kukidhi mahitaji yako ya ndani kabisa*
 - *Jipe wasiwasi, ukiwa na shaka kama Mungu anakufikiria vyema*
 - *Kuwa na kinyongo, kukataa kumsamehe mtu*
- **Toa mfano wa mtu anayetutendea dhambi na jinsi kuchukua mtazamo wa Mungu badala ya mtazamo wa mwanadamu kunavyoweza kusaidia.**
- **Ni njia gani za vitendo ambazo tunaweza kuonyesha upendo wa Mungu kwa mtu anayetukosea?**
- **Ni baadhi ya njia zipi tunazojaribu "kukusanya deni" kutoka kwa wale waliotuumiza? Kwa maneno mengine, ni njia zipi tunazoonyesha kutosamehe katika matendo na mitazamo yetu?**
 - ***"Kukusanya deni":****Kulingana na Tim Keller, hizi hapa baadhi ya njia tunazojaribu "kukusanya deni" tunapojitahidi kuwasamehe wengine:*
 - *Jiepushe nao. Waepuke.*
 - *Kuwa mwenye kudai mambo mengi.*
 - *Kuharibu sifa zao kwa kuwaonya wengine kuwahusu (umbea) au "kushiriki maumivu yetu" hadharani.*
 - *Furahi wanapoumia au kushindwa.*

- *Tenda kwa huruma lakini kwa moyo wa kujiona mwenye haki na kiburi. Badala ya kumsamehe mtu huyo “kutoka moyoni,” unamfanya ajisikie kuwa na deni zaidi kwako kwa sababu unamfanya ahisi kama wewe ni bora kuliko wao.*
- **Je, kuna yeyote anayeweza kutoa mfano wa jinsi kutosameheana na mtu katika familia yako au kanisa lako kati ya watu wawili kulivyoathiri kanisa au familia nzima?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni maumivu gani ambayo mtu amekusababishia ambayo bado unahitaji kusamehe?**
 - **Kama hujaribu kuchukua nafasi ya Mungu, lakini unamwamini kweli kwamba atadhibiti maisha yako, hii inaweza kukusaidiaje kumsamehe mtu huyu?**
 - **Kuchukua mtazamo wa Mungu kwako mwenyewe na kwa mtu huyu mwingine kunawezaje kukusaidia kuwa na rehema kama yeye? Hili linapaswa kukusaidiaje kusamehe katika hali hii?**
 - **Unawezaje kumtendea mtu huyu kwa wema?**
- **Ni kwa njia gani umejaribu hivi karibuni "kuchukua deni" kutoka au "kuchukua nafasi ya Mungu" kwa mtu aliyekutendea dhambi? Injili ya Yesu inawezaje kukuweka huru kumsamehe badala yake? Kukumbuka ni kiasi gani Kristo alikusamehe kunaweza kukusaidia kumsamehe ndugu au dada yako?**

****Dokezo kwa Mwalimu: Hili ni somo zuri la kushiriki hadithi zako mwenyewe au mifano ya msamaha (au ukosefu wa msamaha).*

22. Hasira ya Yona na Huruma ya Mungu / **Yesu na Mwanamke Mwenye Dhambi**

Yona 4:1-11 / Luka 7:36-50

(Usuli: Yona 1:1-3:10)

Mada Kuu: Imani Inayojionyesha Katika Upendo

[Dhana Kuu za Injili: Upendo, Utakaso, Asili ya Imani, Msamaha, Dhambi]

Muktadha: Yona na watu wake, Waisraeli, waliwachukia Waninawi kwa sababu walikuwa maadui na washindi wao kwa muda mrefu. Katika Yona 1, Mungu alimwamuru Yona aende kuwahubiria Waninawi waovu, waliokuwa waabudu sanamu. Yona alikataa, akapanda meli, na kuelekea Tarshishi. Mungu alituma dhoruba kubwa ili kumwadhibu na kumzuia ili atupwe baharini. Lakini Mungu kwa rehema alituma samaki mkubwa ammeze. Katika Yona 2, nabii anaomba sala ya toba ya kina. Alitambua (dhambi yake), akakumbuka (Mungu na rehema yake), akatubu (akageuka kutoka katika njia yake mwenyewe na kuelekea msaada wa Mungu wa kuokoa), akafurahi (alipopata muujiza wa rehema ya Mungu), na akafanya upya (ahadi yake ya kumfuata Mungu anayeokoa)! Na Mungu anamwamuru samaki amtapike Yona arudi nchi kavu. Kisha katika Yona 3, Mungu anamwamuru Yona tena kuhubiri hukumu kwa Ninawi. Watu wote walitubu, na Mungu aliwahurumia na hakuwaangamiza hata kidogo.

HADITHI:

Baada ya watu wa Ninawi kutubu dhambi zao, na Mungu akawahurumia na hakuwaangamiza, Yona alikasirika sana na akakasirika. Alimwomba Bwana, "Ee Bwana, sivyo nilivyosema nilipokuwa bado nyumbani? Ndiyo maana nilikimbilia Tarshishi haraka. Nilijua kwamba wewe ni Mungu mwenye neema na huruma, si mwepesi wa hasira, pia mwingi wa upendo, nawe unapenda kuacha kuleta janga. Sasa, Ee Bwana, ondoa uhai wangu, maana ni afadhali nife kuliko kuishi." Lakini Bwana akamjibu, "Je, una haki ya kukasirika?"

Basi Yona akatoka nje, akaketi nje ya mji, akajifanyia kibanda, akaketi kivulini mwake, akangoja aone mji ule utakuwaje. Kisha Bwana Mungu akaweka mmea, akauotesha juu ya Yona, ili kumpa kivuli kichwani mwake, ili kumpunguzia usumbufu wake; naye Yona akafurahi sana kwa ajili ya mzabibu huo.

Lakini alfajiri siku iliyofuata Mungu alileta mdudu, akautafuna mzabibu huo na kuunyauka. Jua lilipochomoza, Mungu alituma upepo mkali, na jua

likawaka kichwani mwa Yona, akakata tamaa. Alitaka kufa, akasema, "Afadhali nife kuliko kuishi." Lakini Mungu akamwambia Yona, "Je, unayo haki yoyote kukasirika kwa ajili ya mzabibu?" "Nina haki," alisema. "Nina hasira ya kutosha kufa."

Lakini Bwana akasema, "Umejali sana kuhusu mmea huo ambao hukuufanyia kazi, wala kuuotesha. Mmea uliota kwa usiku mmoja na kuangamia kwa usiku moja. Lakini katika Ninawi, ndani yake, wamo watu zaidi ya elfu mia moja na ishirini wasioweza kutofautisha mkono wao wa kulia na mkono wao wa kushoto, na ng'ombe wengi pia. Je, sipaswi kujali kuhusu mji huo mkubwa?"

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **2 Petro 1:9:** *Lakini kama mtu yeyote hana (sifa kama vile upendo unaofanya imani yetu iwe na ufanisi), Yeye haoni karibu na kipofu, na amesahau kwamba ametakaswa dhambi zake za zamani.*

SWALI LA UTANGULIZI: (jadili na jirani):

- **Shiriki kuhusu wakati uliporudia dhambi ile ile ambayo tayari ulikuwa umeitubu. Ulikabiliana je na hilo?**

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Katika kitabu cha Yona, nabii huyu amekimbia amri ya Mungu, amerudishwa kwenye fahamu zake, ametubu kabisa ndani ya samaki wa uasi wake, amemtii Mungu na alipata huduma yenye matunda mengi. Lakini sasa amekasirika sana kwa sababu Mungu amewasamehe maadui zake. Inatufanya tujiulize kama alikuwa ametubu kweli hapo mwanzo.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA: (Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Kwa nini Yona amekasirika? Vipi kuhusu Mungu humkasirisha Yona?
 - Mungu anajali zaidi kuhusu nini katika hadithi hii? Yona anajali zaidi kuhusu nini?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA: (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MUNGU na WANINEVI:** Mungu anawatendeaje Waninawi na Yona? Tunajifunza nini kuhusu moyo wake?
- **YONA NA WANINEVI:** Yona ni tofauti vipi na Mungu kwa Waninawi? Kwa nini? Je, toba yake ya awali ilikuwa ya uwongo? Kwa nini Yona alishindwa kupenda, ingawa alikuwa mwamini?

- **Mfarisayo na Mwanamke Mwenye Dhambi:** Walikuwa tofauti vipi - katika jinsi walivyokabiliana na dhambi zao wenyewe? Katika jinsi walivyowatendea watu wengine?
- **LUKA 7:47:**
 - **"Dhambi zake nyingi zimesamehewa kwa sababu alipenda sana. Lakini asamehewe kidogo, hupenda kidogo."**
 - Kwa nini Farisayo alishindwa kumpenda mwanamke au Yesu? Hii inatufundisha nini kuhusu kushindwa kwetu kupenda?
- **YONA ANASAHAU REHEMA** Kwa nini Yona alishindwa kuwapenda Waninawi? Kwa sababu alisahau kuhusu msamaha mkubwa aliokuwa amepokea.
- **MZABIBU NA MIDUDU:** Ni nini kinachomkengeusha Yona asipende kama Mungu alivyopenda? Ni nini kinachotukengeusha? Ni nini hutokea wakati mdudu anapoharibu usumbufu tunaoupenda?
- **2 PETRO 1:5-9:** Tatizo kuu ni lipi tunapokosa kuonyesha upendo na matunda mengine yote ya Roho? Tumesahau jinsi Mungu alivyotusamehe dhambi zetu.
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni akina nani baadhi ya NINEVITI katika maisha yetu? Ni zipi baadhi ya MIZABIBU katika maisha yetu?
- **UTEKELEZAJI WA BINAFSI:** Ni lini hivi majuzi nimesahau rehema kubwa ambayo Mungu amenionyesha? Je, hili lilisababishaje kushindwa kwangu kumpenda mtu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

MUNGU na WANINEVI:

- **Tunajifunza nini kumhusu Mungu kutokana na jinsi anavyowatendea Waninawi?**
 - *Moyo wa Mungu kwa watu waliopotea, aliwajali Waninawi, na akawahurumia walipotubu.*
- **Mungu alimfanyia nini Yona au alimfanyia nini? Hilo linatuonyesha nini?**
 - *Mungu alipinga mtazamo wake, akimpa Yona fursa ya kutubu kwa moyo wake kuwa mgumu kwa Waninawi.*
 - *Alijali dhambi ya moyoni pamoja na utii wa nje na kutotii.*
 - *Mungu alimwonyesha Yona rehema kwa kumpa kivuli, na kisha kwa kuondoa kivuli! Alimpenda kwa sababu alikuwa akimwonyesha kwa subira dhambi iliyokuwa moyoni mwake ili aweze kutubu kwa ukosefu wake wa upendo.*
- **Mungu anajali zaidi kuhusu nini?**
 - *Alijali mioyo ya Waninawi. Alihuzunika kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao na alitamani watubu na kumgeukia na kuokolewa. Aliwapenda.*

YONA NA WANINEVI:

- **Tunajifunza nini kumhusu Yona kutokana na jinsi anavyohisi kuhusu Waninawi na hali yao njema?**
-
- **Katika Yona 2, Yona alipokuwa ndani ya samaki, aliomba sala ya toba ya kina kana kwamba moyo wake ulikuwa umebadilika.**

- Alionyesha toba hii kwa kumtii Mungu alipomwamuru mara ya pili kwenda kuwahubiria Ninawi. Lakini sasa chuki yake kwa Waninawi inajitokeza tena.
- Kwa hivyo je, toba ya Yona katika Yona 2 ilikuwa toba ya kweli au alikuwa akijifanya?
 - *Ndiyo, ilikuwa halisi, lakini haikuwa kamili! Alikuwa kama wewe na mimi!*
 - *Yona alihitaji toba ya kila siku kwa ajili ya mapambano moyoni mwake dhidi ya Waninawi, ambao walikuwa maadui wa Israeli.*
 - *Sote tunahitaji kutazama maisha yetu siku baada ya siku na kuona dhambi inayojitokeza kwa njia mbalimbali. Tunahitaji kuishi maisha ya toba inayoendelea na kumwamini Mwokozi.*
- Ni nini kilitokea Yona alipoacha kukumbuka rehema na msamaha wa Mungu alipotubu kwa mara ya kwanza? Ni nini kilichomtia wasiwasi zaidi Yona katika sehemu hii ya hadithi?
 - *Alishindwa kuwapenda tena Waninawi!*
 - *Ingawa aliwapa ujumbe wa Mungu na kuwaonya kuhusu uharibifu wao uliokuwa unakuja, bado hakuwapenda. Hakuwa na hamu yoyote ya wao kutubu na kupata rehema ya Mungu.*
 - *Alijali zaidi kuhusu starehe yake mwenyewe, fahari yake ya kitaifa, na adhabu ya maadui zake.*
- Kwa nini Yona hakumpenda wengine? Upendo wa kweli unatoka wapi?
 - Hebu tuangalie hadithi nyingine ili kuchunguza maswali haya.

Mfarisayo na Mwanamke Mwenye Dhambi: Luka 7:36-50

Basi mmoja wa Mafarisayo alimwalika Yesu kula chakula cha jioni pamoja naye, naye akaenda nyumbani kwa yule Farisayo, akaketi mezani. Basi ikawa mwanamke mmoja aliyekuwa akiishi maisha ya dhambi katika mji huo aliposikia kwamba Yesu alikuwa akila chakula nyumbani kwa yule Farisayo, alileta chupa ya manukato ya gharama kubwa, na aliposimama nyuma yake karibu na miguu yake akilia, akaanza kulowesha miguu yake kwa machozi yake na kuipanguza kwa nywele zake, akaibububu na kuipaka manukato.

Mfarisayo aliyemwalika alipoona haya, akawaza moyoni mwake, "Kama mtu huyu angekuwa nabii wa kweli, angejua ni nani anayemgusa, na ni mwanamke wa aina gani, ya kwamba ni mwenye dhambi."

Yesu akamjibu, "Simoni, nina jambo la kukuambia." "Niambie, mwalimu," alisema. "Watu wawili walikuwa na deni kwa mkopesaji mmoja. Mmoja alikuwa na deni lake dinari mia tano, na mwingine hamsini. Hakuna hata mmoja wao aliyekuwa na pesa za kumlipa, kwa hiyo akawafuta madeni yao

wote wawili. Sasa ni nani kati yao atakayempenda zaidi?" Simoni akajibu, "Nadhani yule aliyesamehewa deni kubwa zaidi." "Umehukumu kwa usahihi," Yesu akasema.

Kisha akamgeukia yule mwanamke, akamwambia Simoni, "Unamwona mwanamke huyu? Niliingia nyumbani kwako. Hukunipa maji ya kunawa miguu yangu, lakini yeye alinilowesha miguu kwa machozi yake na kunifuta kwa nywele zake. Hukunibusu, lakini huyu mwanamke, tangu nilipoingia, hakuacha kumbusu miguu yangu. Hukunipaka mafuta kichwani, lakini huyu mwanamke amemimina manukato miguuni mwangu. Kwa hiyo, nakuambia, dhambi zake nyingi zimesamehewa - kwa maana alipenda sana. Lakini yeye aliyesamehewa kidogo, hupendi kidogo." Kisha Yesu akamwambia, "Dhambi zako zimesamehewa."

Wageni wengine wakaanza kusemezana, "Huyu ni nani hata asamehe dhambi?" Yesu akamwambia mwanamke, "Imani yako imekuokoa; enenda kwa amani."

- **Rudia mstari wa 47 kama kikundi:**
 - *"Kwa hiyo nakuambia, dhambi zake nyingi zimesamehewa, kwa kuwa alipenda sana. Lakini yeye aliyesamehewa kidogo, hupenda kidogo."*
- **Kuna wahusika wawili wakuu (kando na Yesu) katika hadithi hii. Ni nani mwenye dhambi kati ya hao wawili?**
 - *Zote mbili! Dhambi ya mwanamke huyo ilikuwa maisha ya upotovu, labda ya ukahaba. Dhambi ya Simoni ilikuwa kiburi na kujiona mwadilifu.*
- **Nani alisamehewa? Nani hakusamehewa?**
 - *Mwanamke alisamehewa. Mfarisayo hakusamehewa.*
- **Kwa hivyo tofauti kati ya watu hao wawili ilikuwa nini katika jinsi walivyoshughulikia dhambi zao wenyewe?**
 - *Tofauti kati ya hao wawili ilikuwa kwamba mwanamke huyo alijua na kukiri dhambi yake. Alijua kwamba alihitaji Mwokozi, na alifurahi kumpata.*
- **Na tofauti ilikuwa nini katika jinsi walivyowatendea watu wengine?**
 - *Kwa sababu mwanamke huyo alipata upendo na rehema ya Mwokozi, aliweza kuonyesha upendo wake waziwazi. Hakuogopa kile ambacho wengine walifikiria. Alimpenda Mwokozi. Kwa sababu alimpenda Kristo, aliweza kuwapenda wengine pia - kuwambia wenye dhambi wengine mahali alipopata msaada.*
 - *Farisayo alikuwa na kiburi, mwenye kuhukumu, na mwenye chuki. Hakutambua kwamba alikuwa mhitaji. Hakuweza kuona hatari yake mwenyewe.*
 - *Kwa sababu hii, hakuweza kuwapenda wengine. Aliwachukia wengine na alijipenda mwenyewe tu.*
- **Kwa nini alisamehewa?**

- *"Imani yako imekuokoa."*

LUKA 7:47: "Kwa sababu hiyo nakuambia, dhambi zake nyingi zimesamehewa, kwa sababu alipenda sana; lakini yeye aliyesamehewa kidogo, hupenda kidogo."

- **Ni nini kinachotangulia – msamaha anaoupata au upendo anaouonyesha kwa Yesu?**
 - *Msamaha anaopokea. Upendo ndio ushahidi au uthibitisho msamaha na wokovu wake.*
- **Kwa hivyo hii inatufundisha nini kuhusu sababu wakati mwingine tunashindwa kuwapenda wengine kama Kristo alivyofanya?**
 - *Tumeacha kukumbuka na kupata uzoefu wa upendo na rehema kuu ya Mungu ambayo ipo kwetu kila wakati!*
 - *Kwanza tunahitaji kutubu kwa kutokuamini kwetu na kusahau rehema zake na jinsi tunavyoshindwa kumpenda mtu mwingine.*
- **Muhtasari**
 - *Mtu anayesamehewa na kujua na kuamini na kuishi ndani yake ataonyesha upendo kwa Mungu na kwa watu wengine wenye uhitaji kama yeye mwenyewe. Upendo ni ushahidi wa msamaha unaofanya kazi moyoni mwa mtu.*
 - *Injili ni nini? Ni kama mwombaji mmoja akitafuta chakula na kuwaongoza ombaji wengine kwenye chakula hicho.*

YONA ANASAHAU REHEMA:

- **Katika Yona 4, je, Yona alikuwa kama yule mwanamke au yule Farisayo katika hadithi tuliyosimulia?**
 - *Yona alikuwa kama Farisayo ingawa alitubu mapema.*
 - *Hakukumbuka msamaha wake - injili maishani mwake.*
 - *Yona alikuwa ameonja neema ya Mungu, lakini aliisahau na hakuwa akiishi ndani yake.*

MZABIBU NA MIDUDU:

- **Ni nini kilichomkengeusha Yona asijali kile ambacho Mungu alijali au asipende kile ambacho Mungu alipenda? Je, kengeusha huku kulikuwa jambo jema? Ni nini kilitokea wakati kuliondolewa? Kupotea kwa mzabibu kungeweza kumsaidia Yona?**
 - *Mzabibu. Ulikuwa jambo zuri, lakini ulikuwa muhimu sana kwa Yona. Aliuamini mzabibu badala ya kumtumaini Mungu na kupata kile ambacho Mungu alijali zaidi? Hakuamini moyo wa Baba yake.*
 - *Ilipoondolewa, ilisaidia kufichua moyo wa Yona na jinsi ulivyokuwa umeenda mbali na moyo wa Mungu.*
 - *Kuipoteza kulionyesha Yona kwamba alihitaji kutubu kwa kushindwa kwake kupenda na kumwomba Mungu ampe moyo huo huo wa upendo.*

2 PETRO 1:5-9:

- ***Kwa sababu hii hasa, jitahidi kuongeza Katika imani yenu wema; na katika wema maarifa; na katika maarifa kiasi; na katika kujizuia saburi; na katika uvumilivu utauwa; na katika utauwa upendano wa kindugu; na katika upendano wa kindugu; MAPENZIKwa maana mkiwa na sifa hizi kwa wingi, zitawazuia msiwe wavivu na wasio na matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. Lakini mtu yeyote asiye nazo, huyo ni kipofu na asiyeona kwa macho. na Amesahau kwamba ametakaswa kutoka kwa dhambi zake za zamani. (msisitizo wangu)***
 - **Mistari hii inaunga mkonoje hitimisho letu kuhusu kushindwa kwa Yona kupenda?**

MASWALI YA MATUMIZI YA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- **Ni akina nani baadhi ya NINEVITI katika maisha yetu? Watu tunaopata wakati mgumu kuwapenda? (Katika nchi yetu, jamii yetu, kanisa letu, familia yetu?)**
- **Ni nini baadhi ya MIZABIBU Mambo mema yanayotukengeusha kutoka katika kupenda kama Mungu anavyofanya, yanayotufanya tusahau rehema kuu ya Mungu kwetu?**
 - *Mfano pesa, sifa nzuri kanisani au katika jamii, familia nzuri, watoto wengi, nyumba kubwa, afya njema, elimu nzuri, n.k.*

MASWALI YA MAOMBI BINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Waninawi ni akina nani katika maisha yako siku hizi? Ni watu gani unaowachukia au kuwachukia? Je, unaweza kukiri hili kwa Mungu - kwamba unapata shida kuwapenda? Kukumbuka wokovu wako mwenyewe kunawezaje kukusaidia kuwapenda zaidi?**
- **Mizabibu ni nini maishani mwako? Kwa maneno mengine, ni mambo gani yanayokuzuia kumpenda Mungu na watu wengine?**
 - Mwombe Bwana akusaidie kuona mambo haya.
 - **"Ee Mungu, unichunguze, ujue moyo wangu, unijaribu, uyajue mawazo yangu yanayonisumbua; Uone kama kuna njia yo yote mbaya ndani yangu, uniongoze katika njia ya milele." "Zaburi 139:23.**
- **Je, Mungu ametuma "mdudu" hivi karibuni maishani mwako? Yaani, kitu kinachoharibu mizabibu unayoiweka kipaumbele chako badala ya Mungu? Je, mdudu huyu amekuwa rehema ya Mungu maishani mwako? Je, anaweza kukusaidia kutubu na kumrudishia Mungu imani yako?**

23. Yesu Anawaosha Miguu Wanafunzi Wake

Luka 22:24-27; Yohana 13:1-9, 12-17

Mada Kuu: Unyenyekevu na Uongozi wa Utumishi

[Dhana Kuu za Injili: Upendo, Utii, Asili ya Imani]

HADITHI:

Ilikuwa wakati wa Sikukuu ya Pasaka ambapo Yesu alimega mkate na kumimina divai na kuanzisha Meza ya Bwana pamoja na wanafunzi wake huko Yerusalemu. Matukio mengine muhimu yalitokea wakati wa jioni hiyo mezani.

Ubishi ukatokea kati ya wanafunzi kuhusu ni nani kati yao aliyeonekana kuwa mkuu zaidi. Yesu akawaambia, "Wafalme wa Mataifa huwatawala kwa nguvu; lakini wanajivuna kwa sababu wanajiona kuwa viongozi wema na wema. Lakini ninyi msiwe hivyo. Badala yake, aliye mkuu zaidi kati yenu anapaswa kuwa mdogo zaidi, na anayetawala anapaswa kuwa kama anayetumikia... Lakini mimi niko kati yenu kama anayetumikia."

Yesu alijua kwamba wakati wake wa kuondoka duniani na kwenda kwa Baba ulikuwa umefika. Baada ya kuwapenda walio wake duniani, sasa aliwaonyesha kiwango kamili cha upendo wake. Alijua kwamba Baba alikuwa ameweka vitu vyote chini ya mamlaka yake, na kwamba alikuwa ametoka kwa Mungu na alikuwa akirudi kwa Mungu; akiwa amewapenda walio wake waliokuwa duniani, sasa aliwaonyesha kiwango kamili cha upendo wake. na. Aliinuka kutoka kwenye chakula, akavua vazi lake la nje, akajifunga taulo kiunoni. Baada ya hayo, akatia maji kwenye beseni, akaanza kuwaosha wanafunzi wake miguu, akiikausha kwa taulo aliyojifunga.

Alimjia Simoni Petro, ambaye akamwambia, "Bwana, utaniosha miguu yangu?" Yesu akamjibu, "Hujui sasa ninachofanya, lakini baadaye utaelewa." "Hapana," Petro akasema, "hutariosha miguu kamwe." Yesu akamjibu, "Nisipokuosha, huna sehemu nami." "Basi, Bwana," Simoni Petro akamjibu, "si miguu yangu tu, bali mikono yangu na kichwa changu pia!"

Alipomaliza kuwaosha miguu, akavaa nguo zake na kurudi mahali pake. "Je, mmelewa nilichowafanyia?" akawauliza. "Mnaniita 'Mwalimu' na 'Bwana', na ndivyo ilivyo, kwa maana ndivyo nilivyo. Sasa kwa kuwa mimi, Bwana wenu na Mwalimu wenu, nimewaosha miguu yenu, nanyi pia mnapaswa kuoshana miguu. Nimewapa kielelezo ili mtende kama mimi nilivyowafanyia... Sasa kwa kuwa mnajua mambo haya, mtabarikiwa mkiyatenda." Baadaye jioni hiyo, Yesu alisalitiwa mikononi mwa viongozi wa Kiyahudi ili asulubiwe.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Luka 22:25-27:** *“Yesu akawaambia, ‘Wafalme wa Mataifa huwatawala kwa mabavu; lakini wanajivuna kwa sababu wanajiona kuwa viongozi wema na wapole. Lakini ninyi msiwe hivyo. Badala yake, aliye mkuu kati yenu awe kama mdogo, na anayetawala awe kama yule anayetumikia.’*

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Je, itakuwa vigumu kwako kuosha miguu ya mvulana wa mitaani? Kwa nini?**

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Katika hadithi ya leo, Yesu anafanya jambo la unyenyekevu na la kushangaza sana. Tunataka kuangalia kwa makini mfano wake - si tuninianafanya lakini labdajinsi anavyopata motishakujinyenyekeza mbele ya wanafunzi wake.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Unafikiri ni kwa nini wanafunzi walikuwa wakijadiliana kuhusu ni nani kati yao aliyekuwa mkuu zaidi?
 - Baada ya Yesu kuwaosha miguu wanafunzi wake, anawatia moyo wafanye nini?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **HOJA:** Walikuwa wakibishana kuhusu nini? Jibu la Yesu?
- **KUOSHA MIGUU:** Maelezo? Kwa nini itakuwa vigumu kwa mtu aliye katika nafasi ya Yesu? Kuosha miguu kungeonekanaje katika maisha na huduma zetu?
- **KILE ALICHOKIJUA YESU (ALICHOAMINI):** Ni mambo gani matatu mahususi aliyoyajua au kuyaamini yaliyomsaidia kujinyenyekeza? Ni mambo gani yanayofanana na hayo yanayoweza kuamini au kuyajua ambayo yanatupa nguvu ya kujinyenyekeza ili kuwapenda wengine?
- **TATIZO LA PETRO** Kwa nini Petro alikataa Yesu kumwosha miguu? Hili lilifunua nini kuhusu moyo wake? Je, sisi ni kama Petro jinsi gani?
- **KIWANGO KAMILI:** Hii ina maana gani - kwamba sasa alionyesha "kiwango kamili" cha upendo wake?
- **WAFILIP 2:1-11:** Yesu HAKUSHIKAMILIA au KUSHIKAMANA na nini? Hili linatumikaje katika maisha yetu?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi ambazo Mungu anaweza kutuita “kuwaosha miguu” wengine katika maisha yetu leo? Toa mifano.
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Yesu anakuuta utumishi wa nani kwa unyenyekevu (kuwaosha miguu) wiki hii? Ni kweli gani tunazoweza kuamini ambazo zitatusaidia kufanya hivi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

HOJA:

- **Wanafunzi walikuwa wakibishana kuhusu nini? Yesu aliwajibu nini? Hilo linatufundisha nini leo?**

KUOSHA MIGUU:

- **Yesu aliwafanyia nini wanafunzi wake? Hili lilielezewaje? Toa maelezo mahususi. Kwa nini hili lingekuwa jambo gumu kwa mtu aliye katika nafasi ya Yesu kufanya?**
 - *kujinyenyekeza sana, kazi ya mtumwa*
 - **Mfano wa Yesu unatufundisha nini ambacho tunapaswa kufanya maishani mwetu?**
 - **Je, kuosha miguu kunaweza kuonekana kwetu? Ni njia zipi za vitendo ambazo sisi kama waumini tunaweza "kuosha miguu ya mtu"?**

ALICHOKIJUA YESU (ALICHOAMINI):

- **Ni mambo gani matatu maalum ambayo Yesu alifanya?*****JAMAA***, kulingana na maneno ya hadithi hii, ni nini kilimwezesha kuwaosha miguu wanafunzi wake?
 - **TIME-** Wakati ulikuwa umefika wa kuondoka duniani na kwenda kwa Baba yake.
 - **NAFASI-** Baba alikuwa ameweka vitu vyote chini ya mamlaka yake.
 - **BAADAYE-** Alikuwa ametoka kwa Mungu na alikuwa akirudi kwa Mungu.
- **Kujua (kuamini) mambo haya matatu kulimsaidiaje Yesu kuwa mnyenyekevu na mwenye furaha ya kutosha kuwaosha miguu wafuasi wake?**
- **Je, sisi kama waumini tunaweza KUJUA nini ambacho kinafanana na mambo haya matatu? Kuamini kweli hizi kunawezaje kutusaidia kuwatumikia wengine kwa furaha na unyenyekevu?**
 - **TIME-** Nyakati za maisha yetu ziko salama mikononi mwa Baba yetu. Yeye ni mkuu na mwema.
 - **NAFASI-** Kwa nguvu zangu mwenyewe mimi ni mwenye dhambi ambaye siwezi kujiokoa. Lakini kupitia imani katika Yesu mimi ni mtoto wa Mungu, nimesamehewa, nimefanywa mwenye haki, nimechaguliwa, mrithi wa Baba, mwanafamilia pamoja na ndugu na dada, wa thamani kwa Mungu, mpendwa, mwenye haki, nimetakaswa, n.k.
 - **BAADAYE-** Mustakabali wangu uko salama nikiwa na Mwokozi wangu mbinguni!
 - **KUJAMINI KATIKA KWELI HIZI TATU**Uinatupa msingi imara ambao tunaweza kumtii Kristo hata kwa unyenyekevu mkubwa kwa sababu hakuna mtu anayeweza kutunyang'anya haya. Tunaweza kuamini kwamba atatupa yote tunayohitaji ili kuwaweka wengine mbele yetu.

TATIZO LA PETRO:

- **Ni nini kilitokea alipomjia Petro? Petro alisema nini? Hili lilifunua nini kuhusu moyo na mtazamo wa Petro? Yesu alimaanisha nini kuhusu hitaji letu la kuoshwa?**
 - *Petro alihisi kwamba kukataa kwake Yesu kumwosha miguu yake ilikuwa njia sahihi ya kuhusiana na bwana wake. Ilionekana kuwa sawa na ya unyenyekevu.*
 - *Alijali kuhusu kile kilichofaa kulingana na cheo cha mtu katika jamii.*
 - *Petro hakuelewa kwamba Yesu alikuwa akielekeza kwenye kile alichopaswa kufanya ili kuwaletea wenye dhambi utakaso, yaani kwamba lazima awatakase kutokana na dhambi. (tazama Marko 8:32-33)*
 - *Petro hakutaka kuvunjika moyo kabisa, kuacha nafasi yake kama mwanafunzi aliyejitolea zaidi, ili apate tu kile ambacho Yesu alitaka kumpa.*
 - *Yesu alikuwa akimwonyesha Petro kwamba kupokea utakaso aliotoa kungekuwa daraja la mwisho la uhusiano naye ("Isipokuwa nitakuosha, hunasehemupamoja nami.")*
 - *Watu wenye kiburi kwa kawaida hupinga utakaso wa kimungu, wakidhani wanaweza kujiokoa.*
 - ***Alihitaji imani kwakupokea Kuoshwa kwa Yesu!***

KIWANGO KAMILI:

- **Iliamaanisha nini kwa Yesu kuwaonyesha “kipimo kamili” cha upendo wake, au kuwapenda “hadi mwisho.” Ni nini kilitokea baada ya kuondoka mahali pao pa kukutania?**
 - *Iliashiria kifo chake msalabani kwa niaba yao (na yetu). Hili lilitokea mara tu baada ya mkutano huu.*
 - *Kuosha miguu pia kulitumika kama ishara inayoelezea kile alichokuwa akifanya msalabani - unyenyekevu atakaoonyesha, utakaso atakaotoa kwa ajili ya wenye dhambi, na gharama atakayolipa kwa ajili ya ukombozi wetu.*
 - *Kama vile wanafunzi walivyopaswa kupokea onyesho lisilotarajiwa la upendo wa Yesu katika kuwaosha miguu, vivyo hivyo nasi leo lazima tupokee upendo wake usiostahiliwa kupitia imani kwake na kazi yake iliyokamilika msalabani.*

WAFILIP 2:1-11:

- **Mistari hii inakukumbushaje picha ya Kristo katika kifungu hiki?**
 - *Msifanye chochote kwa ubinafsi au kwa majivuno, bali kwa unyenyekevu mhesabu wengine kuwa bora kuliko ninyi.*
 - *Usiangalie tu mambo yako mwenyewe, bali pia mambo ya wengine.*
 - *Yesu hakufikiri kwamba usawa na Mungu ni kitu cha kushikiliwa, bali alijitoa mwenyewe, kwa kuchukua umbo la mtumwa, akazaliwa katika mfano wa wanadamu.*
- **DOKEZO KUU** Tunaona kwamba Yesu alitupa mfano ambao sisi "inapaswa" fuata. Lakini pia anatuwekea mfano kuhusu "vipi" Tunaweza kuwa na furaha na unyenyekevu unaohitajika kufanya jambo la chini kama vile kuwahudumia na kuwapenda wengine. Alijua nyakati zake zilikuwa mikononi mwa Baba. Sisi pia tunaweza! Alijua nafasi yake na Mungu. Sisi pia tunaweza! Alijua mustakabali wake? Sisi pia tunaweza!

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Ni njia zipi ambazo Mungu anaweza kuwa anatuita “kuwaosha miguu” wengine katika maisha yetu leo? Toa mifano. Ni baadhi ya motisha zipi mbaya ambazo sisi waumini huwa nazo wakati mwingine za kujaribu kumtii Mungu? Ni baadhi ya motisha zipi sahihi za kuwapenda wengine katika huduma ya unyenyekevu? Yaani, ni kweli zipi tunazoweza kujua na kuamini ambazo zitatusaidia?**
 - o *matendo ya huduma au wema, kutoa pesa au msaada kwa, kusikiliza, kuchukua muda wa kuwa na, kusamehe, kuomba msamaha*
 - o *Pia andika orodha hapa chini.*
- **Ni aina gani za watu ambao itakuwa vigumu sana kuwaosha miguu yao?**
 - o *chafu, chenye harufu mbaya, kilichokataliwa na jamii, chenye dhambi, mlevi, chenye umbo la chini kuliko sisi katika jamii, chenye mamlaka yetu, chenye umri mdogo kuliko sisi, chenye jinsia tofauti, kikundi cha watu wengine au dini*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Taja mtu fulani mahususi ambaye Mungu anakuita umtumikie kwa unyenyekevu (kuosha miguu) wiki ijayo? Unawezaje kumhudumia kwa njia mahususi?**
 - o **Kujikumbusha yaliyo kweli (WAKATI, CHEO, UJAO) kunawezaje kukusaidia kufanya hivi kwa furaha na unyenyekevu wa kweli?**

Mifano ya Ziada ya Kuosha Miguu (kwa wahubiri na viongozi wa kanisa): (kutoka Uana kwa Afrikana Johnny Long)

- o **Katika kuhubiri na kufundisha?**
 - *Tunahubiri Kristo, si sisi wenyewe (2 Kor 4:5-7).*
 - *Ungamo la hadharani katika kufundisha: kumbuka injili kuhusu sisi wenyewe - sisi ni wenye dhambi wakubwa wanaohitaji Mwokozi mkuu.*
 - *Hubiri injili, si sheria pekee.*
 - *Kuwa mtu wa kujisahau badala ya kujitambua. Jielekeze kwa wengine na kwa Mungu, si kwako mwenyewe tu.*
- o **Katika ushauri nasaha?**
 - *Mtazamo wa mwombaji ambaye amepata chakula anamwambia mwombaji mwingine wapi pa kukipata pia. Badala ya kuwa "mtaalamu" ambaye ana kila kitu pamoja.*
 - *Kujua hali ya moyo wako mwenyewe.*
 - *Kuwa wazi na mwaminifu. Kubali udhaifu na ukosefu wa majibu.*
 - *Mwelekeze Yesu - mtu, si mbinu.*

- *Kuwa na mtazamo wa mponyaji aliyejeruhiwa. Tunapowashauri, inaweza kuwasaidia wale tunaowashauri kujua kwamba sisi pia tuna maumivu na dhambi zetu na tunahitaji msaada wa Mungu. Inatusaidia kuhusiana na kuungana.*
- *Wasaidie watu kuona mizizi ya dhambi zao, si matunda tu.*
- *Tafuta ushauri mwenyewe.*
- *Ushauri nasaha wa kibinafsi na udhaifu wa umma hauwezi kutenganishwa.*

o **Katika kuongoza kanisa?**

- *Haki ya kuongoza lazima ipatikane kupitia tabia ya kimungu (1 Tim 3:1-13; Tito 1:5-9).*
- *Ongoza kwa njia ambayo watu wanahisi kupendwa na Kristo atukuzwa.*
- *Uongozi wa utumishi (unashirikiwa na viongozi wengine wa kanisa):*
 - *Waonyeshe wengine thamani ya kazi yao kwa ajili ya Kristo. Washukuru.*
 - *Anzisha mazungumzo wakati kuna ugomvi. Kuwa mpatanishi. Shughulikia dhambi, lakini fanya hivyo kama mtenda dhambi mwenzako.*
 - *Kuwa na hisia au uhusiano na viongozi wengine.*
 - *Kutana na viongozi ana kwa ana. Wajue na ujulikane nao.*
 - *Omba msaada.*
 - *Alika maoni yenye kujenga. Tubu pamoja nao.*

o **Katika uinjilisti?**

- *Mungu hutumia hata uinjilisti wenye dosari. Kuwa mnyenyekevu, thamini juhudi za watu wengine.*
- *Maudhui ya ujumbe: Je, Kristo, si jinsi wanavyohitaji kubadilisha tabia zao!*
- *Roho: Unahitaji msaada wake kila wakati katika uinjilisti.*
- *Nia: Je, ni kwa ajili ya utukufu wangu au kwa ajili ya utukufu wake?*
- *Uinjilisti kupitia upendo wa huruma: "Kama mwombaji mmoja akimwambia mwombaji mwingine mahali pa kupata chakula."*

24. Rehoboamu na Ufalme Uliogawanyika

1 Wafalme 11:1-4, 9-13; 12:1-19

(kama vile 2 Mambo ya Nyakati 10:1-19)

Mada Kuu: Kushughulikia Migogoro

[Dhana Kuu za Injili: Dhambi]

HADITHI:

Sulemani, mwana wa Daudi, alimrithi kama mfalme wa Israeli mara tu Daudi alipokufa. Ingawa akiwa kijana Mfalme Sulemani alimsikiliza Mungu na akabarikiwa na hekima ya Mungu, alipokua hakumtii Mungu kwa kuoa wake wengi wa kigeni, ambao hatimaye waligeuza moyo wake kufuata miungu mingine kiasi kwamba hakuwa amejitolea kikamilifu kwa Bwana kama baba yake Daudi alivyokuwa, licha ya maonyo ya Mungu. Na Bwana alimkasirikia Sulemani na kumwambia angemnyanganya ufalme na kumpa mmoja wa watumishi wake, ingawa kwa ajili ya Daudi, angeacha kabila moja (Yuda) mikononi mwa mwana wa Sulemani. Hili lilitokea katika siku za mwana wa Sulemani, Rehoboamu, ambaye alimrithi kama mfalme. Hivi ndivyo ilivyotokea.

Baada ya Sulemani kufa, Rehoboamu akaenda Shekemu kukutana na Waisraeli wote na kutawazwa kuwa mfalme. Waisraeli wakamwambia, “Baba yako alitutwika nira nzito, lakini sasa punguza utumwa mgumu na nira nzito aliyotutwika, nasi tutakutumikia.” Rehoboamu akajibu, “Nendeni zenu kwa siku tatu kisha mrudi kwangu.” Basi watu wakaenda zao.

Kisha Mfalme Rehoboamu akashauriana na wazee waliokuwa wakimumikia Sulemani baba yake wakati wa uhai wake, akauliza, “Mtanipa ushauri gani wa kuwajibu watu hawa?” Wakamjibu, “Kama leo utakuwa mtumishi wa watu hawa, ukawatendea mema, ukawatumikia na kuwapa jibu zuri, basi watakuwa watumishi wako daima.”

Lakini Rehoboamu alikataa shauri walilompa wazee, akawataka ushauri vijana waliokua pamoja naye, waliokuwa wakimumikia. Wakasema, “Waambieni watu hawa, ‘Kidole changu kidogo ni kinene kuliko kiuno cha baba yangu. Baba yangu aliwatwika nira nzito; mimi nitaizidisha kuwa nzito. Baba yangu aliwapiga kwa mijeledi; mimi nitawapiga kwa nge.’” Siku tatu baadaye, watu wakaja, naye Rehoboamu akakataa shauri la wazee, akawajibu vikali vijana.

Na Israeli wote walipoona kwamba mfalme hakuwasikiliza, Waisraeli walirudi nyumbani na kumkataa Rehoboamu kama mfalme. Hata walimpiga mawe mmoja wa makamanda wa Rehoboamu na Rehoboamu akatorokea Yerusalemu na maisha yake yakaendelea. Ni wale tu walioishi Yuda na baadhi ya kabila la Benyamini waliobaki waaminifu kwake. Kwa hivyo, kama Mungu alivyomwambia Sulemani, ufalme wake uligawanyika, na sehemu kubwa ikapewa mtu mwingine kutawala.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mithali 15:1:***Jibu la upole hugeuza hasira, lakini neno kali huchochea hasira.*
- **Wafilipi 2:4:***Usiangalie tu mambo yako binafsi, bali pia mambo ya wengine.*

SWALI LA UTANGULIZI: (jadili na jirani):

- **Fikiria mgogoro au kutokubaliana na mtu mwingine ambaye umekuwa sehemu yake. Ni kwa njia zipi wewe na mtu uliyekuwa naye mlishughulikia mgogoro vizuri? Ni kwa njia zipi mlishughulikia mgogoro huo vibaya?**

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Migogoro itatokea katika ulimwengu huu. Haiepukiki. Kama utakavyoona katika hadithi hii, mara nyingi tunashughulikia migogoro kwa uharibifu. Hebu tuone tunachoweza kujifunza na jinsi tunavyoweza kukabiliana na migogoro kwa njia yenye kujenga zaidi na inayozingatia injili.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA: (Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Je, Rehoboamu alifanya jambo lolote la busara alipoanza kutawala? Kama baba yake Sulemani aliyemtangulia, ni lini Rehoboamu aliacha hekima na kuwa mjinga?
 - Tofauti ilikuwa nini kati ya ushauri wa wazee na marafiki wachanga wa Rehoboamu?
 - Watu wa Israeli walifikiria nini kuhusu majibu ya Rehoboamu kwao baada ya siku tatu?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA: (kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **NJIA YA UHARIBIFU (Mbaya) ya Kukabiliana na Mgogoro:** Rehoboamu na marafiki zake wanaonyeshaje mbinu ya uharibifu ya kukabiliana na mgogoro?
- **NJIA YA KUJENGA (Inayosaidia) ya Kukabiliana na Migogoro:** Ni kwa njia gani mtu yeyote katika hadithi anaonyesha mbinu ya kujenga ya mgogoro?
- **MALENGO:** Nia au matamania ya Rehoboamu yalisababishaje mgogoro wa uharibifu? Vipi kuhusu matamania yetu katika migogoro yetu? Ni nia gani sahihi zinazosababisha mgogoro wa kujenga?
- **MATOKEO:** Ni nini kinachotokana na migogoro yenye uharibifu inayochochewa na ubinafsi? Mambo yangewezaje kuwa tofauti?

- **MFANO WA YESU-** Wafilipi 2:5-8: Tunaweza kujifunza nini kutokana na nia za Yesu ambazo zinaweza kutusaidia kushughulikia migogoro kwa njia yenye kujenga zaidi?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni mifano gani ya njia tunazotumia KUSHIKAMANA au kushikilia nafasi au sifa zetu? Hii inatuongozaje kwenye migogoro?
- **UTEKELEZAJI WA BINAFSI:** Uko katikati ya mgogoro gani hivi sasa? Mfano wa Yesu katika Wafilipi 2 na habari njema za Injili zinawezaje kukusaidia kukabiliana na mgogoro huu kwa njia ya kujenga zaidi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

NJIA YA UHARIBIFU WA MGOGORO:

- **Ni kwa njia gani hadithi hii inatuonyesha mbinu ya uharibifu ya mgogoro au kutokubaliana? Rehoboamu anafanya nini ambacho ni uharibifu?**
 - *Kushindwa kuwasikiliza watu. Kushindwa kuwa na huruma au kujiweka katika nafasi zao. Kushindwa kuwasikiliza wazee.*
 - *Kuwasikiliza wale tu wanaounga mkono matakwa yake mwenyewe. Kutochukua jukumu. "Hebu tuwape jibu."*
 - *Maneno makali, ya vitisho, na ya mkono mzito. Akidai njia yake mwenyewe. Amezimia kushinda.*
 - *Aliwalaumu watu kwa kulalamika badala ya kutazama dhambi yake mwenyewe. Hakutaka kujinyenyekeza na kukubali kwamba familia yake ilikuwa imetawala kwa ukali. Hakukuwa na unyenyekevu au hisia ya kumtegemea Mungu na wengine. Hakukuwa na toba!*
 - *Kutokuwa tayari kuwa kiongozi mtumishi.*
 - *Jibu lake lilisababisha mgawanyiko wa Israeli. Lilisababisha anguko na kushindwa kwake mwenyewe.*
 - *Hakujiona kama mwenye dhambi anayehitaji rehema na huruma ya Mungu. Kwa hivyo hawezi kuonyesha rehema na huruma kwa wengine.*

NJIA YA UJENZI WA MGOGORO:

- **Ni kwa njia gani hadithi hii inatuonyesha mbinu yenye kujenga ya mgogoro au kutokubaliana? Nani hufanya jambo lenye kujenga? Wanafanya nini?**
 - *Waisraeli: walitoa ombi la dhati kwa mtawala wao mpya.*
 - *Rehoboamu: alionekana mwenye kujenga kwa kuomba ushauri kutoka kwa wazee, lakini baadaye alionyesha moyo wake wa kweli kwa kukataa kusikiliza ushauri wao.*
 - *Wazee: walitoa ushauri mzuri sana – "Ukiwasikiliza na kuwatumikia, watakutumikia daima."*
 - *Ilichukua muda kusikia ombi la watu - siku tatu - badala ya majibu ya haraka.*
- **Ushauri wa wazee ulikuwaje wenye kujenga? Ni nini kingeweza kutokea?**
 - *Mtazamo wa mtu kwa mtu mwingine unapaswa kuwa mnyenyekevu, kama watumishi. Hii ingelainisha mtazamo wa watu kwa mfalme, na kuwafanya wawe na furaha ya kutumikia na kushirikiana katika ufalme. Watumwa hawampendi*

bwana. Watu watampenda mfalme anayewapenda na kujitoa mhanga kwa ajili yao.

- o *Kwa kushangaza, Rehoboamu angekaribia zaidi kile alichotaka - huduma ya watu - kama yeye mwenyewe angekuwa tayari kujinyenyekeza hata kidogo na kuwatumikia.*

MASHARIKI (yanayosababisha migogoro yenye uharibifu au yenye kujenga):

- **Ni nini kilichomsukuma Rehoboamu kujibu?**
 - *Kuhamasishwa na tamaa ya ubinafsi, kiburi.*
 - *Haikuchochewa na utukufu wa Mungu au mema ya watu.*
- o **Yakobo 4:1-3 - Soma -**
 - *Ni nini husababisha ugomvi na mabishano miongoni mwenu? Je, hayatokani na tamaa zenu zinazopigana ndani yenu?²Mnatamani kitu lakini hamukipati. Mnaua na kutamani, lakini hamwezi kupata mnachotaka. Mnagombana na kupigana. Hamna kitu, kwa sababu hamumwombi Mungu.³Mnapoomba, hampati, kwa sababu mnaomba kwa nia mbaya, ili mpate kutumia kile mnachopata kwa raha zenu.*
- o **Mistari hii inatusaidiaje kuelewa nia za Rehoboamu? Matamanio yake halisi yalikuwa yapi? Ni matamanio gani bora zaidi ambayo angepaswa kuwa nayo?**

MATOKEO:

- **Je, ni matokeo gani katika hadithi hii ya mgogoro yanayoshughulikiwa kwa uharibifu? Mambo yangewezaje kuwa tofauti?**
 - o *Uharibifu: mgawanyiko, uasi, mauaji, vita, maumivu. Inaendelea kuongezeka na inazidi kuwa mbaya.*
 - o *Hakuna baraka. Ni makovu tu. Rehoboamu hakuumiza watu tu bali pia alijiumiza mwenyewe.*
 - o *Kama angewasikiliza watu na wazee na kuwa tayari kuwaongoza watu kupitia huduma ya unyenyekevu, ufalme ungeweza kukaa pamoja kwa amani.*
- **Unawezaje kufupisha tofauti kati ya migogoro yenye uharibifu na yenye kujenga?(Fikiria kuhusu "mafuta" na mtazamo unaohitajika kwa kila mmoja.)**
 - o **Mgogoro wa uharibifu**huchochewa na tamaa ya ubinafsi au wivu, na huwashwa na matumizi mabaya ya ulimi. Kuhisi kama unahitaji "kushinda"
 - o **Mgogoro wa kujenga**huchochewa na unyenyekevu unaotokana na hekima. Inaweza tu kutimizwa na watu ambao ni rahisi kuwafikia na walio tayari kurekebisha, watu ambao ni wapole katika jinsi wanavyowakaribia wengine ili kuwarekebisha. Sio kwa mtazamo wa kuhukumu. Mtazamo huu unahamasishwa na kuwezesha kwa kuelewa injili - kutambua kwamba sote ni wenye dhambi sana na tunahitaji Mwokozi mwenye upendo na nguvu.

MFANO WA YESU: Wafilipi 2:5-8

- **Yesu anafanyaje mzozo wa kujenga uwezekane? Kwa maneno mengine, Rehoboamu alihisi kwamba alipaswa kutumia mamlaka yake, ili "kufahamu" nafasi yake kama mfalme. Soma Wafilipi 2:5-8. Mtazamo wa Rehoboamu unatofautianaje na mtazamo wa Yesu?**
 - *Anatupa mfano:*
 - *"Mwenyewe wawe na mtazamo kama ule wa Kristo Yesu: ambaye, akiwa katika hali ya Mungu, hakuona kule kuwa sawa na Mungu kuwa ni kitu cha kushikamana nacho, bali alijifanya hana maana, akatwaa hali ya mtumwa, akawa katika mfano wa wanadamu. Na alipoonekana ana umbo kama mwanadamu, alijinyenyekeza akawa mtii hata mauti, naam, mauti msalabani!"*
 - *yaani, hakujichukulia nafasi yake mwenyewe. Tofauti na Rehoboamu aliyejipatia mamlaka na nguvu.*
 - *Anatupa utambulisho mpya unaotuwezesha kufuata mfano Wake:*
 - *Kristo alikufa na kufufuka tena ili kununua msamaha wetu na kutupa haki yake kamilifu. Tunapokea haya kwa toba na imani katika Kristo. Unyenyekevu na upendo ambao ni tunda la uhusiano huu na Mungu kupitia Kristo ndio msingi wa kushughulikia migogoro kwa njia yenye kujenga.*
 - *Kwa sababu ya Kristo, tumewekwa huru kutokana na kulazimika kuwatawala wengine au kutumia mamlaka yetu juu yao katika mgogoro. Hatuhitaji kushinda! Badala yake tunaweza kuamini na kutegemea neema ya Mungu katika Kristo, na kuwakaribia wengine kwa unyenyekevu.*
 - **Kwa hivyo, kwa mwamini, unyenyekevu, upole, na hekima hutoka wapi katikati ya mzozo?**
 - *Injili - kutambua hali yetu ya dhambi kubwa, ikijumuisha maeneo maalum ya dhambi, kuona hitaji letu kubwa la Mwokozi; kuweka imani yetu yote kwa Yesu na wokovu anaotoa.*
- **Ni hadithi gani za awali za Uwana ambazo zingetusaidia, hasa kuhusu mtazamo wetu, kushughulikia migogoro kwa njia yenye kujenga zaidi? Je, kuna hadithi zingine kutoka Biblia ambazo zinaweza kuwa na manufaa?**
 - *Filemoni na Onesimo*
 - *Abramu na Lutu*
 - *Abrahamu, Sara, na Hajiri*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- Rehoboamu alihisi kwamba alipaswa kutumia mamlaka yake, ili "KUSHIKAMA" nafasi yake kama mfalme. Tukifikiria Wafilipi 2:5-8 na jinsi tunavyoona kwamba mtazamo wa Rehoboamu ulikuwa tofauti na mtazamo wa Yesu, fikiria hili.:

- Ni mifano gani ya njia tunazotumia **KUSHIKAMANA** au kushikilia nafasi au sifa zetu? Hii inatuongozaje kwenye migogoro?
- Hii inawezaje kusababisha migogoro katika majukumu yetu kama wazazi? Waajiri? Viongozi wa Kanisa?
 - Uelewa wa kina wa injili, kile ambacho Kristo ametufanyia, unawezaje kutuongoza kuonyesha unyenyekevu wa kweli na toba ya kina katika baadhi ya maeneo haya?
- Katika hadithi hii, umejifunza nini ili kukusaidia kuepuka migogoro yenye uharibifu katika kanisa lako, familia, au ujirani?

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- Fikiria mgogoro ulio nao au uliokuwa nao hivi karibuni na mshiriki wa kanisa, mtu katika familia yako, au mchungaji mwingine. Umeifanyaje mgogoro huu kuwa wa uharibifu? Ni mitazamo au matendo gani unayohitaji kutubu? Ni msamaha gani unaohitaji kutoa? Wewe au mtu mwingine mmefanya nini ambacho kimesaidia kutatua mgogoro huo?

25. Paulo, Filemoni, na Onesimo

Utangulizi: Katika siku za kanisa la kwanza kulikuwa na mwamini aliyeitwa Filemoni ambaye pengine aliishi Kolosai huko Asia Ndogo na alikuwa rafiki mpendwa wa mtume Paulo. Alikuwa na mtumwa aliyeitwa Onesimo ambaye alikuwa amekimbia na pengine alimnyang'anya Filemoni katika mchakato huo. Onesimo alikutana na Paulo na kupitia uhusiano huo alikuwa ameongoka na kuwa na imani katika Kristo. Alikuwa karibu sana na Paulo na alikuwa amemsaidia na kumtia moyo alipokuwa gerezeni huko Roma. Hatimaye Paulo alimtuma Onesimo arudi Kolosai akiwa na barua iliyoelekezwa kwa Filemoni, mkewe, na mmoja wa viongozi wa kanisa la mahali hapo. Katika barua hii anamwomba Filemoni amsamehe Onesimo na kupatana naye. Hivi ndivyo alivyozungumzia hili:

[Kumbuka: Soma sehemu hii kwa sauti mara kadhaa ikiwa ni ngumu sana kukariri.]

Ninamshukuru Mungu wangu sikuzote ninapokukumbuka katika maombi yangu, kwa sababu nasikia habari za upendo wako kwa watakatifu wake wote na imani yako katika Bwana Yesu. Naomba kwamba ushirikiano wako nasi katika imani uweze kuwa na ufanisi katika kuimarisha ufahamu wako wa kila jambo jema tunaloshiriki kwa ajili ya Kristo. Upendo wako umenipa furaha kubwa na faraja, kwa sababu wewe, ndugu, umeburudisha mioyo ya watu wa Bwana.

Kwa hiyo, ingawa katika Kristo ningeweza kuwa na ujasiri na kukuamuru ufanye unachopaswa kufanya, lakini nakuomba kwa msingi wa upendo ... Ninakusihi kwa ajili ya mwanangu Onesimo, ambaye alikuwa mwanangu nilipokuwa kifungoni. Hapo awali hakuwa na faida kwako, lakini sasa amekuwa msaada kwako na kwangu pia. Ninamtuma - ambaye ni moyo wangu sana - arudi kwako. Ningependa kumweka pamoja nami ili aweze kuchukua nafasi yako katika kunisaidia nikiwa kifungoni kwa ajili ya Injili. Lakini sikutaka kufanya chochote bila idhini yako, ili kila ufanyalo fadhili liwe la hiari na si la kulazimishwa. Labda sababu alitengwa nawe kwa muda mfupi ilikuwa kwamba upate kumrudisha kwa ajili ya mema - si tena kama mtumwa, bali bora kuliko mtumwa, kama ndugu mpendwa. Yeye ni mpendwa sana kwangu lakini zaidi kwako, kama mwanadamu na kama ndugu katika Bwana.

Kwa hivyo, ikiwa unaniona mimi kama mwenzako, mkaribishe kama vile ungenipokea mimi. Ikiwa amekukosea chochote au ana deni lako, unidai mimi. Mimi, Paulo, naandika haya kwa mkono wangu mwenyewe. Nitalipa - bila kusahau kwamba wewe una deni kwangu mwenyewe. Natamani, ndugu, nipate faida kutoka kwako katika Bwana; burudisha moyo wangu katika Kristo. Nina hakika ya utii wako, ninakuandikia, nikijua kwamba utafanya hata zaidi ya ninayoomba.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Wakolosai 3:12-14:** *Kwa hiyo, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwao, jivikeni huruma, wema, unyenyekevu, upole na uvumilivu. Vumilianeni na kusameheana, kila mlichio nacho juu ya mwenzake; sameheaneni kama Bwana alivyowasamehe ninyi. Na juu ya hayo yote jivikeni upendo, ambao unawafunga wote pamoja katika umoja mkamilifu.*

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Fikiria mgogoro au kutokubaliana na mtu mwingine ambaye umekuwa sehemu yake. Ni kwa njia zipi wewe na mtu uliyekuwa naye mlishughulikia mgogoro vizuri? Ni kwa njia zipi mlishughulikia mgogoro huo vibaya?**

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Mgogoro utatokea katika ulimwengu huu. Haukupukiki, hata kati ya ndugu na dada Wakristo. Tutaona katika hadithi hii jinsi Paulo anavyowasaidia ndugu wawili walio katika mgongano. Hebu tuone tunachoweza kujifunza na jinsi tunavyoweza kukabiliana na mgongano kwa njia yenye kujenga zaidi na inayozingatia injili.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - o Orodhesha mambo yote ya kutia moyo ambayo Paulo alisema kuhusu Filemoni.
 - o Orodhesha mambo yote chanya aliyosema kuhusu Onesimo.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MAELEZO YA MGOGORO:** Wapi? Lini? Nani? Chanzo? Kosa?
- **MAANDALIZI YA MGOGORO WA UJENZI:** Paulo anaanzaje barua? Anaomba nini?
- **MISINGI YA MGOGORO WA UJENZI:** Ni mitazamo na mbinu gani za Paulo zilizochochea migogoro yenye kujenga?
- **KULIPA DENI LA MGOGORO WA UJENZI:** Paulo alikuwa tayari kutoa dhabihu gani ili kuwasaidia Filemoni na Onesimo kupatana? Hii inatufundisha nini kuhusu kuwasaidia ndugu wawili waliokuwa katika mgogoro?
- **UPENDO, UNYENYEKEVU, na KUJITOLEA:** Paulo alionyesha sifa hizi tatu katika kuwasaidia hawa ndugu wawili katika mgogoro wao?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni njia zipi leo tunaona migogoro ikishughulikiwa kwa uharibifu? Katika jamii zetu? Mekanisa yetu? Familia zetu au ndoa zetu? Uelewa wa kina wa injili unawezaje kusababisha migogoro yenye kujenga zaidi?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Uko katikati ya mgogoro gani hivi sasa? Jinsi gani mbinu ya Paulo kwa Filemoni na Onesimo na ukumbusho wake wa Injili inaweza kukusaidia kukabiliana na hali hii kwa njia ya kujenga zaidi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

MAELEZO YA MGOGORO:

- **Hadithi hii ilitokea wapi na lini?**
- **Filemoni alikuwa nani? Onesimo alikuwa nani? Uhusiano wao ulikuwaje?**
- **Ni nini kilichosababisha mgogoro kati ya Filemoni na Onesimo? Filemoni alikuwa ameuadhika vipi?**
- **Paulo alikuwa na uhusiano gani na Filemoni na Onesimo?**

MAANDALIZI YA MGOGORO WA UJENZI:

- **Paulo anaanzaje barua yake? Hii inawezaje kusaidia kuandaa njia ya kutafuta upatanisho kati ya Filemoni na Onesimo?**
 - *Anamtia moyo Filemoni, akimsifu Mungu kwa imani yake na upendo wake kwa wengine. Anamwambia kuhusu maombi yake kwa ajili yake.*
 - *Inamkumbusha Injili - "kila kitu chema ulicho nacho katika Kristo"*
 - *Anamhimiza kushiriki Injili hiyo*
- **Paulo anamwomba Filemoni nini kwa niaba ya Onesimo?**
 - *Mkaribisheni tena kama ndugu, si kama mtumwa tu*
 - *Msamehe deni lake. Lilipe kwa Paulo ikiwa ni lazima.*
 - *Yaani kupatanishwa.*

MISINGI YA MGOGORO WA UJENZI:

- **Paulo anategemeza ombi lake kwa Filemoni kwa msingi gani?**
 - *Kuhusu uhusiano wa Filemoni na Kristo. Yaani, kuhusu rehema ya Mungu kwa Filemoni.*
 - *Kuhusu wito wa upendo wa Kikristo*
 - *Kuhusu uhusiano - Uhusiano wa kindugu wa Paulo na Filemoni na Onesimo. Thamani yao katika Bwana. Uhusiano wao mpya kama ndugu.*
 - *Kuhusu manufaa ya Onesimo katika Injili*
- **Kwa nini Paulo alichochewa kumwomba Onesimo?**
 - *Alimpenda sana Onesimo na alijali maisha yake na uhusiano wake na Filemoni.*
 - *Alimpenda Filemoni na alitamani wapatanishwe. Yaani, aliwapenda pande zote mbili.*
 - *Alipenda kanisa pia, na alitaka kuwaona waumini wake wakiwa na amani katika Injili.*

MITAZAMO ILIYOPO MGOGORO WA UJENZI:

- **Ni mitazamo gani Paulo alikuwa nayo ambayo ilikuwa ya kujenga au kusaidia katika kutatua mgogoro huo?**
 - *Alikuwa mpole katika mbinu yake, lakini bado alikuwa mnyoofu.*

- Alimsihi Filemoni **katika mapenzi** badala ya kujaribu kutumia mamlaka yake ya kiroho juu yake.
- Alirejelea **uhusiano imarana** kila mmoja wao.
- Yeye **alimkumbusha Filemoni Injili** (kwamba ana deni la Paulo mwenyewe - yaani, Paulo alimwongoza kwenye wokovu. "Kwa kuwa Kristo amekuoka na kukusamehe, je, hupaswi kufanya vivyo hivyo kwa ajili ya ndugu yako, Onesimo?").
 - Injili hubadilisha jinsi tunavyohusiana na wengine, hasa kwa ndugu kama Onesimo. Inatukumbusha
 - Kwa maana ninyi nyote mliobatizwa katika Kristo mmemvaa Kristo. Hakuna Myahudi wala Mgiriki, hakunasi **mtumwa wala huru**, hakuna mwaname wala mwanamke; kwa maana ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu. Na mkiwaniwa Kristo, basi ninyi mmekuwa uzao wa Ibrahimu, na warithi sawasawa na ahadi. (Gal 3:27-29)
 - Lakini wakati utimilifu ulipowadia, Mungu alimtuma Mwanawe, aliyezaliwa na mwanamke, aliyezaliwa chini ya sheria, ili awakomoe wale waliokuwa chini ya sheria, ili tupate kupokea hali ya kuwa wana. Na kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu amemtuma Roho wa Mwanawe moyoni mwenu, akilia, Aba, Baba! Kwa hiyo ninyi nisi **mtumwa tena bali mwana**, na kama u mwana, basi u mrithi wa Mungu kupitia Kristo. (Gal 4:4-7)
 - yaani Kwa sababu sisi ni wana wa Mungu kupitia Kristo, tunawezeshwa na kutiwa moyo kuwatendea Wakristo wengine kama ndugu, warithi pamoja na Kristo, si kama watumwa. Yaani kwa wema, kwa rehema, kwa msamaha, kwa huruma.
- Alikuwa **silogopik** mwambia anachopaswa kufanya.
- Yeye **alizungumza kwa kutia moyo na ukweli kuhusu pande zote mbili** – kuhusu Filemoni na uaminifu na upendo wake katika kanisa, na kuhusu Onesimo, ambaye maisha yake yalikuwa yamebadilishwa na kuwa mtumishi wa Injili mwenye thamani.
- Yeye **alichukua jukumuk** kwa uhusiano kati ya marafiki wawili na ndugu. Hakuketi tu bila kufanya kazi na kuacha mgogoro uzidi kuwa mbaya.
- Yeye **alimtendea Filemoni kama mtu aliyemwamini** Alimtarajia afanye jambo sahihi - na hata zaidi ya Paulo alivyoomba - labda ikimaanisha kwamba angemwachilia huru Onesimo.

KULIPA DENI LA MGOGORO WA UJENZI:

- Paulo alikuwa tayari kuacha nini ili kuona Filemoni na Onesimo wakipatana?
 - Alijitolea **muda na juhudi** kuandika barua hii.
 - Aliacha kupata msaada na uwepo wa Onesimo ili arudi kwa Filemoni. **alihatarisha kupoteza Onesimo** Alikuwa tayari hata kutoa faraja yake mwenyewe, msaada na urafiki ambao Onesimo alimpa, ili kuona uhusiano huo ukipona.
 - Alikuwa **tayari kulipa deni mwenyewe!** Angelipa chochote ambacho Onesimo angeweza kuiba au hasara yoyote ambayo Filemoni angeweza kupata wakati Onesimo alipomkimbia.

- *Lakini si mdanganyifu. Amejitolea kwa uhusiano wake na Filemoni bila kujali jinsi anavyoshughulikia hali ya Onesimo. Tayari anapanga kumtembelea Filemoni tena.*

MUHTASARI:

- **Ungefupishaje jinsi Paulo alivyokabiliana na mgogoro huo?**
 - **Upendo.** Aliwapenda pande zote mbili. Aliwakaribia kwa upendo. Aliwasihi wapendane kwa sababu Kristo alikuwa amewapenda.
 - **Unyenyekevu.** Aliwatendea Filemoni na Onesimo kwa heshima, kama ndugu katika Injili.
 - **Kujitolea.** Alikuwa tayari kumsaidia Filemoni “kulipa deni” la kumsamehe Filemoni. Picha nzuri ya kile mtu wa tatu anapaswa kufanya ili kuwasaidia ndugu walio katika migogoro!
- **Je, una watu kama Onesimo katika jamii yako? Watu ambao wamewakwaza wengine lakini bado wako au wanachukuliwa kuwa wa chini kuliko wengine? Unawatendeaje? Kanuni kuu ya jinsi unavyowatendea inapaswa kuwa ipi?**
- **Je, una mgogoro na mtu fulani hivi sasa? Umejifunza nini kutokana na hadithi hii ambacho kinaweza kukusaidia katika kukabiliana na mgogoro huu?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Ni njia zipi leo tunaona migogoro ikishughulikiwa kwa njia mbaya? Katika jamii zetu? Mekanisa yetu? Familia zetu au ndoa zetu?**
 - Uelewa wa kina wa injili, kile ambacho Kristo ametufanyia, unawezaje kutuongoza kuonyesha unyenyekevu wa kweli na toba ya kina ili kusababisha mzozo wenye kujenga zaidi?
- **Je, kuna mtu yeyote anayeweza kutoa mfano wa mtu anayeshughulikia mgogoro kwa njia ya kujenga kama Paulo alivyofanya katika hali hii?**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:(chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo)

- **Fikiria mgogoro uliopo au uliokuwa nao hivi karibuni na mshiriki wa kanisa, mtu katika familia yako, au mchungaji mwingine.**
 - Umeufanyaje mgogoro huu kuwa wa uharibifu? Ni mitazamo au matendo gani unayohitaji kutubu? Ni msamaha gani unaohitaji kutoa?
 - Wewe au mtu mwingine mmefanya nini ambacho kimesaidia kutatua mgogoro huu?
 - Ni mabadiliko gani unaweza kufanya sasa ili kuingia katika mgogoro huu kwa njia ya kujenga au ya kusaidia zaidi?

26. Yesu Anawafundisha Wanafunzi Wake **Kuomba na Kuomba Roho Mtakatifu**

Luka 11:1-13

(tazama Mathayo 6:5-15, 7:7-11)

Mada Kuu: Roho Mtakatifu

[Dhana Kuu za Injili: Roho Mtakatifu, Utambulisho katika Kristo]

HADITHI:

Siku moja, Yesu alipokuwa akiomba mahali fulani, alipomaliza, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, “Bwana, tufundishe kusali, kama vile Yohana alivyowafundisha wanafunzi wake.”

Akawaambia, “Mnaposali, semeni: ‘Baba, jina lako litukuzwe, ufalme wako uje. Utupe kila siku mkate wetu wa kila siku. Utusamehe dhambi zetu, kwa maana sisi pia tunawasamehe wote wanaotukosea. Wala usitutie katika majaribu.’”

Kisha akawaambia, “Tuseme una rafiki, nawe ukamwendea usiku wa manane na kumwambia, ‘Rafiki, nikopeshe mikate mitatu, kwa sababu rafiki yangu amefika kwangu akiwa safarini, nami sina kitu cha kumpa.’

“Kisha yule aliye ndani akajibu, ‘Usinisumbue. Mlango umefungwa tayari, na watoto wangu wako kitandani pamoja nami. Siwezi kuamka na kukupa chochote.’ Nawaambia, ingawa hataamka na kukupa mkate kwa sababu wewe ni rafiki yake, lakini kwa sababu ya ujasiri wako ataamka na kukupa kadiri unavyohitaji.”

“Kwa hiyo nawaambia: Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata; bisheni, nanyi mtafunguliwa. Kwa maana kila mtu aombaye hupokea; atafutaye hupata; na yeye abishaye, mlango utafunguliwa. Ni nani kati yenu baba, mwanawe akimwomba samaki, atampa nyoka? Au akimwomba yai, atampa nge? Basi, ikiwa ninyi, ingawa ni waovu, mnajua kuwapa watoto wenu zawadi njema, je, Baba yenu wa mbinguni hatawapa Roho Mtakatifu zaidi wale wamwombao!”

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Luka 11:13:** “Basi, ikiwa ninyi, ingawa ni waovu, mnajua jinsi ya kuwapa watoto wenu zawadi nzuri, je, Baba yenu wa mbinguni hatawapa Roho Mtakatifu zaidi wale wanaomwomba?”

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Ni zawadi gani nzuri uliyopokea hivi karibuni? Ni zawadi gani nzuri uliyotoa hivi karibuni?
- Je, jukumu la Roho Mtakatifu katika maisha ya waumini ni lipi?

TAARIFA YA MPITO YA MWALIMU:

- Leo tutaangalia kipindi ambapo Yesu anawafundisha wanafunzi wake jinsi ya kuomba. Angalia jinsi Yesu anavyohusisha maombi na utu na kazi ya Roho Mtakatifu.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - o Unafikiri ni nini ambacho Yesu anajali zaidi ambacho waumini huomba, kutafuta, na kubisha?
 - o Yesu anawafundisha nini wanafunzi wake kupitia mifano yake mbalimbali katika hadithi hii?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **SALA YA BWANA:** Tunajifunza nini kuhusu maombi kutokana na maneno muhimu ambayo Yesu alitumia: Baba, Jina, Ufalme, Mkate wa Kila Siku, Msamaha, na Majaribu?
- **JIRANI SAA SITA USIKU:** Uvumilivu wa jirani unatufundisha nini kuhusu maombi?
- **OMBA, TAFUTA, HOJA:** Je, haya ni matendo ya mara moja au ni mpangilio endelevu? Ahadi za Mungu ni zipi? Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu? Haifundishi nini?
- **ZAWADI ZA BABA:** Ni zawadi gani ambayo Baba yetu wa mbinguni anataka zaidi kutupa zaidi? Kwa nini?
- **ROHO MTAKATIFU na SALA YA BWANA:** Ikiwa hili ndilo jambo muhimu zaidi tunaloweza kuomba - uwepo na kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu - je, maneno ya Sala ya Bwana kutusaidia kuelewa kazi ya Roho Mtakatifu?
- **ROHO YA UWANA:** Warumi 8:15; Wagalatia 4:4-7; Warumi 8:16; Warumi 8:26-27. Vifungu hivi vinatusaidiaje kuelewa kazi muhimu zaidi ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu? Kwa nini kazi ya Roho Mtakatifu ni kutukumbusha kwamba sisi ni wana na binti za Mungu MUHIMU SANA kwa maisha yetu ya kila siku?
- **MATUNDA YA ROHO:** Wagalatia 5:22-26: Roho anatumkumbushaje kwamba sisi ni wana na binti za Mungu hutusaidiaje kuishi kwa ajili ya Yesu kivitendo? Ni njia gani maalum?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni mapambano au masuala gani yanayotufanya tushindwe kuamini au kuhisi kama kila mmoja wetu ni mtoto wa Mungu kweli? Toa mifano. Tumejifunza nini kuhusu Roho Mtakatifu ambacho kinaweza kutusaidia katika hili?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Shiriki hali au tatizo maishani mwako ambapo unahitaji sana Roho Mtakatifu. Maisha yangu ya maombi yanawezaje kubadilika kwa njia ambayo ninamwomba Roho Mtakatifu kila mara na msaada wake ili niishi kikamilifu kama mtoto wa Mungu?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezekana):

- **Mmoja wa wanafunzi alimwomba Yesu awafanyie nini? Kwa nini?**
 - o *"Bwana, tufundishe kusali, kama vile Yohana alivyowafundisha wanafunzi wake."*

- o Yesu alikuwa akiomba na wanafunzi wake walimtazama.

SALA YA BWANA:

- **Yesu alijibuje?**
 - o *Aliwaambia sala ya kusema: “Baba, jina lako litakaswe, ufalme wako uje. Utupe kila siku mkate wetu wa kila siku. Utusamehe dhambi zetu, kwa maana sisi pia tunawasamehe wote wanaotukosea. Wala usitutie katika majaribu.”*
- **Tunajifunza nini kwa kumwita Mungu “BABA”?**
 - o *Kwamba Mungu anatumbea kama baba, anatumbea kwa wema na kujali, anatumbea urithi, anashiriki ufalme wake nasi. Anajali uhusiano nasi.*
- **"JINA LAKO LITAKASWE" linatufundisha nini?**
 - o *Tunapaswa kutamani sana kwamba Mungu na jina lake viabudiwe, viheshimiwe, viwekwe kwanza katika kila kitu na kila mtu, hasa katika maisha yetu wenyewe.*
- **"UFALME wako uje" unatufundisha nini?**
 - o *Kwamba Mungu analeta ufalme mpya, ule ambao ni tofauti na falme za ulimwengu huu, ule ambapo yeye ndiye mfalme na atatawala kwa wema, utakatifu, na nguvu.*
 - o *Tunatamani kuona ufalme huo ukija na kuahidi ushirikiano wetu katika kuuona ukikamilika duniani.*
- **Tunapaswa kuomba nini tunapomba “MKATE WA KILA SIKU”?**
 - o *Kwamba Mungu anatumbea mahitaji yetu ya msingi ili tufanikiwe - chakula, mavazi, malazi, pamoja na urafiki, familia, ulinzi, mwongozo, n.k.*
 - o *Kwamba atatusaidia kumwamini yeye pekee kwa mahitaji yetu yote, makubwa na madogo.*
- **Sala hii inatufundisha nini kuhusu MSAMAHA?**
 - o *Kwamba Mungu anatumbea na anataka kutusamehe, lakini kwamba anafanya hivyo tunapomwomba. Ni muhimu tukubali dhambi zetu na hitaji letu la msamaha.*
 - o *Tunahitaji msaada wake katika kuwasamehe wengine pia.*
 - o *Hatutafurahia kikamilifu faida zote za msamaha wake ikiwa hatutaweza kuwapa wengine msamaha huo.*
- **"Usitutie katika MAJARIBU" inatufundisha nini?**
 - o *Hatuwezi kujilinda, hata kutokana na dhambi.*
 - o *Tunahitaji msaada wa Mungu wakati wote, hasa ili kupigana na mipango ya Shetani na dhambi iliyo ndani yetu ya asili ya dhambi.*

JIRANI saa sita usiku:

- **Baada ya kuwafundisha kile tunachokijua kama Sala ya Bwana, aliwapa wanafunzi wake mfano gani?**
 - o *Rafiki anakuja usiku wa manane akiomba mkate kwa mgeni.*
- **Rafiki huyo hupataje mkate kutoka kwa mwenyeji huyo anayesitasita? Atampa kiasi gani?**
 - o *Kwa kuomba kwa bidii na ujasiri, atapata mkate wote anaohitaji.*

OMBA, TAFUTA, HOJA:

- **Yesu anasema nini baadaye kuhusu aina hii ya ombi? Anatoa ahadi gani?**
 - o *Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata; bisheni, nanyi mtafunguliwa. Hili ni kwa ajili ya yeyote.*
- **Je, kuomba kwetu, kutafuta, na kubisha kunapaswa kuwa ombi la mara moja tu?**
 - o *Hapana, anazungumzia utaratibu unaoendelea na unaorudiwa wa kumtafuta Mungu na vipawa vyake.*

ZAWADI ZA BABA:

- **Anatumia mfano gani mwingine?**
 - o *Anazungumzia baba mwenye upendo ambaye mwanawe anaomba samaki kisha yai. Baba hangempa mwanawe kitu ambacho ni kinyume kabisa na vitu vizuri kama vile nyoka au nge.*
- **Yesu anawafundisha nini wanafunzi wake na sisi kupitia mfano huu? Anasema nini kuhusu Mungu?**
 - o *Anamlinganisha Mungu na baba huyu wa kibinadamu, ambaye, ingawa ana upendo, bado ni mwenye dhambi. Yesu anasema kwamba hakika Mungu, ambaye ni mkamilifu na mwenye haki katika kila njia inayowezekana, angekuwa mkarimu sana kuliko baba huyu na angependa kujibu mahitaji na maombi ya mtoto wake.*
 - o *Anafundisha kwamba Mungu ni Baba yetu wa mbinguni, anayetupenda na ni mkarimu na mkarimu, akitujaza kwa wingi wa neema yake.*
- **Je, faida ya samaki au yai kwa mtoto mwenye uhitaji ni ipi? Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu?**
 - o *Wangetoa lishe na nguvu.*
 - o *Mungu anajali ustawi wetu, mahitaji yetu, na kile kinachotuimarisha.*
- **Yesu anapotufundisha kuomba, kutafuta, na kubisha, je, anatumia mfano gani kumtarajia atupe kila hamu ya mwili wetu, akili, na moyo wetu mara moja? Je, hii ni ahadi ya "itaje na kuidai"?**
 - o **Kama sivyo, Yesu anasema nini ni JAMBO KUU tunapaswa kuomba?**
 - *Ya Roho Mtakatifu na yote anayofanya ndani yetu na kupitia kwetu.*
 - *Mathayo 6:33: "Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu, na hayo yote mtaongezewa."*

- **Hii inatuambia nini kuhusu Roho Mtakatifu?**
 - *Yupo kwa wote walio watoto wa Mungu, na yuko tayari zaidi kwa wale wanaomwomba na kumsaidia.*
 - *Tunapotafuta msaada wa Mungu, tunachohitaji zaidi ni Roho Mtakatifu, yule anayetuongoza katika uhusiano wa kina na kumtegemea Baba kupitia neema ya Mwana.*
 - *Roho Mtakatifu ni mwema na ndiye chanzo cha Mungu kuendelea kutupatia mema yote aliyotuandalia siku baada ya siku.*
 - *Nguvu, uwepo, na makao ya Roho Mtakatifu ni zawadi bora zaidi ambayo Mungu Baba yetu ametupa na atatupa sisi kama watoto wake.*
- **Rudi kwenye uliza, tafuta, bisha. Maneno katika lugha ya asili ya uliza, tafuta, na bisha yako katika umbo la INAYOENDELEA Inaendelea kuomba, kutafuta, na kubisha (yaani, Yesu anatuagiza tuendelea kuomba, kuendelea kutafuta, na kuendelea kubisha). Hii inatufundisha nini?**
 - *Tunapaswa kulia kila mara kwa ajili ya uwepo na msaada wa Roho Mtakatifu katika maisha yetu.*
 - *Tunachohitaji zaidi kutoka kwa Mungu ni uwepo na kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha yetu kila siku.*

ROHO MTAKATIFU na SALA YA BWANA:

Kumbuka kwamba kifungu hiki chote kilianza na Yesu akiwapa wanafunzi wake 1)mfano wa sala unaoweza kutumika kutuongoza katika sehemu maalum za sala leo. Lakini pia kumbuka kwamba 2) Jambo kuu tunalopaswa kuomba ni Roho pekee. Hiyo ina maana kwamba mambo yote ambayo Yesu anatufundisha kuomba katika. Sala ya Bwana lazima iwe njia nyingine ya kuelezea njia zote ambazo Roho Mtakatifu hufanya kazi katika maisha yetu kutusaidia kuishi kama wana na binti za Baba.

- **Ni dhana gani maalum kutoka kwa sala ya Bwana zinazokusaidia kuelewa kile ambacho Roho atafanya kazi ndani yako unapomsihi? Yaani, pitia Sala ya Bwana tena hatua kwa hatua kulingana na kile ambacho tumekuwa tukijifunza kuhusu Roho Mtakatifu kuona. jinsi Roho anavyoweza kufanya kazi katika maisha yetu.**
 - *Utamtaja Mungu kila wakati BABA na ujue upendo huu wa baba.*
 - *Utakuwa na wasiwasi mkubwa kwamba Mungu JINA imetakaswa na kuheshimiwa kwa kila njia - katika maisha yako mwenyewe na duniani.*
 - *Utatamani sana Mungu UFALME ili kuja kikamilifu zaidi na zaidi katika maisha yako na ulimwengu anapofanya kazi kupitia watu wake siku baada ya siku.*
 - *Utakuwa mtu ambaye anazidi kumwamini Baba yako ili akupe mahitaji yako yote MAHITAJI YA KILA SIKU- kiakili, kimwili, kifedha, kimahusiano, na kiroho.*
 - *Utakuwa mmoja wa wale ANAJUA zaidi na zaidi ya yote DHAMBI ZAKO ZIMESAMEHEWA.*
 - *Kwa hivyo utakuwa mmoja wa wale HUSAMEHE WENGINE KWA URAHISI hata wale waliokuumiza sana.*

- o *Utamtegemea Roho ili **KUKUSAIDIA KUPAMBANA NA MAJARIBU** kupitia toba na imani.*

Hebu tuangalie mistari mingine ya Agano Jipya inayotuambia kuhusu kazi ya Roho Mtakatifu. Kwa kila moja ya mistari hii, tunauliza, “Mstari huu unatufundisha nini kuhusu Roho Mtakatifu?”

ROHO YA UWANA:

- **Warumi 8:15: "Kwa maana hamkupokea roho inayowafanya tena watumwa wa hofu, bali mlipokea roho ya uana, ambayo kwa hiyo twalia, Aba, Baba."**
 - o *Hili ndilo jukumu muhimu la Roho Mtakatifu kwa waumini, ili kuimarisha uana wetu kila mara, ili tuwe yule ambaye kupitia kwake hatutumiki tena kwa hofu ya adhabu ya dhambi zetu, bali yule ambaye kupitia kwake na kwa msaada wake tunaweza kumlilia Mungu kama Baba yetu mwenye upendo. Atapatikana kila wakati kusikia kilio chetu na kutujibu.*
- **Wagalatia 4:4-7: "Lakini wakati ulipowadia, Mungu alimtuma Mwanawe, aliyezaliwa na mwanamke, aliyezaliwa chini ya sheria, ili awakomoe wale walio chini ya sheria, ili sisi tupate haki kamili ya kuwa wana. Kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, Roho aitaye, ‘Abba, Baba.’ Kwa hiyo wewe si mtumwa tena, bali mwana; na kwa kuwa wewe ni mwana, Mungu amekufanya wewe pia kuwa mrithi."**
 - o *Mungu alipotukomboza kutoka katika dhambi zetu kupitia Mwanawe, Yesu, tulifanywa wanawe na binti zake, warithi wa utajiri wote wa Mungu. Kwa kuwa sisi ni wanawe na binti zake, alitupa Roho wa Mwanawe. Roho Mtakatifu hutusaidia kumkaribia Mungu kama Baba yetu mkarimu na mwenye upendo. Anatusaidia si kuhusiana na Mungu katika nafasi ya kutisha ya mtumishi aliyeajiriwa au mtumwa, bali kutoka katika nafasi ya upendeleo ya mwanawe au binti mpendwa.*
- **Warumi 8:16: “**MUNGUROHO MWENYEWE ANASHUHUDIA** Ana roho yetu **KWAMBA SISI NI WATOTO WA MUNGU**. Sasa kama sisi ni watoto, basi sisi ni warithi.”**(msisitizo wangu)
 - o *Kazi ya Roho ni kufanya kazi na roho au mioyo yetu wenyewe kutushawishi na kutukumbusha mara kwa mara kwamba sisi kweli ni watoto wa Mungu na warithi. Mungu anajua kwamba huu ni ukweli mgumu kwetu kuamini, hasa katikati ya mapambano. Lakini anatupa Roho Mtakatifu ili atusaidie kukumbuka na kuishi kwa uaminifu zaidi kama mtoto.*
 - o *Roho Mtakatifu hutusaidia kuishi kama warithi wa ufalme wa Mungu na zawadi na matunda yake yote. Anatusaidia kutii amri na maonyo ya Mungu, kama hili katika Wakolosai 3:12-14: “Basi, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwao, jiviken miyo ya huruma, utu wema, unyenyekevu, upole, uvumilivu, mkichukuliana, na kusameheana, mtu akiwa na sababu ya kumlaumu mwenzake; kama Bwana alivyowasamehe ninyi, vivyo nanyi msameheane. Zaidi ya hayo yote jiviken upendo, uunganishao vyote kwa ukamilifu.”*

TUNDA LA ROHO MTAKATIFU:

- **Wagalatia 5:22-26:** "Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi. Hakuna sheria juu ya mambo kama hayo. Wale walio wa Kristo Yesu wameusulibisha mwili wa dhambi pamoja na mawazo yake na tamaa zake. Kwa kuwa tunaishi kwa Roho, na tuenende kwa Roho. Tusiwe na majivuno, kuchokozana na kuoneana wivu."
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, hiyo inatusaidia kuishi kama wana na warithi wa Mungu, Roho Mtakatifu huzaa matunda halisi kupitia sisi - mambo yote mazuri yaliyoorodheshwa hapa!*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutusaidia kuwapenda wengine kikweli, hata wale ambao ni vigumu kuwapenda.*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutusaidia kupigana dhidi ya asili yetu ya dhambi na majaribu yake yote.*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutubadilisha kutoka kwa kiburi chetu, wivu wetu, na tabia yetu ya kuwadhuru watu wengine.*
- **Warumi 8:26-27:** "Vivyo hivyo Roho hutusaidia udhaifu wetu. Kwa maana hatujui tuombee nini kama itupasavyo, lakini Roho mwenyewe hutuomba kwa kuugua kusikoweza kutamkwa. Na yeye aichunguzaye mioyo anajua nia ya Roho ilivyo, kwa sababu Roho huwaomba watakatifu kulingana na mapenzi ya Mungu."
 - *Roho hutusaidia kuomba hata tunapomwomba awe pamoja nasi. Haijalishi ni kwa kiasi gani hatuelewi kinachoendelea au kile Mungu anafanya, haijalishi maumivu yetu ni makubwa kiasi gani, yeye huchukua miguno yetu yenye uchungu na kuigeuza kuwa maombi yenye ufanisi na kujibiwa kulingana na mapenzi mema na makamilifu ya Mungu.*

Muhtasari wa ROHO YA UWANA: Kazi ya Roho Mtakatifu kama Roho ya Uwana ina vipengele vitatu:

- Anatumbea na kutuwekatukijua kwamba sisi ni watoto wa Mungu kwa neema ya bure kupitia Yesu Kristo (hata tunapohitaji kupigana dhidi ya yote yanayotufanya tuikane).
- Yeye hutusukuma kumtazama Mungu kama Baba, kwa ujasiri wa heshima na uaminifu usio na kikomo wa watoto walio salama katika upendo wa baba yao, ili kutufanya tutake kutumia muda na Baba yetu. Hii ni kazi yake ya kutufanya tulie, "Abba, Baba."
- Yeye inatutia moyo kuishi kwa njia inayoonyesha kwamba sisi ni watoto wa Mfalmena
 - kuonyesha mfano wa familia (yaani, kufuata Kristo),
 - kukuza ustawi wa familia (yaani ndugu na dada wenye upendo), na
 - kudumisha heshima ya familia (yaani kutafuta utukufu wa Mungu).
- **MOJAWAPO YA MAMBO MUHIMU ZAIDI YA KUFANYA KATIKA MAOMBI NI KUJITUMIA KWA KUMTEGEMEA ROHO MTAKATIFU. TUNAPASWA KUOMBA (KUOMBA, KUTAFUTA, KUGONGA) ROHO ILI INGIA MAISHANI MWETU KAMA ZAWADI YA THAMANI ZAIDI YA BABA YETU.**

- ***TUNAOMBA KWA ROHO ILI TUSAIDIKIE KWA KWELI KUELEWA MAANA YA KWETU KUISHI KAMA WANA AU BINTI WA MFALME WA MBINGUNI NA DUNIA. ANATUSAIDIA KUISHI KAMA WANA WA MUNGU HATA ANAPOZAA MATUNDA YA ROHO MAISHANI MWETU NA KUTUONGOZA MAISHANI KWA SALA YA BWANA.***

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- **Ni mapambano au masuala gani yanayotufanya tushindwe kuamini au kuhisi kama kila mmoja wetu ni mtoto wa Mungu kweli? Toa mifano.**
 - **Kwa kuzingatia majibu ya watu, ni mambo gani katika mistari ya Agano Jipya iliyoorodheshwa hapo juu ambayo yanaweza kukusaidia kupata uzoefu wa kina zaidi wa kuwa mwana au binti wa Mungu?**(Kwa mfano, Roho wa uana, au Roho wa Mwana wa Mungu, au tunda la Roho, au kuugua kwa Roho kwa niaba yako unapoomba.)

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Shiriki hali au tatizo maishani mwako ambapo unahitaji sana Roho Mtakatifu.**
 - **Ombeni pamoja:**
 - kwamba Roho atakusaidia kuamini kwamba wewe ni mtoto wa Mungu kupitia Kristo.
 - kwamba Roho atakusaidia kuona dhambi yako na kukuongoza kwenye toba ya kina zaidi
 - kwamba Roho akupe hekima na nguvu ya kukua katika njia ambayo Mungu anakufunulia.
- **Fikiria Sala ya Bwana.**
 - **Ni sehemu gani ya Sala ya Bwana ungependa Roho akusaidie kukua leo?**
 - (kumwita Baba, kutafuta utukufu wa jina lake au ukuaji wa ufalme wake, kutafuta mapenzi yake, kumwamini kwa ajili ya riziki yako ya kila siku, kujifunza kusamehe, kupinga majaribu?)

27.Ezekieli na Bonde la Mifupa Kavu

Ezekieli 37:1-14

Mada Kuu: Jukumu la Roho Mtakatifu katika Uanafunzi

[Dhana Kuu za Injili: Roho Mtakatifu]

MUKTADHA: Baada ya taifa la Israeli kugawanyika, watu katika falme zote mbili walikuwa na hatia kwa vizazi vingi ya kuabudu sanamu, ukosefu wa haki, na aina nyingine za uasi dhidi ya Bwana. Wakati wa hadithi ya leo, ufalme wa kaskazini wa Israeli ulikuwa tayari umeharibiwa na kutawanywa na taifa la Ashuru. Na hivi karibuni, Mungu aliuadhibu ufalme wa kusini wa Yuda kwa kuwaruhusu maadui zao, Wababeli, kuwapeleka uhamishoni. Ezekieli alizungumza na watu wakati huu wa uhamisho huko Babeli walipotengwa na nchi yao. Alitangaza hukumu takatifu ya Mungu kwa watu wote waliokuwa wakishikilia tumaini la uwongo la sanamu. Pia alitangaza tumaini kwa wale ambao wangepokea nidhamu ya Mungu kwa unyenyekevu na kumrudia Mungu kwa imani. Mungu aliwaambia katika Ezekieli 36 kwamba angewataka kutokana na ibada zao zote za sanamu na dhambi zingine na kubadilisha mioyo yao kutoka ndani, akiwarejesha kama watu wake. Kisha akaonyesha mabadiliko haya kwa maono yenye nguvu katika Ezekieli 37.

HADITHI:

MOYO MPYA NA ROHO:

Katika Ezekieli 36:26-28, Mungu aliwaambia Waisraeli, *"Nitawapa moyo mpya, na kuweka roho mpya ndani yenu. Nitaondoa moyo wenu wa jiwe na kuwapa moyo wa nyama. Nami nitatia roho yangu ndani yenu, na kuwaongoza katika amri zangu, nanyi mtazishika sheria zangu; mtakaa katika nchi niliyowapa baba zenu; mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu."* Kisha akaelezea zaidi ahadi hii kupitia maono ambayo Ezekieli alielezea kwa njia hii ...

MAONO:

Mkono wa BWANA ilikuwa juu yangu, nami nikachukuliwa na Roho wa BWANA kwenye bonde lililojaa mifupa. Akaniongoza huku na huko katikati ya mifupa iliyokuwa imefunika sakafu ya bonde, nayo ilikuwa imetawanyika kila mahali duniani na ilikuwa mikavu sana. Kisha akaniuliza, "Mwanadamu, je, mifupa hii inaweza kuwa hai tena?" "Ee Mwenyezi Mungu." BWANA "Nilijibu, "Wewe pekee ndiye unayejua jibu la hilo."

UNABII kwa Mifupa:

Kisha akaniambia, "Tabiri mifupa hii na kuiambia, 'Enyi mifupa mikavu, sikilizeni neno la BWANA! Anaiambia mifupa hii, "Tazama! Nitatia pumzi ndani yenu na kuwafanya muwe hai tena! Nitatia nyama na misuli juu yenu na kuwafunika kwa ngozi. Nitatia pumzi ndani yenu, nanyi mtafufuka. Ndipo mtakapojua ya kuwa mimi ndimi BWANA'" Kwa hiyo nikasema ujumbe huu, kama alivyoniambia. Ghafla nilipokuwa nikisema, kulikuwa na kelele ya kutetemeka kote bondeni. Mifupa ya kila mwili ikakusanyika na kujishikamanisha kama mifupa kamili. Kisha

nilipokuwa nikitazama, misuli na nyama vikaunda juu ya mifupa, kisha ngozi ikaunda ili kufunika miili yao, lakini bado hawakuwa na pumzi ndani yake.

UNABII kwa UPEPO:

Ndipo akaniambia, “Tabiri kwa upepo, mwana wa Adamu, useme, ‘Hili ndilo BWANA Mwenyezi asemalo. BWANA Anasema: Njoo, Ee pumzi, kutoka pepo nne, uvuvie maiti hizi ili zipate kuishi tena.’ Basi nikasema ujumbe kama alivyoni amuru, na pumzi ikawaingia miilini mwao, wote wakawa hai na kusimama kwa miguu yao—jeshi kubwa.

UNABII kwa WATU:

Kisha akaniambia, “Mwanadamu, mifupa hii inawakilisha watu wa Israeli. Wanasema, ‘Tumekuwa mifupa mikavu na ya zamani, matumaini yote yamekwisha.’ Tumekatiliwa mbali! Taifa letu limekwisha.’ Kwa hiyo, watabirie watu wa Israeli na uwaambie, ‘Hili ndilo BWANA Mwenyezi BWANA asema: Enyi watu wangu, nitafungua makaburi yenu ya uhamishoni na kuwafufua tena. Kisha nitawarudisha katika nchi ya Israeli. Hili litakapotokea, enyi watu wangu, mtajua ya kuwa mimi ndimi BWANA Nitaweka Roho yangu ndani yenu, nanyi mtaishi tena. Nitawarudisha katika nchi yenu wenyewe, nyumbani kwenu. Ndipo mtakapojua ya kuwa mimi, BWANA, nimesema, nami nimetimiza niliyosema.’”

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Ezekieli 36:26-28** *"Nitawapa moyo mpya, na kuweka roho mpya ndani yenu. Nitaondoa moyo wenu wa jiwe na kuwapa moyo wa nyama. Nami nitatia roho yangu ndani yenu, na kuwaongoza katika sheria zangu, nanyi mtazishika amri zangu; mtakaa katika nchi niliyowapa baba zenu; nanyi mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu."*

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Unapokuta mfupa mzee umelala chini, unafikiria nini? Ni nini kinakosekana ili kuufanya mwili mzima ulio hai?

MPINDUKO WA MWALIMUTAARIFA:

- Hadithi ya leo itatusaidia kujadili jukumu muhimu la Roho Mtakatifu katika kuwa na kuishi kama mtoto wa Mungu, yaani, katika kuishi “kulingana na kweli ya Injili.” (Wagalatia 2:14)

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Bwana anamwambia Ezekieli atoe unabii kwa nani/nini?
 - Orodhesha kila kitu ambacho Roho hufanya katika hadithi hii.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MUKTADHA:** Muktradha wa kihistoria wa hadithi hii ni upi? Je, ni jumbe gani kuu za Ezekeieli zilikuwa?
- **MAONO YA BONDE:** Hebu fikiria jinsi ilivyokuwa. Je, mifupa hii inaweza kuishi? - Swali hili linaweza kukusaidiaje?
- **UNABII kwa Mifupa:** Anazungumzia nini na mifupa? Roho anatumia nini?
- **UNABII kwa UPEPO:** Walifanya nini? Roho Mtakatifu katika maisha yetu ni kama upepo? Je, ni kama Yohana 3:3-7, mazungumzo na Nikodemo?
- **UNABII kwa WATU** Mungu alikuwa akifanya nini katika maisha ya Waisraeli uhamishoni?
- **MOYO MPYA, ROHO MPYA:** Mungu aliwaahidi nini Waisraeli katika Ezekeieli 36:26-28? Hili lilionyeshwaje katika maono ya Ezekeieli ya bonde la mifupa?
- **KAZI YA ROHO MTAKATIFU:** Maono haya yanatufundisha nini kuhusu Roho? Pia, mistari hii inatufundisha nini kuhusu kazi ya Roho?
 - Yohana 16:8,13a
 - Waefeso 3:16-19
 - Warumi 8:15, 16
 - Wagalatia 4:4-7
 - Warumi 8:5, 6
 - Wagalatia 5:22-26
 - Warumi 8:26-27
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Tatizo la kujaribu kufuata Neno bila Roho Mtakatifu ni lipi? Waumini wa leo wanawezaje kupoteza tumaini kama Waisraeli waliokuwa uhamishoni? Hadithi hii inawezaje kututia moyo? Tunawezaje kumtegemea Roho Mtakatifu kikamilifu zaidi siku baada ya siku?
- **UTEKELEZAJI WA BINAFSI:** Uko katika hali gani ya kukata tamaa? Je, mifupa hii ya hali yako inaweza kuishi? Somo hili linawezaje kukuhimiza? Unawezaje kumtegemea Roho kikamilifu zaidi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

MUKTADHA:

- **Mataifa ya Israeli na Yuda yalikuwaje katika vizazi baada ya Israeli kugawanyika? Kwa nini walitawanyika na kuhamishwa? Hali ilikuwaje miongoni mwa watu waliohamishwa Babeli?**
 - Imejaa ibada ya sanamu, dhuluma, uasi dhidi ya Mungu. Iliadhibiwa kupitia kutawanyika, uharibifu, na uhamishoni.
 - Kukata tamaa, kukata tamaa.
- **Je, ujumbe mkuu wa Ezekeieli kwa Israeli ulikuwa upi?**
 - Hukumu dhidi ya uasi na ibada ya sanamu.
 - Tumaini kwa wale wanaotubu kwa unyenyekevu
 - Ahadi ya kutakaswa kutokana na dhambi, mabadiliko ya moyo, na urejesho.

MAONO YA BONDE:

- **Hebu wazia ukiwa katika nafasi ya Ezekeieli katika bonde la mifupa mikavu. Eleza kile ambacho Ezekeieli angeona? Angehisi nini?**
 - *Mifupa kila mahali, ikiwa imekauka kabisa, ikiwa na vumbi, imechumwa na ndege na wanyama wanaokula nyama, ikikuna chini ya miguu, yote ikiwa imechanganyika pamoja.*
 - *Kukata tamaa, kutokuwa na tumaini.*
- **Ni nani mhusika mkuu katika maono haya? Roho Mtakatifu hufanya nini? Hii inatufundisha nini kuhusu jukumu la Roho Mtakatifu katika maisha yetu?**
 - *Roho Mtakatifu. Yeyealimpeleka Ezekeieli kwenye bondeya mifupa mikavu.*
 - *Roho anamfunulia Ezekeieli tatizo hilo - mahali pakavu, kifo, kutengwa, uchafu, na unajisi - mahali pasipo na tumaini na pasipo na uzima.*
 - *Aliwafunulia Waisraeli na kwetu mahali tunapomhitaji.*
 - *Yeyealiuliza swali: "Je, mifupa hii inaweza kuishi?"*
 - *Roho anaijaribu imani ya Ezekeieli. "Je, kuna tumaini lolote?"*
 - *Jibu dhahiri ni, "Hapana! Hawawezi kuishi."*
 - *Lakini anatumia kuamini.*
- **Tunaonaje imani katika jibu la Ezekeieli?**
 - *"Bwana Mwenye Enzi Kuu" - Anakiri kwamba Mungu ana udhibiti na anaweza kufanya chochote anachotaka.*
 - *"Wewe pekee ndiye unayejua." - Jibu langu pekee ni kukuamini, Mungu!*
 - *Ezekeieli anatambua kwamba bila Mungu hana msaada na hana tumaini. Ni Mungu pekee angeweza kuwasafisha.*

UNABII kwa Mifupa:

- **Roho hufanyaje kazi yake juu ya mifupa mikavu na iliyokufa? Je, anaiambia mifupa ifanye jambo fulani? Kutubu au kuwa na imani?**
 - *Hapana, mifupa imekufa kabisa, haiwezi kutenda - hata kutubu au kuamini. Ni kitu au mtu aliye nje ya mifupa tu anayeweza kuleta mabadiliko.*
- **Kifaa chake au kifaa chake kilikuwa nini? Alikitumiaje? Matokeo ya kwanza yalikuwa nini?**
 - *Neno la Mungu. Roho alinena Neno moja kwa moja kwenye mifupa.*
 - *Mifupa ilikusanyika pamoja, ikashikamana, ikafunikwa na misuli, nyama, na ngozi - ikawa miili kamili, ingawa bado imekufa.*
- **Hii inatufundisha nini kuhusu maisha yetu wenyewe bila Neno la Mungu?**
 - *Itasababisha ukavu wa kiroho, kifo, na uharibifu. Vipande vya maisha yetu vitatenganishwa - havina maana, havina kusudi.*
- **Neno la Mungu linatusaidiaje tunapokuwa tumekufa kiroho au tumekauka?**
 - *Inatuambia wapi pa kupata uzima, nani wa kumgeukia, njia za Mungu. Sheria zake zinaweza kutuongoza katika kuunganisha vipande vilivyovunjika vya maisha yetu na kuishi kwa kusudi.*
 - *Lakini haiwezi kukamilisha kazi! Inahitaji nguvu ya Roho!*
- **Kuna hatari gani ikiwa tutajifunza kuhusu Neno la Mungu na sheria zake lakini hatuna pumzi ya Roho Mtakatifu inayofanya kazi maishani mwetu?**
 - *Tunaweza kuwa kama maiti. Tunaweza kuonekana kama waumini, lakini tusiwe hai kabisa. Badala yake tutakuwa na kiburi, wachafu kiroho, washika sheria,*

wenye kuhukumu, wasio na tija. Hatujaungana na wengine.

UNABII kwa UPEPO:

- ***Kumbuka:** Neno lile lile la Kiebrania linamaanisha upepo, pumzi, au roho.
- **Je, unaweza kuona upepo? Unajuaje kwamba upo? Wazo la pepo nne ni njia nzuri ya kumfikiria Roho Mtakatifu?**
 - *Hatuwezi kuona upepo au unakotoka? Lakini tunajua upo kutokana na athari zake, kutokana na kile kinachosababisha.*
 - *Kama vile pepo kutoka pande nne zinavyozunguka, Roho Mtakatifu amejaa mafumbo. Hatuwezi kuona linapokuja na linapotoka. Lakini tunaweza kuona kile ambacho Roho anafanya.*
- **Bwana anawaambia nini pepo? Kusudi lao ni lipi? Matokeo yalikuwa nini?**
 - *Anaambia pepo zije kutoka kila upande, zipumue ndani ya miili iliyokufa, ili kusababisha miili iliyokufa ipate uhai.*
 - *Maiti hizo zilifufuka kweli! Nao wakaungana kuwa jeshi kubwa.*
- **Roho hufanyaje kazi pamoja na Neno la Mungu?**
 - *Kwa pamoja huleta maisha mapya na matumaini na nguvu na mabadiliko.*
- **Pepo katika maono zilikuwaje kama Roho Mtakatifu katika maisha ya watu leo? Fikiria Yohana 6:63, Yohana 3:3-7, na Waefeso 4:3,4.**
 - *Yohana 6:63 - Roho Mtakatifu ndiye hutoa uzima. Kwanza anatufanya tuwe hai. Uwepo wake unaoendelea unapumua uzima zaidi na zaidi katika maisha yetu.*
 - *Yohana 3:3-7 - Tunapozaliwa mara ya pili, ni kwa Roho Mtakatifu pekee, ambaye hututoa katika ufu wa kiroho hadi kuwa hai kiroho. Ni kazi ya Roho Mtakatifu, ya ajabu kama upepo, lakini tunaona athari zake. Mioyo mipya husababisha maisha yaliyobadilika!*
 - *Waefeso 4:3,4 - Anatuumba pamoja na wengine ambao wamefanywa hai kwa Roho ili tuwe na nguvu ya kufanya mambo makubwa kama jeshi kubwa!*

UNABII kwa WATU:

- **Mungu alielezeaje maono haya? Maono haya yalikusije hali ya Waisraeli huko Babeli? Maisha yao yalikuwaje? Walihisije? Walihitaji nini?**
 - *Walihisi kama mifupa - ya zamani, kavu, isiyo na uhusiano wowote. Wamekata tamaa.*
 - *Walihisi wametengwa, wamekamiliika kama taifa - walikuwa wamepoteza utambulisho wao kama watu wa ahadi wa Mungu. Walihisi kulaaniwa kwa sababu ya hatia ya dhambi zao.*
- **Mungu anawaambia nini Israeli katika unabii huu? Kusudi lake ni lipi katika kufanya haya yote?**
 - *Hivi ndivyo nilivyo! Mimi ndimi BWANA. Mimi ni mwenye enzi, ninayetawala, na ninazungumza nawe!*
 - *Huna udhibiti wa maisha yako mwenyewe. Mimi ndiye mfalme wako. Akili yako imeelekezwa kwangu, si kwako mwenyewe!*
 - *Bado ninyi ni watu wangu!*
 - *Nitafungua makaburi yenu ya uhamishoni. Yaani, nitawakomboa kutoka utumwani mwenu. Nitawafufua tena!*

- Nitawarudisha katika nchi ya Israeli, makao yenu.
- Nitaweka Roho yangu ndani yenu, nanyi mtaishi tena.
- Kusudi ni kwamba upate kujua 1) kwamba mimi ndimi Bwana, 2) kwamba nimesema, 3) kwamba nimefanya niliyosema. Utategemea Roho yangu.
- **Hii inatuonyesha nini kama chanzo pekee cha kweli cha uzima? Hilo linapaswa kubadilishaje jinsi tunavyoishi?**
 - Roho Mtakatifu anayefanya kazi kupitia Neno lake hutoa uzima wa kweli!
 - Maisha yako hayapaswi kuwa kitovu cha maisha yako tena. Badala yake, Mungu anapaswa kuwa kitovu na chanzo cha maisha yako.

MOYO MPYA NA ROHO:

- **Fikiria tena Ezekeili 36:26-28. Mungu anawaahidi Waisraeli zawadi gani? Eleza sehemu tofauti za ahadi hiyo.**
 - Moyo mpya
 - ondoa moyo wa jiwe la zamani
 - weka moyo mpya wa nyama
 - Roho mpya
 - weka roho "yangu"
 - tuenende katika amri zake na kuzitii sheria zake
 - warudishe nyumbani - waishi katika nchi ya ahadi
 - kurejesha utambulisho wao: Ninyi mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu.
- **Maono ya Ezekeili yanawasaidiaje Waisraeli kuelewa ahadi hizi?**
 - miili ya zamani - mioyo iliyokufa na iliyotoweka - imekauka, lakini Mungu hufufua kwa miili na mioyo mipya
 - wamekusanyika pamoja, tayari kumfuata Mungu kama jeshi lenye nguvu, kuunganishwa tena na Mungu, kuwa watu wake.

KAZI YA ROHO MTAKATIFU:

- **Hebu tufupishe tunachojifunza kuhusu Roho Mtakatifu kutokana na hadithi hii. Tunajifunza nini kuhusu Roho Mtakatifu na kazi yake?**
 - Roho ana nguvu!
 - Roho hutoa uzima. Huwachukua wanadamu kutoka mautini hadi uzima. Kwa njia yake tunazaliwa mara ya pili.
 - Roho hutusafisha ili tusichafuliwe tena na dhambi bali tusamehewe na kufanywa wanya.
 - Roho hutumia Neno la Mungu kufanya kazi yake!
 - Hubadilisha mioyo migumu kuwa mioyo laini ili tuweze kupokea mambo ya Mungu, hasa kutoka kwa Neno lake. Hutubadilisha kutoka ndani.
 - Hutufunulia hitaji letu kubwa la msaada wa Mungu. Hutuonyesha ukavu wetu wa kiroho, sanamu katika maisha yetu, mahali ambapo dhambi inatuchafua.
 - Hutuongoza kwenye toba, kumrudia Mungu na kumtumaini Yeye pekee, kumtumaini Mwokozi aliyeahidiwa.
 - Hutuongoza kwenye utii mpya na unaokua.

- *Hutupa moyo na tumaini tunapokabiliwa na kukata tamaa.*
- *Kama upepo, Roho ni wa ajabu, akijitokeza katika nyakati na njia mbalimbali. Hatuwezi kumuona Roho lakini tunaweza kuona matokeo ya kazi yake.*
- *Roho anatupa utambulisho mpya. Hatujatengwa tena na Mungu na ahadi zake.*
- *Huleta umoja miongoni mwa waumini. Hutufanya kuwa jeshi kubwa kwa madhumuni ya Mungu!*
- *Anaturudisha nyumbani kwetu katika Mungu*
- *Anatukumbusha, anajenga imani yetu kwamba Mungu kweli ndiye Bwana!*

ZAIDI kuhusu NAFASI YA ROHO MTAKATIFU katika MAISHA YA MKRISTO:

- **Waumini wa leo, kanisa la Kristo, ndio Israeli mpya.**(Wagalatia 3:29; Warumi 2:28,29)**Ahadi za Mungu kwa watu wake walio uhamishoni Babeli zinawezaje kututia moyo leo tunapojitahidi kukua katika matembezi yetu na Bwana?Hebu tuangalie vifungu kadhaa vya Agano Jipya vinavyoelezea zaidi kile tunachokiona katika maneno ya Ezekieli. Kwa kila moja ya haya tunauliza,"Mistari hii inatufundisha nini kuhusu kazi ya Roho Mtakatifu katika maisha ya waumini?"**

HUTUHITIMU KWA DHAMBI / HUTUONGOZA KWENYE WOKOVU:

- **Yohana 16:8,13a - "Atakapokuja [Roho Mtakatifu], atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya hatia . . . [na] kuwaongoza katika kweli yote.**
 - *Roho Mtakatifu hututhibitishia kwamba tunahitaji Mwokozi, na*
 - *Anatuongoza kwa kutumia Neno la Mungu.*

HUIMARISHA IMANI YETU / HUTUSADIKISHA kuhusu UPENDO WA BABA YETU:

- **Waefeso 3:16-19 - "Naomba kwamba kwa utajiri wake wa utukufu awaimarishe kwa nguvu kwa njia ya Roho wake katika utu wenu wa ndani, ili Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani. Nami naomba kwamba ninyi, mkiwa na mizizi na imara katika upendo, mpate uwezo, pamoja na watakatifu wote wa Bwana, wa kuelewa jinsi upendo wa Kristo ulivyo mpana, na urefu, na kimo, na kina; na kuujua upendo huu upitao maarifa, mpate kujazwa hata kipimo cha utimilifu wote wa Mungu."**
 - *Roho hututia nguvu kutoka ndani hadi nje ili tupate uzoefu wa kina zaidi wa uwepo na upendo wa Kristo.*

INATUKUMBUSHA SISI NI NANI / INIMARISHA UTAMBULISHO WETU KATIKA KRISTO:

- **Warumi 8:15: "Kwa maana hamkupokea roho inayowafanya tena watumwa wa hofu, bali mlipokea roho ya uana, ambayo kwa hiyo twalia, Aba, Baba."**
 - *Hili ndilo jukumu muhimu la Roho Mtakatifu kwa waumini, ili kuimarisha uana wetu kila mara, ili tuwe yule ambaye kupitia kwake hatutumiki tena kwa hofu ya adhabu ya dhambi zetu, bali yule ambaye kupitia kwake na kwa msaada wake tunaweza kumlilia Mungu kama Baba yetu mwenye upendo. Atapatikana kila wakati kusikia kilio chetu na kutujibu.*

- **Wagalatia 4:4-7:** "Lakini wakati ulipowadia, Mungu alimtuma Mwanawe, aliyezaliwa na mwanamke, aliyezaliwa chini ya sheria, ili awakomboe wale walio chini ya sheria, ili sisi tupate haki kamili ya kuwa wana. Kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, Roho aitaye, 'Abba, Baba.' Kwa hiyo wewe si mtumwa tena, bali mwana; na kwa kuwa wewe ni mwana, Mungu amekufanya wewe pia kuwa mrithi."
 - *Mungu alipotukomboa kutoka katika dhambi zetu kupitia Mwanawe, Yesu, tulifanywa wanawe na binti zake, warithi wa utajiri wote wa Mungu. Kwa kuwa sisi ni wanawe na binti zake, alitupa Roho wa Mwanawe. Roho Mtakatifu hutusaidia kumkaribia Mungu kama Baba yetu mkarimu na mwenye upendo. Anatusaidia si kuhusiana na Mungu katika nafasi ya kutisha ya mtumishi aliyeajiriwa au mtumwa, bali kutoka katika nafasi ya upendeleo ya mwanawe au binti mpendwa.*
 - *Alimtuma Mwanawe - ili atukomboe, atuwezeshe kupokea haki kamili za wana*
 - *Alituma Roho wake - kutusaidia kukumbuka utambulisho wetu, kumwita Mungu kama baba yetu. Huimarisha sisi ni nani*
- **Warumi 8:16:** "Roho mwenyewe anashuhudiana roho yetu kwamba sisi ni watoto wa Mungu. Sasa kama sisi ni watoto, basi sisi ni warithi." (msisitizo wangu)
 - *Kazi ya Roho ni kufanya kazi na roho au mioyo yetu wenyewe kutushawishi na kutukumbusha mara kwa mara kwamba sisi kweli ni watoto wa Mungu na warithi. Mungu anajua kwamba huu ni ukweli mgumu kwetu kuamini, hasa katikati ya mapambano. Lakini anatupa Roho Mtakatifu ili atusaidie kukumbuka na kuishi kwa uaminifu zaidi kama mtoto.*
 - *Roho Mtakatifu hutusaidia kuishi kama warithi wa ufalme wa Mungu na zawadi na matunda yake yote.*
 - *Anatusaidia kutii amri na maonyo ya Mungu, kama haya:*
 - **Wakolosai 3:12-14:** "Basi, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwao, jivikeni mioyo ya huruma, utu wema, unyenyekevu, upole, uvumilivu, mkichukuliana, na kusameheana, mtu akiwa na sababu ya kumlaumu mwenzake; kama Bwana alivyowasamehe ninyi, vivyo na ninyi. Zaidi ya hayo yote jivikeni upendo, ule unaofungamana na kila kitu kwa ukamilifu."

HUBADILISHA MAWAZO YETU, HUTUELEKEZA KWA MUNGU:

- **Warumi 8:5, 6:** "Wale wanaoishi kwa kufuata maumbile ya dhambi huweka akili zao katika mambo ambayo maumbile hayo hutamani; lakini wale wanaoishi kwa kufuata Roho huweka akili zao katika mambo ambayo Roho hutamani. Kwa kuwa nia ya mwanadamu mwenye dhambi ni mauti, bali nia inayotawaliwa na Roho ni uzima na amani."
 - *Tunapomkabidhi Roho Mtakatifu maisha yetu, anatuonyesha anachotaka na kubadilisha tamaa na matamano yetu ili tuwe kama yake. Mapenzi yake huwa mapenzi yetu.*
 - *Ni mawazo yako; yaani, nguvu yako ya kufikiri, mapenzi yako, mapenzi yako,*

wewe mwenyewe, utambulisho wako wote.

- *Roho hutusaidia kujiondoa kutoka katikati ya maisha yetu na kumweka Mungu katikati badala yake.*
- *Hii inaongoza kwenye uzima na amani!*

INATUTAKASA:

- **1 Wakorintho 6:11 - "Na baadhi yenu mlikuwa hivyo [wenye dhambi waliopotea]; lakini mlioshwa, mkatakaswa, mlihesabiwa haki katika jina la Bwana Yesu Kristo, na katika Roho wa Mungu wetu."**
 - *Roho hufanya kazi katika utakaso wetu unaoendelea.*
- **Warumi 8:13b - "... mkiyaua matendo mabaya ya mwili kwa Roho, mtaishi."**
 - *Roho hutupa nguvu ya kuua dhambi maishani mwetu.*

MATUNDA YA DUBU MAREKANI:

- **Wagalatia 5:22-26: "Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi. Hakuna sheria juu ya mambo kama hayo. Wale walio wa Kristo Yesu wameusulibisha mwili wa dhambi pamoja na mawazo yake na tamaa zake. Kwa kuwa tunaishi kwa Roho, na tuenende kwa Roho. Tusiwe na majivuno, kuchokozana na kuoneana wivu."**
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, hiyo inatusaidia kuishi kama wana na warithi wa Mungu, Roho Mtakatifu huzaa matunda halisi kupitia sisi - mambo yote mazuri yaliyoorodheshwa hapa!*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutusaidia kuwapenda wengine kikweli, hata wale ambao ni vigumu kuwapenda.*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutusaidia kupigana dhidi ya asili yetu ya dhambi na majaribu yake yote.*
 - *Kwa kutukumbusha uana wetu, Roho hutubadilisha kutoka kwa kiburi chetu, wivu wetu, na tabia yetu ya kuwadhuru watu wengine.*
- **Warumi 8:26-27: "Vivyo hivyo Roho hutusaidia udhaifu wetu. Kwa maana hatujui tuombee nini kama itupasavyo, lakini Roho mwenyewe hutuombea kwa kuugua kusikoweza kutamkwa. Na yeye aichunguzaye mioyo anajua nia ya Roho ilivyo, kwa sababu Roho huwaombea watakatifu kulingana na mapenzi ya Mungu."**
 - *Roho hutusaidia kuomba hata tunapomwomba awe pamoja nasi. Haijalishi ni kwa kiasi gani hatuelewi kinachoendelea au kile Mungu anafanya, haijalishi maumivu yetu ni makubwa kiasi gani, yeye huchukua miguno yetu yenye uchungu na kuigeuza kuwa maombi yenye ufanisi na kujibiwa kulingana na mapenzi mema na makamilifu ya Mungu.*

HUTOA ZAWADI KWA AJILI YA HUDUMA:

- **Warumi 12:6-8; 1 Wakorintho 12:4-11; Waefeso 4:11-13**
 - *Tunajifunza kuhudumu kwa kutumia karama mbalimbali za Roho.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Tukizingatia maono ya Ezeieli, ni nini kinachotokea katika maisha yetu tunapoenenda kulingana na mwili badala ya kutegemea Roho?**
 - *isiyo na uhai, kavu, isiyounganishwa, mtengano, isiyo na matumaini*
- **Waumini wa leo wanawezaje kupoteza tumaini kama Waisraeli walio uhamishoni Babeli? Ni aina gani ya mapambano au masuala yanayotufanya tuwe vigumu kuamini au kuhisi kama kweli sisi ni watoto wapendwa wa Mungu? Toa mifano.**
- **Kwa kuzingatia mambo ambayo watu walitaja, ni mambo gani katika mistari ya Agano Jipya yaliyorodheshwa hapo juu ambayo yanaweza kutusaidia kupata uzoefu wa kina zaidi wa kuwa mwana au binti wa Mungu?**
 - (Mfano: Roho wa uana, au Roho wa Mwana wa Mungu, au tunda la Roho, au kuugua kwa Roho kwa niaba yako unapoomba.)
- **Tunawezaje kumtegemea Roho Mtakatifu kikamilifu zaidi ili kukua katika imani yetu?**
 - Tambua jinsi tunavyotegemea juhudi zetu wenyewe kubadilika na kuzaa matunda katika maisha yetu.
 - Daima fahamu hitaji letu la Roho Mtakatifu kuongoza, hekima, na nguvu.
 - Nyakati za maombi ya makusudi, ibada ya kibinafsi, usomaji wa Maandiko
 - Jifunze kumsikiliza Roho Mtakatifu kwa uwazi kwa kazi Yake
 - kama kupitia Maandiko anavyozungumzia masuala ya utambulisho, anaonyesha dhambi, na kuangazia akili zetu.
 - Kuza utaratibu wa kawaida wa kuomba na kusikiliza kila wakati, pamoja na toba na imani inayoendelea ili kumruhusu Roho Mtakatifu kufanya kazi na kutubadilisha.
 - Msihi Roho kila siku atusaidie kuelewa kweli maana ya kuishi kama wana au binti za mfalme wa mbingu na dunia. Anatusaidia kuishi kama watoto wa Mungu hata kama anavyozaa matunda ya roho maishani mwetu na kutuongoza maishani kwa Neno lake.

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA BINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Roho Mtakatifu hutusaidia tunapokuwa katikati ya hali zisizowezekana, zenye kukata tamaa - shida, dhambi, uharibifu, machafuko, migogoro. Mungu anakuuliza, "Je, mifupa hii inaweza kuishi?" Ni hali gani ngumu au ya kukatisha tamaa unayohitaji msaada wa Roho Mtakatifu nayo leo?**
-
- **Shiriki hali au tatizo maishani mwako ambapo unahitaji sana Roho Mtakatifu.**

- o **Ombeni pamoja:**
 - kwamba Roho atakusaidia kuamini kwamba wewe ni mtoto wa Mungu kupitia Kristo.
 - kwamba Roho atakusaidia kuona dhambi yako na kukuongoza kwenye toba ya kina zaidi
 - kwamba Roho akupe hekima na nguvu ya kukua katika njia ambayo Mungu anakufunulia.
 - **Unawezaje kumtegemea Roho Mtakatifu kikamilifu zaidi katika maisha yako ya kila siku?**
-

MASOMO YA ZIADA: Roho Mtakatifu:(Muhtasari)

- Roho hufafanua na kuthibitisha ukweli wa Mungu katika Maandiko ili tuweze kuelewa na kubadilishwa nayo.
- Roho binafsi na kwa ufanisi hutumia katika maisha yetu kile ambacho Yesu tayari amekamilisha katika kifo na ufufuo wake ili tubadilishwe.
- Roho hushiriki katika vita vya kiroho kwa niaba yetu.
- Roho huleta wokovu ambao Yesu ameutimiza maishani mwetu...
 - kwa kulainisha mioyo yetu ili kututhibitishia dhambi,
 - kwa kutuongoza kwenye toba na
 - kwa kutuwezesha kuweka imani yetu katika Kristo aliyekufa na kufufuka kwa ajili yetu.
- Roho hukaa ndani ya mioyo yetu kama waumini, na kututia muhuri kama wa Mungu.
- Kwa vitendo hutumia ukombozi uliotimizwa na Kristo katika maisha yetu ...
 - kwa kutusaidia kupenda Neno la Mungu na kutamani kubadilika,
 - kwa kuendelea kututhibitishia dhambi ya kila siku ya mawazo, maneno, na matendo, na
 - kwa kutuongoza kwenye toba inayoendelea tunapoweka imani yetu kwa Yesu mara kwa mara
 - Wagalatia 2:20 - "Maisha ninayoishi sasa, ninaishi kwa imani katika Mwana wa Mungu aliyenipenda na kujitoa nafsi yake kwa ajili yangu."
 - kwa kutukumbusha sisi tumekuwa nani kwa sababu ya Yesu:
 - wana na binti wapendwa wa Baba yetu
 - ndugu na dada pamoja na Kristo
 - warithi wa ufalme wa Mungu
 - wapokeaji wa zawadi za Mungu
- hutubadilisha, hukuza urafiki wetu na Baba kwa kutusaidia kuzaa matunda ya Roho
- huimarisha, hutufanya tuhisi na kupata faida za hadhi yetu, utambulisho wetu kama watoto wa Mungu walioasiliwa kupitia Kristo.

28. Yesu Anasoma Isaya Katika Sinagogi

Luka 4:14-30(Pia Isaya 61:1,2a; 58:6)

Mada Kuu: Ufalme

[Dhana Kuu za Injili: Ufalme]

Muktadha: Wayahudi wa siku za Yesu kwa kawaida walienda kwenye sinagogi siku ya Sabato kwa ajili ya ibada na mafundisho. Baada ya muda wa shukrani na maombi, mtu angesimama na kusoma kutoka kwa Sheria na kutoka kwa Manabii. Kisha angekaa chini kuhubiri na kuelezea kifungu hicho.

HADITHI:

Baada ya kujaribiwa kwake nyikani, Yesu alikwenda Galilaya kwa nguvu za Roho, na habari zake zikaenea katika nchi yote, akafundisha katika masinagogi yao, na kila mtu akamsifu. Akafika Nazareti, mahali alipolelewa.

Kama ilivyokuwa desturi yake, aliingia katika sinagogi siku ya Sabato, akasimama ili asome. Akapewa kitabu cha nabii Isaya. Akakifungua kitabu, akapata mahali palipoandikwa,

"Roho wa Bwana yu juu yangu,
kwa sababu amenitia mafuta
kuwahubiri maskini habari njema.
Amenituma kutangaza uhuru kwa wafungwa
na vipofu wapate kuona tena,
kuwaachilia huru walioonewa,
¹⁹ kutangaza mwaka wa neema ya Bwana

Akakikunja kitabu, akampa mtumishi, akaketi. Macho ya wote waliokuwa katika sinagogi yakamkazia macho. Akaanza kuwaambia, "Leo Maandiko haya yametimia masikioni mwenu." Wote wakamsifu na kushangaa jinsi alivyosema vizuri. Lakini walikuwa wakishangaa jinsi hii ingeweza kuwa kweli kwa kuwa alikuwa tu mwana wa jirani yao Yosefu, seremala.

Yesu alipoelewa kilichokuwa nyuma ya maswali yao, alisema, "Nadhani mtasema, 'Fanya hapa katika mji wenu yale tuliyosikia kwamba uliyafanya mahali pengine.' Lakini nawaambia, hakuna nabii anayekaribishwa katika nchi yake mwenyewe." Kisha akawakumbusha jinsi wakati wa Eliya ilivyokuwa mwanamke mwaminifu wa Mataifa aliyemtunza nabii wakati wa ukame na si Mwisraeli na jinsi Mungu alivyomponya Naamani wa Mataifa wakati kulikuwa na Wayahudi wengi wenye ukoma ambao hawakuponywa. Hili liliwakasirisha Wayahudi jirani zake kiasi kwamba karibu wamuue. Lakini aliweza kuwaacha. Aliondoka na hakurudi tena. Kutoka hapo alitoka akihubiri kwa mamlaka, akitoa pepo, na kuponya wagonjwa.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Yohana 8:34-36:** "Yesu akawajibu, "Kweli nawaambieni, kila mtu atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi. Mtumwa hana mahali pa kudumu katika familia, lakini mwana ni wake milele. Kwa hivyo Mwana akiwaweka huru, mtakuwa huru kweli."

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- **Kama ufalme wa Mungu umekuja duniani, unafikiri hiyo inamaanisha nini?**

MPINDUKO WA MWALIMUTAARIFA:

- Leo tutaangalia kipindi ambapo Yesu anajitangaza kuwa Masihi aliyeahidiwa na kuelezea atakachofanya kama Masihi.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - Ni watu gani ambao Masihi anawajali?
 - Ni nini kilichowaudhi watu wa Nazareti?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MUKTADHA:**Luka aliandika nini kabla tu ya kuonekana kwake katika sinagogi huko Nazareti? Hili linatufundisha nini?
- **YESU katika SINAGOGI:**Tunaweza kujifunza nini kutokana na tabia zake? Ni nini kilitokea katika sinagogi siku hiyo? Ni nini kilichokuwa cha kushangaza?
- **YESU MASIHI:**Yesu alikuwa akidai nini? Angekuwa na kazi gani? Angekuwa na wasiwasi kuhusu nani? Hii inasema nini kutuhusu sisi kama wafuasi wa Kristo?
- **WATU WA NAZARETI:**Ni nini kilitokea kati ya Yesu na majirani zake? Kwa nini walikasirika? Walifunua kutoamini kwao?
- **MATUMIZI YA JUMLA:**Yohana 14:12a, "Amin, nawaambia, Yeye aniaminiye mimi, atatenda kama nilivyofanya mimi." Kama utume wa Yesu kama Masihi ulikuwa ni kuwahubiri maskini habari njema, kuwatangazia wafungwa uhuru na vipofu kuona, kuwapa uhuru walioonewa, na kutangaza kwamba wokovu umekuja katika Yeye, ni mambo ya aina gani tunapaswa kufanya kama watumishi na watoto wake? Kukumbuka Injili kunatusaidiaje kufanya mambo haya?
- **MAOMBI BINAFSI:**Ni kwa njia gani hasa Mungu ananiita kushiriki wiki hii katika kazi yake ya ufalme?
- **KUSHIRIKI:**Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA(pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

MUKTADHA:

- **Ni nini kilitokea kabla ya Yesu kusoma na kuelezea kifungu cha Isaya? Hili linatufundisha nini kumhusu Yesu?**
 - Alikuwa nyikani ambapo alijaribiwa na Shetani na akapinga majaribu kwa kutumia Neno la Mungu. Aliwezeshwa na Roho na alikuwa akihudumu Galilaya.

- Alikuwa akifundisha katika masinagogi. Watu walifurahishwa na mafundisho yake. Alienda Nazareti, mji wake wa asili.
- Alitegemea Neno la Mungu na akawezeshwa na Roho Mtakatifu kufanya huduma.

YESU katika SINAGOGI:

- **Yesu alikuwa akifanya nini siku ya hadithi hii? Hilo linatuonyesha nini kuhusu tabia na vipaumbele vyake vinavyoweza kutusaidia?**
 - Ilikuwa Sabato. Alikuwa Myahudi. Alifuata desturi za Wayahudi, alienda kwenye sinagogi kukutana na watu wa Mungu kwa ajili ya ibada, maombi, na kusoma Maandiko. Aliheshimu Neno la Mungu.
 - Hii inatutia moyo tusiache kwenda kanisani kwa sababu zile zile. Kama hizi zilikuwa muhimu kwa Mwana wa Mungu, lazima ziwe muhimu kwetu pia!
- **Ni nini kilitokea katika sinagogi?**
 - **Alifanya nini kabla ya kusoma? Hii inatuonyesha nini?**
 - Ilikuwa desturi kusimama kusoma Maandiko kabla ya kukaa chini kuhubiri au kuelezea Maandiko. Hii inaonyesha heshima kubwa kwa Neno la Mungu.
 - Alipewa kitabu cha Isaya ili asome. Kwa namna fulani Mungu alikuwa na udhibiti wa kile alichosoma.
 - **Alisoma nini? Katika Maandiko aliyosoma, mzungumzaji alikuwa nani? Unafikiri kwa nini alichagua Maandiko haya?**
 - Alichagua Andiko kuhusu Masihi kutoka Isaya 61:1,2 (pia kutoka 58:6). Masihi ndiye mzungumzaji katika unabii wa Isaya.
 - Yesu alikuwa akijifunua mwenyewe kuwa ndiye Masihi.

YESU MASIHI:

- **Maneno ya Masihi katika Isaya yalisema nini hasa? Kwa hivyo kazi ya Masihi ni nini? Alimjali na kumfanyia nani kazi?**
 - Roho wa Bwana juu yangu. Amenitia mafuta ili...
 - yaani, mimi, Masihi, nimewezeshwa na Roho Mtakatifu
 - Maskini - wale ambao ni maskini, hawawezi kujisaidia - na wanaojua umaskini wao. Maskini wa roho pia.
 - Wafungwa - wale walio watumwa wa dhambi na pia watu waliotekwa na kila aina ya uovu - uraibu, maadui, sanamu. Alikuwa kutoa uhuru. Hii pia inarejelea Wahamishwa, wale wanaoburutwa kutoka nyumbani hadi kwenye shida, wahamishwaji katika dhambi.
 - Vipofu - si tu kuona kimwili, lakini hasa kuona kiroho, vipofu kwa dhambi zao wenyewe, udhaifu, na kushindwa. Alikuwa kutoa kuona au nuru ili kuonyesha njia.
 - Waliokandamizwa - wale wote wanaokanyagwa na ulimwengu na uharibifu wake wote.

- Watu wa nje - Mataifa - wataona watakapozungumzia Naamani na mjane wa Sarepta.
 - Wale wanaohitaji wokovu, neema ya Bwana. Kutoka kwa kila aina ya kuvunjika na kutengwa.
- **Alimaanisha nini aliposema mwaka wa neema ya Bwana? Hili lingewakumbusha Wayahudi nini?**
 - Ingewakumbusha Mwaka wa Yubile katika Agano la Kale, wakati madeni yote yangefutwa, watu warudishe ardhi yao na kurudi nyumbani. Ilikuwa ishara ya wokovu mkuu wa mwisho ambao Masihi angeleta. Ilipozungumzwa kupitia Isaya, ilikuwa ikiwaahidi kuhusu Enzi ya Kimasihi iliyokuwa ikija.
- **Baada ya Yesu kusoma, watu walikuwa wakimtarajia afundishe au kuhubiri. Kila mtu alikuwa akimlenga, akijiuliza angesema nini. Unafikiri walitarajia azungumze nini? Badala yake alisema jambo gani la kushangaza? Kwa nini alifanya hivi? Maneno ya kwanza ya Masihi katika kifungu cha Isaya yanatukumbushaje Yesu?**
 - Huenda walitarajia atoe maelezo zaidi kuhusu kile walichopaswa kutarajia Masihi atakapofika hatimaye. Hawakutarajia ajidai kuwa Masihi mwenyewe!
 - "Leo Maandiko haya yametimia masikioni mwenu."
 - Kwa maneno mengine, anayezungumza katika Isaya ni mimi! Mimi ndiye Mpakwa Mafuta."
 - **Roho wa Bwana angekuwa juu ya Masihi-** inatukumbusha jinsi Roho alivyoshuka kama njiwa juu ya Yesu Mungu alipomtangaza kuwa Mwanawe.
 - Yesu alijua mahali pa kusoma. Alijua yeye ni nani na Maandiko yalikuwa yanahusu nini. Alijua mpango wa Mungu na jukumu lake kuu katika yote ambayo Mungu alikuwa akifanya katika historia yote. Alikuwa tayari kujitangaza mwenyewe na makusudi yake.
- **Haya yote yanatufundisha nini kuhusu Yesu?**
 - Yeye ndiye Masihi aliyesubiriwa kwa muda mrefu! Enzi ya Masihi imeanza.
 - Yesu anasema, "**Niko hapa kutoa wokovu. Kazi yanguni** kuwaweka huru wale **mtumwana** kwa dhambi na athari zake zote duniani, kufungua macho ya watu kwa ukweli wa Mungu, hasa utumwa wao wenyewe, ili kuelekeza kwenye wokovu, neema ya Bwana.
 - Wokovu wa kweli unapatikana tu kwa kumwamini Yesu. Uhuru wa kweli kutoka kwa hofu ya kila mara, kutoka kwa wajibu wa kutii sheria zote za mwanadamu, kutoka kwa hatia ya dhambi, kutoka kwa Shetani.
- **SOMA mistari hii. Je, inathibitishaje kile ambacho Yesu alikuwa akifundisha kuhusu kuwaweka huru watumwa?**
 - **Yohana 8:36 - "Mwana akiwaweka huru, mtakuwa huru kweli kweli!"**
 - Huu ndio uhuru wa uana!
 - **Wagalatia 4:6,7 -**Kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe miyoni mwetu, Roho aitaye, "*Abba*", Baba. **Wewe si mtumwa tena, bali mwana;** na kwa kuwa wewe ni mwana, Mungu amekufanya pia kuwa mrithi.
 - Si tena mtumwa wa dhambi au sheria au hatia au aibu.

- **Hii inatufundisha nini kuhusu sisi wenyewe kama wafuasi wa Yesu? Kuhusu jukumu letu?**
 - **Hizi pia ni mpango wangu kwa wale wanaonifuata**, kushiriki katika ukombozi wa ulimwengu. Hivi ndivyo ufalme wangu ulivyo!
 - **Hapa katika ufalme wangu, watoto wangu pia watakuwa na jukumu langu katika biashara yangu**...
 - kuhubiri habari njema kwa maskini na wanaojua uhitaji wao
 - kuwatangazia uhuru wale waliofungwa na dhambi
 - mwanga unaong'aa kwa wale ambao wamekuwa vipofu kwa dhambi zao wenyewe
 - kuwasaidia wagonjwa
 - kutafuta haki na uhuru kutokana na aina zote za ukandamizaji
 - kutangaza ufalme, kwamba wokovu unafanya kazi duniani
 - kuwaalika watu wote kwenye wokovu unaopatikana katika Yesu Kristo pekee aliyekufa, akazikwa, akafufuka tena, na sasa yu hai na anafanya kazi!
 - Hii ndiyo kazi na matunda ya Ufalme wa Mungu kuanzia sasa hadi utimilifu wa mwisho Kristo atakaporudi.

WATU WA NAZARETI:

- **Ni nini kilitokea baadaye kati ya Yesu na majirani zake? Je, alikuwa akijaribu tu kuwakasirisha au kuwakataa tangu mwanzo? Ni nini kilichokuwa kikiendelea mioyoni mwao ambacho Yesu alielewa? Kwa nini mioyo yao ilimgeukia? Alikuwa akijaribu kuwafundisha nini?**
 - Mwanzoni, watu walimsifu, na kustaajabia maneno mazuri.
 - Lakini hawakuweza kuamini kabisa kwamba mvulana huyo kutoka mtaa wao ndiye Masihi!
 - Yesu aliona mashaka akilini na mioyoni mwao.
 - "Tulichosikia ulifanya," badala ya "Ulichofanya," inaonyesha kwamba hawakumwamini kweli isipokuwa waliona miujiza yenyewe. Walitaka ajithibitishe kwao kama alivyofanya Kaisaria. Walitaka kumjaribu (kama Shetani alivyofanya).
 - Walikasarika zaidi Yesu aliposema kwamba hawakuwa na imani kama Waisraeli wa wakati wa Eliya na kwamba badala yake Mungu angewabariki Mataifa kama mjane wa Sarepta.
 - Yesu hakuja kuwabariki Wayahudi wenye kiburi ambao walikuwa wakitegemea utaifa au desturi zao ili kusimama mbele za Mungu, bali alitaka wamtumainie kama Masihi, aina ya imani iliyoonyeshwa na mjane na hatimaye Naamani pia.
- **Ni nini kilitokea baada ya tukio hili katika sehemu iliyobaki ya Injili ya Luka?**
 - Mungu alimlinda kutokana na jaribio la majirani zake la kumuua.
 - Aliwaacha na hakurudi nyumbani Nazareti.
 - Badala yake alitoka, akahubiri, akaponya, akatoa pepo, akiitikia imani ya unyenyekevu.

- Yaani, alianza kufanya mambo yaleyale ambayo Masihi aliyeahidiwa angefanya kulingana na Isaya

KUMBUKA:

Imesemwa, "**Hakuna hata inchi moja ya mraba katika ulimwengu mzima wa uhai wetu wa kibinadamu ambayo Kristo, ambaye ni Mwenye Enzi juu ya yote, haambii, 'Yangu!'**"

Hii ina maana kwamba mamlaka na kujali kwa Mungu hakutumiki tu kwa kile tunachokiona kuwa mambo ya "kiroho" kama vile roho au maisha ya kanisa, bali pia kwa nyanja zote za maisha, ikiwa ni pamoja na kazi, siasa, sayansi, na sanaa. Badala yake kwamba kila kipengele cha maisha kinaongozwa na Mungu. Hiyo ina maana kwamba **Watu wa Mungu wanahitaji kujali na kushiriki katika kila nyanja ya maisha** tunaposhiriki kupitia wokovu wa Kristo katika Ufalme wa Mungu.

Warumi 8:21 Inatuambia kwamba katika wokovu unaopatikana katika Kristo “viumbe vyenyewe vitawekwa huru kutoka katika utumwa wa uharibifu na kuwekwa katika uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu.” Kwa hivyo wafuasi wa Kristo wanapaswa kushiriki katika kila aina ya kazi inayohusisha kuponya aina zote za kuvunjika katika uumbaji wote.

MASWALI YA MATUMIZI YA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Katika Yohana 14:12a, Yesu anasema, “Amin, nawaambia, yeyote aniaminiye mimi, atatenda kama nilivyofanya mimi.” Ikiwa Yesu ndiye Masihi, na dhamira ya Masihi ilikuwa kuwahubiri maskini habari njema, kuwatangazia wafungwa uhuru na vipofu kuona, kuwapa uhuru waliokandamizwa, na kutangaza kwamba wokovu umekuja ndani yake, ni mambo ya aina gani tunapaswa kufanya kama watumishi na watoto wake?**
 - **Orodhesha njia mbalimbali tunazoweza kushiriki katika ufalme wa Mungu au kufanya kazi za Mwokozi na Mfalme wetu!**
 - **Ni watu gani au wasiwasi ambao Wakristo wa leo huwa hawafikirii bali ambao Masihi anawajali?**
 - siasa, dawa, kilimo, serikali, biashara, maendeleo
 - kuwatunza maskini, wakimbizi, wazee, wageni
 - kuwafundisha wasio na elimu
 - **Kukumbuka Injili, kile ambacho Yesu ametufanyia, kunatusaidiaje kushiriki kikamilifu katika kazi yake ya ufalme?**
 - Tunapokumbuka kwamba Yesu alitoa uhai wake ili kutuokoa, na kwamba sisi ni watoto wake wa thamani tunaotarajia ufalme wa milele, tunachochewa na shukrani kumletea utukufu kwa kujiunga katika kazi yake ya ufalme, kwa kutafuta njia za kuwapenda wengine na kuleta uponyaji duniani.

MASWALI YA MAOMBI BINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Unafikiri Mungu anaweza kuwa anakuitaje kushiriki katika kazi yake ya ufalme wiki hii? Fikiria huduma moja mahususi kwa mtu au kikundi fulani ambayo inaonekana kuwa ya "kiroho" zaidi (Mfano: uinjilisti, ufuasi, n.k.) na nyingine ambayo kwa kawaida haifikiwi kuwa ya kiroho.**

29. Mfano wa Mina Kumi

Luka 19:11-27

Mada Muhimu: Kujitiisha kwa Utawala wa Kristo Mfalme, Kusimamia Karama Zake, na Kusubiri Kurudi Kwake - yote kupitia Imani katika Injili
[Dhana Kuu za Injili: Ufalme wa Mungu]

MUKTADHA: (Mwalimu, fupisha hili mara moja tu kwa darasa kabla ya kusimulia hadithi mara ya kwanza.)

- Wasikilizaji wa Yesu walijua kwamba Warumi wangeruhusu maeneo kuwa na mfalme wao wenyewe chini ya utawala wa Mfalme (Kaisari). Herode Mkuu alikuwa "mfalme" katika Israeli. Wanawe watatu walichukua madaraka baada ya kifo chake. Mmoja wao alichukiwa na raia wake. Kwa hivyo watu wa wakati huo wangeweza kusimulia hadithi ifuatayo kwa urahisi na baadhi ya uzoefu wao wenyewe.
- Misemoufalme wa Mungunaufalme wa mbinguniinaonekana mara sitini na moja tofauti katika Mathayo, Marko, na Luka.
- Ayanguni sawa na mshahara wa miezi 3.

HADITHI:

Siku moja Yesu alisimulia mfano huu kwa sababu alikuwa karibu na Yerusalemu na watu walidhani kwamba ufalme wa Mungu ungeonekana mara moja. Alisema: "Mtu mmoja wa kabila la kifalme alisafiri kwenda nchi ya mbali ili ajipatie ufalme kisha arudi. Kwa hiyo akawaita watumishi wake kumi, akawapa mafungu kumi ya fedha. Akasema, 'Fanyeni kazi hii,' akasema, 'mpaka nitakaporudi.' Lakini raia wake walimchukia, wakatuma wajumbe kumfuata na kusema, 'Hatutaki mtu huyu awe mfalme wetu.'

"Hata hivyo, alipofanywa mfalme, akarudi nyumbani. Kisha akawaita wale watumishi aliowapa fedha, ili ajue faida waliyopata. "Wa kwanza akaja, akasema, 'Bwana, fungu lako la fedha limepata faida kumi zaidi.' "Bwana wake akajibu, 'Umfanya vizuri, mtumishi wangu mwema.' Kwa kuwa umekuwa mwaminifu katika jambo dogo sana, chukua mamlaka ya miji kumi.' Wa pili akaja, akasema, 'Bwana, fungu lako la fedha limepata faida tano zaidi.' Bwana wake akajibu, 'Tawala miji mitano.'

"Kisha mtumishi mwingine akaja, akasema, 'Bwana, hii hapa mina yako; niliweka kwenye kitambaa. Nilikuogopa, kwa sababu wewe ni mtu mgumu. Unachukua kile ambacho hukuweka na kuvuna kile ambacho hukupanda.' "Bwana wake akamjibu, 'Nitakuhukumu kwa maneno yako mwenyewe, mtumishi mwovu! Ulijua, sivyo, kwamba mimi ni mtu mgumu, ninachukua kile ambacho sikuweka na kuvuna kile ambacho sikupanda? Kwa nini basi hukuweka pesa zangu kwenye amana, ili nitakaporudi niweze kuzichukua pamoja na riba?'

"Kisha akawaambia wale waliokuwa wamesimama karibu,

‘Mnyang’anyeni mina yake mkampe yule mwenye mina kumi.’ Wakasema, ‘Bwana,’ tayari anayo kumi.’ “Akajibu, ‘Nawaambia, kila mtu aliye na kitu atapewa zaidi, lakini yule asiye na kitu, hata kile alichio nacho atanyang’anywa. Lakini wale adui zangu ambao hawakutaka niwe mfalme wao, waleteni hapa mkawaue mbele yangu.’”

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mathayo 6:9-10-***"Baba yetu uliye mbinguni, jina lako litukuzwe, ufalme wako uje, mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni."*

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Ni zawadi gani moja ambayo Mungu amekupa kwa ajili ya matumizi maalum katika kuendeleza ufalme wake?

KAULI YA MPITO YA MWALIMU:

- Tunaishi katika wakati na mahali panapoelezewa kama **TAYARI LAKINI SI UFALME BADO**. Kupitia kifo chake, ufufuo, na kupaa mbinguni, Kristo tayari ameshinda dhambi na kifo na kuanzisha ufalme wake, lakini urejesho kamili wa ufalme wa Mungu bado haujaanzishwa hapa duniani.
- Katika hadithi ya leo tunataka kujifunza zaidi kuhusu jinsi ufalme huu unavyopaswa kuonekana, hata katika hali hii ya "tayari lakini bado" tuliyo nayo sasa.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu, fikiria maswali haya:
 - o Kwa nini Yesu alisimulia mfano huu?
 - o Ni nani waliokuwa wahusika tofauti katika mfano huu?

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezesaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **WASIKILIZAJI WA YESU:** Kwa nini Yesu alisimulia mfano huu?
- **WATUMISHI:** Yesu aliwaamuru wafanye nini? Watumishi watatu waliitikiaje aliporudi? Mfalme aliwajibuje? Hii inatufundisha nini kuhusu sisi na Mungu?
- **WANANCHI:** Walimtendeaje mfalme alipokuwa mbali? Aliwajibuje? Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu na jinsi tunavyopaswa kuitikia ufalme wake?
- **MIMI NA WEWE (WATUMISHI WA KRISTO MFALME):** Tutatumiaje vipawa vya Mungu kuona ufalme wake ukija? Ni mtazamo au imani gani lazima iwe msingi wetu? Imani katika Injili inawezaje kubadilisha jinsi tunavyofikiria ufalme wa Mungu?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni zipi baadhi ya mina tulizo nazo katika Injili? Mungu kwa neema yake ametupa mina hizi kwa kusudi gani? Orodhesha njia ambazo ufalme wa Mungu unaweza kutekelezwa kikamilifu na kivitendo zaidi duniani katika maisha yetu wenyewe?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni zawadi gani kutoka kwa Mungu maishani mwangu ninayohitaji kutumia kwa ajili ya ufalme wake nikiwa na imani kubwa zaidi katika Injili?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

WASIKILIZAJI WA YESU:

- **Watu waliokuwa pamoja na Yesu walidhani nini kingetokea mara moja? Unafikiri walikuwa wakitajia ufalme wa aina gani?**
 - *Ufalme wa Mungu.*
 - *Kutarajia ufalme wa kidunia, wa kisiasa/kijeshi unaotawala juu ya maadui wa Israeli, na kuwashinda Warumi.*
- **Kwa hivyo unafikiri kusudi la Yesu kusimulia mfano huu wakati huu lilikuwa nini?**
 - *Kuvuruga matarajio yoyote mabaya waliyokuwa nayo kuhusu wakati ufalme ungekuja na jinsi ungeonekana.*
 - *Ili kuwasaidia wao (na sisi) kuelewa vyema jinsi tunavyopaswa kuishi (kutenda, kuamini na kufikiri) katika ufalme huu wa "sasa na bado".*
- **Ni nani walikuwa wahusika wakuu au vikundi vitatu katika hadithi hii? Unafikiri vikundi hivi vinawakilisha nani?**
 - *Mtukufu / Mfalme— Yesu*
 - *Watumishi— “Wafuasi” wa Yesu - wakiwemo*
 - *Waumini wa kweli*
 - *Waumini wa uongo pia (ambao walijiona kuwa wafuasi wake kimakosa)*
 - *Raia- wasioamini, maadui wa wazi wa Mungu*

Hebu tuangalie kwa undani zaidi baadhi ya wahusika hawa:

WATUMISHI:

- **Yule mtukufu alijiita nani kabla ya kusafiri? Aliwapa nini na aliwaambia wafanye nini? Ikiwa Yesu ndiye bwana na mfalme wetu, wito kama huo ungekuwa na maana gani kwetu sisi kama wafuasi wake?**
 - *Akawaita watumishi kumi, akawapa kila mmoja mina moja, na kuwaambia wafanye hivyo. **fanya pesa zifanye kazi.***
 - *Kufanya biashara na mina kulimaanisha kuishi maisha ambayo yangemheshimu mtukufu huyo akiwa hayupo.*
- **Ni nini kilitokea wakati Kabaila aliporudi baada ya kupokea ufalme wake? Aliwauliza nini watumishi wake? Hili linatufundisha nini kuhusu Mungu?**
 - *Aliwaamuru wale watumishi kumi waje kwake ili wajue walichopata kutokana na kufanya biashara alipokuwa hayupo.*
 - *Mungu pia anadai watumishi wake watoe hesabu kuhusu jinsi walivyotumia vipawa alivyowapa kwa ajili ya utumishi wake.*

- **Mtumishi wa kwanza alisema nini? Alielezeaje zawadi ambayo mfalme alikuwa amempa? Vipi kuhusu mtumishi wa pili? Hii inatuambia nini kuhusu mtazamo wao kuelekea pesa na mfalme?**
 - o *"Bwana, Mina yako imefanyamina kumi zaidi."*
 - o *Hawakuona zawadi hizo kama zao wenyewe bali kama zawadi walizokabidhiwa na mfalme wao.*
 - o *Walimpa mfalme sifa zote. Hakuna hata mmoja wao aliyejisifu au kujisifu kwa kusema, "Mimi wamechuma zaidi," lakini badala yake walimpa sifa mfalme kwa kusema, "Yako zawadi imepata faida zaidi."*
 - o *Mitazamo yao ni ile ya unyenyekevu, utii, na shukrani kwa zawadi za mfalme. Waliamini wema na nguvu zake.*
- **Mfalme aliwajibuje?**
 - o *Akamwambia wa kwanza, "Vema, mtumishi mwema. Kwa kuwa umekuwa mwaminifu katika mambo madogo, utakuwa na mamlaka juu ya miji kumi."*
 - o *Vile vile alimzawadia wa pili kwa kumweka kuwa msimamizi wa miji mitano.*
- **Hii inatufundisha nini kuhusu Mungu? Mfano wayangukatika maisha yetu?**
 - o *Anazidi kutenda kwa neema kwa wale wanaopokea neema yake kwa imani, yaani wale wanaotumia vipawa vyake vya neema kwa imani. Wanapomwamini kwa kuchukua hatari katika kutumia vipawa vyake ili kukuza ufalme wake, anawakabidhi vipawa zaidi vya kutumia.*
 - o *Mina yetu inaweza kuwa zawadi ya kiroho, fursa, au tu ujumbe wa habari njema.*
- **Mtumishi wa tatu alimwambia nini mfalme? Hii inatuonyesha nini kumhusu?**
 - o *"Bwana, hii hapa mina yako, niliyoiweka kwenye lesa; kwa maana nilikuogopa, kwa sababu wewe ni mtu mkali; unachukua usichoweka, na kuvuna usichopanda."*
 - o *Alikuwa mwongo na asiyetii.*
 - o *Yeye alificha zawadi yake badala ya kuaminimfalme wa kutosha kuchukua hatari aliyoombwa.*
 - o *Alidai kumjua mfalme na kumfikiria kama mtu mkali, ambaye angechukua kile ambacho si chake. Sio mtazamo mzuri sana kwa mfalme. Inaonekana hamjui mfalme kwa karibu.*
 - o *Hakumjua au kuwa na uhusiano naye kikweli. Anaposhinikizwa, kimsingi anamsaliti mfalme na kumwona kama asiye mwadilifu au mwizi. Aliogopa, lakini alitumia hofu yake kama kisingizio cha kutotii tu kile alichoamriwa.*
- **Ni aina gani ya "mfuasi" wa Kristo angekuwa kama mtumishi huyu? Moyo wake na nia yake vilikuwaje? Tunaweza kuwa kama mtumishi huyu wa tatu lini?**
 - o *Mtu anayeonekana kuwa sehemu ya ushirika lakini ni mwongo. Hajui Kristo na moyo wake wa neema. Labda mtu anayejaribu kuwa sehemu ya kanisa la Kristo kwa nia chafu kama vile kuwa na sifa nzuri au kuwa karibu na mtu muhimu.*
 - o *Mtu ambaye hana hamu ya kumpendeza bwana wake. Anahamasishwa na kujilinda. Hutenda kwa hofu badala ya uaminifu na upendo.*

- **Mfalme alijibu kwa jibu la mtumishi huyu?**
 - *Hasira sana. Hasira kwa kutotii kwake kwa woga, kutotaka kwake kuchukua hatari ya kufuata maagizo, kukataa kwake kuamini amri zake. Labda hasira kwa mtazamo wake mbaya kwa mfalme, akimtuhumu kwa ukali na wizi. Alimhukumu kwa maneno yake mwenyewe. "Kama ulijua haya basi kwa nini hukuweka pesa zangu kwenye amana ili nitakaporudi, angalau nizichukue pamoja na riba?"*
 - *Alimnyang'anya mina yake na kumpa mtumishi wa kwanza mwenye miji kumi.*
- **Je, wakati mwingine tunatendaje kama mtumishi asiye mwaminifu?**
 - *Tunatenda kwa kutojali kile ambacho Mungu ametupatia. Tunaweza kuwa na nia chafu kuhusu kwa nini sisi ni Wakristo au kwa nini tuko kanisani na kulitumikia kanisa.*
 - *Tunaruhusu hofu na kutoamini kwetu kutuongoza tushindwe kumtii bwana wetu, tushindwe kuchukua hatari ya kutumia kipawa alichotupa ili kutafuta utukufu wake.*
- **Watu walisema nini wakati yule aliyekuwa na vingi alipopewa zaidi? Kwa nini? Mfalme aliitikiaje kilio chao? Unafikiri Yesu anafundisha nini kwa jibu hili?**
 - *"Tayari ana kumi!" Hawaoni kama ni haki.*
 - *"Kila mtu aliye na kitu atapewa zaidi, lakini yule asiye na kitu, hata kile alichonacho kitachukuliwa."*
 - *Kujaribu kuonekana "mwenye haki" sio lengo la Yesu. Neema si kamwehaki! Hakuna hata mmoja wa watumishi aliyestahili hata mina moja mwanzoni. Ilikuwa neema ya mfalme iliyowapa moja na neema inayoendelea kutoa zaidi. Yesu ndiye Mfalme mwema anayependa kuwapa watoto wake zaidi na zaidi, na kwa wao kuipokea kwa furaha na kumwamini vya kutosha kuitumia kama anavyotuamuru. Neema ya kuchukiza inayoitikia imani inayokua.*

WANANCHI

- **Baada ya mtukufu huyo kuondoka kwenda nchi ya mbali kupokea ufalme, raia walifanya nini?**
 - *Alituma ujumbe kumfuata na kusema hatutaki mtu huyu atutawale.*
- **Raia wakoje kama watu wasioamini?**
 - *Wanamkataa Yesu kama mfalme na wanampinga. Hasa hawataki kuwajibika kwake. Hawataki kujisalimisha kwa utawala wa ufalme wake. Wao ni maadui zake.*
- **Mfalme anafanya nini kuhusu hao anaporudi? Yesu anawaambia nini wasikilizaji wake katika hili?**
 - *Anawaadhibu kwa kifo. "Waleteni maadui zangu ambao hawakutaka niwe mfalme juu yao—waleteni hapa na muwaue mbele yangu."*
 - *Matokeo ya kuchagua kumkataa Yesu kama mfalme wa maisha yako ni uharibifu. "Kila goti litapigwa, na kila ulimi utakiri ya kuwa Yesu ni Bwana." (Flp 2)*

- **Yesu anafanana je na mtukufu anapoenda nchi ya mbali ili kutawazwa kuwa mfalme?**
 - *Kristo yuko pale sasa mkono wa kuume wa baba kwenye kiti chake cha enzi na atakuja tena siku moja kudai wake.*
- **Kwa hivyo, kwa muhtasari, nini kinatokea kwa kila kundi la watu katika hadithi?**
 - **Wafuasi wa Mfalme:** *Neema imeongezwa kwenye neema! Kwa waaminifu, wale waliobarikiwa watabarikiwa zaidi. Watapewa thawabu kwa ajili ya ufalme mpya Kristo atakaporudi: Wagalatia 6:7-10, 2 Petro 1:10,11. Kuna baraka katika kutenda kwa njia inayoonyesha imani katika mfalme!*
 - **Wafuasi wa Uongo wa Mfalme:** *Wanavuliwa kila kitu na kufungiwa nje ya ufalme. Kukataa kutenda kwa imani hupunguza ushiriki wetu katika ufalme wa Kristo. Tunahitaji kutubu ili kuwa sehemu ya ufalme tena.*
 - **Maadui wa Mfalme:** *Kristo alisema watakatwa. Kila goti litapigwa kwa Mfalme wa kweli atakapokuja kusimamisha Ufalme wake.*

MIMI NA WEWE (WATUMISHI WA KRISTO MFALME):

- **Ikiwa diwani anamwakilisha Yesu na watumishi wanawakilisha wafuasi wa Yesu, unafikiri maagizo yake yanaweza kutufundisha nini kama watumishi wa Yesu?**
 - *Mungu anatumia vipawa vyake kwa ajili ya huduma ili tuvitumie kwa bidii na imani, si uvivu, hofu, na kujilinda. Anataka tumjue Yeye kweli katika tabia Yake sahihi, si kama mtu mgumu, mkatili na mshikamanifu, bali kama mtu ambaye kwa neema anaturuhusu kuwa watumishi wake na kwa neema anatupa fursa ya kutumia vipawa vyake kukuza ufalme wake.*
- **Soma Mathayo 6:9-10- "Baba yetu uliye mbinguni, jina lako litukuzwe, ufalme wako uje, mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni."**
 - **Mstari huu unatufundisha nini kuhusu mtazamo sahihi tunaopaswa kuwa nao kuelekea ufalme wa Mungu? Je, hii ni tofauti na mtazamo wa raia katika hadithi?**
 - *Tunakaribisha na tunatamani ufalme wake uje kikamilifu, ili tuweze kuuona ufalme wake kikamilifu zaidi.*
 - *Sisitafuta na uombe ufalme uendelee kuja, kwaitatimizwa kikamilifu zaidi duniani hapa na sasa.*
 - *Itakuja tunapomwonamaadili ya ufalmezaidi na zaidikuishi njeduniani kupitia watoto wa Mungu.*
- **Kwa nini inahitaji imani katika Injili ili kutumia vipawa vya Mungu kwetu kwa njia inayomheshimu?**
 - *Tunapojikita katika imani katika Injili ya Kristo, shukrani zetu kwa Mungu zitakua na tutazidi kutamani na kuomba, "Ufalme wako uje; ufanyike duniani kama mbinguni." Tutaomba msaada wa Roho Mtakatifu ili atusaidie kutimiza*

sehemu yetu katika ukombozi wa Mungu wa viumbe vyote.

- o Injili inatusukuma kutoa maisha yetu kwa ajili ya wale wasiojua neema ya Yesu, na kuingia katika uvunjifu wa ulimwengu ili kusukuma nyuma athari za Anguko tunaposhiriki katika matendo ya rehema, upatanisho, elimu, dawa, haki, n.k. (Tazama Dhana Kuu ya Injili XIV).*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Hadithi hii inatufundisha nini kuhusu kuishi kwetu katika Ufalme wa Mungu wa "sasa na bado" huku tuingoja kurudi kwa Kristo?**
 - o Kuishi katika ufalme wa Kristo kunamaanisha kumtendea kama mfalme. Lazima "tukae" ndani yake, yaani, kutumia muda kumjua Yeye na mawazo yake, upendo wake, na maneno yake na kisha kuyaacha mambo haya yatawale maisha yetu. Lazima tujitiishe kwa utawala wake katika maisha yetu.*
- **Ni zipi baadhi ya mina tulizo nazo katika Injili? Mungu kwa neema yake ametupa mina hizi kwa kusudi gani? Orodhesha njia ambazo ufalme wa Mungu unaweza kutekelezwa kikamilifu na kivitendo zaidi duniani katika maisha yetu wenyewe?**
 - o Tumepewa fursa kama waumini ya kuwa mawakili wazuri kwa fursa za kiroho tunazopewa. Sote tumepewa "Mina" kama waumini. Tunahitaji kutambua karama za Mungu na kuzitumia kwa imani.*
 - o Kristo anaweka wazi anapowaambia wanafunzi wake kwamba wanawajibika kufanya kazi kufikia malengo na makusudi ya Mungu. Kumheshimu na kumwabudu Mungu kwa njia inayozaa matunda. Kuchangia upanuzi wa ufalme wake kwa watu na mataifa mengine. Kuona ufalme wake ukiingia katika kila mahali au hali iliyovunjika katika ulimwengu wetu - kiroho au kimwili au kijamii au kibinafsi.*
 - o Wakristo wanahitaji kushughulikia masuala ya uinjilisti, ufuasi, umaskini, ukosefu wa haki, magonjwa, n.k. kwa jina la Kristo.*
 - o Kuishi katika ufalme wa Kristo kunamaanisha KUKAA ndani ya Kristo, KUMJUA Mfalme anayekuja hivi karibuni kuanzisha ufalme wake.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Ni ipi kati ya mina ambazo Mungu amekupa? Unahisi Mungu angependa utumie mina hii kumheshimu na kuendeleza ufalme wake kwa njia inayowaletea mema watu wengine? Ni hatua gani moja unayoweza kuchukua wiki hii ili kutumia mina yako kwa madhumuni ya ufalme wake?**
- **Ni kwa njia gani unaweza KUMKARIBU Kristo kikamilifu zaidi kama mfalme wako na kujikataa kama mfalme au mtawala wa maisha yako? Ni hofu gani inayokuzuia kumtii kama mfalme? Unawezaje kuonyesha uaminifu na matumaini katika maisha yako?**
- **Unaweza kufanya nini wiki hii ili kumjua mfalme na moyo wake kikamilifu zaidi?**

30. Mfano wa Mbegu ya Haradali na Chachu

Mathayo 13:31-33 (tazama Marko 4:30-33; Luka 13:19)

Mada Kuu: Ufalme wa Mungu, Imani Inayojionyesha Katika Upendo

[Dhana Kuu za Injili: Ufalme, Upendo)

HADITHI:

Siku moja Yesu alikuwa akifundisha umati mkubwa mambo mengi kwa kutumia mifano ikiwemo mifano hii miwili mifupi.

Mbegu ya Haradali

Alisema, “Ufalme wa mbinguni unafanana napunje ya haradali ambayo mtu aliichukua na kuipanda katika shamba lake. Nindogo zaidimbegu zote, lakini wakati imekuanikubwa kuliko zote hupanda bustani na kuwamti, ilindegeya hewa inakuja natengeneza viotakatika matawi yake.”

Chachu

Akawaambia mfano mwingine, “Ufalme wa mbinguni unafanana nachachukwamba mwanamke alichukua naimefichwakatikavipimo vitatu vya unga, hadi ikawayote yametiwa chachu”. . . .”

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- Mathayo 6:10a - "Ufalme wako uje, mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni."

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Unafikiri Yesu anamaanisha nini katika Sala ya Bwana anapotuambia tuombe, “Ufalme wako uje”?

KAULI YA MPITO YA MWALIMU: :

- Hadithi hii ina mifano miwili mifupi sana, lakini inaendana na kutufundisha mambo muhimu kuhusu ufalme wa Mungu na sehemu yetu ndani yake.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - o Andika maelezo yote kuhusu mbegu ya haradali kisha chachu au chachu.

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MUKTADHA:** Wayahudi walikuwa wakitarajia nini kuhusu ufalme wa Mungu?
- **UFALME kama MBEGU YA HARAKATI (Ukuaji wa Nje):** Tunajifunza nini kuhusu ufalme kutokana na maneno yake? 1) ufalme, 2) wa mbinguni, 3) punje ya haradali, 4) mtu alichukua na kupanda katika shamba lake, 5) ndogo kuliko zote lakini ikishakua, 6) huwa kubwa kuliko zote, 7) inakuwa mti hivyo ndege huja na kutengeneza viota

- **UFALME kama CHACHU (Ukuaji wa Ndani):** Chachu au chachu hufanyaje kazi kwenye unga? Kwa hivyo hii inatuambia nini kuhusu Injili na ufalme wa Mungu?
- **UFALME WA MUNGU - KUREJESHA LAANA:** Fikiria Warumi 8:20-21, Mwanzo 3:17-19, na Mwanzo 3:15 - ahadi ya Mwokozi. Laana juu ya wanadamu imeathirije ulimwengu? Ufalme wa Mungu una athari gani kwa viumbe vyote?
- **KUISHI KATIKA UFALME WA "SASA NA SI BADO":** Hii ina maana gani? Injili inayofanya kazi katika maisha yetu inaathirije jinsi tunavyoishi katika kipindi hiki kati ya wakati wa Yesu duniani na nyakati za mwisho atakaporudi tena katika utukufu? Fikiria Mathayo 6:33, 2 Wakorintho 5:14a, 17-20, Yeremia 29:4-7)
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Ni mifano gani ya hali na shughuli ambapo waumini wanapaswa kuwa sehemu ya ufalme wa Mungu wakisukuma katika uhitaji wa ulimwengu? Kiroho? Kimwili? Kijamii?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Ni hali au tatizo gani katika ulimwengu unaokuzunguka unafikiri Mungu anaweza kuwa anakuita uingie kama balozi wa Kristo?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

MUKTADHA:

- Wayahudi wa wakati wa Yesu walipofikiria kuja kwa ufalme wa Mungu, mara nyingi walikuwa wakitarajia nini?
 - *Walikuwa wakitarajia kutokea kwa kiongozi/Mwokozi wa kijeshi kwa ukubwa na mara moja zaidi ambaye angewashinda wakandamizaji wao, Warumi, na kuanzisha ufalme wa kisiasa au wa kidunia.*
 - *Labda kutarajia kitu 1) kikubwa, 2) cha haraka, na 3) cha nje*

VITU VINAVYOKUA au KUPANUA

- ***Mbegu ya Haradali na Chachu (Chachu) - Zote mbili ni picha za ukuaji au upanuzi. Je, zinatofautiana vipi katika jinsi zinavyopanuka?***
 - *Mbegu ya haradali hupanuka nje, nje*
 - *Chachu au chachu hupanuka na kusababisha unga unaoizunguka kupanuka kama unga*

MBEGU YA HARUSI -

- **"Ufalme"-"Tunaposikia neno ufalme, linamaanisha nini?"**
 - *Kunamfalmenani anatawala.*
 - *Kunawatuwanaotawaliwa, wanaomtumikia mfalme, wanaowajibika kwake, wanaojitiisha chini yasheria, wanaoendeleza makusudi yake, wanaomheshimu.*
 - *Kunamahaliambapo mfalme anatawala.*
 - *Inajumuisha watu, viumbe vingine, ardhi, miundo, mifumo, mashirika.*
 - *Ni tofauti na falme zingine, hata hujilinda dhidi ya falme zingine*
 - *Inatafuta kupanua au kuongeza ushawishi au utawala wake.*
- **"Ya mbinguni"-"Hii ina maana gani?"**
 - *NiMunguufalme. (Pia huitwa ufalme wa Mungu. Kutoka Mathayo 19:23,24)*
 - *Inaenea zaidi ya ulimwengu wetu wa kimwili. Pia ni ya kiroho.*
 - *Mungu ndiye anayetawala. Yeye ndiye mfalme. Sehemu iliyobaki ya ufalme inamtii na kumpitia yeye na wema wake wote.*
- **"Ni kamapunje ya haradali"-"Tukikumbuka mfano wa Mpanzi, mapema katika sura**

(mstari wa 3-9), “punje ya haradali” inatuambia nini kuhusu ufalme wa Mungu?

- Chembe, hasa ya mbegu ya haradali, ni ndogo sana, inaonekana haina maana, dhaifu, inaonekana haina uwezo. Vivyo hivyo ushawishi wa ufalme wa Mungu unaweza kuonekana kuwa mdogo machoni petu au machoni pa ulimwengu.
- Mbegu ni tunda la mmea. Ni mwanzo wa uzazi wa mmea huo. Kwanza huanza kufanya kazi kwa kupandwa.
- Inahitaji udongo mzurikukua. Vivyo hivyo, mbegu ya Neno la Mungu huzaa matunda inapopandwa katika udongo mzuri wa kiroho (Roho Mtakatifu iliyorutubishwa!) - mnyenyekevu, mwenye kuamini, tayari kuongozwa, kulishwa na kumwagiliwa maji kila mara kwa kutiwa moyo na ushirika.
- Mbegu huzaakulingana na aina zao Yohana 3:6 - “Roho huzaa roho.” Kwa hivyo mambo ya ufalme wa Mungu hupanuka na kutoa matunda zaidi ya ufalme.
- Inaweza kudumaa au kuuawa na udongo mbaya - njia/ndege - Shetani hunyakua, mawe - hayana kina, hayana mzizi, hushindwa katika majaribu, miiba - wasiwasi wa maisha, utajiri huvuruga
- Lazima azikwe kwanza ili afufuke na kuzaa matunda
- **“Kwamba mtualichukua na kupandakatika uwanja wake.” -Hii inatuambia nini kuhusu jinsi mbegu inavyokuwa muhimu? Hiyo inahusianaje na ufalme wa Mungu?**
 - Huletwa kutoka nje na mtu na nikupandwa kimakusudi.
 - Mungu kwa makusudi hupanda Neno lake, Injili kupitia nguvu ya Roho Wake Mtakatifu, pale anapotaka. Inaanza karibu bila kuonekana mioyoni mwa watu na kukua kutoka hapo.
 - Ufalme wa Mungu kupitia Injili huletwa mahali au hali fulani (shamba). Unatokauzima ambao ni Kristo. (Yohana 14:6, 1:4, 11:25; Wakolosai 3:4, 1 Yohana 5:11,12)
 - Huu ndio mpango Wake wa kubadilisha ulimwengu wetu na kupanua ufalme Wake.
- **“Nindogo zaidimbegu zote lakiniwakati imekua”-“Mbegu hufanya nini? Vipi kuhusu ufalme wa Mungu?**
 - Wametawanyika. Ni wadogo sana na peke yao.
 - Lakini waokukua! Zalisha tena.
 - Injili, hata kama inaonekana ndogo na dhaifu mwanzoni, inapopandwa katika udongo wenye rutuba, itakua, itapanuka, na kutoa matunda.
- **“Nikubwa kuliko zotemimea ya bustani, na . . . ”**
 - Hupanuka zaidi ya aina zingine za mbegu.
 - Kuenea na ushawishi wa ufalme utafikia mengimbali zaidi kuliko “ufalme” mwingine wowote au ushawishi wa ulimwengu huu.
 - Inapanuka kwa njia zinazopita uelewa wetu.
- **“Inakuwamti, ilindegeya hewa inakuja natengeneza viotakatika matawi yake.” Mti una manufaa gani kwa ndege?**
 - Mti hukua imara, unakuwa mgumu, wenye uwezo wa kuwasaidia wengine (ndege) wanaohitaji,
 - inakuwa mahali pa kukimbilia.
 - Kimbilio kutokana na dhoruba
 - Kivuli kutoka jua
 - Ulinzi au umbali kutoka kwa wanyama wengine
 - Pumzika kutokana na uchovu
 - Nyumbani, malazi kutokana na kuzurura
 - Wakati mwingine hata hutoa chakula
- **Ufalme wa Mungu, injili, ukoje kama mti kama huo?**
 - Watoto wa Kristo, watawala wenza wa ufalme wa Mfalme Yesu, hukua katika ukomavu na kuongezeka kwa idadi. Watoto wake wanapozidi kuishi maisha ya toba inayoendelea na kukumbuka Injili na wao ni nani katika Kristo, ndipo mwili wa Kristo unapokua mkubwa,

mrefu zaidi, unaopanuka zaidi, wenye nguvu zaidi, na unaodumu zaidi. Na hutoa . . .

- *Kimbilio la kiroho, kihisia, na wakati mwingine kimwili kwa wale walio katikati ya dhoruba za maisha -ugonjwa, migogoro, umaskini, ujinga.*
- *Kivuli kutokana na joto la mara kwa mara la maishamajaribu na vishawishi.*
- *Ulinzi dhidi yayule mwovuna hila zake zote*
- *Pumziko kutoka kiroho, kimwili, kimahusiano, kihisiauchovu(Mathayo 11:28-30)*
- *Anyumbanika familia ya Kristo na katika heaven baada ya kutangatanga bila makazi kiroho*
- *Neno la Mungu -hekima, mwongozo, kutia moyo, kukemea, kunoa*

CHACHU -

- ***Akawaambia mfano mwingine, “Ufalme wa mbinguni unafanana nachachukwamba mwanamke alichukua naimefichwakatikavipimo vitatu vya unga, hadi ikawayote yametiwa chachu”-Hii inafundisha nini kuhusu ufalme? Je, ni tofauti gani kidogo na wazo la mbegu ya haradali?***
 - *Ufalme hufichwa mwanzoni - na Roho Mtakatifu - uzima wa milele uliopandwa mioyoni mwa raia wa ufalme.*
 - *Ufalme/Injili - huanza ndani ya mioyo yetu, hutubadilisha kutoka ndani.*
 - *Hukua ndani ya kila mwamini - ikitakasa maisha yake yote, kipande kwa kipande, ikimwongoza kuwapenda na kuwajali wengine kikamilifu zaidi na kuchukua hatua ya kusaidia kukomboa baadhi ya uvunjifu wa ulimwengu.*
 - *Pia hukua kutoka kwa mwamini mmoja hadi mwingine - kututakasa kama mwili wa Kristo na kutupa nguvu na hekima ya kuleta mabadiliko katika maeneo na masuala mengi tofauti.*
 - *Vipimo vitatu vilikuwa unga mwingi - labda lita 20! Mara tu chachu inapowekwa kwenye unga, huchachuka katika kundi zima hadi itakapoiva.*
 - *Kwa hivyo Injili ina athari ya chachu au kupanuka kwa mambo yote mema inayoathiri - na kusababisha kuongezeka na ukuaji.*
 - *Watu wanapoishi kwa imani katika Injili, ufalme wa Kristo lazima uathiri kila nyanja ya maisha. Na kuleta huduma, heshima, na utukufu kwake yeye aliye “Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana” (Ufu. 19:16).*
 - *Siku moja, Kristo atakaporudi tena ufalme wake utatimizwa kikamilifu, “kwa maana dunia itajawa na kumjua Bwana kama vile maji yanavyoifunika bahari” (Isaya 11:9b).*
- ***Mifano hii miwili inaweza kuwaje iliwatia moyo wafuasi wa mapema wa Kristo? Yesu anawahimiza watu kufanya nini?***
 - *Kundi la wafuasi wake waaminifu wa mapema lilikuwa dogo na dhaifu sana, lazima walikata tamaa wakati mwingine.*
 - *Utamaduni wenye nguvu uliowazunguka - iwe ni mila ya Kiyahudi au mamlaka ya Kirumi - wakati mwingine ungewaongoza kwenye kukata tamaa.*
 - *Labda hawakuwa na subira, wakitarajia ufalme wa haraka na wenye nguvu zaidi uje, hata uje na kuwakomboa kijeshi kutoka kwa utawala wa Warumi.*
 - *Mifano hii ingewatia moyo kuwa na subira, kuonyesha imani, kuendelea kuomba, na kuendelea kufanya kazi. Mpango wa Mungu hauwezi kushindwa.*
- ***Soma mistari ifuatayo: Zekaria 4:10, Luka 12:32, 1 Wakorintho 1:26-29***
 - ***Mistari hii inatufundisha nini kuhusu “vitu vidogo” mikononi mwa Bwana?***

UFALME WA MUNGU: KUREJESHA LAANA! Fikiria mistari ifuatayo ili kuelewa zaidi maana ya ufalme wa Mungu ujao.

- **Warumi 8:20-21 (NLT)...*Viumbe vyote viliwekwa chini ya laana ya Mungu. Lakini kwa matumaini makubwa, viumbe vinatazamia siku ambayo vitaungana na watoto wa Mungu katika uhuru mtukufu kutoka kwa kifo na kuoza.***
 - **Utamilifu wa ufalme wa Kristo utakuwaje zaidi ya watu kuokolewa kutoka katika dhambi zao?**
 - *Upyaaji wa ufalme wa Mungu (na upanuzi) unaenea hadi kila sehemu ya uumbaji, ambayo sasa inapambana chini ya athari za anguko la mwanadamu katika dhambi.*
- **Mwanzo 3:15 -*Nitaweka uadui kati yako na mwanamke, kati ya uzao wako na uzao wake; yeye atakuponda kichwa, naye atakupiga kisigino..***
 - **Ukikumbuka ahadi ya Mwokozi katika Bustani ya Edeni na jinsi ilivyotimizwa katika Agano la Kale na kutimizwa katika Yesu Kristo (tazama mtaala wa C.B.S.), unaonaje kanuni hii ya mbegu ya haradali au kanuni ya chachu ikijiendesha yenyewe?**
 - *Kuanzia katika kiwango cha chini kabisa cha mwanadamu, usaliti wake kwa Mungu na kujaribu kujiweka kwenye kiti cha enzi cha maisha yake mwenyewe, tunaona mbegu ya haradali ya ahadi ikikua na kukua watu wanapojifunza kuhusu toba na imani na wanaposubiri utamilifu wa Mwokozi aliyeahidiwa katika Yesu na kisha kuona kanisa likipanuka katika Matendo yote.*
 - *Inaenea hadi katika maisha yangu mwenyewe ambapo Kristo aliniokoa!*
- **Mwanzo 3:17-19 -*Akamwambia huyo mwanamume, “Kwa kuwa umemsikiliza mkeo na kula matunda ya mti ambao nilikuamuru usile, ardhi imelaaniwa kwa ajili yako. Utajitahidi kupata chakula maisha yako yote. Itakumea miiba na miiba, ingawa utakula mimea yake. Kwa jasho la uso wako utakuwa na chakula cha kula hadi utakaporudi kwenye udongo ambao uliumbwa. Kwa maana uliumbwa kwa mavumbi, nawe utarudi mavumbini.”***
 - **Kama laana hizi zilikuwa matokeo ya ushawishi wa Nyoka kwa wanadamu, Mwokozi aliyeahidiwa katika Mwanzo 3:15 atakuwa na ushawishi gani juu ya laana hizi? Ni njia zipi tulizomwona Yesu akiwa na nguvu na mpango wa kubadilisha laana hizi? Hii inasema nini kuhusu ufalme wake na kazi ya wafuasi wake?**
 - *Angekuwa Mrejeshaji wa Laana! Angevunja laana kubwa ya kujitenga na Mungu na laana zingine zote. Na katika Agano Jipya tunaona kwamba Kristo, Mwokozi aliyeahidiwa, ana nguvu na mamlaka ya kushinda laana hizo zote - kujitenga na Mungu juu ya dhambi, magonjwa, riziki ya kila siku, uadui kati ya watu (km Wayahudi na Wasamaria), hata kifo chenyewe.*
 - *Kwa hivyo ikiwa Mfalme Yesu anashinda matatizo yote ambayo Shetani alileta duniani, basi watumishi wake na watoto wake aliowaokoa watakuwa wakifuatilia*

upanuzi wa utawala wa ufalme wake katika maeneo yote ya kuwepo kwa mwanadamu - maumivu ya kimwili na magonjwa, kuvunjika kwa mahusiano, mapambano ya kupata chakula na mahitaji mengine, mapambano dhidi ya kifo cha kiroho na kifo cha kimwili.

- *Watu wa Mungu wanapomtii Kristo kama mfalme wa maisha yao na wa viumbe vyote, watazidi kushiriki katika kuhubiri au kushiriki Injili kupitia Neno Lake, katika kuwasaidia watu kimatibabu wanapopambana na maumivu na magonjwa, au kuwasaidia kushinda vikwazo kama vile ukame na magugu ili kutoa chakula au makazi kwa familia zao au elimu kwa watoto wao. Watahusika katika biashara, serikali, sanaa, na sayansi.*

KUISHI katika ufalme wa "SASA NA SIYO BADO" -

Ufalme wa "sasa na bado" unamaanisha kwamba utawala wa ufalme wa Mungu tayari umeanza kupitia Yesu Kristo, lakini bado haujafika katika nguvu zake kamili na kamilifu. Wakristo wanaishi katika mvutano mkali kati ya kile Yesu alichokamilisha msalabani na kile atakachokamilisha atakaporudi duniani.

"Sasa" (Tayari Ipo)

- **Ilianza na Yesu:**Kristo alitangaza kwamba utawala wa Mungu uliingia katika historia ya mwanadamu wakati wa mara yake ya kwanza duniani.
 - Marko 1:15 - "*Wakati umetimia, naufalme wa Mungu umekaribia; tubuni na kuamini Injili.*"
- **Kutenda kazi kupitia Roho:**Mungu hubadilisha mioyo ya wanadamu na hufanya kazi kupitia waumini katika Injili hivi sasa.
- **Ushindi wa kiroho:**Dhambi na kifo vimeshindwa, na watu wanaweza kupata msamaha na maisha mapya leo.

"Bado" (Utimilifu wa Wakati Ujao)

- **Kusubiri Kurudi kwa Kristo:**Upyaji wa mwisho wa ulimwengu utatokea tu Yesu atakaporudi.
- **Mateso yanabaki:**Maumivu, ukosefu wa haki, magonjwa, na kifo bado vipo duniani leo.
- **Ukamilifu kamili:**Ufalme wa mwisho utaondoa mavunjiko yote, na kuleta amani inayoonekana duniani.

Hebu tuchunguze vifungu kadhaa vya Maandiko ili tuone vinatufundisha nini kuhusu kuishi kama waumini au watumishi wa ufalme katika wakati huu wa "sasa na bado".

- **Mathayo 6:31-33** - "*Kwa hiyo msijali, mkisema, ‘Tutakula nini?’ au ‘Tutakunywa nini?’ au ‘Tutavaa nini?’*³²*Kwa maana mataifa huyafuatilia haya yote, na Baba yenu wa mbinguni anajua kwamba mnayahitaji.*³³*Lakini tafuta kwanza yake ufalmena haki yake, na haya yote mtazidishiwa.*"
 - **Hii inatufundisha nini kuhusu vipaumbele sahihi kwa wale wanaoolewa na Injili na kuletwa katika ufalme wa Kristo?**
 - *Masuala ya matengenezo ya kila siku si msisitizo wa ufalme wa Mungu. **Kutimizwa kwa ufalme wake kunapaswa kuwa lengo letuna ni kubwa***

zaidi kuliko chakula na mavazi tu. Tunapotafuta, tunaweza kumwamini Mungu atatupatia tunachohitaji.

- **2 Wakorintho 5:14a,17-20 -Kwa maana upendo wa Kristo unatulazimisha ... Kwa hivyo, ikiwa mtu yeyote yuko ndani ya Kristo, amekuwa kiumbe kipya; ya kale yamepita, mpya imekuja! Haya yote yanatoka kwa Mungu, aliyetupatanisha na nafsi yake kwa Kristo, na akatupa huduma ya upatanisho: kwamba Mungu alikuwa akiupatanisha ulimwengu na nafsi yake katika Kristo, bila kuhesabu dhambi za wanadamu juu yao. Naye ametukabidhi ujumbe wa upatanisho. Kwa hivyo sisi ni mabalozi wa Kristo.**
 - **Kulingana na mistari hii, msingi wa huduma ya upatanisho ambayo tumeitiwa ni upi? Kwa nini sisi ni mabalozi wa Kristo?**
 - *Nia au shurutisho la utume, la kutafuta upatanisho kwa ajili ya ulimwengu na katika ulimwengu ni upendo wa Kristo ambao umetufanya kuwa viumbe wapya, waliozaliwa mara ya pili, tayari kufanya kazi katika ulimwengu tunapoelekea mbingu mpya na dunia mpya!*
- **Yeremia 29:4-7 -“Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, awaambia hivi watu wote waliohamishwa, niliowapeleka uhamishoni kutoka Yerusalemu hadi Babeli;⁵Jengeni nyumba na kuishi ndani yake; pandeni bustani na kula mazao yake.⁶Oeni wake, mkazae wana na binti; waoeni wake wana wenu, mkawaoze binti zenu, wapate kuzaa wana na binti; mkaongezeke huko, wala msipungue.⁷Lakini tafuteni amani ya mji ambao nimewapeleka uhamishoni, mkamwombee Bwana kwa niaba yake, maana katika amani yake mtapata amani yenu.”**
 - **Wayahudi waliokuwa wakiishi uhamishoni Babeli walikuwa wakiishi katika hali ya sasa na bado - wakiwa na ahadi za kurejeshwa Yerusalemu lakini bado wanaishi kwa muda uhamishoni. Je, kile ambacho Mungu aliwaambia kuhusu jinsi ya kuishi kinawezaje kututia moyo kama waumini tunapoishi katika wakati huu wa "sasa na bado" katika historia?**
 - *Tunahitaji kuishi maisha ya kawaida kwa njia inayomtukuza Mungu na kuwabariki wale wanaotuzunguka. Tunahitaji kufurahia maisha na kuwa baraka kwa watu na mahali ambapo Mungu ametuweka, tukiishi kama mabalozi wa Kristo katika yote tunayofanya.*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA:(jadili na kundi zima)

- **Hadithi hii inatufundisha nini kuhusu kuishi kwetu katika Ufalme wa Mungu wa "sasa na bado" huku tuingoja kurudi kwa Kristo?**
 - *Kuishi katika ufalme wa Kristo kunamaanisha kumtendea kama mfalme. Lazima "tukae" ndani yake, yaani, kutumia muda kumjua Yeye na mawazo yake, upendo wake, na maneno yake na kisha kuyaacha mambo haya yatawale maisha yetu. Lazima tujitiishe kwa utawala wake katika maisha yetu.*
- **Mathayo 6:10a - "Ufalme wako uje, mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni."**
 - **Baada ya kuzingatia hadithi hii na vifungu hivi vya maandiko, ungeelezeaje maana ya ufalme wa Mungu kuja kila siku hapa duniani tunaposubiri kurudi kwa mwisho kwa Kristo?**
 - *Tunautafuta na kuuomba ufalme uendeleo kuja, upate kutimizwa kikamilifu zaidi duniani hapa na sasa.*

- *Itakuja tunapoona ufalme wake ukithaminiwa zaidi na zaidi duniani kupitia watoto wa Mungu.*
- *Tutawaona watoto wa Mungu, watumishi wa ufalme wake, wakihudumu katika maeneo yote ya uhitaji na kuvunjika katika ulimwengu huu, wakitafuta mabadiliko yanayomtukuza Mungu na kuwabariki watu.*
- **Ni mifano gani ya maeneo, hali, na shughuli zaidi ya kuhubiri na kufundisha Neno la Mungu ambayo Wakristo wanapaswa kushiriki nayo ili kuona ufalme wa Mungu ukija zaidi na zaidi katika ulimwengu huu?**
 - *Kwa sababu ya Injili - kwa sababu sisi ni viumbe wapya katika Kristo, sisi kama waumini tunapaswa kushiriki katika aina zote za shughuli zinazoleta ukombozi na urejesho katika ulimwengu wetu uliovunjika. Hizi zinaweza kujumuisha yafuatayo:*
 - *Kuwasaidia watu kutoka katika aina mbalimbali za utumwa*
 - *Kutafuta haki na haki za binadamu kwa rangi, makabila, jinsia, rika zote.*
 - *Kuwaitunza wakimbizi*
 - *Kuwasaidia wenye njaa kujilisha wenyewe*
 - *Kuwaelimisha wasiojua.*
 - *Kutumia sanaa kumtukuza Mungu na kukuza maadili ya Kikristo.*
 - *Kuhimiza uaminifu na uadilifu katika biashara na serikali.*
 - *Kufanya haya yote kuhusiana na kuwafanya wanafunzi wa Kristo duniani kote*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- **Unafikiri ni hali au tatizo gani katika ulimwengu unaokuzunguka unalofikiri Mungu anakuita uingie kama balozi wa Kristo? Kujaribu kutafuta suluhisho? au kuwaletea watu wanaoteseka utulivu? au kushiriki maneno ya Kristo?**
- **Ni tatizo gani kubwa katika jamii yako au duniani unalohisi Mungu anakuita ujitoe kwake katika maombi ya kawaida?**

MASOMO ZAIDI: (Imefafanuliwa kutoka kwa kozi ya Uana ya Serge):

- Roho Mtakatifu anapotupatia mioyo yetu kwa nguvu jinsi upendo wa Mungu ulivyo mkubwa kwa wenye dhambi, maarifa hayo hutushawishi na kupinga tabia yetu ya kuishi kwa ajili yetu wenyewe. Kwa sababu anatupenda kwanza, upendo huo kutoka Kwake huamsha mioyoni mwetu upendo unaojibu kwake. Kisha upendo huo hutusukuma katika upendo kwa wengine anaowapenda. Ni mshangao wetu unaoendelea na injili ikifanya kazi mioyoni mwetu unaotusukuma kuwa wajumbe wake kwa wengine. Furaha inayotokana na kupata msamaha wa dhambi zetu kila mara; heshima na usalama tunaopata katika kupata tena na tena kupitishwa kwetu kama watoto wa Mungu; ajabu ya kuwa na haki ambayo si yetu wenyewe -- kweli hizi hutusukuma katika upendo kwa wengine
- Tunapopambana na kuvunjika au dhambi mioyoni mwetu (vita dhidi ya tamaa, hofu zinazotushika, hasira inayotutawala), tunazidi kufahamu kuvunjika kwa wengine kama wenye dhambi wenzetu, na katika ulimwengu unaotuzunguka. Mabadiliko ya injili katika maisha yetu sio tu kwamba yanatufanya tuwe na huruma zaidi kuelekea kuvunjika kwa ulimwengu, bali pia yanatufanya tuweze kuingia ndani yake ili kuleta tumaini. Tunaweza kushiriki ulimwengu wetu

uliovunjika tukitarajia sana kwamba Yesu atafanya kazi, kwa sababu Kristo yuleyule ambaye ameikomboa mioyo yetu iliyovunjika ana nguvu ya kutosha kuikomboa dunia yetu.

- Sehemu kubwa ya kinachotuzuia kuingia katika maisha ya watu wengine si ukosefu wa zana au maarifa, bali ni ajenda zetu za ubinafsi, hofu, matamania, na kutoamini. Hofu zetu za kutambuliwa kwa njia fulani na marafiki zetu wasioamini, ukosefu wa udhibiti tunaohisi tunapowekwa katika hali ambazo hatujui jinsi ya kushughulikia, na uraibu wetu wa starehe na uhifadhi wetu ni baadhi ya sanamu zinazotuzuia kusonga mbele kuelekea wengine.
- Upya na utume husababisha kufurahi katika kazi ya Mungu. Furaha tunayopata tunapoonja injili tena na tena kwa ajili yetu wenyewe inahusiana kwa karibu na furaha yetu katika kazi ya injili inayofanyika duniani. Hatuna tu fursa ya kuvutwa karibu naye kibinafsi, bali pia tunapata kushiriki katika kile anachofanya ili kuwavuta wengine kwake.
- Sehemu ya maono tuliyo nayo kuhusu ukuaji wa neema ni kwamba Mungu anafanya kazi ndani yetu ili kuturejesha kwenye maisha ya kibinadamu kama Mungu alivyokusudia iwe. Hiyo ina maana kwamba tunapoishi kwa kumtegemea Baba yetu—sio tena yatima—tunapewa kazi yenye tija ya kufanya, pamoja naye. Toba na imani hutuunganisha tena na moyo wa Baba yetu kwa ajili ya uumbaji wake. Kama vile wanadamu wa kwanza walivyopewa kazi ya kufanya ili kulima bustani ya Mungu, vivyo hivyo sasa katika enzi hii wanaume na wanawake waliokombolewa wanashiriki katika shughuli pana ya ukombozi ya Mungu ili kurejesha kile alichokiumba. Kuna misemo tofauti ya utume kwa watu tofauti katika nyakati na mahali tofauti, lakini moyo wa utume huwa sawa kila wakati. Utume hutoka katika injili, na kiini muhimu cha injili ni moyo wa utume wote.

Kwa Muhtasari: Ufalme - Harakati kupitia Upyaji na Misheni

- Injili inapoeleweka na kukubalika ipasavyo, matokeo ya asili yatakuwa mkazo katika **Ufalme mkubwa wa Mungu** Injili inatuunganisha na Yesu na utume wake mpana zaidi, ambao ni kuleta **ukombozi kwa viumbe vyote** Kwa hivyo, injili inatusukuma kutoa maisha yetu kwa ajili ya wale wasiojua neema ya Yesu, na kwa **kuingia katika uvunjifu wa ulimwengu ili kusukuma nyuma athari za Anguko** (rehema, upatanisho, elimu, haki, n.k.).
- Mungu anatuita kama watoto wake kushiriki katika hadithi yake kubwa ya ukombozi na utume. Ufufuo wetu wa kiroho hututuma nje katika utume. Utume na changamoto zake kwa mioyo yetu huturudisha kwa Yesu tukihitaji ufufuo. Na ufufuo hututuma nje katika utume na kadhalika. Huu ndio mfumo sahihi na mzuri wa Injili inayofanya kazi katika maisha ya wanafunzi wa Kristo. **Upyaji na dhamira katika mzunguko unaoendelea kukua.**

Hadithi ya Ziada:

31. Wafanyakazi Katika Shamba la Mizabibu

Mathayo 20:1-16

Mada Kuu: Ufalme Uliopinduka

[Dhana Kuu za Injili: Ufalme, Upendo]

Muktadha:

- Kabla Akisimulia mfano huu, Yesu anakutana na kiongozi kijana tajiri ambaye anaishia kutomfuata Yesu kwa sababu upendo wake kwa mali zake ulikuwa mkubwa sana (19:16–22). Wanafunzi walishtuka kwa sababu katika utamaduni wao utajiri na cheo vilihusishwa na haki na baraka. Mtu ambaye alionekana kuwa mwadilifu sana na aliyepokea baraka nyingi hivyo angeweza kuingia katika ufalme wa mbinguni? Katika mshangao wake, Petro alimuuliza Yesu, "Tumeacha kila kitu ili kukufuata. Tutapata baraka gani?" Kisha Yesu akawahakikishia kwamba kuna thawabu kubwa katika kuuacha ulimwengu ili kumfuata (19:23–30). Hata aliahidi kwamba wanafunzi watakaa katika viti kumi na viwili vya enzi na kutawala pamoja Naye. Na "wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho, na wengi walio wa mwisho watakuwa wa kwanza."
- Kwa kushangaza, baada ya Tunaposikia mfano huu, tunaona wanafunzi bado wanafikiria kuhusu viti vya enzi mbinguni wakati Yakobo na Yohana wanapoomba wawe ndio watakaoketi kulia na kushoto kwa Yesu (20:20–28). Bado wanachelewa kuelewa kile ambacho Yesu anafundisha!

HADITHI:

“Kwa maana Ufalme wa mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba aliyetoka asubuhi na mapema kuajiri wafanyakazi katika shamba lake la mizabibu. Akakubali kuwalipa dinari moja kwa siku, akawapeleka kwenye shamba lake la mizabibu.

“Akatoka yapata saa tatu, akaona wengine wamesimama sokoni, hawafanyi chochote. Akawaambia, ‘Ninyi pia nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa haki yenu.’ Kwa hiyo wakaenda.

“Akatoka tena yapata saa sita na saa tisa, akafanya vivyo hivyo.” Mnamo saa kumi na moja akatoka, akawakuta wengine wamesimama pale, akawauliza, “Mbona mmesimama hapa mchana kutwa bila kufanya chochote?”

Wakajibu, ‘Kwa sababu hakuna mtu aliyetuajiri.’

“Akawaambia, ‘Ninyi pia nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu.’

“Ilipofika jioni, mwenye shamba la mizabibu akamwambia msimamizi wake, ‘Waite wafanyakazi uwalipe ujira wao, ukianza na wale walioajiriwa mwisho na kuendelea na wale wa kwanza.’

"Wale wafanyakazi walioajiriwa yapata saa kumi na moja walikuja, kila mmoja akapokea dinari moja." Basi wale walioajiriwa kwanza walipofika, walitarajia kupokea zaidi, lakini kila mmoja wao pia alipokea dinari moja. Walipoipokea, wakaanza kumnung'unikia mwenye shamba. Wakasema, 'Hawa watu walioajiriwa mwisho walifanya kazi kwa saa moja tu, nawe umewasawazisha na sisi tuliobeba mzigo wa kazi na joto la mchana.'

"Lakini akamjibu mmoja wao, 'Rafiki, sikudhulumu. Hukukubali kufanya kazi kwa dinari moja?' Chukua mshahara wako uende. Nataka kumpa yule aliyeajiriwa wa mwisho sawa na nilivyokupa wewe. Je, sina haki ya kufanya nipendavyo kwa pesa zangu mwenyewe? Au unaona wivu kwa sababu mimi ni mkarimu?" "Kwa hivyo wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho."

Yesu alipokuwa akipanda kwenda Yerusalemu, aliwachukua wale wanafunzi kumi na wawili kando, akawaambia,¹⁸ "Tunapanda kwenda Yerusalemu, na Mwana wa Adamu atasalitiwa kwa makuhani wakuu na walimu wa sheria, nao watamhukumu kifo."¹⁹ Nami nitamkabidhi kwa Mataifa ili adhihakiwe, apigwe mijeledi, na kusulubiwa; na siku ya tatu atafufuka.

MSTARI WA KUMBUKUMBU (hiari):

- **Mathayo 20:16:** "Kwa hivyo wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho."

SWALI LA UTANGULIZI:(jadili na jirani):

- Unafikiri kuna tofauti gani kati ya ufalme wa Mungu na ufalme wa ulimwengu huu?

MPINDUKO WA MWALIMUTAARIFA:

- Mara nyingi Yesu hutumia mifano na hadithi kama hadithi yetu ya leo ili kusaidia kuelezea jinsi ufalme wa Mungu utakavyokuwa kadri unavyotimia zaidi na zaidi. Hii inatusaidia kujua vyema jinsi ya kuishi kama wafuasi wa Mfalme.

JIFUNZE HADITHI PAMOJA:(Kazi ya Kusikiliza)

- Unapoweka hadithi hii katika kumbukumbu:
 - Kumbuka maneno na matendo yote ya mwenye nyumba.
 - Kumbuka ni nani anayejali zaidi kuhusu mambo kuwa ya haki!

MUHTASARI WA MSINGI WA MJADALA:(kumsaidia mwezeshaji kuongoza bila kusoma kila kitu)

- **MMILIKI WA NYUMBA:** Alikuwa akitafuta nini? Aliwatendeaje wafanyakazi wake? Alielezeaje chaguo zake?

- **WAFANYAKAZI WA MAPEMA:** Malalamiko yao yalikuwa nini? Walisahau nini? Yesu alikuwa akijaribu kufundisha nini kuhusu ufalme wa Mungu?
- **MUKTADHA:** Ni nini kilitokea kabla na baada ya Yesu kusimulia mfano? Hii inawezaje kutusaidia kuelewa mfano wenyewe?
- **MIOYO YETU - INJILI - UFALME:** Mfano huu unafunua nini kuhusu mioyo yetu? Injili inawezaje kutusaidia kupigana na dhambi zetu na kutafuta ufalme wake?
- **UTEKELEZAJI WA JUMLA:** Tunapona jinsi Mungu anavyotoa rehema, upendo, na baraka zake kwa watu tofauti, tunawezaje wakati mwingine kutenda kama watu ambao wamefanya kazi siku nzima katika hadithi hii? Ikiwa tuna hasira au wivu, hii inatuambia nini kuhusu jinsi tunavyotarajia ufalme wa Mungu uwe?
- **UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI:** Nikoje kama wafanyakazi wa mapema wanaolalamika? Matarajio yangu kuhusu ufalme wa Mungu yanahitaji kubadilika vipi?
- **KUSHIRIKI:** Nani anahitaji kusikia hadithi hii?

MASWALI YA MJADALA: (pamoja na baadhi ya majibu yanayowezezekana):

- **Yesu anamaanisha nini anaposema “ufalme wa Mungu”?**
o *wakati na mahali ambapo Mungu ni mfalme, anapotawala na anadhibiti.*

MMILIKI WA NYUMBA:

- **Mmiliki wa shamba alikuwa akitafuta nini? Unafikiri kwa nini Yesu alitumia shamba la mizabibu katika mfano huu? Hili linahusianaje na Mungu na Ufalme Wake? Yaani, kwa nini shamba la mizabibu ni picha nzuri ya ufalme wa Mungu?**
o *Wafanyakazi wako pale kufanya kazi katika shamba lake la mizabibu, ili kutimiza makusudi yake.*
o *Shamba la mizabibu ni mahali pa ukuaji, kazi ngumu, kupogoa, na kuzaa matunda*
o *Mungu anawatafuta watumishi wajiunge naye katika makusudi yake, wamzalie matunda, washiriki katika ukuaji na baraka za ulimwengu wake na wale walio ndani yake.*
- **Mmiliki wa ardhi alifanya makubaliano gani na wafanyakazi wake? Je, alitimiza makubaliano yake?**
- **Ni mara ngapi na ni saa ngapi aliajiri wafanyakazi zaidi? Aliwaahidi nini?**

WAFANYAKAZI WA MAPEMA:

- **Kwa nini wafanyakazi wa mwanzo walianza kulalamika? Ungejisikiaje katika hali yao?**
o *Walipowaona wafanyakazi waliochelewa wakilipwa sawa na wao wenyewe baada ya kufanya kazi siku nzima. Hawakuhisi haki.*

- **Walionekana kusahau nini? Mmiliki wa ardhi alijibuje malalamiko yao?**
 - o *Walisahau kwamba yote yalikuwa neema. Mmiliki wa ardhi hakuhitaji kuajiri yeyote kati yao, na angeweza kuwaacha bila kazi yoyote ili kujipatia riziki. Pia alitimiza ahadi zake kwao. Alikuwa na haki ya kushiriki utajiri wake kama alivyotaka.*
- **Linganisha watu waliofanya kazi siku nzima na mwana mkubwa katika hadithi ya wana wawili waliopotea. Ni kwa njia zipi baadhi ya mambo yanayoonyesha kwamba wanafanana?**
- **Yesu alikuwa akijaribu kuwafundisha nini wanafunzi wake?**
 - o *Ufalme wa Mungu ni tofauti na ufalme wa ulimwengu huu. Unategemea neema na wema wa Mungu na unahitaji raia wake kumwamini mfalme wao hata wakati hawaelewi kikamilifu kwa nini anafanya mambo fulani.*

MUKTADHA:

- **Ni nini kilichotokea kabla na baada tu ya Yesu kusimulia mfano huu?**
 - o *Kabla:*
 - *Mtawala kijana tajiri hangeweza kuokolewa kulingana na utajiri na hadhi.*
 - *Yesu anaahidi thawabu kubwa, hata viti vya enzi katika ufalme Wake, kwa wale wanaojitoa mhanga ili kumfuata.*
 - *Ahadi kuhusu ufalme wa Mungu: wa mwisho watakuwa wa kwanza na wa kwanza watakuwa wa mwisho*
 - *Yesu aliwaambia kuhusu kifo chake na ufufuo wake ujao. Alikuunganisha na ufalme wake - ingawa hawakuelewa.*
 - o *Baada ya:*
 - *Wanafunzi wanabishana kuhusu umuhimu wao wenyewe.*
- **Muktadha huu unatusaidiaje kuelewa vyema kile ambacho mfano huu unafundisha kuhusu ufalme wa Mungu?**
 - o *Yesu alitoa ahadi kuhusu ufalme wa Mungu, kwamba wa mwisho watakuwa wa kwanza na wa kwanza watakuwa wa mwisho, kama vile **Yule anayehesabiwa kuwa wa kwanza duniani (mtawala kijana tajiri) atakuwa wa mwisho huku wale wanaohesabiwa kuwa wa mwisho duniani (wale wanaoacha kila kitu duniani ili kumfuata Yesu) watainuliwa mbinguni.** Mfano huu unaendelea kuonyesha jinsi katika ufalme wa Mungu, mambo yanavyofanya kazi kinyume na yale ya duniani.*
 - *Hili lingeweza kuwafanya wanafunzi wajisikie fahari kidogo - kujua kwamba walikuwa wamefanya chaguo bora kuliko mtawala kijana na wangepewa thawabu.*
 - o *Wanafunzi walikuwa na wasiwasi kimakosa kuhusu nafasi wanayostahili katika ufalme kwa sababu ya kujitolea kwao kwa Yesu. Inaonyesha jinsi katika mwili wetu tunavyojilinganisha na wengine kiasili ili kufikiria ni nani anayestahili zaidi*

baraka. Baadhi ya wanafunzi wangeweza kufikiria kwamba wanastahili nafasi ya juu mbinguni kwa sababu ya kujitolea kwao au ukaribu wao na Yesu.

- o Katika mfano huo, watu waliokuja mwisho walilipwa kwanza, na wale waliokuja kwanza walilipwa mwisho. Watu waliokuwa wa kwanza, ambao walikuwa wamefanya kazi kwa muda mrefu, hawakuwa na upendeleo kwa sababu ya wema wao au bidii yao.*
- o Baraka iliyotolewa iliamuliwa na mwenye shamba. Alikuwa na haki ya kuonyesha au kutotoa neema apendavyo.*
- o Ni kwa sababu tu ya kile Yesu alikuja kufanya msalabani ndipo neema inapatikana kwa wote, wa kwanza na wa mwisho.*
- o Ukweli kwamba wanafunzi walikuwa bado wakibishana kuhusu umuhimu wao wenyewe hata baada ya kusikia mfano huu unatuonyesha jinsi upendo wetu wa nafsi ulivyokita mizizi mioyoni mwetu. Ni kazi ya Roho tu mioyoni mwetu inayoweza kutubadilisha tunapoendelea kutubu na kuweka tumaini letu katika Injili.*

Mioyo Yetu - INJILI - UFALME:

- **Je, ni mielekeo gani ya mioyo yetu ambayo mfano huu unafunua? Yesu anatufundisha nini kinachotusaidia kushinda mielekeo hii? Injili inatusaidiaje?**
 - o Mioyo yetu imejaa kiburi na wivu.*
 - o Anatukumbusha kwamba vyote tulivyo navyo vinatoka kwa Mungu, kwamba baraka zetu zote zinatokana na ukarimu wa Mungu, si matendo yetu wenyewe. Wanafunzi si bora kuliko yule tajiri.*
 - o Yesu anajua tuna mwelekeo wa kuwa na wivu. Anawapa changamoto wanafunzi wake na sisi tusiangalie kile ambacho wengine wanayo na kuwa na uchungu na wivu. Wivu kama huo huharibu roho zetu na kusahau kwamba maisha yote ni zawadi kutoka kwa Mungu.*
 - o Mfano huu unatupa maono kwa ajili ya **Neema ya Mungu kwetu na kwa wengine** Uhai unapatikana tunapoelekeza macho yetu si kwa usawa kwenye kile ambacho wengine wanayo bali kwa wima kwenye ukarimu wa mmiliki wa ardhi duniani kote, Mfalme Yesu, anayetuita marafiki na anayetoa kwa busara na ukarimu.*
- **Injili ni nini, kulingana na 1 Wakorintho 15:3-5a?**
 - o "Kwa maana niliyoyapokea niliwapa ninyi kama jambo muhimu zaidi: kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo Maandiko; kwamba alizikwa; na kwamba alifufuka siku ya tatu, kama yanenavyo Maandiko; na kwamba alimtokea . . ."*
 - o Kulingana na mistari hii, kilichomtokea Yesu duniani (na kile kinachotutimizia) ni Injili.**
 - o Kwa hivyo Yesu aliwaambia nini wanafunzi wake baada ya kuwaambia mfano huu wa wafanyakazi katika shamba la mizabibu? Je, hii inawasaidiaje wao na sisi kuelewa mafundisho yake kuhusu ufalme wa Mungu?**
 - Anawakumbusha yale yaliyokuwa yanakuja, yaani mateso yake, kifo chake, na ufufuo wake.

- Hili ndilo jambo muhimu zaidi katika ufalme wa Mungu - kuweka tumaini letu katika kifo na ufufuo wa Yesu - na kuimarisha uhusiano wetu naye - KUTOTAFUTA au kushikilia utajiri na hadhi kama mtawala kijana tajiri wala kubishana kuhusu kile kilicho sawa katika jinsi mfalme anavyoshiriki zawadi zake.
 - Ufalme wa Mungu daima umejikita katika Injili ya neema ya Mungu kwetu sisi wenye dhambi katika Yesu Kristo!
- **SOMA Matendo 20:24,25,27** - ²⁴*Hata hivyo, nayaona maisha yangu kuwa si kitu kwangu, kama tu ningeweza kumaliza mbio na kukamilisha kazi ambayo Bwana Yesu amenipa—kazi yakushuhudia injiliya neema ya Mungu.* ²⁵*"Sasa najua ya kuwa hakuna hata mmoja wenu ambaye nimetembea kati yenukuhubiri ufalmenitaniona tena milele...."* ⁷*Kwa maana sikusitakutangaza kwenu mapenzi yote ya Mungu.*
 - **Paulo anaelezea kazi yake moja kubwa kwa njia tatu. Ni zipi hizo?**
 - kushuhudia injili ya neema ya Mungu
 - kuhubiri ufalme
 - akitangaza mapenzi yote ya Mungu.
 - **Hii inakuambia nini kuhusu uhusiano kati ya mambo haya matatu: injili ya neema ya Mungu, ufalme, na mapenzi yote ya Mungu?**
 - Wote ni kitu kimoja.
 - **Injili ya neema ya Mungu inafupisha ujumbe wote wa ufalme wa Mungu!**

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA JUMLA: (jadili na kundi zima)

- **Tunapoona jinsi Mungu anavyotoa rehema, upendo, na baraka zake kwa watu tofauti, tunawezaje kutenda kama watu ambao wamefanya kazi siku nzima katika hadithi hii? Ikiwa tuna hasira au wivu, hii inatuambia nini kuhusu jinsi tunavyotarajia ufalme wa Mungu uwe? Je, hatuuelewi ufalme wa Mungu vipi? Hii inawaumizaje wengine?**
 - Tunaweza kufikiri, “Ufalme wa Mungu unapaswa kuwa wa haki zaidi kwa watu kama mimi! Watu kama mimi wanapaswa kulipwa zaidi! Ndiyo, Mungu ni mwenye rehema. Lakini mimi nastahili rehema zake kuliko watu wengine!”
 - Sisi wenyewe tunaonyesha upendo au rehema kwa watu kama sisi, ambao wanaonekana kustahili zaidi. Tunashindwa kuwafikia wale wote ambao Mungu anataka tuwafikie.
- **Yesu alituambia tuombe, “Ufalme wako uje.” Mfano huu unapaswa kutufanya tufikirieje kuhusu ufalme wake na ni nani anataka kumfikia na kumsaidia? Je, sehemu yetu inapaswa kuwa nini katika kuona ufalme wake ukija?**
 - Ufalme wake na baraka zake zote ni kwa ajili ya watu wa aina zote. Hakuna mtu anayestahili kuwa sehemu ya ufalme wake lakini Mungu kwa rehema hutoa ufalme wake kwa watu wote.
 - Tunapaswa kufanya kazi ili kupanua ufalme Wake kwa watu wote.

- o **Ikiwa sala ya Bwana inatusaidia kuelewa ufalme wa Kristo ukoje, ni mambo ya aina gani yanapaswa kutokea kadri ufalme wake unavyokuja kikamilifu zaidi ulimwenguni? Kwa maneno mengine, ni mabadiliko gani katika ulimwengu wetu ambayo tunapaswa kuyafanyia kazi tunapoamini Injili na kumfuata Yesu?**
 - *Mahali ambapo jina la Mungu linaheshimiwa.*
 - *Mahali ambapo utawala wa Mungu unakua zaidi na zaidi.*
 - *Mahali ambapo mapenzi na sheria ya Mungu huheshimiwa na kutiwa zaidi na zaidi.*
 - *Mahali ambapo chakula cha watu (mkate wa kila siku) hutolewa, ambapo maskini, wagonjwa, na wanaokandamizwa wanatunzwa, ambapo haki na huruma vinatekelezwa.*
 - *Mahali ambapo msamaha na rehema huonyeshwa kati ya watu tunapopokea rehema ya Mungu.*
 - *Mahali ambapo tunaweza kupigana na kukombolewa kutokana na majaribu ya dhambi na uovu.*
- o **Je, tunafananaje na watu waliokuja kazini saa 11:00? Ni lini tumepokea baraka ambazo hatukustahili?**
 - *Ukweli ni kwamba tunafikiri sisi ndio watu waliofanya kazi kwa bidii siku nzima, lakini kwa kweli sisi ndio watu waliofika saa 5:00 usiku. Tunajifanya tunastahili zaidi ya wengine, lakini kwa kweli sisi ni wenye dhambi na wavivu na hatustahili rehema yoyote ya Mungu. Kadiri tunavyofikiri tunastahili, ndivyo tunavyozidi kuifuta neema ya Mungu kwetu na kwa wengine.*
 - *Hii ndiyo sababu kanisa la kwanza lilikuwa polepole kuwafikia Mataifa. Walidhani watu walipaswa kuwa kama Wayahudi ili kupokea rehema ya Mungu. “Hawako kama sisi. Hatuna historia yetu kama watu wa Mungu. Hatujatii sheria vya kutosha.” Ni mambo gani yanayotuzuia kuwafikia wengine?*

MASWALI YA UTEKELEZAJI WA KIBINAFSI: (chagua moja au mawili kwa ajili ya majadiliano ya kikundi kidogo):

- o **Unafananaje na watu waliofanya kazi siku nzima? Je, unaweza kukumbuka wakati wa hivi karibuni ulipowaza kama wao?**
- o **Unafananaje na watu waliokuja kazini saa 11:00? Ni lini hivi karibuni umepokea baraka ambazo unajua hukustahili?**
- o **Ni kitu gani kinachokuzuia wewe binafsi kuwafikia wengine? Mungu anakuitaje sasa ili kusaidia kukuza ufalme wake akionyesha upendo na rehema zake kwa wengine?**

MASOMO YA ZIADA:

Kutoka Kuishi Katika Nuru ya Ufalme:

"Upendo na rehema za Mungu zinaweza kuwa zisizotabirika na za kushangaza. Watu wengi huishia kupokea zaidi ya walivyotarajia. Kwa mfano katika mfano wa wana wawili waliopotea, mwana mwasi alipokea zaidi ya vile angeweza kufikiria aliporudi kwa baba yake. Katika mfano huu kuhusu ufalme, baadhi ya wafanyakazi hupokea zaidi ya vile walivyostahili. Katika hadithi zote mbili, watu wengine walikasirika na kuwa na wivu. Kwa hivyo rehema ya Mungu inaweza kutoa mema na mabaya ndani yetu!**Neema ya Mungu ni kubwa sana na ya kupita kiasi kiasi kwamba haiwezi kushindwa kutuchanganya na kutushangaza na kugeuza ulimwengu wetu chini juu.**Inafunua kile tunachofikiria kweli kuhusu sisi wenyewe na watu wengine. Katika hadithi ya mtumishi asiyesamehe hatuwezi kuelewa ukubwa wa deni (talanta 10,000!) ambalo tunadaiwa na Mungu na ukuu wa rehema ya Mungu kwetu. Lakini tunapokuwa waaminifu kwetu wenyewe tunaanza kuona kwamba sisi ni kama mtumishi asiyesamehe, tukiwanyima watu wengine rehema ingawa Mungu hakutunyima rehema. Hilo ndilo lililotokea katika hadithi ya leo."

Kwa Muhtasari:

- Sisi ni sehemu ya kitu kikubwa zaidi kuliko mabadiliko yetu binafsi. Ukuaji wetu wenyewe ni sehemu muhimu ya upanuzi wa ufalme wa Mungu, lakini ni zaidi ya hayo.
- Sifa za ufalme ni kinyume na jinsi tunavyofikiri kawaida.
 - wa kwanza ni wa mwisho
 - washindi ni washindwa
 - matajiri ni maskini
 - Mungu huwapinga wenye kiburi lakini ni mwema kwa wanyenyekevu
 - Wale wanaodhani wana kila kitu duniani hawana chochote
- Kuishi katika mwanga wa ufalme ni kuwa sehemu ya mpango wa Mungu kwa ulimwengu huu. Ni kushiriki katika jambo kubwa zaidi kuliko maisha yetu wenyewe.
- Kuwatia moyo waumini kushiriki katika kazi ya Mungu ya kurejesha vitu vyote vilivyovunjika
 - fikiria uhusiano, uwezo, na fursa
- Kuiweka Injili ikiwa mpya kwangu ni muhimu ili kuungana na Mungu katika makusudi ya ufalme wake.